

जिल्हा
सामाजिक व आर्थिक
समालोचन

उस्मानाबाद जिल्हा

१९८९-९०

अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय
महाराष्ट्र शासन,
मुंबई

" पत्रत कार्यालयीन उपयोगा कारता. "

" जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन "

जिल्हा : उस्मानाबाद

१९८२ - ९०

अर्थ व सांख्यिकी संवालय,

महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

(अ)

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन १९८९-९०.

दृष्टीक्षेपात जिल्हा.

अ.क्र.	बाब	परिमाण	जिल्हा उस्मानाबाद	महाराष्ट्र राज्य
१	२	३	४	५
(एक) प्राकृतिक रचना.				
अ) भौगोलिक स्थाने				
	१) उत्तर अक्षांश	अंश	१७.३५ ते १८.४०	१६.४ ते २२.१
	२) पूर्व रेखांश	अंश	७५.१६ ते ७६.४०	७२.६ ते ८०.९
ब) हवामान १९८९				
तपमान				
	१) किमान	सेल्सीयस	१०.१	६.१
	२) कमाल	सेल्सीयस	४२.९	४६.२
	३) पर्जन्य (सरासरी)	मि.मी.	१०१६.८६	उ.ना.
क) प्रशासकीय विभाग				
(१ एप्रिल १९९० रोजी)				
	१) तालुके	संख्या	६	३०३
	२) पंचायत समित्या	"	६	२९८
	३) टंवाईग्रस्त तालुके	"	निरंक(१९८९-९०)	१०६
	४) एकात्मक ग्रामीण विकास प्रकल्प गट	"	६	२९८
	५) शहरे	"	८	३०७
	६) गावे (एकूण) १९८९	"	७१२	४१८३३
	१) निर्जन	"	८	२४७९
	२) वस्ती असलेली	"	७०४	३९३५४
७)	क्षेत्रफळ (१९८९) चौ.कि.मी."		७५१२.४	३०७६९०
(दोन) प्रशासकीय संस्था (३१-३-९०)				
	१) पंचायत समित्या	संख्या	६	२९८
	२) महानगर पालिका	"	-	११
	३) नगरपरिषद	"	८	२२२
	४) कटक मंडळे	"	-	७

क्र.मा.प.

(अ)

१	२	३	४	५
५)	ग्रामपंचायती	संख्या	५३०	२५१८२ (३१-३-९०) (३१-३-९०)
६)	पोलीस स्थानके ३१-१२-९०	संख्या	१४	८१८
७)	पोलीस आजूट पोस्ट	"	१४	१४२५

(तीन) लोकसंख्या (१९८१)

१)	ग्रामीण लोकसंख्या	आकडे हजारत	९००	४०७९२
२)	नागरी लोकसंख्या	"	१३०	२१९९३
३)	एकूण लोकसंख्या	"	१०३०	६२७८५
४)	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या	"	१४५	४४८०
५)	अनुसूचित जातीची लोकसंख्येची टक्केवारी		१४.०७	७.१४
६)	अनुसूचित जातीची लोकसंख्येची टक्केवारी		१९	५७७२ ९.१९
७)	अनुसूचित जमातीची टक्केवारी			
८)	पुरुष	आकडे हजारत	५२६	३२४१५
९)	स्त्रिया	"	५०४	३०३७९
१०)	स्त्र-पुरुष प्रमाण हजार पुरुषांमागे स्त्रियांचे प्रमाण		९५८	९३७
११)	घनता दर चौ. कि.मी. क्षेत्रातील लोकसंख्या		१३७	२०४

(१२) साक्षरतेचे प्रमाण (१९८१)

१)	एकूण	टक्केवारी	३६.०३	४७.१८
२)	पुरुष	"	४९.१८	५८.७९
३)	स्त्रिया	"	२२.३२	३४.७९
४)	राज्यामध्ये जिल्ह्याचा क्रमांक	संख्या	२२	--

(चार) कृषि

			१९८४-८५	१९८८-८९
१)	भौगोलिक क्षेत्र	हजार हेक्टर	७४८	३०७५८
२)	जंगलव्याप्त क्षेत्र व त्याची भौगोलिक क्षेत्राची टक्केवारी	हेक्टर	०.५४	(१७.५९) ५.४०
३)	शेततीला उपलब्ध नसलेली जमीन.			
	अ) बिगर शेतती वापराखालील जमीन	"	२५	१०७९
	ब) पडीत जमीन आणि लागवडी लायक नसलेली जमीन.	"	११	१७२५
	क) एकूण	"	३६	२८०४

क्र.मा.प.

(इ)

१	२	३	४	५
४)	पडीत जमिनी खातिरकरा लागवड न केलेले इतर जमीन			
१)	कायम गुरे वरण आणि इतर	हजार हेक्टर	२३	१५२३
२)	झाडे झुडपाखालील जमीन	"	५	१८०
३)	लागवडी योग्य परंतु पड जमिन	"	३४	१०२४
५)	पडीत जमिन			
१)	वाणू पड	हजार हेक्टर	२४	९५९
२)	इतर पड	"	६५	१०१४
६)	पिकाखालील क्षेत्र			
१)	पिकाखालील निव्वळ क्षेत्र	"	६१३	१७८५१
२)	दुसोळा क्षेत्र	"	४२	२८४१
३)	एकूण पिकाखालील क्षेत्र	"	६९६	२०६९२
७)	ओलित क्षेत्र			
१)	निव्वळ ओलित क्षेत्र	"	७४	२०९१
२)	एकूण ओलित क्षेत्र	"	९४	२४४८
८)	महत्वाच्या पिकाखालील क्षेत्र (अन्नधान्ये)	"	४८८	१४,४३५
९)	वहित धारण जमिनी (१९८०-८१)	अंतिम उ.ना.		(१९८०-८१) उ.ना.
१)	२ हेक्टरपेक्षा कमी	संख्या(००)	६६५	४५,४२५
२)	२ ते १० हेक्टर	संख्या(००)	१०१७	३२९७२
३)	१० ते १०० हेक्टरपेक्षा जास्त	संख्या(००)	१०७	२४२२
१०)	जमिन महसूल वसुली १९८९-९०	लाख रुपये	३०.४२	७९२९
११)	जिल्हा परिषदेचे उपकर १९८९-९०	लाख रुपये उ.ना.		उ.ना.
१२)	पंचायत समितीचा उपकर १९८९-९०	लाख रुपये उ.ना.		उ.ना.
(पाच)	पशु संवर्धन (पशु गणना १९८७ अस्थायी)			
१)	पशुधन	संख्या हजाराला	७६३	३३८८९
२)	गायी व बैल	"	३४२	१६८८२
३)	म्हशी व रेडे	"	१०९	४६०५

१	२	३	४	५
४) मेंढया	संख्या हजारत	४५		२७७४
५) शेळया	"	२१९		९१०३
६) कोंबडया, बदके	"	२२९		२४६२७
(सहा) सहकार- ८९-९०				
१) सहकारी संस्था	संख्या	१६७६		९८१४८
२) प्राथमिक कृषि सह. पत संस्था.	संख्या	४५०		१८६६८
३) प्राथमिक कृषि सह. पत संस्थांची सभासद संख्या		१५६		७८२०
४) दुग्ध शाळा संस्था	संख्या	४५३		१३३५७
५) प्राथमिक कृषि पत संस्थांनी दिलेली कर्जे रु. कोटीत		१६		७५०
(सात) जलासिंचन				
		३०-६-९०		३०-६-९०
१) पूर्ण झालेले पाटबंधारे प्रकल्प व त्याखालील लाभक्षेत्र				
१) मोठे प्रकल्प	संख्या	२		२०
लाभक्षेत्र	हजार हेक्टर	३		उ.ना.
२) मध्यम प्रकल्प	संख्या	११		१५६
लाभक्षेत्र लागवणीलायक	हजार हेक्टर	२५		उ.ना.
३) लघु प्रकल्प (पृष्ठ भाग),	"	९४		१५३०
लाभक्षेत्र	"	७३		उ.ना.
४) सिंचन विहीरीखाली निष्कल क्षेत्रां		५६		११२९ (१९८६-८७)
(आठ) उद्योग (१ डिसेंबर १९८९)				
१) नोंदणीकृत कारखाने	संख्या	३७		२६८१४
२) नोंदणीकृत चालू कारखाने (उत्पादन चालू असलेले)	"	१३		२३०५७
३) साखर कारखान्यांची संख्या (चालू असलेले खाजगी धरून)	"	२		११६
४) साखर कारखान्यातील साखरेचे उत्पादन मे. टन		८१		२६२९
५) सर्व सूत खिरण्यांची संख्या	संख्या	१		१२२

(उ)

१	२	३	४	५
(नऊ) बीज				
१)	वीज पुरवठा केलेली शहरे व छेडी (३१-३-९०)	संख्या	७२०	३९६६१
२)	विद्युतीकरण झालेल्या गांवांची	संख्या	७१२	३५४
३)	वीज पुरवठा केलेले पंप संव	" हजारात	४७५७९	१४७५
४)	गोवर गैस संयंत्रे	संख्या	१००७	उ.ना.
(दहा) सार्वजनिक आरोग्य (१९८९)				
१)	स्नपालये	संख्या	८	७६८
२)	दवाखाने	"	११	१८९६
३)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	संख्या	४१	१५३९
४)	प्राथमिक आरोग्य पथके	संख्या	-	८१
५)	एकात्मिक बालविकास योजना	गट संख्या	२	१०५
६)	अंगणवाडीत उपस्थित रहाणारी मुले	संख्या	१७९५३	उ.ना.
(अकरा) शिक्षण ३०-९-८९				
१)	एकूण प्राथमिक शाळा	संख्या	८३३	५७१५८
२)	एक शिक्षकी शाळा	संख्या	१२६	उ.ना.
३)	प्राथमिक शाळेतील विद्यार्थी	संख्या हजारात	१५२	१०११५
४)	प्राथमिक शाळेतील शिक्षक	"	४	२६३-
५)	प्रत्येक शिक्षकामागे विद्यार्थी	संख्या	३८	३९
(बारा) दुय्यम शिक्षण				
१)	दुय्यम शाळा	संख्या	१७१	९४८०
२)	शाळेतील एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	८५	५६१५
३)	शाळेतील शिक्षक	"	३	१७५
४)	प्रत्येक शिक्षकामागे दुय्यम शाळेतील विद्यार्थी	संख्या	२८	३२
(तेरा) उच्च शिक्षण (३०-९-८९)				
१)	संस्था	संख्या	०८	२६४९
२)	एकूण विद्यार्थी	संख्या हजारात	१०	१६७८

क.मा.प.

(ऊ)

१	२	३	४	५
(वौदा) प्रौढ शिक्षण			(३०-१-८१)	
१) प्रौढ शिक्षण केंद्रे	संख्या	७३०		२८४८८
२) प्रौढांची उपस्थिती तांत्रिक शिक्षण	संख्या हजारत	२४		८६१
१) औद्योगिक प्रशिक्षण संस्था.				
१) शासकीय व शासन सहाय्यीत संस्था	संख्या	२		११२
			(१९८९-९०)	
२) इतर (जाजगी)	संख्या	२		९२
			(१९८९-९०)	
२) शासकीय व शासन सहाय्यीत औद्योगिक संख्या प्रशिक्षण संस्थांमध्ये मंजूर झालेल्या जागा.	संख्या	२८५		४२८४४
३) तांत्रिक व व्यवसायिक शिक्षण संस्था.				
१) शासकीय व शासन सहाय्यीत	संख्या	४		१६६
२) इतर (जाजगी)	संख्या	२		५९७
			(८९-९०)	
४) शासकीय तांत्रिक व्यवसाय शिक्षण संस्थांची प्रवेश दस्त्या.	संख्या	५२३		१५५
५) अभियंत्यांची संख्या	संख्या	उ.ना.		उ.ना.
(पंधरा) परिवहन आणि दळणवळण (३१-३-९०)				
१) एकूण रेल्वे मार्गांची लांबी (३१-३-९०) कि.मी.		३०		५४३४
२) रस्त्यांनी जोडलेली गावे	संख्या	५९९		उ.ना.
३) एकूण रस्त्यांची लांबी (पृष्ठांकित- नगरपालिका व्यतिरिक्त)	कि.मी.	४०७५		१७२८५९
४) राष्ट्रीय महामार्गांची लांबी.		७९		२९७८
५) राज्य महामार्ग	कि.मी.	६६८		३०७३७
६) महत्वांच्या जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	९३१		३८५३९
७) इतर जिल्हा रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	८०५		३७९८४
८) ग्रामीण रस्त्यांची लांबी	कि.मी.	१४३६		६२६२१

क्र.मा.प.

(२)

१	२	३	४	५
(सोळा)	पिण्याच्या पाण्याचा पुरवठा कठीण गावांची संख्या.	(xxxx)	४४९ (१९८०)	उ.ना. (१९८८-८९)
१)	खेड्यांना केलेला पुरवठा			
	१) नळाचा पाणी पुरवठा	संख्या	५३	उ.ना.
	२) विहिरी कुप नलिका	संख्या	१४५	उ.ना.
	३) विहिरी	संख्या	१८	उ.ना.
२)	ट्रॅक्टर किंवा बैलगाडीने पाणी केला जाणारी गावे.	संख्या	११	उ.ना.
३)	योजनेत समाविष्ट करावयाची गावे	संख्या	-	उ.ना.
(सतरा)	घर बांधणी (१९८९-९०)			
	भूमिहीन कामगारासाठी बांधलेल्या झोपड्या	संख्या	९४५	उ.ना.
(आठरा)	एकात्मक ग्रामीण विकास कार्यक्रम (१९८९-९०)			
१)	दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबे	१९८४-८५ संख्या	हजारात ०.५३	४१ (८३-८४)
२)	लाभार्थी (जुने)	संख्या	-	१०८७४९
	(नवे)	"	४३७८	१२९३६९
(एकानिस)	रोजगार निर्मिती (१९८९-९०)			
१)	रोजगार हमी योजना कोटी मनुष्य दिवस		०.७	उ.ना.
२)	राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम	"	-	उ.ना.
३)	ग्रामीण भूमिहीन रोजगार कार्यक्रम	"	०.४	उ.ना.
(वीस)	आदिवासी कल्याणकारी योजना ८९-९०			
१)	आदिवासी कीरता आश्रम शाळा	विद्यार्थी संख्या	-	उ.ना.
(एकेवीस)	१) मागास वर्गीयासाठी वसतीगृहे	संख्या	२	उ.ना.
	२) वसतीगृहात रहाणारे विद्यार्थी	"	१३५	उ.ना.

(२)

१	२	३	४	५
(बाबीस) जिल्हा नियोजन (१९८९-९०)				
१)	वार्षिक योजनेतील मंजूर तरतूद समये कोटीत	११		२१४०
२)	अनुशेष भस्न काढण्यासाठी तरतूद "	१३		उ.ना.
(तेवीस) नागरी पुरवठा				
१)	रास्त भावावी दुकाने(१९८९-९०) संख्या	२३५		३५१६९
२)	साठा एकूण (१९८८-८९) "०००"मे.टन	उ.ना.		उ.ना.
३)	शासकीय गुदामे (३१-३-९०) संख्या	३०		११७८
४)	साठवण्याची क्षमता "०००" मे.टन	संख्या	उ.ना.	७२८

- टीप:- १) कृषिविषयक माहितीमध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश (१ ते ९ - बाबीसाठी) नाही. पण बाब १०, ११ व १२ साठी आहे.
- २) (x) कृषि विषयक आकडेवारी (राज्यासाठी)अस्थायी आहे.
- ३) पत्रत उपयोगात असलेल्या (जिल्ह्यासाठी लघु पाटबंधा-यांची माहिती
- ४) (xxx) सुधारित वर्गीकरणामुळे (राज्यासाठी बदल झाला आहे.
- ५) (xxxx) माहिती १९८९-९० या वर्षीतील आहे. यात कठीण गांवांचा व्यतिरिक्त इतर गांवांचा पण समावेश आहे.

गाडे/-

(१)

जिल्हा सामाजिक व अर्थिक समालोचन - १९८१-९०

जिल्हा: - उस्मानाबाद.

१) जिल्ह्यातील तेर या अति प्राचीन गावामुळे या जिल्ह्यात ऐतिहासिक महत्त्व प्राप्त झालेले आहे. त्या काळी हे गाव "नगर" या नांवाने प्रसिध्द होते. पहिल्या शतकातील प्रसिध्द इतिहासकार टॉलेमी यांच्या ग्रंथात या नगरीचा उल्लेख आढळतो. गोरोबा कुंभार हे प्रसिध्द विठ्ठल भक्त संत पण या गांवचे रहिवासी होते. महाराष्ट्र कुलस्वामिनी श्री. तुळजाभवानी देवीच्या तुळजापूर येथील प्राचीन मंदीरामुळे पण या जिल्ह्यास आगळे महत्त्व प्राप्त झालेले आहे. उस्मानाबाद शहराच्या नजिकच्या परिसरातील डोंगर श्रेणीत असलेली अतिप्राचीन व ऐतिहासिकदृष्ट्या महत्त्वाची बुध्द लेणी "धाराशिवी" या नांवाने संबोधली जातात. कारण उस्मानाबाद हे शहर धाराशिव या नांवाने ओळखले जात होते. उमरगा तालुक्यातील अवलेर या गावी असलेली हेमांडपंधी प्राचीन शिव मंदीरे व त्याच्या जवळ असलेली व प्राचीन काळी मुरंब नगरी (सध्याचे मुस) या नांवाने भरभराटीस असलेली नगरी ही पण प्राचीन व ऐतिहासिकदृष्ट्या महत्त्वाची ठिकाणे होत.

२) हा जिल्हा पूर्वीच्या हैद्राबाद राज्यातील मराठवाडा म्हणीवल्या जाणाऱ्या मराठी भाषिक जिल्हांपैकी एक आहे. द्विभाषिक राज्याच्या स्थापनेच्या वेळी १९५६ साली हा जिल्हा मराठवाड्यातील उर्वरित चार जिल्ह्यांसह मुंबई द्विभाषिक राज्यात समाविष्ट करण्यात आला. स्वतंत्र महाराष्ट्र राज्याच्या स्थापनेनंतर पण या जिल्हाचा महाराष्ट्र या मराठी भाषिक राज्यात समावेश झाला व बीड, औरंगाबाद, नांदेड व परभणी या मराठवाड्यातील अन्य जिल्ह्यांबरोबर उस्मानाबाद जिल्ह्यासह सध्याच्या औरंगाबाद या स्वतंत्र महसूल विभागांची स्थापना करण्यात आली.

१९८१ च्या जनगणने पर्यंत लातूर हा या जिल्ह्यातील एक तालुका होता. परंतु ऑगस्ट १९८२ मध्ये या जिल्ह्याचे विभाजन होऊन पूर्वीच्या जिल्ह्यातील लातूर नव औसा, अहमदपूर व उदखीर आणि निलंगा हे तालुके लातूर यात निर्मित जिल्ह्यात समाविष्ट करण्यात आले. त्यामुळे सध्याच्या पुनर्रचित उस्मानाबाद जिल्ह्यात पूर्वीचे पन्नास उस्मानाबाद, कळंब, उमरगा, तुळजापूर, परंडा व भूम हे सहा तालुके राहिले आहेत. याच सुमारास सोलापूर जिल्ह्यातील बार्शी या तालुक्याची आठ गावे या जिल्ह्यातील उस्मानाबाद तालुक्यात समाविष्ट करण्यात आली आहेत.

(२)

३) उस्मानाबाद जिल्हा दक्षिण पठाराच्या क्षेत्रात येतो. जिल्ह्याचा बराच भाग उडकाळ व उर्वरित भाग सपाट असून तो समुद्रसपाटीपासून सरासरी ६०० मीटर उंचीवर आहे. हा जिल्हा बालाघाट डोंगराच्या लहान रांगांनी वेढलेला आहे. भूमि. कळंब, उस्मानाबाद आणि तुळजापूर हे तालुके बालाघाट डोंगराच्या क्षेत्र व इतर तालुके सपाट प्रदेशावर आहेत. जिल्ह्याचा कांही भाग गोदावरी नदीच्या ङी-यात व कांही भाग भीमेच्या ङी-यात मोडतो. कळंब तालुका गोदावरी नदीची महत्वाची उपनदी मांजरा या नदीच्या ङी-यात आहे. उस्मानाबाद व उमरगा हे तालुके मांजरा नदीच्या तेरणा या उपनदीच्या क्षेत्र येतात. परंडा आणि भूम व तुळजापूर आणि उमरगा या तालुक्यांच्या कांही भाग सीना नदीच्या ङी-यात मोडता. सीना ही भीमा नदीची उपनदी आहे. जिल्ह्यातील सर्व शहरामध्ये भूम हे शहर समुद्र सपाटीपासून सुमारे ७६० मीटरवर असल्यामुळे सर्वात जास्त उंचीवर आहे तर परंडा हे शहर ५३० मीटरवर म्हणजे सर्व शहरात कमी उंचीवर आहे. पठाराची सरासरी उंची ६०० मीटर असून त्याचा दक्षिणेकडील खोलगट भाग भीमा ङी-यात मोडतो.

४) हा जिल्हा मराठवाड्याच्या अति पूर्वेकडे असून त्याचा विस्तार १७.२५ आणि १८.४० उत्तर अक्षांश व ७६.१६ आणि ७६.४० पूर्व रेखांश या मध्ये आहे. जिल्ह्याच्या दक्षिण - पश्चिमेस सोलापूर, उत्तर - पश्चिमेच्या बाबुला अहमदनगर, उत्तरेस बीड, ईशान्य व पूर्व दिशेला लातूर आणि दक्षिण-पूर्व व दक्षिणेला कनाटक राज्यातील अनुभे बिदर व गुलबर्गा हे जिल्हा आहेत. जिल्ह्यास सर्वात जवळचे शहर सोलापूर हे असून ६७ कि. मी. अंतरावर आहे व त्यापाराच्या दृष्टीने त्या शहराची उस्मानाबादचे घनिष्ट संबंध आहेत.

५) जिल्ह्याचे एकूण क्षेत्रफळ ७५१२.४ चौ. कि.मी. असून आकारमान लक्षात घेता महाराष्ट्रात त्याचा २४ वा क्रमांक लागतो. जिल्ह्याच्या एकूण क्षेत्रफळापैकी २४६.४ चौ. कि.मी. क्षेत्र (३.३१) टक्के नागरी भाग उर्वरित ७२७१.० चौ. कि.मी. क्षेत्र (९६.७९) टक्के प्रभागात आहे. प्रशासनाच्या सोईसाठी जिल्ह्याचे भूम व उस्मानाबाद हे दोन महसुली उपविभाग पाडण्यात आले आहेत. एक उपविभाग भूम येथे असून त्यामध्ये भूम, परंडा व कळंब तालुके समाविष्ट आहेत. दुसऱ्याचे मुख्यालय उस्मानाबाद हे आहे व त्यात उर्वरित उस्मानाबाद, तुळजापूर व उमरगा हे तालुके अंतर्भूत आहेत. वरील उपविभागासाठी स्वतंत्र उपजिल्हाधिकारी कार्यालये आहेत. नागरी भाग वगळता प्रत्येक तालुक्यांचे सर्व क्षेत्र संबंधीत पंचायत समितीच्या क्षेत्र असून तालुक्या इतक्याच म्हणजे सहा पंचायत समित्या जिल्ह्यात असून उस्मानाबाद येथे जिल्हा परिषदेचे मुख्यालय आहे.

प्र.मा.प.

(३)

६) १९८१ च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यात एकूण ७१२ गावे असून त्यापैकी ७०४ गावे वस्ती असलेली व आठ ओसाड आहेत. ३१-३-९० अखेर जिल्ह्यात एकूण ५४१ ग्रामपंचायती होत्या त्यापैकी ४५१ स्वतंत्र व ९० गट ग्रामपंचायती होत्या. जिल्ह्यातील एकूण आठ नागरी क्षेत्रांपैकी उस्मानाबाद येथे "ब" वर्ग नगरपालिका व इतर सात शहरासाठी सात "क" वर्ग नगरपालिका आहेत. येथे ५ एकूण कृषि उत्पन्न बाजार समित्या असून त्या उस्मानाबाद, कळंब, मुरम(ता.उमरगा) तुळजापूर व परंडा या ठिकाणी आहेत.

७) उस्मानाबाद हे शहर जिल्ह्याचे मुख्यालय आहे व येथे राज्य शासन व जिल्हा परिषदेची कार्यालये आहेत.

भूविज्ञान.

८) जिल्ह्यातील जमिनीची दोळक मानाने दोन भागात विभागणी होऊ शकते. पहिल्या विभागात भारी व औल काळ्या जमिनीपासून ते कमी डोलीच्या व हलक्या जमिनी पर्यंतचे वेगवेगळे प्रकार अढळतात. दुसऱ्या भागात अत्यंत सुपीक जमिनीचा समावेश आहे. या भागात असलेल्या डोंगराळ विभागातील जमिनीचे पट्टे भात शेतीसाठी उपयुक्त आहेत.

९) नद्या नाले-तेरशा नदी जिल्ह्याच्या पश्चिमेकडून पूर्वेकडे उस्मानाबाद व उमरगा तालुक्यातून जाऊन पूर्वेकडील सीमेवर मांजरा नदीस मिळते. परंडा तालुक्याच्या पश्चिम सीमेवरून सीना नदी उत्तरेकडून दक्षिणेकडे वहात जाते. बोरी नदी तुळजापूर तालुक्यातून वहाते व पुढे सोलापूर जिल्ह्यात प्रवेश करून सीना नदीस मिळते. या नद्या व्यतिरिक्त उमरगा तालुक्यात बेणीतुरा, भूम तालुक्यात बाणगा आदि अन्य लहान नद्या व नाले जिल्ह्यात आहेत. पण पावसाळा सोडून अन्य काळात वर्षभर ते जवळ जवळ कोरडे असतात. कारण पावसाचे पाणी उंच डोंगरावरून वहात येते व दुसऱ्या जिल्ह्यात वहात जाते. जलसिंचन प्रकल्प व पाझर तलाव या व्यतिरिक्त जिल्ह्यात मोठी तळी किंवा सरोवरे नाहीत.

हवामान व पर्जन्य.

१०) जिल्ह्यातील हवामान प्रामुख्याने कोरडे असून पावसाळा साधारणतः जूनच्या मध्यापासून सुरु होतो व सप्टेंबरच्या शेवटी संपतो. सप्टेंबरच्या अखेरी पासून ते नोव्हेंबरच्या मध्यापर्यंत हवामान दमट असते. त्यानंतर जानेवारी अखेर पर्यंत हिवाळा असतो. फेब्रुवारी व मार्च महिन्यातील हवामान कोरडे असते. एप्रिल ते जून पर्यंत उन्हाळा असतो.

(४)

उन्हाळ्यामध्ये सामान्यता: वादळी वारे वहातात. उस्मानाबाद शहराचे उन्हाळ्यातील हवामान मराठवाड्यातील इतर जिल्ह्यांच्या मानाने थंड असते.

११) उस्मानाबाद येथे तपमान निरिक्षण केंद्र असून १९८९ मध्ये कमाल ४२.९ व किमान १०.१ सेल्सस तपमान नोंदले गेले आहे.

१२) दक्षिण पठारावरील इतर जिल्ह्यांप्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्यात देखील दक्षिण-पूर्व मोसमी वा-यापासून पाऊस पडतो. साधारणपणे जुनच्या मध्यापासून पावसाळा सुरु होतो. जुलै मध्ये पाऊस मोठ्या प्रमाणावर होतो व सामान्यपणे सप्टेंबरच्या शेवटी पावसाळा संपतो. १९८९ मधील जिल्ह्याचे सरासरी पर्जन्यमान १०१६.८६ मि.मी. होते. त्यापूर्वी उस्मानाबाद व तुळजापूर या पश्चिमेकडील तालुक्यांचे अनुक्रमे ११५८.८ मि.मी. व ११६५.० मि.मी. पाऊस झाला. परंडा व भूम या पश्चिम घाटाच्या पर्जन्य छायेतील तालुक्यात या वर्षी अनुक्रमे ६५०.२ व ९२६.४ मि.मी. पाऊस झाला. संदर्भीय वर्षात सर्वात जास्त ११६५.० मिमी. पाऊस तुळजापूर येथे व सर्वात कमी पाऊस ६५०.२ मि.मि. परंडा येथे नोंदला गेला आहे. महाराष्ट्र शासनाने नियुक्त केलेल्या सुव्यवस्थापक समितीने या जिल्ह्यातील परंडा, व भूम व तुळजापूर हे संपूर्ण तालुके आणि उस्मानाबाद व कळंब तालुक्यातील अनुक्रमे तेर व शिराटोण मंडळ सोडून इतर सर्व भाग अवर्षण प्रवण म्हणून जाहीर केला आहे.

जमिनीचा प्रकार.

१३) जिल्ह्यातील जमिनीची विभागणी दोळक मानाने दोन विभागात करणे शक्य आहे. पहिल्या विभागात काळ्या व सुपीक मातीचा जाड थर असलेली काळीभोर सुपीक जमिन तसेच हलक्या प्रतीची जमीन अढळते. जमिनीच्या या वैशिष्ट्यामुळे या भागात खरीप व रब्बी या दोन्हीही हंगामातील पिके घेतली जातात. कळंब व उस्मानाबाद या तालुक्यांचा समावेश या विभागात होतो. या तालुक्यांच्या पूर्व भागात खरीप व पश्चिमेकडील भागात रब्बी पिके घेतली जातात. दुसऱ्या विभागात प्रामुख्याने सुपीक जमिनीच्या समावेश आहे. तेथे मुख्यत्वे रब्बी पिके घेतली जातात.

लोकांसंख्या.

१४) १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्याची लोकांसंख्या १०२९७०२ आहे. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातील बार्शी तालुक्यापासून वर्ग करण्यात आलेल्या ८ गावांच्या लोकांसंख्येचा समावेश आहे.)

(५)

त्यापैकी ५,२५,८५१ पुरुष व ५,०३,८५१ स्त्रिया आहेत. ग्रामीण भागातील लोकांच्या ८१९५१४ आहे. तर नागरी भागातील लोकांच्या १३०१८८ आहे. जिल्ह्याच्या एकूण लोकांच्यापैकी तालुकानिहाय लोकांच्या विभागणीची टक्केवारी उस्मानाबाद २२.६९% कळंब १७.०१%, उमरगा २२.३४%, तुळजापूर १६.७१%, परंदा ११.२१% आणि भूम ९.९४% आहे. १९७१ च्या जनगणनेच्या तुलनेने १९८१ च्या जनगणनेच्या लोकांच्या १०.९३% वाढ झाली आहे. त्यापैकी ग्रामीण व नागरी भागातील वाढ अनुक्रमे ८.४०% व ३२.२४% आहे.

घनता

१५) महाराष्ट्राच्या एकूण क्षेत्रफळाच्या तुलनेत उस्मानाबाद जिल्ह्याच्या क्षेत्रफळाची टक्केवारी २.४४ आहे. त्याच प्रमाणे महाराष्ट्राच्या एकूण लोकांच्यापैकी उस्मानाबाद जिल्ह्याच्या लोकांच्या टक्केवारी १.६४% आहे. उस्मानाबाद जिल्ह्याची लोकांच्या घनता प्रत्येक चौरस किलो मिटरमागे १३७ एवढी आहे. तर महाराष्ट्राची २.४ एवढी असून भारताची २०८ इतकी आहे. जिल्ह्यामध्ये उस्मानाबाद तालुक्याची लोकांच्या घनता सर्वात जास्त म्हणजे १८० व्यक्ती प्रति चौरस किलो मिटर इतकी असून सर्वात कमी म्हणजे ११० व्यक्ती प्रति चौरस किलो मिटर इतकी तुळजापूर तालुक्यात आहे.

ग्रामीण व नागरी लोकांच्या

१६) एकूण ८७.३६% लोकांच्या ग्रामीण भागात रहाते. एकूण १,३०१८८ शहरी लोकांच्यापैकी ७३.१३% लोकांच्या उस्मानाबाद, तुळजापूर, नळदुर्ग, उमरगा व मुसम या उस्मानाबाद, तुळजापूर व उमरगा तालुक्यातील शहरात समाविष्ट आहे तर उरलेली २६.८७% लोकांच्या कळंब, भूम व परंदा या गावात विखुरलेली आहे.

स्त्री - पुरुष प्रमाण

१७) महाराष्ट्रात दर हजार पुरुषांमागे ९३७ स्त्रिया हे प्रमाण १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे आहे तर उस्मानाबाद जिल्ह्यात हेच प्रमाण ९५८ स्त्रिया असे आहे. जिल्ह्यातील ग्रामीण भागात तेच प्रमाण ९६२ स्त्रिया व नागरी भागात ९३३ स्त्रिया या प्रमाणे आहे.

अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती

१८) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील एकूण लोकांच्यापैकी अनुसूचित जातीची टक्केवारी १४.०७% आहे. या बाबीची महाराष्ट्राची टक्केवारी ७.१४ आहे.

प्र.मा.प.

१९) १९८१ च्या जनगणनेनुसार अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या १९३२० आहे. तिची टक्केवारी एकूण लोकसंख्येच्या १.८८% पेते. (यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ जिल्ह्यांच्या माहितीचा समावेश आहे.) महाराष्ट्र राज्याची हीच टक्केवारी ९.२ आहे.

कामकरी,

२०) १९८१ च्या जनगणनेत काम करणा-यांच्या व्याखेत बदल करण्यात आला असून "सीमांतिक" कामकरी ही वर्गवारी नव्याने निर्माण केलेली आहे. अर्धाजना-साठी ज्यांना मागील वर्षात वर्षभर अथवा वर्षातील अधिक काळ काम मिळाले अशा व्यक्तीसाठी "कामकरी" ही संज्ञा वापरली आहे. या उलट ज्या व्यक्तींनी मागील वर्षात फक्त कांही काळच काम केले अशा व्यक्तीसाठी "सीमांतिक कामकरी" ही संज्ञा वापरली आहे.

२१) १९८१ च्या जनगणनेनुसार उस्मानाबाद जिल्ह्यातील कामक-यांची (मुख्यतः व सीमांतिक) संख्या ४,६७,२२९ एवढी असून या कामक-यांचे प्रमाण एकूण लोकसंख्येच्या ४५.३८% आहे. एकूण कामक-यांपैकी शेतकरी ३७.५७%, शेत मजूर ३५.४३% घरगुती उद्योग व वस्तु निर्माण प्रक्रीया सेवा व दुरस्ती १.५४% व इतर काम करणारे १४.०८% व सीमांतिक काम करणारे ११.४२% आहेत.

वयोगटानुसार लोकसंख्या

२२) १९८१ च्या जनगणनेनुसार वयोगटाप्रमाणे जिल्ह्याच्या लोकसंख्येची विभागणी पुढील प्रमाणे आहे. ० ते १४ वर्षे या वयोगटात सर्वात जास्त म्हणजे ४१.३४%, १५ ते १९ वयोगटात ८.७५%, २० ते २४ वर्षे वयोगटात ७.६८%, २५ ते २९ या वयोगटात ६.९२%, ३० ते ३४ या वयोगटात ६.२७%, ३५ ते ३९ या वयोगटात ५.९२%, ४० ते ४९ या वयोगटात ९.४७%, ५० ते ५९ या वयोगटात ६.२९%, ६० व ६० वर्षांवरील या वयोगटात ७.२५% व अनिर्देशित वयोगटात ०.११% लोकसंख्ये अढळते. वरील माहिती जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची (सध्याचे इलाहाबाद व लातूर हे जिल्हे एकत्रित) आहेत व यात सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ जिल्ह्यांच्या माहितीचा समावेश नाही. वरील विवेचनावरून स्पष्ट होते की काम करण्यास योग्य अशा १५ ते ४९ वर्षे या वयोगटातील लोकसंख्येचे प्रमाण ५० टक्क्यापेक्षाही कमी (सुमारे ४५ टक्के) आहे.

साक्षरता.

२३) १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे उस्मानाबाद जिल्ह्यातील साक्षरतेची टक्केवारी एकूण लोकांसंबंधीच्या ३६.०३% आहे. महाराष्ट्र राज्याची हीच टक्केवारी ४७.१८ आहे. ग्रामीण क्षेत्रातील साक्षरतेचे प्रमाणे ३३.८०% असून शहरी विभागातील प्रमाण ५१.४९% आहे. तालुकानिहाय एकूण साक्षरतेचे प्रमाण असे उस्मानाबाद ३९.९९%, कळंब ३८.३६%, उमरगा ३४.८७%, तुळजापूर ३४.२३%, परंडा २९.७८%, आणि भूम ३५.८३% जिल्ह्यातील ४९.२८%, पुरुष व २२.३२% स्त्रिया साक्षर आहेत. तालुकानिहाय विचार केला असता सर्वात जास्त साक्षर स्त्रिया - पुरुष (सुमारे २८ व ५३ टक्के) उस्मानाबाद तालुक्यात आहेत व सर्वात कमी म्हणजे १८ व ४२ टक्के परंडा तालुक्यात आहेत.

निवासी घरे व कुटुंबांची संख्या.

२४) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे रहात्या घरांची संख्या १८०३६६ असून त्यापैकी ८७.६१ टक्के घरे ग्रामीण भागात असून उरलेली १२.३९% घरे शहरी भागात आहेत. एकूण १८२४२० कुटुंबे असून त्यापैकी १५९७१० कुटुंबे ग्रामीण भागात रहातात व इतर २२७१० कुटुंबे शहरी भागात रहातात. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा समावेश आहे.

वनेक्षेत्रफळ

२५) कृषि संवालक, पुणे यांनी पुरविलेल्या माहितीनुसार ८४-८५ मध्ये जिल्ह्यातील जंगलव्याप्त क्षेत्र ४१०० हेक्टर आहे. जिल्ह्याच्या एकूण भौगोलिक क्षेत्राशी तुलना करता जंगलव्याप्त क्षेत्राची टक्केवारी फक्त ०.५४ म्हणजे नगण्य आहे व राज्याच्या १७.३९ टक्केवारीशी तुलना करता जिल्ह्याची टक्केवारी लुप्त कमी आहे. पर्जन्यमान पर्यावरणाचा समतोल आदि बाबत सुधारणा होण्यासाठी जंगलव्याप्त क्षेत्रात वाढ होणे आत्यावश्यक आहे हे या आकडेवारीवरून स्पष्ट होते.

वन उत्पादन.

२६) १९८९-९० या वर्षात रोसा गवतापासून रमये २४०० विडी पातापासून ७७३६७ रमये व डिंका पासून ३००० असे एकूण ८२७६७ रमयांचे उत्पादन मिळाले.

वन विकास कार्यक्रम

२७) पर्यावरणाचा समतोल राखण्यासाठी जंगलच्याप्त क्षेत्र सुमारे ३३% हवे. परंतु या बाबतची जिल्ह्याची टक्केवारी १ पेक्षाही कमी आहे हे पोरिच्छेद २५ मधील आकडेवारीवरून दिसून आले आहे. म्हणून वनक्षेत्रात वाढ होण्यासाठी वन जाते व सामाजिक वनीकरण विभागांमार्फत प्रयत्न चालू आहेत. सामाजिक वनीकरण विभागा तर्फे १९८९-९० या वर्षात वनीकरणाच्या ८७५ हेक्टर क्षेत्रात लागवडीच्या पाहिल्या वर्षी करावयाची कामे १४०१ हेक्टर क्षेत्रात दुस-या वर्षाची कामे १२१६ हेक्टर क्षेत्रात तिस-या वर्षाची करावयाची कामे करण्यात आली. ग्रामीण भागात जळोऊ लाकडांची व फळबागांची लागवड आणि महाराष्ट्र सामाजिक वनीकरण प्रकल्प योजनेखाली वरील कामे करण्यात आली.

शेती

जमिनीचा वापर.

२८) जिल्ह्यातील शेती विषयक पूर्ण सुधारीत स्वरूपाची आकडेवारी १९८४-८५ करिता उपलब्ध आहे. (या माहितीमध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ जेड्यांच्या माहितीचा समावेश नाही) या पुढील वर्षाची आकडेवारी उपलब्ध नसल्यामुळे फक्त १९८४-८५ या वर्षाच्या आकडेवारीचा उपयोग समालोचनात केला आहे. जिल्ह्याचे भौगोलिक क्षेत्रफळ ७४८५०० हेक्टर आहे. यापैकी जंगलाखालील क्षेत्र फक्त ४१०० हेक्टर (म्हणजेच ०.५४% आहे) शेतीकरिता उपलब्ध नसलेल्या क्षेत्रामध्ये बिगर शेती वापराखालील जमिन १३४०० हेक्टर १.७९% होती. तर पडीक व लागवडी लायक नसलेली जमिन ११६०० (१.५४%) हेक्टर होती. याचाच अर्थ एकूण क्षेत्रफळापैकी ३.३४% जमिन लागवडी लायक नव्हती. पडीत जमिनी व्यतिरिक्त लागवडीखाली नसलेल्या जमिनीमध्ये लागवडी लायक पण वापरात नसलेली जमिन ३४३०० हेक्टर ४.५८% होती. कायम गुरे चरण आणि इतर चराऊ जमिन २३००० हेक्टर (३%) होती. जिल्ह्यात असलेल्या एकूण गोजातीय (गायी व म्हशी) पशुंचा विचार केला असता प्रत्येक पशुमागे ०.१७ हेक्टर इतके म्हणजे तुपच कमी क्षेत्र उपलब्ध आहे असे दिसून येते. असे असले तरी इतर पडीत जमिनीमुळे जनावरांच्या वा-यांचा प्रश्न कांही प्रमाणात सुटण्यास मदत होते. तर नसलेल्या जमिनीमध्ये समाविष्ट न झालेली झाडे, झुडपे व फळबागा या खालील जमिन ५०० हेक्टर ०.०६% होती. या खेरीज चालू पड २४४०० हेक्टर (३.२५%) होती तर इतर पड ६५८०० हेक्टर (८.७९%) होती.

(९)

निम्नलिखित क्षेत्र ५७१३०० हेक्टर म्हणजेच एकूण भौगोलिक क्षेत्राच्या ७६.३२% होते. या क्षेत्राची प्रत्येक माणसामागे ०.५४ हेक्टर इतकी सरासरी येते.

२९) पावसाचे व कालव्याजालील ओढताचे प्रमाणे कमी असल्याने दुबार पिका-जालील क्षेत्र कमी आहे. सन १९८४-८५ मध्ये दुबार पिकाजालील क्षेत्र ४२००० हेक्टर म्हणजे निम्नलिखित पेरलेल्या क्षेत्राच्या फक्त ७.३५ होते.

धारण केलेली वाहतूक जमिन व वाढती जातेदार.

३०) १९८५-८६ च्या कृषि गणनेची सध्याच्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची (लातूर जिल्हा वगळून) माहिती उपलब्ध आहे. या गणनेनुसार जिल्ह्यातील जातेदारांची एकूण संख्या २७९५६१ होती व त्यांनी धारण केलेली एकूण जमिन ६९८८३८ हेक्टर होती. हे जमिन धारणेच्या विविध गटानुसार असलेले एकूण जातेदार, त्यांनी धारण केलेली जमिन व त्यांची एकूण जातेदार व जमिनीची असणारी टक्केवारी या विषयीची माहिती खालील तक्त्यात दिलेली आहे.

अ.क्र.	जमिन धारणेचा गट	एकूण जातेदार संख्या	एकूण धारण केलेली जमिन (हेक्टर)	एकूण जातेदारांची टक्केवारी	एकूण जमिनीची टक्केवारी
१	२	३	४	५	६
१	१.० हेक्टर पर्यंत	३६४०१	१५४९१	१४.७०	२.२२
२	१.०० ते २.०	४०६८१	६८२९५	२२.६६	९.७७
३	२.० ते ५.०	६७९१४	२२५३३९	३३.७८	३२.२४
४	५.० ते १०.०	३३८३०	२३३१८०	३३.७८	३३.३७
५	१०.०० ते २०.०	९६२०	१२४५१५	४.३६	१७.८२
६)	२०.० पेक्षा जास्त	१११५	२३२०२१	०.६२	४१.५८
	एकूण	१७९५५६	६९८८३८	१००.००	१००.००

वरील तक्त्यावरून दिसून येते की एक हेक्टर पर्यंत जमिन धारण करणारे एकूण जातेदार ३६४०१ असून त्यांनी धारण केलेली जमिन फक्त १५४९१ हेक्टर आहे व त्यांनी ६८२९५ हेक्टर क्षेत्र धारण केले आहे म्हणजे जिल्ह्यात एकूण ६७०८२ (३७.३५%) अत्यल्प व भूधारक असून त्यामध्ये ६३७७८ हेक्टर ११.९८% क्षेत्र धारण केलेले आहे. सर्वात जास्त म्हणजे ३७.६२ टक्के जातेदार २.० ते ५.० हेक्टर श्रेणीतील आहेत व त्यांनी एकूण क्षेत्राच्या ३२.२४ टक्के क्षेत्र धारण केलेले आहे.

क्र.मा.प.

(१०)

त्या आलोलाल ५.० ते १०.०० हेक्टर क्षेत्र असणारे १८.९० टक्के जातेदार आहेत. मात्र त्यांनी धारण केलेले क्षेत्र! सर्वविज्ञा जास्त म्हणजे ३३.३७ टक्के आहे. १०.० हेक्टरपेक्षा जास्त क्षेत्र असणारे जातेदार सुमारे ६ टक्के आहेत व त्यांनी धारण केलेले क्षेत्र मात्र २२ टक्क्यापेक्षा जास्त आहे.

पिके व पीक पध्दती.

३१) जिल्ह्यात उरीप व रब्बी पिके घेतली जातात. दोन्ही हंगामात घेतलेल्या जाणाऱ्या पिकामध्ये सर्वात जास्त क्षेत्र एकदल धान्याचे असून त्या नंतर द्विदल धान्ये व त्या आलोलाल तेलबियांचे पिके असा क्षेत्रानुसार पिकांचा क्रम लागतो. सन - १९८४-८५ मध्ये उरीप ज्वारीचे क्षेत्र ११४२७९ हेक्टर म्हणजे एकूण कसलेल्या क्षेत्राच्या २०.१२ टक्के होते.

३२) तूर हे महत्वाचे उरीपातील कडधान्ये आहे. कारण एकूण कडधान्यांमधील क्षेत्राच्या ३८.८७ टक्क्यापेक्षा जास्त क्षेत्र या पिकाखालील आहे.

३३) रब्बी पिकामध्ये ज्वारी, गहू, हरभरा व करडई ही महत्वाची पिके आहेत रब्बी ज्वारीचे सन १९८४-८५ मधील जिल्ह्यातील क्षेत्र १८८१६९ हेक्टर म्हणजेच कसलेल्या एकूण क्षेत्राच्या ३२.९३ टक्के होते.

३४) तेल बियांचे पिकामध्ये मुख्यत्वे करडई व भुईमूग ही पिके घेतात. करडईचे पीक रब्बीमध्ये कोरडवाहू जमिनीत घेतले जाते. मात्र भुईमूग उरीप व उन्हाळी या दोन्ही हंगामात घेण्यात येते. आलीकडे कांही वर्गापासून सूर्यफुल या नवीन गळीताच्या पिकांचे क्षेत्र जिल्ह्यात वाढत असून हे पीक सर्व हंगामात घेता येते.

जिल्ह्यात १९८४-८५ या वर्षात तेलबियांचे एकूण गळीतांची धान्ये एकूण क्षेत्र ९६१५६ हेक्टर होते व या पिकाखालील क्षेत्राची टक्केवारी एकूण कसलेल्या क्षेत्राच्या सुमारे १६.८३ टक्के होती. करडई पिकाखालील क्षेत्र ३१४४८ हेक्टर होते.

३५) च्यापारी पिकामध्ये उस व कापूस ही महत्वाची पिके आहेत. गेल्या कांही वर्षीत उपलब्ध असलेल्या ओढताच्या सोयीमुळे व जिल्ह्यात स्थापन झालेल्या सांडर कारखान्यामुळे उसाखालील क्षेत्रात वाढ होत आहे. १९८४-८५ मध्ये उसाखालील क्षेत्र १२१६२ हेक्टर व कापसाखालील क्षेत्र फक्त ४५ हेक्टर म्हणजेच अगदी नगण्य होते.

पीक उत्पादन व मुख्य पिकांच्या उत्पादनांचे प्रमाण.

३६) सर्वसाधारणपणे जिल्ह्यातील जमिनीचा पोट वांगला असल्यामुळे पाऊस पुरेपुर व जेळेवर झाल्यास पिके वांगली येऊ शकतात. कोरडवाहू पिकांचे प्रमाण जास्त असल्यामुळे पिके व त्यांचे उत्पादन पावसाच्या प्रमाणावर अवलंबून असते.

क.मा.म.

(११)

गेल्या कांही वर्षापासून पावसाचे प्रमाण कमी झाले असून पावसाच्या पेढा अनि-
श्वत झाल्या आहेत. यांच्या पिकांच्या उत्पन्नावर ऑनष्ट परिणाम झाला आहे.
१९८९-९० या वर्षातील कांही पिकांचे उत्पन्न पुढील प्रमाणे होते. गहू २६१००
अन्त, ज्वारी २२७००० टन्स व तूर ४९७०० टन्स. वरील पिकांचे दर हेक्टरी
उत्पादन अनुक्रमे अनुक्रमे १०४३, ७८० व ६०६ किलो होते. १९८७-८८ते ८९-९० या
वर्षाची त्रैवार्षिक सरासरी विवारात घेतली असता एकूण तृणधान्ये व एकूण कड-
धान्ये यांच्या महाराष्ट्र राज्याच्या दर हेक्टरी ७०७ व ४०७ किलो या उत्पा-
दनाच्या तुलनेने उस्मानाबाद जिल्ह्याचे एकूण तृणधान्ये या पिकांचे दर हेक्टरी
उत्पादन म्हणजे अनुक्रमे ७०० किलो एकूण कडधान्ये या पिकांच्या बाबतीत जास्त
म्हणजे ४५२ किलो इतके होते असे दिसून येते. ओलिताच्या सोयी, सुधारित बिजाणे
व उतांवा वापर यामुळे उत्पादनात वाढ करण्याचे प्रयत्न चालू आहेत. पण पर्जन्य-
मान कमी व अनियमित झाल्यामुळे उत्पादन जातीच्या प्रयत्नात अपेक्षित यश येत
नाही.

जास्त उत्पादन देणा-या जातीच्या बिजाणांचा वापर.

३७) १९८९-९० या वर्षात संकरीत ज्वारी जाती एकूण ७४००० हेक्टर क्षेत्र होते.
बाजरी आणि मका या पिकांच्या संकरीत बिजाणांची अनुक्रमे १०,९०० हेक्टर व
११०२ हेक्टर क्षेत्रात पेरणी झाली होती. सुधारीत जातीच्या बिजाणांजालील
पिकावर क्षेत्र पुढील प्रमाणे आहे. ज्वारी १३४५३४ हेक्टर, भात ९१०० हेक्टर
गहू १५६५० हेक्टर, बाजरी ५५६९ हेक्टर व मका ३३२ हेक्टर.

पळे व भाजीपाला.

३८) जिल्ह्यात पळामध्ये आंबे, द्राक्षे, पेरू व केणी इत्यादी येतात. १९८४-८५
साली पळबागातील एकूण क्षेत्र ८५० हेक्टर होते व भाजीपाल्याजालील एकूण क्षेत्र
१९४९ हेक्टर होते. या दोन्ही पिकांचे प्रमाण एकूण कसलेल्या क्षेत्राच्या ०.४८ टक्के
होते. म्हणजेच पळे व भाजीपाला या पिकाजालील क्षेत्र पत्तरव कमी आहे.

सैद्रीय व रासायनिक उतांवा वापर.

३९) संकरीत बिजाणांच्या वापराबरोबर सैद्रीय व रासायनिक उतांवा वापर
दिवसेंदिवस वाढत आहे. जिल्हा परिषदेतील कृषि छात्यामार्फत उते वाटपांचा
कार्यक्रम घेतला जातो. १९८९-९० या वर्षातील रासायनिक उतांचे नियंत्रित
संस्थाकडून १६५०९ मे. टन व जंजगी संस्थाकडून २३३९९ मे. टन. वापरा करण्यात
आले.

पीक संरक्षण कार्यवाही.

४०) पिकावर रोगाचा प्रादुर्भाव झाल्यास जिल्हा परिषदे तर्फे पीक संरक्षण मोहीम घेतली जाते. पंचायत समिती पातळीवर पीक संरक्षण औषधांचा पुरवठा केला जातो.

वजारी व पणन

४१) जिल्ह्यात कृषि ५ कृषि उत्पन्न बाजार समित्या असून त्या १) उस्मानाबाद २) कळंब ३) मुस्म ४) परंडा व तुळजापूर येथे आहेत. सन १९८९-९० या वर्षात सर्व बाजार समित्यात एकूण २५२२८ मे. टन्स धान्य विक्रीस आले व त्याची किंमत १३५६३६ हजार रुपये होती.

४२) धान्याची साठवण करण्यासाठी वजार महामंडळाची जिल्ह्यात फक्त उस्मानाबाद येथे एकूण दोन गोदामे आहेत व त्या गोदामांची एकूण साठवण क्षमता ३ ३६०० मेट्रीक टन्स आहे. या गोदामा व्यतिरिक्त महाराष्ट्र शासनाची पण ३० गोदामे आहेत.

भू - सुधार कार्यक्रम.

४३) जिल्ह्यात जमिनीची बांधबंदीस्ती व नाला बंदीस्ती व जमीन सपाटी करणाऱे कार्यक्रम राबवले जातात. १९८९-९० वर्षात ३२८९ हेक्टर क्षेत्रात जमिनीची बांध बंदीस्ती व १६७२ हेक्टर पडीक जमीन (वनीकरण व कुरण विकास) सहीत जमिनीत स्मांतरीत केलेली आहे. या व्यतिरिक्त १२९ नाला बंदीस्तीची कामे पूर्ण झाली.

दारिद्र्य निर्मूलन कार्यक्रम.

४४) ग्रामीण विकास खात्याने घेतलेल्या गणनेनुसार जिल्ह्यात सुमारे ५२९२९ कुटुंबे दारिद्र्य रेषेखालील आहेत व कुटुंबांच्या आर्थिक उन्नतीसाठी विविध योजना राबविल्या जात असून यापैकी एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम ही महत्त्वाची योजना आहे या योजनेखाली १९८९-९० या वर्षात नवीन लाभार्थींना मदत करण्याचे उद्दिष्ट होते. प्रत्यक्षात ४५०८ नव्या लाभार्थींना मदत केली गेली. संदर्भिय वर्षात या योजनेच्या ३३३ लाभार्थींना एकूण ८८.२० लक्ष रुपयांचे अर्थीक सहाय्य (सबसीडी) रुपये १९५.०९ लक्ष रुपये बँकांच्या कर्ज स्माने देण्यात आले. उद्योगधंदे शेतिसुधारणा, सिंचन सोयी दुभती जनावरे इत्यादी विविध योजनासाठी या कार्यक्रमाखाली अर्थ सहाय्य करण्यात येते त्यामुळे दारिद्र्य रेषेखालील कुटुंबांची उत्पन्नात वाढ करून त्यांना दारिद्र्य रेषेच्या वर आणण्याचा प्रयत्न केला जातो.

अवर्षण प्रवण कार्यक्रम.

४५) अवर्षणास्त भागाच्या आर्थिक विकासासाठी कृषि विकास, लघुपाटबंधारे पशुसंवर्धन, दुग्ध विकास, वन व कुरण विकास, सामाजिक वनीकरण व मत्स्य-व्यवसाय हे कार्यक्रम राबविले जातात. या सर्व कार्यक्रमासाठी १९८९-९० कीरता स्कूण ५७.१४ लक्ष रमयांची तरतूद केलेली होती. त्यापैकी १५.३५ लक्ष रमये २६.९१ टक्के रमये खर्च झाले. वन व कुरण विकास आणि सामाजिक वनीकरण अ. वि. प्र. वि. नि. क्र. ४५२ हेक्टर व २१० हेक्टर क्षेत्रात वनीकरण करण्याचे उद्दिष्ट होते. या उद्दिष्टात ४५२ व २१० हेक्टर इतके काम झाल्यामुळे १०० टक्के उद्दिष्टपूर्ती झालेली आहे.

सिंवन

४६) १९८४-८५ या वर्षी जिल्ह्यातील स्कूण सिंवनाखालील क्षेत्र ९४२१८ हेक्टर होते. या क्षेत्राची स्कूण पिकाखालील क्षेत्राची टक्केवारी १५.३६ येते. महाराष्ट्र राज्याचे हे प्रमाण १२.६८ टक्के आहे. जिल्ह्यात मार्च ९० पर्यंत एका मोठ्या प्रकल्पाचे (भांजरा) व १२ मध्ये प्रकल्पाची कामे पूर्ण झालेली आहेत. या खेरीज एक एक मोठा प्रकल्प व चार मध्यम प्रकल्प यांची कामे प्रगती पथावर आहेत. १९८९-९० अखेर जिल्ह्यात १११ लघु पाटबंधारे होते. त्यापैकी ८३ लघु पाटबंधारे उपयोगात नव्हते. या सर्व प्रकल्पाद्वारे ३३ १५७१० हेक्टर क्षेत्र (निव्वळ) ओलिताखालील आले होते. जिल्ह्यात १९८४-८५ अखेर स्कूण ३२४०३ सिंवन विहिरी होत्या त्यापैकी २९८७८ (९२.२० टक्के) विहिरी वापरात होत्या. वापरात असलेल्या सिंवन विहिरीवर १९६०७ विद्युत पंप व ६३८७ डिझेल पंप बसविले होते. विहिरीमुळे भिजणारे निव्वळ क्षेत्र ५६४४२ हेक्टर म्हणजेच स्कूण निव्वळ ओलिताखालील क्षेत्राच्या ७६.६७ टक्के होते. राहिलेले १७१७२ हेक्टर निव्वळ ओलिताचे क्षेत्र पृष्ठभागीय साधनाखालील होते. ओलिताखालील पिके.

४७) अन्नधान्यापैकी रब्बी, हंगामात गहू, ज्वारी व हरभरा ही ओलिताखालील पिके आहेत. १९८४-८५ या वर्षी स्कूण ओलिताच्या क्षेत्रापैकी गहू, ज्वारी व हरभराखाली अनुक्रमे १४८३६, २६९७१ व ८९८९ हेक्टर क्षेत्र होते. व्यापारी वर्गातील पिकामध्ये उस, कापूस व मिरची ही ओलिताची पिके आहेत. यापैकी उसाखालील क्षेत्र १२१६२ हेक्टर होते. पळे व भाजीपाला या पिकाखालील बागायत क्षेत्र १२२८ हेक्टर इतके होते. तेल वर्गीय पिकामध्ये भुईमुगास विशेषतः उन्हाळी हंगामात पाणी देतात.

मोठ्या, मध्यम व लहान ओलिताच्या साधनांचा विकास कार्यक्रम.

४८) सध्या निम्न तेरणा या मोठ्या प्रकल्पाचे काम चालू असून तो प्रकल्प १९९२ मध्ये पूर्ण होण्याची शक्यता आहे. या प्रकल्पामुळे उस्मानाबाद जिल्ह्यातील २८०७ हेक्टर क्षेत्र ओलिताजाली येईल या व्यतिरिक्त वार मध्यम प्रकल्पाचे काम चालू असून ते प्रकल्प उस्मानाबाद, कळंब, व उमरगा तहसीलमध्ये आहेत. या प्रकल्पाचे काम पूर्ण झाल्यावर एकूण ७२४८ हेक्टर क्षेत्रात सिंचनाची सोय प्राप्त होईल या प्रकल्पांना सध्याचा अंदाजित खर्च रम्ये १५८१.४१लाख आहे. याखेरीज लघुपाटबंधाळ-याची कामे उपलब्ध पैशाच्या प्रमाणात चालू आहेत. पाझर तलावाचे बांधकाम पाझर क्षेत्रातील विहिरीचे पाणी वाढाचे म्हणून घेण्यात येत आहे. सिंचनाच्या विहिरी जोडण्याकरिता पण विविध योजनांद्वारे अर्थ सहाय्य देण्यात येत आहे.

४९) पूर व पूर नियंत्रण:- १९८९-९० मध्ये पूरग्रस्त गावे नव्हती.

पशु संवर्धन, वैद्यकीय सेवा व दुग्धव्यवसाय.

पशुधन:-

५०) १९८७ च्या पशु गणनेप्रमाणे जिल्ह्यात एकूण ७६३२५१ स्वदे पशुधन होते. १९८२ च्या पशु गणने प्रमाणे एकूण जनावरांची संख्या ७२२३३१ स्वदे होती. १९८७ च्या पशु गणने प्रमाणे एकूण पशुधनात गायी-बैलांची संख्या ४४.९३% होती. म्हशी व रेडे १४.३०% शेंक्या व मेंढ्या ३४.६९% व इतर जनावरे ५.९७% असे इतर पशुधने प्रमाण होते. एकूण दुभत्या गायींची व दुभत्या म्हशींची संख्या ५२.९७% ८८८६६ होती. जिल्ह्यात दुग्ध व्यवसाय हा महत्वाचा व्यवसाय असून गायी व म्हशी खरेदीसाठी जिल्हा ग्राम विकास यंत्रणे मार्फत अर्थ सहाय्य दिले जाते. तीन वर्षा-परील बैलांची संख्या १३०७१५ होती. हे बैल शेतीच्या कामासाठी उपयुक्त असतात १९८४-८५ मध्ये दर बैल जोडीमागे लागवडी जालील एकूण क्षेत्रांचे सरासरी प्रमाण ५०.५०१ हेक्टर होते. याच गणने प्रमाणे एकूण म्हशी व रेड्यांची संख्या १०९१७० होती त्या पैकी ३ वर्षावरील रेडे ४१४०४ व म्हशी ६५०९० होत्या. या व्यतिरिक्त जिल्ह्यात एकूण कोंबड्यांची संख्या २२९६४६ होती. जिल्ह्यात मेंढ्याल-नांचा व्यवसाय मोठ्या प्रमाणावर नाही. शेंक्या मेंढ्यांचा उपयोग मांस मिळविण्यासाठी होतो.

पशु उत्पादन

५१) शेती बरोबर दुग्धव्यवसाय हा जिल्ह्यातील महत्वाचा व्यवसाय असून या व्यवसायाच्या विकासास शासनाचे प्रोत्साहन असल्यामुळे दुग्ध उत्पादनात वाढ

होत आहे. दुधाच्या विक्रीसाठी त्यांचे संकलन प्रामुख्याने सहकारी संस्था मार्फत केले जाते. या प्रकल्पाच्या एकूण ४५३ दुग्ध सोसायट्या व एक दूध संस्था जिह्यात कार्यरत आहे. १९८९-९० मध्ये २८२४२ हजार लिटर्स दुध गोळा केले जाऊ गेले. दुधाच्या शीतकरणासाठी जिह्यात वार शीगृहे आहेत व त्यांची प्रतिदिन क्षमता ७२ हजार लिटर्स आहे. सहकारी दुध संस्था तर्फे झालेल्या दुधाच्या खरेदी व विक्रीचे मूल्य अनुक्रमे २१४ लक्ष रुपये व २२३ लक्ष रुपये होते. जिह्यात एकूण ९ मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आहेत. १९८९-९० मध्ये या गृहातून एकूण १४८०५ जनावरांची मांसासाठी कत्तल करण्यात आली.

पशु वैद्यकीय सेवा.

५२) उस्मानाबाद जिह्यात १९८९-९० या वर्षीत १ विकीत्सालय, २२ दवाखाने व एक पीपरता दवाखाना, ४४ प्रथमोपचार केंद्रे व ७२ कृत्रिम गर्भधारणा केंद्रे होती. या संस्थामधून उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या ३१२४३८ होती. कृत्रिम गर्भधारण केलेल्या जनावरांची संख्या १९८१६ होती. या पध्दतीमुळे ४५४५ वासरे जन्मास आली व ती सर्व संकरीत जातीची होती. एकूण ६६४२१० जनावरांना लस टोवली. कृत्रिम गर्भधारणा केंद्रातून संकरीत गायीच्या निर्मितीचे काम चालले. हे काम जिह्या परीषद व राज्य शासना तर्फे केले जाते.

विकास कार्यक्रम.

५३) विकास कार्यक्रमांतर्गत पशु वैद्यकीय सेवा उपलब्ध करून देण्याकरिता पशु दवाखाने व उपचार केंद्रे यांची वाढ केली आहे. तसेच जास्त दूध उपलब्ध होण्याकरिता संकरीत गायी पैदाशीचा कार्यक्रम पण मोठ्या प्रमाणात घेतला जात आहे. गोठवलेल्या वीर्याचा पुरवठा पुणे येथून होतो. ग्रामीण विकास यंत्रणे मार्फत गायी, म्हशी खरेदीसाठी अर्थ सहाय्य मिळते. शासकीय दूध डेअरी योजने मार्फत उस्मानाबाद भूम, परंडा व उमरगा येथे शीत केंद्रे पण आहेत. उपरोक्त शीत केंद्रांची रोजची क्षमता ७२ हजार लिटर्सची आहे. गोकुळ, ग्राम योजनेद्वारे वार खेडी दत्तक घेण्यात आली व १०० भूखंडावर तेरणा उत्पादनांची प्रात्यक्षिके आयोजित केली होती.

कुक्कुट पालन कार्यक्रमाद्वारे १९८९-९० या वर्षीत १४६२९ पिकांचे वाटप करण्यात आले.

मत्स्य व्यवसाय.

५४) १९८९-९० मधील जिह्यातील भुजल मत्स्य उत्पादन ५०० मेट्रीक टन होते. त्यांचे मूल्य ५०.०० लक्ष रुपये होते.

विकास कार्यक्रम.

५५) जिल्ह्यात बारमाही वाहणारी नदी नसल्यामुळे मांजरा, सीना या जिल्ह्याच्या सीमेवरील नद्या व तेरणा, वांदणी, बोरी व इतर ज्या कांदी नद्यात मासे मारीवा धंदा चालतो तो अल्प प्रमाणात आहे. त्यामुळे मच्छीमारांची संख्या मर्यादित आहे. विविध मध्यम प्रकल्प, लघु पाटबंधारे तलाव, जिण्टा परिषदेचे व इतर तलाव याद्वारे मासेमारीसाठी ४५०० हेक्टर जलक्षेत्र उपलब्ध आहे. मत्स्यधोग विभागामार्फत राबिविल्या जाणा-या विविध योजनेमुळे नजीकच्या काळात वरील जलक्षेत्रात वाढ होऊन सुमारे ७००० हेक्टर जलक्षेत्र उपलब्ध होईल.

अवसृष्ट पाण्यातील मत्स्य संवर्धन.

५६) भूजल मत्स्यव्यवसाय हा मत्स्य शेतीच्या स्वरूपाचा आहे. प्रत्येक वर्षी तलावात व जलाशयात सुधारलेल्या जातीचे मत्स्य बीज सोडून ती मासळी विक्री करण्यात येत मोठी करण्यात येते. १९८९-९० या वर्षीत मत्स्य बीज साठवण्याचे उद्दीष्ट १५ लाख मत्स्य बीजांचे होते. प्रत्यक्षात या पेक्षा जास्त म्हणजे २५.२८ लाख मत्स्य बीज साठवण्यात आले. मत्स्य उत्पादनाचे उत्पादन उद्दीष्ट स्वदे म्हणजे ६२० मे. टन झाले.

मत्स्यबीज उत्पादन प्रकल्प.

५७) परंडा तालुक्यात वांदणी येथे मत्स्यबीज उत्पादन केंद्राची स्थापना करण्यात आली आहे. १९८९-९० या वर्षीत वांदणी प्रकल्पातील मत्स्य बीजांचे उत्पादन उद्दीष्ट १५ लाख मत्स्य बीज स्वदे होते तर साध्य २५.२८ लाख मत्स्य बीज स्वदे झाले.

मत्स्य व्यवसाय सहकारी संस्था.

५८) ३०-६-९० रोजी जिल्ह्यात एकूण ३३ मत्स्य व्यवसाय सहकारी संस्था होत्या व यातील एकूण सभासद संख्या १५५१ होती. संदर्भीय वर्षीत या संस्थांनी पकडलेल्या माशांचे मूल्य ८९ हजार रुपये होते व विक्रीचे मूल्य ८७ हजार रुपये होते. विद्युतीकरण व विद्युत पुरवठा.

५९) जिल्ह्यात महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळामार्फत वीज पुरवठा केला जातो. ३१-३-९० अखेर जिल्ह्यातील सर्व (८) शहरांचे व ७१२ गावांचे विद्युतीकरण झालेले आहे. यामध्ये सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ छेड्यांच्या माहितीवाही समावेश आहे. जिल्ह्यात विद्युत निर्मिती प्रकल्प नाही.

(१७)

विद्युतीकरण झालेल्या पंपांची संख्या.

६०) १९८९-९० या वर्षीत ५५१६ पंपांना वीज पुरवण्यात आली. हा पुरवठा सामान्य विकास या योजनेव्हाती झाला.

प्रकारानुसार विजेचा वापर.

६१) १९८९-९० या वर्षीत एकूण विजेचा वापर २९१७७० हजार कि.वॅ. तास होता या वापराचा विविध प्रयोजनानुसार अभ्यास केला असता असे दिसून येते की, घरगुती वापर ६.३८ टक्के, व्यापारी काम व लघु शक्तीसाठी १.७३ टक्के, औद्योगिक करणासाठी ६.०८ टक्के, सार्वजनिक दिवाबत्तीसाठी १.३२ टक्के, शेतीसाठी ८१.९३ टक्के व अन्य कारणासाठी २.५६ टक्के वीज वापरली गेली. संदर्भिय वर्षाचे अखेरीस ११८७८१ कनेक्शन्स दिलेली होती.

जनिज उद्योगधंदे.

६२) उस्मानाबाद जिल्ह्यात महत्वाची जनिजे नाहीत. बांधकाम उपयोगी कच्चा माल तयार करणारी वाळू, दगड, माती इत्यादी किरकोळ जनिजापासून थोडेफार उत्पन्न रॉयल्टी म्हणून शासनास मिळाले. अशा रीतीने १९८९-९० या वर्षी एकूण उद्योगधंदे ६.७९ लाख रॉयल्टी म्हणून शासनास मिळाले.

६३) १९८९ अखेर जिल्ह्यात पॅन्टरी अॅक्टव्हाली नोंदणी झालेल्या कारखान्यांची संख्या ३७ होती. त्यापैकी ६ कारखाने बंद होते.

६४) वरील वर्षात प्रपत्र न पाठविणारे वाळू असलेल्या १८ कारखान्यामधील मजुरांची संख्या ९३५ स्वढी होती.

६५) हा जिल्हा उद्योगाच्या दृष्टीने मागासलेला असून येथे दोरी ता. उस्मानाबाद व नळदुर्ग ता. तुळजापूर येथील साखर कारखाने व तामलवाडी ता. तुळजापूर येथील सूत गिरणी व्यतिरिक्त जिल्ह्यात मोठा उद्योग नाही.

औद्योगिक वसाहती.

६६) महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाची जिल्ह्यात फक्त एक औद्योगिक वसाहत आहे. आणि तेथे भूखंड, पाणी, वीज आदी सुविधा उद्योजकांना उपलब्ध केल्या जातात. या वसाहतीत स्टील फॅब्रिकेशन, अॅल्युमिनियमची भांडी तयार करणे, सिमेंट पाईप, पॅकिंग पेपर, प्लॉस्टिकच्या वप्पल बनावणे, इलेक्ट्रीक ट्रान्स्-फार्मर दुरस्त करणे व दाळ भिल यांचे प्रत्येकी एक या प्रमाणे सात औद्योगिक घटक आहेत.

जिल्हा उद्योग केंद्रामार्फत लघु उद्योगांची नोंदणी प्रशिक्षण, मार्गदर्शन कांठी कच्च्या मालाची शोषणरस, अर्ध सहाय्य आदि सोयी उपलब्ध करून दिल्या जातात. रस्ते परिवहन व दळणवळण.

६७) रेल्वे:- मिरज - लातूर नॅरोगेज रेल्वे मार्ग हा एक लोहमार्ग जिल्ह्यातून जातो. त्याची लांबी ३० कि.मी. आहे.

६८) रस्ते:- सार्वजनिक बांधकाम खाते व कार्यकारी अभियंता जिल्हा परिवहन उस्मानाबाद यांचेकडून रस्त्यांची देखभाल केली जाते. १९८१-९० अखेर या दोन्ही विभागातील रस्त्यांची लांबी ४०७५ कि.मी. होती. या मार्गापैकी झांबरी मार्गाची लांबी ८८.३१ कि. मी. होती. खडीचे / पक्के रस्ते २८३६.७९ कि.मी. होते. इतर माल वापरून केलेले रस्ते ३६८.९० कि.मी. होते. याशिवाय नगरपालिका इद्दी-तील रस्त्यांची लांबी २५४.५ कि.मी. होती.

नोंदणीकृत वाहने.

६९) ३१ मार्च १९९० अखेर जिल्ह्यात एकूण ६६३७ नोंदणीकृत वाहने होती. या पैकी ५७.५८% मोटार सायकली, मोपेड, स्कुटर्स इत्यादी ९.८९% टॅक्सेट्स व १२.२६% मालमोटारी जाणगी व सार्वजनिक होत्या.

टपाल व तार कार्यालये.

७०) १९८१-९० मध्ये जिल्ह्यातील एकूण टपाल कार्यालयांची संख्या २७५ होती व तार घरांची संख्या ९७ होती. एक लाख लोकांसध्येमागे टपाल कार्यालयाच्या संख्येचे प्रमाण २७ इतके होते.

दूरध्वनी.

७१) १९८१-९० च्या अखेरीस जिल्ह्यात एकूण ३३ १५५१ मूळ व विस्तारीत दूरध्वनी होते.

दूर विक्रीवाणी.

७२) १९८१ मध्ये उस्मानाबाद येथे दूरविक्रीवाणी केंद्र सुरु झालेले आहे. १ मार्च १९९० अखेर पर्यंत शासनाचे वाटप केलेल्या सार्वजनिक संस्थांतील दूर विक्रीवाणी संवाची संख्या १०८ होती.

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन

७३) १९८१-९० मध्ये दररोज सरासरी २७५ बस गाड्या २७०८७ कि.मी. ला लांबीच्या ३१३ मार्गावर धावत होत्या. दररोज प्रवास करणाऱ्या प्रवाशांची सरासरी ९६ हजार होती व दररोज दर प्रवाशांमागे मिळालेले सरासरी उत्पन्न स सुमारे ४१४.२९ पैसे होते.

क्र.मा.प.

कामगार व रोजगार.

७४) सेवा योजन विनिमय कार्यालयाने पुरविलेल्या माहितीनुसार १९८९-९० मध्ये जिल्ह्यातील एकूण २२५ आस्थापनांमध्ये एकूण २६२७२ व्यक्तींना रोजगार मिळालेला होता. त्यापैकी ८७६६ व्यक्ती शासकीय, ११३६३ व्यक्ती निम शासकीय व ६१४५ व्यक्ती खाजगी आस्थापनांमध्ये होत्या.

सेवा योजना कार्यालय,

७५) उस्मानाबाद येथे सेवा योजन विनिमय कार्यालय अस्तित्वात आहे. १९८९-९० या वर्षात तेथील पटावरील अर्जदारांची संख्या ३७९१७ होती. संदर्भीय वर्षात एकूण ४८२ व्यक्तींना या कार्यालयामार्फत नोक-या मिळाल्या.

रोजगार हमी योजना.

७६) ग्रामीण भागात भागणीनुसार काम देण्याची हमी महाराष्ट्र शासनाने घेतलेली आहे. लहान व मध्यम पाटबंधा-यांची कामे बांधणीदस्ती, नाला बंदींग वृक्षारोपण कार्यक्रम व जेथे ही कामे उपलब्ध नसतील तेथे रस्त्यांची कामे काढली जातात. या कामांवर २८.०१ लक्ष मनुष्य दिवस काम १९८९-९० या वर्षात पुरविले गेले व यावर सध्या ६३४९० लाख र्वे झाले.

राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार योजना व ग्रामीण भूमिहीन रोजगार हमी कार्यक्रम.

७७) ग्रामीण भागात रोजगार निर्मिती व्हावी म्हणून रोजगार हमी योजनेसह वरील दोन केंद्रशासन पुरस्कृत योजना जिल्ह्यात राबविल्या जात आहेत. या दोन्ही योजनेतील विविध कामामुळे ११.०० लक्ष मनुष्यदिन इतकी रोजगार निर्मिती झाली.

सहकार.संस्था व सभासद.

७८) जिल्ह्यात ३०-६-९० या सहकारी वर्षात सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची संख्या १६७६ होती. या सर्व संस्थांच्या सभासदांची संख्या १३४८ हजार होती.

संदर्भीय वर्षात एकूण ५६८ (३३.८९) टक्के सहकारी पतसंस्था होत्या या पैकी ४५३ सहकारी पत संस्था होत्या आणि उरलेल्या ११५ बिगर शेती पत संस्था होत्या. वरील वर्षात एकूण ११०८ (६६.१० टक्के) बिगर पत संस्था होत्या. एकूण बिगर पतसंस्थांमध्ये उत्पादन संस्था सर्वात जास्त म्हणजे ६५४ होत्या. सामाजिक संस्थांची संख्या ४४५ असल्यामुळे यांचा क्रमांक उत्पादक संस्थानंतर आहे. उत्पादक व सामाजिक सहकारी संस्थांमधील सभासदांची संख्या अनुक्रमे ८३४४० व २५१०६ होती.

उत्पादक संस्थापैकी दुग्ध व्यवसाय संस्था महत्वाच्या असून त्या प्रकारच्या संस्था व सभासदांची संख्या ४५३ व ४६८२० हाती. सामाजिक संस्थापैकी गृह निर्माण संस्था व त्यांचे सभासद अनुक्रमे २६६ आणि ९१३१ होते.

७९) शेतक-यांच्या पतपुरवठ्याच्या नागणीतील पूर्तता करण्यासाठी जिल्ह्यात जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका कार्यरत आहेत. तीच्या ६९ शाखा जिल्ह्यात सर्व तालुक्यात विस्तारलेल्या आहेत. या बँकेतर्फे १९८९-९० या वर्षीत इल्प मुदतीचे स्मये २६५४ लाख व मध्यम मुदतीचे स्मये २७९ लाख कर्ज देण्यात आले. १८२५ लाख स्मये अल्प मुदतीचे व ५५० लक्ष स्मये मध्यम मुदतीचे कर्ज थकलेले होते. विविध सहकारी संस्थांनी केलेले कार्य खालील प्रमाणे आहे.

८०) जिल्ह्यातील दोन साखर कारखान्यामध्ये संदर्भिय वर्षीत ८१२ हजार मे. टन उत्पादक गळीत झाले. त्याचे मूल्य १९९८ लक्ष स्मये होते त्या पासून सुमारे ८० हजार मे. टन साखर तयार झाली. तिचे मूल्य सुमारे ३९२५ लक्ष स्मये होते.

दुग्धव्यवसाय सहकारी संस्था मार्फत १९८९-९० या वर्षीत झालेल्या दुधाच्या खरेदी व विक्रीचे मूल्य अनुक्रमे ०.९८ लक्ष स्मये व १.०७ लक्ष स्मये होते.

मच्छीमार संस्थामार्फत पकडलेल्या माशांचे मूल्य ८९ हजार स्मये तर विक्री ८७ हजार स्मये इतकी होती. गृह निर्माण संस्था मार्फत ९४५ घरे (गाळे) बांधण्यात आली. महाराष्ट्रराज्य सहकारी भूविकास बँक जिल्हा शाखा उस्मानाबाद मार्फत १९८९-९० या वर्षीत ३५ कोटी स्मयांची दीर्घ मुदतीची कर्जे देण्यांत आली. व्यापारी बँका.

बँका

८१) उस्मानाबाद जिल्ह्यात १९८९ या वर्षीत एकूण २४ वर्गीकृत व ८६ सहकारी बँका होत्या व्यापारी बँका बहुतांशी नागरी विभागातच आहेत. परंतु सहकारी बँका ग्रामीण विभागातही सर्वत्र विस्तारलेल्या आहेत.

एका शाखेमागे सरासरी लोकसंख्या

८२) सन १९८९ या वर्षीत वर्गीकृत आणि सहकारी बँकेच्या एका बँक शाखेमागे त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील सरासरी लोकसंख्येचे प्रमाण ३१३३ इतकं स्वढे आहे. रिझर्व्द बँकेच्या धोरणानुसार १७ हजार लोकसंख्येसाठी एक बँक कार्यालय, आवश्यक आहे. ठेवी व कर्जाचे प्रमाण.

सर्व वर्गीकृत बँकांच्या ठेवी ४८४२ लाख होत्या तर आगाऊ रक्कम स्मये ३८४५ लाख होत्या.

किंमती.सरासरी घाउक किंमती.

८३) १९८९ मध्ये उस्मानाबाद जिल्ह्यातील निवडक महत्वाच्या शेती मालाच्या सरासरी घाउक किंमतीचा कल प्रोत किंंटलला जालील प्रमाणे होत. गहू व ज्वारी (संकरित) या तृणधान्याच्या घाउक किंमतीमध्ये १९८९ या वर्षीत मागील वर्षाच्या तुलनेने षट् दिसून येते. १९८९ मध्ये गव्हाच्या सस सरासरी भाव ३७१ रुपये होता तो १९८९ मध्ये रुपये ३२२ झाला. संकरित ज्वारीची किंमत रुपये १५१ वसून रुपये २४३ पर्यंत वाढली. पांढ-या ज्वारीच्या किंमतीमध्ये मात्र रुपये २७१ पासून ३४८ रुपये व बाजरीच्या भावात रुपये १५४ पासून रुपये १७० पर्यंत वाढ झाल्याचे दिसून येते.

तूर या सह महत्वाच्या कडधान्याच्या किंमती पण घटलेल्या होत्या. वरील संदर्भ काळात तुरीची किंमत रुपये ६८७ वसून ६०३ पर्यंत वाढल्याचे दिसून येते. हरभरा व उडीद यांच्या किंमतीत मात्र वाढ झाल्याचे आढळते.

भुईमूग, करडी, जवस व तीळ या तेलबियांच्या किंमती वाढ झाल्याचे दिसून येते.

किरकोळ किंमती.

८४) जिल्हा मुख्यालय, उस्मानाबाद येथील महत्वाच्या वस्तूंच्या किरकोळ सरासरी वार्षिक किंमती १९८९ मध्ये प्रती किलोस जालील प्रमाणे होत्या. गहू (तांबडा) रुपये ३.८५, ज्वारी (पांढरी) रुपये ३.९४ तांदूळ (मध्यम) रुपये ५.४६ तुरीची दाळ रुपये ९.७७ मुगाची दाळ रुपये ११.३६ हरभ-याची दाळ रु ९.९०, गूळ रुपये ५.८६, गोडे तेल (शेंफदाणा) रुपये २३.३१, तुजार वनस्पती रुपये २९.९७, कांठी अलास वस्तूंच्या किंमती जालील प्रमाणे आहेत. कपडे धुण्याचा साबण ५०१ बार रुपये ८.६९, हमाम साबण रुपये ४.५० पितळी भांडी प्रती किलोस रुपये ७६.७७ सोलापूरी साडी रुपये ६५.०० सुती शर्टिंग प्रोत मिटर रुपये ३५.१६. ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक.

८५) पायाभूत वर्ष १९८२- १०० गृहीत धरून सोलापूर केंद्रातील कामगारांचा ग्राहक किंमतीचा सर्वसाधारण सरासरी निर्देशांक १९८९-९० मध्ये १८० होता. एप्रिल ८२ मध्ये सर्वसाधारण निर्देशांक सर्वात कमी १७१ होता तर ऑक्टोबर १९८९ मध्ये तो सर्वात जास्त म्हणजे १८४ होता.

शैक्षणिक सुविधा.प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालये.

८६) २०-२-८८ अखेर जिल्ह्यातील प्राथमिक शाळांची संख्या ८३३ होती. माध्यमिक शाळांची संख्या १५७ होती व उच्च माध्यमिक शाळांची व महाविद्यालयांची संख्या अनुक्रमे १४ व ८ होती.

१९८२-९० या वर्षात प्राथमिक शाळांचे एक लाख लोक्संख्येमागे प्रमाण ८०.८७ होते. राज्याचे हे प्रमाण ९१.०३ होते.

माध्यमिक शाळांचे एक लाख लोक्संख्येमागे प्रमाण १५.२४ असे होते.

८७) १९८८-८९ या वर्षीत एकूण २४६९८० विद्यार्थ्यांपैकी ६१.३८% विद्यार्थी प्राथमिक शाळेत, ३४.४३% विद्यार्थी माध्यमिक शाळेत ४.०४% विद्यार्थी उच्च - माध्यमिक व उच्च माध्यमिक नंतरच्या संस्थास ०.१३% विद्यार्थी पूर्व प्राथमिक-शाळेत शिक्षण घेत होते. एकूण विद्यार्थ्यांपैकी मुलींची टक्केवारी ४०.५२ होती. जिल्ह्यातील एकूण लोक्संख्येमध्ये स्त्रियांचे प्रमाण सुमारे ४९ टक्के आहे. हे लक्षात घेता एकूण विद्यार्थ्यांमधील मुलींचे प्रमाण कमी आहे हे दिसून येते. प्राथमिक - शाळेतील विद्यार्थी, शिक्षक यांचे प्रमाण अभ्यासले असता शिक्षण विभागाने विहित केलेल्या उद्दिष्टा इतके म्हणजे प्रत्येक शिक्षकामागे ३५ विद्यार्थी या प्रमाणे आहे असे दिसून येते. १९६९ च्या गणनेनुसार दर हजार लोक्संख्येमागे जिल्ह्यातील प्राथमिक व माध्यमिक शाळातील विद्यार्थ्यांचे प्रमाण २१७ आहे. राज्याचे हे प्रमाण २०१ आहे. माध्यमिक व प्राथमिक शाळातील विद्यार्थ्यांचा तौलनिक अभ्यास करता जिल्ह्यातील दर १०० प्राथमिक शाळातील विद्यार्थ्यांमागे माध्यमिक शाळेतील ५४ विद्यार्थी येतात.

८८) १९८२-९० या वर्षीत सामान्य शिक्षणाच्या महाविद्यालयांची संख्या ८ होती. उस्मानाबाद व तुळजापूर येथे जाजगी क्षेत्रातील प्रत्येकी एक अभियांत्रिकी महाविद्यालये असून उस्मानाबाद येथे एक शासकीय तंत्र निकेतन व जिल्ह्यात अन्यत्र जाजगी क्षेत्रातील तीन तंत्र निकेतने आहेत.

इतर शैक्षणिक कार्यक्रम.

८९) शासकीय आदेशानुसार जिल्ह्यात प्रौढ शिक्षणाचा कार्यक्रम सर्व तालुक्यामध्ये राबविण्यात आला. १९८२-९० मधील एकूण प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या ७३० होती. व २३९५३ प्रौढ त्यामध्ये शिक्षण घेत होते.

२०) विविध मार्गाने उदा. राज्य सरकार, स्थानिक संस्था व इतर जाणगी संस्था व व्यक्ती यांच्या मार्फत वैद्यकीय सेवा उपलब्ध होतात. १९८९ वा वर्षात उस्मानाबाद जिल्ह्यात एकूण ६ स्णालये होती. उस्मानाबाद येथे शासकीय स्णालय आहे व अन्य चार ग्रामीण स्णालये उमरगा, तुळजापूर, व भूम तालुक्यात आहेत. दवाखाने व प्रसुतीगृहे यांची संख्या अनुक्रमे ११ व १ होती. प्राथमिक आरोग्य केंद्रांची संख्या ४१ होती. स्णालये राज्य सरकारच्या अधिपत्याखाली असून प्राथमिक आरोग्य केंद्रे जिल्हा पोरषदेच्या अधिपत्याखाली आहेत. जिल्ह्यातील स्णालये, दवाखाने व प्राथमिक आरोग्य केंद्रे यांची संख्या लक्षात घेतली तर सुमारे १८ हजार लोकांसोबत एक संस्था हे प्रमाण प्राप्त होते.

संदर्भिय वजात जिल्ह्यातील जाटांची संख्या ७४१ आहे. अंतर स्णालयेची संख्या ३५२०० व बाह्य स्णालयेची संख्या ६२३४०० होती.

२१) कुटुंब कल्याण केंद्रांची संख्या ४८ होती. त्यापैकी ४० ग्रामीण व ८ नागरी भागात होती. १९८९-९० मध्ये निर्बन्धीकरण केलेल्या व्यक्तींची संख्या ९३०० होती. यापैकी ७३ पुरुष व २२२७ स्त्रिया होत्या. लूप पध्दतीचा वापर केलेल्या स्त्रियांची संख्या ९४५७ होती.

पाणी पुरवठा.

२२) जिल्ह्यातील एकूण ७२२ गावापैकी ४४९ गावे ही कठीण गावे होती. १९८९-९० मध्ये ५३ गावांना नळ योजनेद्वारे व १४५ गावांना कूप नालिका व १८ गावांना विहिरी जोडून पाणी पुरवठा करण्यात आला. यामध्ये कठीण गावाव्यतिरिक्त अन्य गावे पण समाविष्ट आहेत.

या शिवाय जिल्ह्यातील उस्मानाबाद, कळंब, उमरगा, मुरम, तुळजापूर व नळदुर्ग, परंडा, भूम या नगरपरिषदा असलेल्या शहरात नगरपरिषदे तर्फे नळाद्वारे पाणी पुरवठा केला जातो.

इतर कार्यक्रम.

२३) जिल्ह्यात हिचिताप निर्मूलन पथक कार्यकरीत आहे. साथीच्या रोगांचे प्रसारास लस टोवणीचा कार्यक्रम तात्काळ घेण्यात येतो. तसेच माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत पण पोलिओ, बी. सी. जी. गोवर धनुर्वीत आदि विकारावर लस टोवली जाते. त्या बाबत तपशील तक्ता क्रमांक ७.४ मध्ये दिलेला आहे.

दुर्बल घटक

१४) जिल्हा ग्रामीण विकास संस्थे मार्फत दुर्बल घटकारिता स्वतंत्ररित्या कार्यक्रम राबविण्यात येतो. १९८४-८५ या आधारभूत वर्षात दारिद्र्य रेषेखालील एकूण - ५२,९२९ कुटुंबे होती. सन १९८४-८५ या वर्षात ४५०८ लाभधारकांना विविध प्रयोजनासाठी उदा. सिंचन दुभत्या गावी, मन्नी खरेदी इत्यादीकरिता २६.७७ लक्ष सय्यांचे अर्थ सहाय्य देण्यात आले. त्यापैकी १५९१ अनुसूचित जाती व १८१ अनुसूचित जमातीच्या लाभधारकांना अनुक्रमे २८.५१ लक्ष सय्ये व ३.१३ लक्ष सय्ये इतके अर्थ सहाय्य देण्यांत आले. उपरोक्त २६.७७ लक्ष सय्यांच्या अर्थ सहाय्या बरोबरच एकूण १०५.०१ लक्ष सय्यांचे कर्ज वाटप पण सहकारी व व्यापारी बँकातर्फे करण्यात आले. अशा रीतीने संदर्भित वर्षात सुमारे २ लाखांची एकूण आर्थिक मदत दारिद्र्य रेषेखालील व्यक्तींना दिली गेली. तेवढेच मागासवर्गीय दुर्बल घटकांना महात्मा पुणे विकास महामंडळामार्फत स्वतःचा व्यवसाय सुरू करण्यासाठी अर्थ सहाय्य दिले जाते.

संकीर्ण

मागास वर्गीयांसाठी वसतिगृहे व आश्रमशाळा.

१५) उस्मानाबाद जिल्हा जरी आदिवासी जिल्हा म्हणून घोषित झालेला नसला तरी भटक्या व विमुक्त जातीसाठी एकूण सहा आश्रमशाळा असून त्या मध्ये ७२० विद्यार्थ्यांची सोय होऊ शकते. मागासवर्गीयांसाठी जिल्ह्यात उस्मानाबाद व तुळजापूर येथे प्रत्येकी एक या प्रमाणे दोन वसतिगृहे असून त्यांचा लाभ १३५ विद्यार्थ्यांना मिळतो.

नगर परिषद, जिल्हा परिषद व ग्रामपंचायती.

१६) उस्मानाबाद जिल्ह्यात एकूण ८ नगर परिषदा आहेत. १९८९-९० या वर्षात या सर्व नगर परिषदांचे एकूण उत्पन्न सय्ये ४५५ लाख होते व एकूण खर्च सय्ये ४७० लाख होता. १९८६-८९ मधील परिषदेचे एकूण उत्पन्न सय्ये ५२२६१५ लाख होते तर एकूण खर्च ४५६८७४ लाख सय्ये होता. जिल्ह्यामध्ये महानगरपालिका व कटक मंडळ नाही. १९८९-९० या वर्षात ग्रामपंचायतींची संख्या ५४१ होती. त्यांचे एकूण उत्पन्न ६० लाख व खर्च ६० लाख होता.

जमिन महसूल

१७) जिल्ह्यात १९८९-९० या वर्षात ६१.१७ लाख सय्ये जमिन महसूल वसूल करण्यात आला.

गृह निर्माण.

१८) २० कलमी कार्यप्रमाणातील १९८९-९० मध्ये ८३५ भूखंड देण्यात आले. ९४५ घरांना अर्ध सहाय्य देण्यात आले व शिंदरा आवास योजनेखाली २५० घरे बांधण्यात आली.

पोलीस आणि गुन्हे.

९९) १९८९-९० अखेर जिल्ह्याची पोलीस ठाण्यांची व आउट पोस्टची संख्या प्रत्येकी १४ होती. लॉक्सपची संख्या पण १४ होती. स्कूण पोलीस दलांची संख्या १०३९ होती. व त्यावरील खर्च ३३३ लक्ष रुपये होता.

१००) १९८९-९० मधील सर्व प्रकारच्या गुन्हेगारांची संख्या ४५५ होती त्यापैकी १११ गुन्हेगार होते. मुंबई दारुबंदी अधिनियमाखाली १११ जून, ४० हल्ला व दुष्सापत या खाली ४१ हे कांही अन्य गुन्हेगार होत.

अग्निशामक दल.

१०१) उस्मानाबाद येथे नगर पौरसदेवे अग्निशामक दलाचे कार्यालय आहे. त्यांच्या अधिपत्याखाली एक अग्निशामक वाहन आहे.

१०२) १९८९-९० या वर्जात कायम व फिरत्या वित्रमट गृहांची संख्या प्रत्येकी १० व ८ होती. स्कूण १७.७५ लक्ष रुपये करमणूक कर वसूल करण्यात आला.

अल्प बचत.

१०३) १९८९-९० किरता जिह्यात निव्वळ ६.२५ कोटी रुपये अल्प बचतीचा इस्टीमेट ठरवून दिलेला होता. त्याच्या तुलनेने निव्वळ ३.०५ कोटी रुपयांची रक्कम गंतविली जाऊन ४८.८० टक्के इष्टांकांची पूर्तता झाली.

यात्रा व पर्यटन स्थळे.

१०४) जिल्ह्यात तुळजापूर येथे तुळजाभवानी मातेचे प्राचीन मंदीर असून यात्रेकरत्रे ते कर प्रमुख धार्मिक स्थळ आहे. कुंथलगिरी (ता. भूम) येथे जैन मंदीर आहे. तेर (ता. उस्मानाबाद) हे प्रचीनकाली भरभराटीस आलेली नगरी होती. तेथे उत्खणनात सापडलेल्या वस्तुंचे संग्रहालय व संत गोरोबा काका कुंभार यांचे मंदीर आहे. अचलेर येथे प्राचीन किल्ला असून नळदुर्गच्या किल्ल्यातील "पाणी महाल" पर्यटकांचे प्रमुख आकर्षण आहे. उस्मानाबाद जिल्ह्यातील होंगरावरील रामलंगवे देवस्थान पण प्रेक्षणीय असून श्रावणात सोमवारी तेथे याज्ञा भरते. सोनारी (ता. परंडा) येथे भैरव नाथाचे मंदीर आहे.

जिल्हा सामाजिक व आर्थिक समालोचन

१९८९-९०

पृष्ठ क्रमांक १

सक्ता अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
१-१	२	३
	१-१ क्षेत्रांक आणि लोकसंख्या.	
१-१	१९८१ च्या जनगणनेनुसार ता. लुका निहाय क्षेत्रांक, ये व लोकसंख्या.	१
१-२	१९५१ च्या पासून लोकसंख्येमधील दशवर्षीय फरक.	३
१-३	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्येच्या गटानुसार गावांचे ता. लुका निहाय वर्गीकरण.	५
१-४	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार शहरांचे ता. लुका निहाय वर्गीकरण.	७
१-५	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे काम करणारे व काम न करणारे यांची ता. लुका निहाय संख्या.	८
१-६	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे जिल्ह्यातील लोकसंख्येचे अ) वयोगटानुसार ब) धर्मानुसार वर्गीकरण.	१०
१-७	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे ता. लुका निहाय अनुसूचित जाती/ अनुसूचित जमाती व नववृद्ध यांची आकडेवारी.	११
१-८	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे भिंती, छप्परे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्रीनुसार शहरांचे वर्गीकरण.	१२
१-९	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/ नागरी कुटुंबांचे वर्गीकरण.	१४
१-१०	अपंगतेनुसार १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे अपंगांची ता. लुका निहाय संख्या.	१६
१-११	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे जनगणना घरे व त्यांचा वापर.	१७

१	२	३
	<u>२. हवामान.</u>	
२.१	निवडक केंद्रातील पर्जन्य दिवसांची संख्या व एकूण पर्जन्य.	१८
२.२	निवडक केंद्रातील कमाल व किमान तपमान.	२०
	<u>३ कृषि</u>	
३.१	तालुका निहाय जमिनीचा वापर.	२१
३.२	तालुका निहाय निरीनराळ्या पिकांखालील क्षेत्र.	२३
३.३	मुख्य पिकांचे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन.	२७
३.४	विविध साधनानी ओलिताखाली असलेले तालुका निहाय क्षेत्र.	२८
३.५	निरीनराळ्या पिकांखालील ओलिताचे तालुका निहाय क्षेत्र.	२९
३.६ (अ)	तालुका निहाय सिंचन विहिरी व इतर विहिरी.	३३
३.६ (ब)	तालुका निहाय विद्युत पंप व हात पंपांची माहिती.	३४
३.७	विहिरी खेरीज लघु पाटबंधा-यांची कामे.	३५
३.८	मध्यम व मोठ्या पाटबंधारे प्रकल्पामुळे भिन्नगारे क्षेत्र व मिळणारे फायदे.	३७
३.९	१९८०-८१ च्या कृषि गणने प्रमाणे वहीत धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रात ओलिताखालील असलेल्या वहीत धारण जमिनी आणि ओलिताखालील निव्वळ क्षेत्र व वहीतीच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रानुसार वहीत जमिनीची संख्या.	३८
३.१०	१९८२ च्या पशु गणने प्रमाणे तालुका निहाय कृषि विषयक अवजारे	४७
३.११	दुष्काळ, टंवाई, सदृश्य परिस्थितीची तालुका निहाय माहिती.	४८
३.१२	टंवाईच्या पूर्वइतिहासानुसार कठीण व इतर टंवाईस्त भाग ठरविण्यात बाबतची माहिती.	४९
३.१३	पशु संवर्धन, वने व मत्स्य व्यवसाय.	४९
४.१	१९८२ च्या पशु गणने प्रमाणे तालुका निहाय पशुधन.	५०

१	२	३
४०२	तालुका निहाय पशुवैद्यकीय संस्था.	५६
४०३	(अ) रोगाच्या प्रकारानुसार पशूंच्या मृत्यूंची संख्या	५८
४०३	(ब) तालुका निहाय विविध पशु वैद्यकीय संस्थेचे कार्य.	५९
४०४	मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवध गृहात कत्तल केलेल्या पशूंची संख्या.	६०
४०५	जिल्ह्यातील वन क्षेत्र.	६१
४०६	जिल्ह्यातील मुख्य व गौण वन उत्पादने.	६२
४०७	जिल्ह्यातील भूजल मत्स्य व्यवसाय.	६३
	५. उद्योग व वीज.	
५०१	कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या.	६४
५०२	वालु कारखान्यांचे कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योग निहाय वर्गीकरण.	६६
५०३	कामाच्या दिवसाच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण.	६८
५०४	उद्योगांच्या महत्त्वाच्या वाढीची आकडेवारी.	६९
५०५	रोजगार विनिमय केंद्रातील आकडेवारी.	७१
५०६	व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम.	७२
५०७	कर्मचारी गणना - जिल्ह्यातील कर्मचाऱ्यांची संख्या.	७३
५०८	निरनिराळ्या उद्योगाकोरता रोजगार.	७४
५०९	जिल्ह्यातील विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गावांची संख्या व त्यांची लोकसंख्या.	७५
५०१०	विजेचा वापर.	७७
५०११	१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार बिगर कृषि आस्थापना, आस्थापना व स्वकार्यरत उद्योगासह.	७८
५०१२	प्रमुख उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या व सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणाऱ्या कामगारांची संख्या.	७९

१	२	३
५०१३	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांमधील नैतिक कामगारांची संख्या.	८०
५०१४	महत्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनेतील कामगारांची संख्या.	८१
५०१५	बिगर कृषि सहकारी आस्थापना (सर्व उद्योग गट एकत्र)	८२
५०१६	प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या.	८३
५०१७	उत्पादन व दुरुस्ती सेवा वा गटातील संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.	८४
५०१८	घाऊक व फिरकोळ व्यापार संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	८५
५०१९	सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	८६
५०२०	सर्व उद्योग गट एकत्र एकत्र संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कर्मचा-यांची आकारमान गटानुसार संख्या.	८७
६. सहकार.		
६०१	जिल्ह्यातील विविध प्रकारच्या संस्था.	८८
६०२	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या संस्थांची माहिती.	९१
६०३	जिल्ह्यातील सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परिक्षा वर्गा प्रमाणे वर्गवारी.	९२
६०४	जिल्ह्यातील राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकांचे कार्य.	९३
६०५	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य.	९४
६०६	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांचे कार्य.	९७
६०७	जिल्ह्यातील लॅम्स संस्थेचे कार्य.	९९

१	२	३
६०८	जिल्ह्यातील प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे.	१०१
६०९	जिल्ह्यातील शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे.	१०२
६०१०	जिल्ह्यातील आदिवासी शेतकरी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे	१०३
६०११	जिल्ह्यातील बिगर कृषि पत संस्थांचे कार्य.	१०४
६०१२	जिल्ह्यातील जिल्हा आणि प्राथमिक पणन संस्थेचे कार्य.	१०५
६०१३	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य.	१०८
६०१४	जिल्ह्यातील उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्था यांचे महत्त्वाचे कार्य.	११०
६०१५	जिल्ह्यातील नियंत्रित बाजार पेठांची माहिती.	११२
६०१६	जिल्ह्यातील सावकारांची संख्या आणि त्यांनी दिलेली कर्जे.	११५
<u>७. वैद्यकीय आरोग्य सेवा.</u>		
७०१	सार्वजनिक व अर्ध सहाय्यीत संस्था मार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकावार माहिती.	११६
७०२	नोंदणी केलेल्या जन्म-मृत्यूंची संख्या.	११८
७०३	जिल्ह्यातील विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या.	११९
७०४	जिल्ह्यातील माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोवणी	१२०
७०५	जिल्ह्यातील कुटुंब नियोजन केंद्रांची संख्या.	१२१
<u>८. शिक्षण.</u>		
८०१	१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे तालुकावार साक्षरता.	१२२
८०२	शैक्षणिक संस्था व शिक्षकांची संख्या.	१२३
८०३	पुर्व प्राथमिक, प्राथमिक, माध्यमिक व महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तर निहाय संख्या आणि मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांची वर्गवारी.	१२४

१	२	३
८०४	इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्थांची माहिती.	१२६
८०५	आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणांची सवलत या बाबतची माहिती.	१२८
८०६	प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च.	१२९
८०७	जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालय-तांत्रिक शाळा) (आठवी ते बारावी)	१३१
८०८	जिल्ह्यातील प्रौढ शिक्षण केंद्रे.	१३२
८०९	शिक्षका करिता प्रशिक्षण संस्था.	१३३
<u>९. परिवहन व दळणवळण वाहतूक.</u>		
९०१	जिल्ह्यातील रेल्वे मार्गांची लांबी.	१३४
९०२	प्रकार व पृष्ठभाग यानुसार रस्त्यांची लांबी.	१३५
९०३	जिल्ह्यात वापरात असलेल्या मोटार वाहनांची संख्या.	१३७
९०४	महाराष्ट्र राज्य परिवहन मंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी.	१३८
९०५	महत्वाच्या रस्त्यांवरील वाहतूक गणना.	१३९
९०६	जिल्ह्यातील पोस्ट, तारघरे व दूरध्वनी सेवा, दूरदर्शन संघ यांची आकडेवारी.	१४२
<u>१०. स्थानिक संस्था.</u>		
१००१	स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च.	१४३
१००२	ग्राम पंचायतीचे उत्पन्न व खर्च	१४४
१००३	जिल्हा पोरबंदी बाबत उत्पन्न व खर्च	१४६
१००४	नगर पालिकेचे उत्पन्न व खर्च	१४८
१००५	नगर परिषद क्षेत्रातील इमारतीची वापरानुसार संख्या व त्याद्वारे निवासेत्तर उपयोग अल्गा-या इमारती अगर त्यांच्या भागामध्ये वाळणा-या उद्योग/व्यवसाय संबंधी माहिती.	१५०

१	२	३
<u>११. निवृत्त विषयक माहिती.</u>		
११.१	विशेष विकास शिर्षकामातील, झालेला योजनांतर्गत वर्ष.	१५३
११.२	योजनाखालील महत्वाची भौगोलिक साधने.	१५५
११.३	रोजगार हमी योजना.	१६१
११.४	रोजगार हमी योजनेखाली घेतलेली कामे व त्यावरील रोजगार आणि वर्ष.	१६२
११.५	पिंपळाच्या पाण्याच्या सोयी व टंवाई संबंधी केलेल्या उपाय योजना.	१६३
११.६	संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्या खालील क्षेत्र.	१६५
११.७	रासायनिक खाते वाटप	१६६
११.८	जिल्ह्यातील साखर कारखाने.	१६७
११.९	जिल्ह्यातील दूग्ध संस्थांची माहिती.	१६८
११.१०	अवस्था प्रवण कार्यक्रमांची प्रगती.	१६९
११.११	स्काॅटिक आदिवासी विकास कार्यक्रमांची प्रगती व त्यावरील तरतूद आणि वर्ष.	१७१
११.१२	२० जलमी कार्यक्रम.	१७२
११.१३	विशेष घटक योजना.	१७४
<u>१२ किंमती व निर्देशांक.</u>		
१२.१	निवडक शेती मालाच्या सरासरी घाऊर किंमती.	१७५
१२.२	जिल्हा मुख्यालयाच्या ठिकाणच्या महत्वाच्या वस्तुंची सरासरी किरकोळ किंमती.	१७६
१२.३	सोलापूर केंद्राचे कामगारांचे ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक.	१८०

१	२	३
	<u>१३. न्याय पोलीस व कारागृहे.</u>	
१३.१	जिल्ह्यातील पोलीस दलांची स्कूण संख्या.	१८१
१३.२	गुन्ह्या संबंधी आकडेवारी.	१८२
१३.३	तुंगांत दाखल केलेले गुन्हेगार.	१८३
१३.४	तुंगाता दाखल झालेल्या गुन्हेगारांची वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रेनुसार वर्गीकरण.	१८४
१३.५	दिवाणी व पत्रेजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे.	१८५
	<u>१४. बँका, संयुक्त भांडवली संस्था व विमा पत्रे.</u>	
१४.१	बँका, कार्यालयाचे वर्गीकृत बँकांची संख्या, त्यांच्या ठेवी व कर्जे.	१८६
१४.२	संयुक्त भांडवली संस्था.	१८७
१४.३	उत्तरीवलेल्या विमा पत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम.	१८८
	<u>१५. संकीर्ण.</u>	
	<u>१५. संकीर्ण.</u>	
१५.१	पित्रमट गृहाविषयी आकडेवारी.	१८९
१५.२	जिल्ह्यातील गोळा केलेली अल्प बवतीची रक्कम.	१९०
१५.३	तालुकावार गोळा केलेला जमीन महसूल.	१९१
१५.४	छापखाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे व नियत काँलके.	१९३
१५.५	स्वस्त धान्य दुकानाना पुरविलेले तांदुळ, गहू व साखर.	१९५
१५.६	मागणी व वसूल केलेले धान्ये.	१९६
१५.७	१९८४ मधील लोसभा निवडणूक व १९८५ मधील विधानसभा निवडणूक या संबंधी आकडेवारी.	१९७
१५.८	आधकारी व प्रवासी यांच्यासाठी असलेल्या बंगल्यांची तालुकावार यादी.	२००
१५.९	रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी.	२०१
१५.१०	निवडक निर्देशांकांचे कल.	२०२ ते २१०

तक्ता क्रमांक - १०१

१९८१ च्या जनगणनेनुसार तालुका निहाय क्षेत्रपळ, घरे व लोकांसंख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	क्षेत्रपळ (चौ.कि.मी.)	दर चौरस कि.मी. मध्ये लोकांसंख्या	गावांची संख्या वस्ती असलेली	शहरांची संख्या	बापरातील निवास घरांची संख्या	कुटुंबांची संख्या	आकेडे हजारात लोकांसंख्या			
									एकूण	पुरुष	स्त्रिया	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	एकूण जिल्हा	एकूण	७५१२.४	१३७	७०४	८	८	१,८१	१,८२	१०३०	५,२६	५,०४
		ग्रामीण	७२७१.०	१२४	७०४	८	-	१,५८	१,६०	९,००	४,५९	४,४१
		नागरी	२४१.४	५३९	-	-	८	२२	२३	१,३०	६७	६३
१	उस्मानाबाद	एकूण	१२९४.९	१८०	१२३	२	१	४०	४१	२,३४	१,२१	१,१३
		ग्रामीण	१२८३.४	१५२	१२३	२	-	३४	३४	१,९५	१,००	९४
		नागरी	११.२	३३९७	-	-	१	७	७	३९	२०	१९
२	कळंब	एकूण	१२२६.६	१४३	११९	२	१	३१	३१	१,७५	८९	८६
		ग्रामीण	१२०७.७	१३४	११९	२	-	२८	२९	१,६१	८२	७९
		नागरी	१८.९	७२९	-	-	१	३	३	१४	७	७
३	तुमरगा	एकूण	१४९३.४	१५४	१३३	-	२	४०	४०	२,३०	१,१७	१,१३
		ग्रामीण	१४०५.३	१४३	१३३	-	-	३५	३५	२०९	१,०२	९९
		नागरी	८८.१	३३५	-	-	२	५	५	३०	१५	१४

तक्ता क्र. १०१ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - १०१ (वालु)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
४	जुळजापूर	स्कूण	१५६६.४४	११०	१२०	१	२	३०	३१	१,७२३	८८	८४
		ग्रामीण	१५१७.१	९६	१२०	१*	-	२६	२६	१,४५	७४	७१
		नागरी	४९.३	५३९	-	-	२	४	५	२७	१४	१३
५	परंडा	स्कूण	१०५२.६	१११	११५	२	१	२१	२१	१,१६	५९	५७
		ग्रामीण	१०२०.०	१०४	११५	२	-	१९	१९	१,०६	५४	५२
		नागरी	३२.६	३३५	-	-	१	२	२	११	६	५
६	भूम	स्कूण	८७८.५	११६	९४	१	१	१८	१८	१,०२	५२	५०
		ग्रामीण	८३७.५	११०	९४	१	-	१६	१६	९२	४७	४५
		नागरी	४१.०	२५१	-	-	१	२	२	१०	५	५

टीप:- १) आकडे पूर्णाकात केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्रमांक- १०२

१९५१ पासुनवा लोकसंख्येमधील दशवार्षिक फरक (लोकसंख्येचे आकडे हजारात)

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वर्ष	एकूण व्यक्ती		पुरुष		स्त्रिया		दर वीरस किलो मिटर मधील	दश वार्षिक फरकाची टक्केवारी								
			एकूण	ग्रामीण	नागरी	एकूण	ग्रामीण	नागरी		एकूण	ग्रामीण	नागरी						
१	सकूण जिल्हा	१९८१	१०,३०	९,००	१,३०	५,२६	४,५९	६७	५,०४	४,४१	६३	१३७	+	१०.९३	+	८.४०	+	३२.६४
		१९७१	९,२८	८,३०	९८	४,७६	४,२५	५२	४,५२	४,०५	४७	१२४	+	२७.८५	+	२६.४१	+	४१.३७
		१९६१	७,२६	६,५६	७०	३,३३	३,३६	३६	३,५३	३,२०	३३	९७	+	२०.३५	+	२४.२१	+	६.९२
		१९५१	६,०३	५,२८	७५	३,१०	२,७१	३९	२,९४	२,५७	३६	८०	+	९.८५	+	४.९९	+	५८.३३
१	उस्मानाबाद	१९८१	२,३४	१,९५	३९	१,२१	१,००	२०	१,१३	९४	१९	१८०	+	१६.५३	+	१२.३२	+	४३.२२
		१९७१	२,००	१,७३	२७	१,०३	८९	१४	९८	८५	१३	१५०	+	२९.५०	+	२७.४१	+	४४.५८
		१९६१	१,५५	१,३६	१९	७९	६९	१०	७५	६७	९	१२१	+	२०.३९	+	२४.०६	+	०.७४
		१९५१	१,२९	१,१०	१९	६६	५६	१०	६२	५३	९	१००	+	उ.ना.	+	उ.ना.	+	उ.ना.
२	कळंब	१९८१	१,७५	१,६१	१४	८९	८२	७	८६	७९	७	१४३	+	९.१३	+	७.३७	+	३४.९६
		१९७१	१,६१	१,५०	१०	८२	७४	५	७८	७३	५	१३१	+	२६.५७	+	२५.७५	+	४०.००
		१९६१	१,२७	१,२०	७	६५	६१	४	६२	५८	३	१०३	+	१९.८१	+	१९.४६	+	२५.७४
		१९५१	१,०६	१,००	६	५४	५१	३	५२	४९	३	८६	+	उ.ना.	+	उ.ना.	+	उ.ना.

तक्ता क्र. १०२ पुढे चालू

तक्ता क्रमांक - १०२ (घालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६			
३	उमरगा	१९८१	२,३०	२,०१	३०	१,१७	१,०२	१५	१,१३	९९	१४	१५४	+	२००२	+	७०५५	+	२०१७
		१९७१	१,११	१,८६	२५	१,०९	९६	१३	१,०२	९१	११	१४१	+	२२९९३	+	२८०६९	+	४०१८
		१९६१	१,६२	१,४५	१८	८३	७४	९	७९	७१	८	१०८	+	२००९४	+	२८०४३	+	१८३८
		१९५१	१,३४	१,१३	२१	६९	५८	११	६५	५५	१०	८०	+	उ.ना.	+	उ.ना.	+	उ.ना.
४	तुळजापूर	१९८१	१,७२	१,४५	२७	८८	७४	१४	८४	७१	१३	११०	+	२०६५	+	६००३	+	३४०७८
		१९७१	१,५७	१,३७	२०	८१	८१	१०	७६	६७	१०	१००	+	२२९८७	+	२८१७	+	४३०४६
		१९६१	१,२१	१,०७	१४	६३	५५	७	५८	५२	७	७७	+	१६८७	+	१८२३	+	७२८
		१९५१	१,०३	९१	१३	५४	४७	९	५०	४४	६	६६	+	उ.ना.	+	उ.ना.	+	उ.ना.
५	परंडा	१९८१	१,१६	१,०६	११	५९	५४	६	५७	५२	५	१११	+	७०९१	+	६०४९	+	२३०८२
		१९७१	१,०८	९९	९	५५	५१	५	५३	४९	४	१०३	+	२२२१	+	२१५०	+	३०८६
		१९६१	८८	८२	७	४५	४२	३	४३	४०	३	८३	+	२३०४७	+	२३०४९	+	२२०४
		१९५१	७२	६६	६	३६	३४	३	३५	३२	३	६७	+	उ.ना.	+	उ.ना.	+	उ.ना.
६	भूम	१९८१	१,०२	९२	१०	५२	४७	५	५०	४५	५	११६	+	१२०३	+	१०२१	+	३१३७
		१९७१	९१	८४	८	४७	४३	४	४५	४१	४	१०४	+	२५०४	+	२३९७	+	४३१२
		१९६१	७३	६७	५	३७	३४	३	३६	३३	३	८२	+	२२१७	+	३६३३	+	४६३७
		१९५१	६०	४९	१०	३०	२५	५	२९	२४	५	६७	+	उ.ना.	+	उ.ना.	+	उ.ना.

टीप:- १) आकडे पूर्णांकाने केल्याने बेरज तुळजापूर नाहीत. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ जेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे. आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्रमांक - १०३

१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोकसंख्या गटानुसार गावांचे तालुकावार वर्गीकरण.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(लोकसंख्या श्रेण्यांत)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वस्ती असलेली गावे							
		२०० पेक्षा कमी		२०० ते ४९९		५०० ते ९९९		१००० ते १९९९	
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	एकूण जिल्हा	२२	२६	१२०	४३८	२४०	१,७६,२	२१२	२,९४,४
१	उस्मानाबाद	४	६	१०	३६	३८	२८,३	४५	६२,१
२	कंब	४	६	१४	५३	३३	२३,२	४६	६३,८
३	उमरगा	१	२	२३	८९	४४	३३,२	३५	५०,२
४	तुळजापूर	३	१	३१	७९	४४	३२,८	३६	५०,८
५	परंडा	५	४	२५	८४	४९	३५,०	२७	३७,७
६	भूम	५	७	२७	९८	३२	२३,४	२३	२९,८

तक्ता क्र. १०३ पुढे चालू.....

(५)

तक्ता क्रमांक - १०३ (वालू)

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	वस्ती असलेली								ओसाड गावांची संख्या
		२००० ते ४९९९		५००० ते ९९९९		१०,००० आणि त्याहून जास्त		एकूण		
		संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	
१	२	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
	एकूण जिल्हा	९८	२,९३,९	१०	५३६	२	२४,२	७०४	८,९९,४	८
१	उस्मानाबाद	२१	५७,२	४	१७८	१	१३,९	१२३	१,९४,५	२
२	कळंब	२१	६२,०	११	६,५	-	-	११९	१,६१,४	३
३	उमरगा	२६	८६,०	४	३२,१	-	-	१३३	२,००६	-
४	तुळजापूर	१५	४६,७	१	७,२	-	-	१२०	१,४५,५	१
५	परंडा	९	२४,२	-	-	-	-	११५	१,०५,७	२
६	भूम	६	१७,९	-	-	१	१०,३	९४	९१,९	१

टीप:- १) आकडे पूर्णांकाने केल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ वेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्रमांक - १०४

जिल्हा: - उस्मानाबाद १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे लोक्संख्या गटानुसार शहरांचे तालुकेवार वर्गीकरण. (संख्या हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	५००० पेक्षा कमी	५००० ते ९९९९	१०,००० ते १९,९९९	२०,००० ते ४९,९९९	५०,००० ते ९९,९९९	१००,००० व त्याहून अधिक	सकूल शहरे							
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
	सकूल जिल्हा	-	-	१	१०	६	८२	१	३९	-	-	-	-	८	१,३१
१	उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	-	१	३९	-	-	-	-	१	३९
२	कळंब	-	-	-	-	१	१४	-	-	-	-	-	-	१	१४
३	उमरगा	-	-	-	-	२	३०	-	-	-	-	-	-	२	३०
४	तुळजापूर	-	-	१	अ १०	१	१७	-	-	-	-	-	-	२	२७
५	परंडा	-	-	-	-	१	११	-	-	-	-	-	-	१	११
६	भूम	-	-	-	-	१	१०	-	-	-	-	-	-	१	१०

टीप: - १) आकडे पूर्णांकात केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे. ३) अ = तुळजापूर तालुक्यात दाखविलेल्या सकूल शहराची लोक्संख्या ९,६६५ आहे, म्हणून ते शहर पाच हजार ते ९,९९९ मध्ये दाखविले आहे.

आधार: - १९८१ जनगणना प्रकाशन.

(६)

तक्ता क्रमांक - १०५

१९८१ च्या जनगणनेनुसार काम करणारे व न करणारे यांची लोकांख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(आकेडे शेकड्यांत)

अ.क्र.	काम करणा-यांचा वर्ग	ग्रामीण नागरी एकूण	जिल्ह्याची तालुके						
			उस्मानाबाद	कळंब	उमरगा	तुळजापूर	परंडा	भूम	
१	शेतकरी	१,७०,५२१	३३६	३६,२४	३२,५१७	२४,३९	२२,९६	२१,०८	
२	शेत मजूर	१,५४,७१०	३६,४२०	२४,६७	३८,२३८	२९,८२३	१४,८१०	१०,८११	
३	घरगुती उद्योग, वस्तु निर्माण प्रक्रिया सेवा व दुरुस्ती इत्यादी	६२८	१०१	१४१	१६२	८१	७१	७१	
४	इतर काम करणारे (अ)	४४,३२१	१०,८७३	६५२७	९५३७	६३४५	५६१७	५६१५	
५	एकूण मुख्य काम करणारे	३,७५,७३९	८१,७९१	६८,७२९	८१,८९४	६१,२७९	४४,०३४	३८,२३६	

तक्ता क्रमांक १०५ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - १०५ (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
६	सीमांतिक काम करणारे	ग्रामीण नागरी एकूण	५१,५ १९ ५३,३	६८ २ ७०	१२,८ ४ १३,२	९२ ४ ९६	५७ ३ ६०	८५ ४ ८९	८५ ३ ८८
७	एकूण काम न करणारे	ग्रामीण नागरी एकूण	४,७२,४ ९०,१ ५,६२,५	१,०६,० २८,८ १,३४,८	७९,९ ९५ ८९,४	१,०९,६ १९,८ १,२९,३	७८,५ १८,५ ९७,०	५३,१ ७२ ६०,२	४५,३ ६४ ५१,८
८	एकूण लोकसंख्या (५ + ६ + ७)	ग्रामीण नागरी एकूण	८,९९,५ १,३७,३ १०,२९,७	१,९४,५ ३९,१ २,३३,६	१,६१,४ १३,८ १,७५,२	२,००,५ २९,५ २,३०,०	१,४५,५ २६,६ १,७२,१	१,०५,६ १०,९ १,१६,५	९२,० १०,३ १,०२३

टीप:- अ = यात पशु संवर्धन, जंगलकाम, मस्त्यमारी, शिकार, पळे, पळबाळा आणि तत् संबंधी क्षेत्र, तसेच जाण व दगडकाम करणा-याचा समावेश आहे. त्याच प्रमाणे बांधकाम, व्यापार व वाणिज्य, परिवहन, साठवण व दळणवळण, घरगुती उद्योगा खेरीज वस्तु निर्माण प्रक्रिया, सेवा व दुस्तती व इतर यांचा समावेश आहे.

१) आकडे पूर्णांकात केल्यामुळे बेरजा जुळपार नाहीत.

२) सोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्रमांक - १.६

१९८१ च्या जनगणनेनुसार अ) वयोगटानुसार ब) धर्मानुसार वर्गीकरण.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(आकडे शेकड्यांत)

बाब	• सर्व	• ०-१४	• १५-१९	• २०-२४	• २५-२९	• ३०-३४	• ३५-३९	• ४०-४९	• ५०-५९	६० व त्या	अनिर्देशित
	वयोगट									हून अधिक	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
एकूण	२२,३०,६	९,२,२२	१,९५,२	१,७१,२	१,५४,३	१,३९,८	१,३२,१३	२,११,३	१,४०,४	१,६१,८	२,४
ग्रामीण	१८,८७,४	७,७८,९	१,६०,९	१,४०,३	१,२८,०	१,१७,२	१,१२,३	१,८२,५	१,२३,१	१,४२,२	२,०
नागरी	३,४३,२	१,४३,३	३४,३	३०,८	२६,३	२२,५	१९,८	२८,८	१७,४	१९,५	४

ब) धर्मानुसार लोकसंख्या.

बाब	• सर्व धर्म	• बौद्ध	• ख्रिश्चन	• हिन्दू	• जैन	• मुस्लीम	• शीख	• इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९
एकूण	१०,१०,८	३४,०	७	८,७५,३	५,४	९५,२	१	१
ग्रामीण	८,८०,६	२७,३	५	७,८३,७	३,६	६५,४	अ	१
नागरी	१,३०,२	६,७	२	९१,६	१,९	२९,८	अ	अ

टीप:- १) १.६ अ) आणि १.६ ब) कीरता आकडे पूर्णांकात केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत. २) अ = आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या निम्न्यापेक्षा कमी आहेत. ३) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ व्हड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही. ४) तक्ता क्र. १.६ (अ) पक्त जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती दिलेली आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

जिल्हा:- उस्मानाबाद तालुका निहाय १९८१ च्या तक्ता क्रमांक १०७ जनगणनेनुसार अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमाती. (आकडे हजारत)

जिल्हा तालुका	एकूण गांमिण नागरी	अनुसूचित जाती			अनुसूचित जमाती			नव बौध्द			एकूण		
		व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया	व्यक्ती	पुरुष	स्त्रिया
एकूण जिल्हा	एकूण	१४५	७४	७१	१९	१०	१०	४५३४	२३३९	२२०५	४६९८	४६१८	२२८३
	गांमिण	१३२	६७	६५	१८	९	९	४२२९	२१७५	२०५४	४३७९	२२५१	२१२८
	नागरी	१३	७	६	२	१	१	३०५	१६४	१५१	३२०	१६७	१५५
उस्मानाबाद	एकूण	३०	१५	१५	१५	६	३	-	उ.ना.	-	३७	१९	१८
	गांमिण	२७	१४	१३	६	३	३	-	उ.ना.	-	३३	१७	१६
	नागरी	३	२	२	१	(अ)	(अ)	-	उ.ना.	-	४	२	१
२ कळंब	एकूण	२६	१३	१३	४	२	२	-	उ.ना.	-	३०	१५	१५
	गांमिण	२५	१२	१२	३	२	२	-	उ.ना.	-	२८	१४	१४
	नागरी	१	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	-	उ.ना.	-	२	(अ)	(अ)
उमरगा	एकूण	२६	१८	१८	५	२	२	-	उ.ना.	-	४१	२०	२०
	गांमिण	२१	१६	१६	४	२	२	-	उ.ना.	-	३५	१८	१७
	नागरी	५	३	३	(अ)	(अ)	(अ)	-	उ.ना.	-	६	२	२
तुळजापूर	एकूण	२७	१३	१३	१	१	१	-	उ.ना.	-	२८	१४	१४
	गांमिण	२७	१३	१३	१	१	१	-	उ.ना.	-	२५	१४	१४
	नागरी	३	१	१	(अ)	(अ)	(अ)	-	उ.ना.	-	३	१	१
परंडा	एकूण	१५	७	७	१	१	१	-	उ.ना.	-	१६	८	८
	गांमिण	१४	७	७	१	१	१	-	उ.ना.	-	१५	८	८
	नागरी	१	१	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	-	उ.ना.	-	१	१	(अ)
भूम	एकूण	१२	६	६	१	१	१	-	उ.ना.	-	१३	७	७
	गांमिण	१२	६	६	१	(अ)	(अ)	-	उ.ना.	-	१३	६	६
	नागरी	१	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	(अ)	-	उ.ना.	-	१	(अ)	(अ)

टीप:- १) उ.ना. = उपलब्ध नाही. २) (अ) = आकडे दिले त्या प्रमाणकांच्या अध्यापिका कमी आहेत. ३) आकडे पूर्णांकित केल्याने बेरजा जुळणार नाहीत. ४) सोलापूर जिल्ह्यातून वर्ग करण्यात आलेल्या माहितीचा यात समावेश आहे. ५) स्तंभ १० ते १२ मधील चुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची आहे.

आधार :- १) १९८१ जनगणना प्रकाशन.

२) अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

(१२)

तक्ता क्रमांक - १०८

१९८१ च्या जनगणनेनुसार भिंती / छप्परे यासाठी वापरलेल्या साधन सामुग्री-
नुसार घरांचे वर्गीकरण.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	बाब	एकूण ग्रामीण नागरी	संख्या
१	२	३	४
	एकूण गणना घरे	एकूण ग्रामीण नागरी	३८२५३० ३२३६१० ५८९२०
१	भिंतीची सामुग्री १) गवत, पाने, वेळू व बांबू.	एकूण ग्रामीण नागरी	४०३०० ३५९२० ४३८०
२	माती	एकूण ग्रामीण नागरी	६१५७० ५४९०० ६६७०
३	कच्च्या विटा	एकूण ग्रामीण नागरी	२०४०० १४६७५ ५७२५
४	लाकूड	एकूण ग्रामीण नागरी	१४३० ६७० ७६०
५	पक्क्याविटा	एकूण ग्रामीण नागरी	१८७७० ४८६० १३९१०
६	गॅल्व्हेनाईज्ड लोखंडी किंवा इतर धातुचे पत्रे.	एकूण ग्रामीण नागरी	१७९५ १२३५ ५६०
७	दगड	एकूण ग्रामीण नागरी	२३३२१० २०८९०५ २४३०५

तक्ता क्र. १०८ पुढे चालू.

१	२	३	४
८	सिमेंट कॉंक्रीट	एकूण ग्रामीण नागरी	२२९५ ७५५ २२४०
९	वर उल्लेखिलेल्या व्यतिरिक्त इतर सामुगी	एकूण ग्रामीण नागरी	२०६० १६९० ३७०
२	छप्परासाठी वापरलेली सामुगी	एकूण	१५८६१५
	१) गवत, पाने, वेळू, माती, कच्च्या विटा- किंवा बांबू	ग्रामीण नागरी	१५१८१५ ६८००
	२) कौल, तक्ती दगड कंकर	एकूण ग्रामीण नागरी	३६१०० ३२६३० ३४७०
	३) पन्हाळी लोखंडी पत्रे, जस्ताचे किंवा धातुचे पत्रे.	एकूण ग्रामीण नागरी	१६६१२५ १२५४३० ३८६९५
	४) अस्बेस्टोस सिमेंटचे पत्रे.	एकूण ग्रामीण नागरी	१३७० ५६० ८१०
	५) विटा व चुना	एकूण ग्रामीण नागरी	२६९५ १८५० ८४५
	६) दगड	एकूण ग्रामीण नागरी	११३५ ९२५ २००
	७) प्रपतित सिमेंट कॉंक्रीट	एकूण ग्रामीण नागरी	८९६५ १९२० ७०४५
	८) इतर वर उल्लेखिलेल्या व्यतिरिक्त वापरलेली सामुगी.	एकूण ग्रामीण नागरी	७५३५ ६४८० १०५५

टीप:- १) नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही.
म्हणून पूर्वीच्या जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती दिली आहे.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या
आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन भाग आठ सन. बी. (१).

(१४)
तक्ता क्रमांक - १०९

१९८१ च्या जनगणनेनुसार आकार व मालकीच्या स्थितीनुसार ग्रामीण/नागरी क्षेत्रातील कुटुंबांचे वर्गीकरण.

जिल्हा: - उस्मानाबाद.

अ.क्र.	बाब	परिमाण	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१	१) एकूण कुटुंबे	संख्या	३२५६९५	५९३०५	३८५०००
	२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती.				
	अ) स्वतःची घरे असलेली.	"	२९१२७०	३०९२५	३२२१९५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	३२३४०	२७९९५	६०३३५
२	एक व्यक्ती कुटुंबे				
	१) एकूण कुटुंबे	"	१३४९५	३६४५	१७१४०
	२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती.				
	अ) स्वतःची घरे असलेली.	"	९०८०	८७०	९९५०
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	४०४५	२५६०	६६०५
३	दोन व्यक्तींची कुटुंबे.				
	१) एकूण कुटुंबे	संख्या	२०९१५	५१९५	२६११०
	२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती.				
	अ) स्वतःची घरे असलेली.	संख्या	१७३७५	१७५५	१९१३०
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	३२७५	३३७०	६६४५
४	तीन व्यक्तींची कुटुंबे.				
	१) एकूण कुटुंबे	"	३१६२५	६०९५	३७७२०
	२) घरांच्या मालकी बाबतची स्थिती.				
	अ) स्वतःची घरे असलेली.	"	२६७२५	२१६०	२८८८५
	ब) भाड्याच्या घरात राहणारी	"	४४४०	३९२०	८३६०

तक्ता क्र. १०९ पुढे वाळू.....

(१५)

तक्ता क्रमांक - १०९ (वालू)

१	२	३	४	५	६
५	वार व्यक्तींची कुटुंबे				
	१) एकूण कुटुंबे	"	४६१८५	७७७०	५३२५५
	२) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली	संख्या	४०३२	३२६५	४३५८५
	ब) भाड्याच्या घरात रहाणारी	"	५४२५	४४२०	९२८५
६	पाच व्यक्तींची कुटुंबे				
	१) एकूण कुटुंबे	संख्या	५६२१०	२०३५	६५२४५
	२) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली	संख्या	५०९६०	४३८५	५५३४५
	ब) भाड्याच्या घरात रहाणारी	संख्या	५६४५	४६४०	१०२८५
७	सहा किंवा अधिक व्यक्तींची कुटुंबे				
	१) एकूण कुटुंबे	संख्या	१५६५६५	२७५६५	१८४१३०
	२) घराच्या मालकी बाबतची स्थिती				
	अ) स्वतःची घरे असलेली	संख्या	१४६८१०	१८४२०	१६५३००
	ब) भाड्याच्या घरात रहाणारी	संख्या	२३४०	२०१५	१८३५५

टीप :- १) यात नवीननिर्मित लातूर जिल्ह्यातील माहितीचा समावेश आहे.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

३) या तक्त्यातील एकूण कुटुंबांच्या संकेत बेघर कुटुंबांच्या समावेश आहे. व संस्था कुटुंबांच्या समावेश नाही. त्यामुळे एकूण कुटुंबांची संख्या जुळणार नाही.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन भाग ८ व ए व बी (२)
घर बांधणी अहवाल.

(१६)

तक्ता क्रमांक - १०१०

अपंगतेनुसार अपंगांची संख्या (१९८१ च्या जनगणने प्रमाणे)

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	पूर्णतः अंध	पूर्णतः पांगळे	पूर्णतः मूक	एकूण
१	२	३	४	५	६
	एकूण जिल्हा	१,०६५	६७१	३६१	२,०९७
१	उस्मानाबाद	२४३	१५०	६४	४५७
२	कळंब	१६१	९१	५१	३०३
३	उमरगा	२०५	१७५	७१	४५१
४	तुळजापूर	१७३	११३	७०	३५६
५	परंडा	१३४	६६	४४	२४४
६	भूम	१४९	७६	६१	२८६

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या
आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार:- १९८१ प्रकाशन मालिका बारा भाग सात.

तक्ता क्रमांक - १०११

तज्ञणना घरे आणि त्यावावापर. १९८१ च्या जनगणने प्रमाणे.

जिल्हा :- उस्मानाबाद.

सकूण	सकूण	जनगणनेच्या		जनगणना घरांवा वापर									
ग्रामीण	जनगणना	शुरवातीला	राहणे	दुकान	यंत्र शाळा	हॉटेल	उपहारघरे	व्याक्ता	कारखाने	रेस्टॉरंट्स	करमणूक	पुजास्थाने	इतर
नागरी	घरे	रिकामी	आणि	आणि	पर्यटन	सोडून	घरे	वावी घरे	यंत्रशाळा	मिठाईची	पंचायत	(देवळे, चर्च,	मशिदी,
		असलेली	राहणे	राहणे	घरे	दुकाने	इत्यादी	आणि	कार्यशाळा	दुकाने	घरे,	सांस्कृतीकगुरुद्वार	इत्यादी
		घरे						कार्यालये	छप्परे	आणि	उपहारगृहे	केंद्रे इ.	इत्यादी
												पुजास्थाने	सोडून
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
सकूण	४६४२४५	२३८४५	३५५३१५	३४४०	७५४०	६८५	१३२२५	२६३०	६७३५	१८७०	१०७५	५११५	४२४६५
ग्रामीण	३९६६०	१९३००	३०४००५३३१०	६६८०	५२५	८३५०	१८९५	४६७५	११७५	९४०	४६४५	३९१६०	
नागरी	६९५८५	४५४५	५१३१०	४३०	८६५	१६०	४८७५	७३५	२०६०	६९५	१३५	४७०	३३०५

(६६)

टीप :- १) नविन उस्मानाबाद जिल्हयाची माहिती स्वतंत्रपणे उपलब्ध नाही म्हणून जुन्या उस्मानाबाद जिल्हयाचीच माहिती दिलेली आहे.

२) सोलापूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ वेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश नाही.

आधार :- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

तक्ता क्रमांक - २०१

निवडक केंद्रातील सामान्य पर्जन्य, दिवसांची संख्या व स्कूण पर्जन्य वर्ष : १९८९ ✓

जिल्हा - उस्मानाबाद

(पर्जन्य मिली मिटरमध्ये)

अ.क्र.	महिना	केंद्र:- उस्मानाबाद			केंद्र:- कळंब			केंद्र:- उमरगा		
		सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य	सामान्य पर्जन्य	पर्जन्य दिवसांची संख्या	पर्जन्य
१	जानेवारी	५	✓	✓	६	✓	✓	-	✓	✓
२)	फेब्रुवारी	४	✓	✓	५	✓	✓	५	✓	✓
३)	मार्च	७	✓	✓	६	५	४८.६	६	-	-
४)	एप्रिल	१७	✓	✓	१६	१	८.२	१६	-	-
५)	मे	२१	-	-	३३	२	५.८	३०	-	-
६)	जून	१४८	१०	१३७.४	१४७	१३	२२१.४	१४६	८	१४२.८
७)	जुलै	१६१	१५	४४४.८	१२२	१९	३७१.२	१३१	१७	५१४.६
८)	ऑगस्ट	१४९	१४	२१७.८	११६	१६	१४९.४	१४१	१६	१६.६
९)	सप्टेंबर	२११	१२	२२१.६	१९०	१८	२१७.२	१७१	१६	३६६.८
१०)	ऑक्टोबर	५४	२	२१.२	३२	३	१९.०	२५	३	१४.०
११)	नोव्हेंबर	२४	-	-	२८	-	-	२०	४	११.६
१२)	डिसेंबर	८	१	३६.०	६	२	११.२	४	१	२.४
	स्कूण	८०९	५४	११५८.८	७७७	७९	१६५२.०	६९८	६५	११४८.८

(७४)

तक्ता क्र. २०१ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - २१ (वालू)

		केंद्र:- तुळजापुर			केंद्र:- परंडा			केंद्र:- भूम		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	जानेवारी	६	✓	✓	४	✓	✓	-	✓	✓
२	फेब्रुवारी	४	✓	✓	४	✓	✓	-	✓	✓
३)	मार्च	४	 		३	१	२५.२	✓	१	१३.२
४)	एप्रिल	१८	 		८	०	 		१	१९.००
५)	मे	३६	२	३८.०	३८	१	५.६	-	-	-
६)	जून	१४३	१०	१०१.६	१२५	२	५७.६	४६	१६	१९३
७)	जुलै	१४४	२०	१९६.६	८९	१०	२३३.४	१६२	१७	२६१.२
८)	ऑगस्ट	१३७	१९	३८३.४	७२	१५	६९.००	२२५	११	२०९.७
९)	सप्टेंबर	१९३	२३	४२४.४	१७८	१४	२५४.४	२९७	१४	१९८.४
१०)	ऑक्टोबर	०४६	१	१.२	४८	२	५.०	६६	३	५.२
११)	नोव्हेंबर	२५	 		४	 		-	-	-
१२)	डिसेंबर	७	२	१९.८	७	 		-	२	२६
	एकूण	७६३	७७	११६५.०	५८०	५२	६५०.२	८०३	६५	६२६.४

(२१)

आधार:- जिल्ह्यातील सर्व तहसिलदार.

(२०)

तकता क्रमांक - २०२

जिल्हयातील निवडक केंद्रातील क्माल व किमान तपमान.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(आकडे सेल्सीयसमध्ये)

अ.क्र.	माहिना	केंद्र:- उस्मानाबाद		
		क्माल	किमान	
१	२	३	४	
१	जानेवारी	१९८९	३१.७ से.	१२.१ से.
२	फेब्रुवारी	१९८९	४३.३ से.	१२.७ से.
३	मार्च	१९८९	३६.७ से.	१३.७ से.
४	एप्रिल	१९८९	३९.७ से.	१९.३ से.
५	मे	१९८९	४२.९ से.	२१.१ से.
६	जून	१९८९	३२.९ से.	२०.१ से.
७	जुलै	१९८९	३२.५ से.	१९.५ से.
८	ऑगस्ट	१९८९	३०.१ से.	१९.५ से.
९	सप्टेंबर	१९८९	३१.७ से.	१९.५ से.
१०	ऑक्टोबर	१९८९	३३.१ से.	१४.७ से.
११	नोव्हेंबर	१९८९	३१.९ से.	१३.१ से.
१२	डिसेंबर	१९८९	२९.९ से.	१०.१ से.
	वर्ष	७	४२.९ से.	१०.१ से.

आधार:- मुल्याध्यापक व मानसेवी अधिका, हवाभान वेध शाळा, जिल्हा -
परिषद, माध्यमिक शाळा, उस्मानाबाद.

गाडे/ =

तक्ता क्रमांक - ३०१

जमिनीच्या वापरासंबंधी माहिती वर्ष : १९८४-८५

जिल्हा :- उस्मानाबाद

(क्षेत्र शंभर हेक्टरमध्ये)

जिल्हा तालुका	एकूण भौगोलिक क्षेत्र	जंगल - व्याप्त क्षेत्र	शेतीला उपलब्ध नसलेले क्षेत्र बिगर शेती पडीत आणि वापरात नसलेली जमिन	एकूण (४-५)	पडीत जमिनी इतर जमिन	व्यातिरिक्त लागवड न केलेली लागवडीलायक पण वापरात नसलेली	जायम गुरे वरण व इतर वरण्याची जमिन	कसलेल्या जमि- नीमध्ये समावि- ष्ट न झालेली झाडे व फळबागा जालील जमिन	एकूण (७+८+९)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
एकूण जिल्हा	७४८५	४१	१३४	११६	२५०	३४३	२३०	५	५७८
उस्मानाबाद	१३२७	-	२०	३	२३	७	३१	-	३८
कळंब	१२२७	५	१८	४	२२	३८	५९	-	९७
उमरगा	१४६५	-	१०	१८	२८	७१	५१	-	१२२
तुळजापूर	१५२४	३१	३६	४४	८०	१३२	४३	४	१७९
परंडा	१०५५	-	२२	-	२२	११	१४	-	२५
भूम	८८७	५	२८	४७	७५	८४	३२	१	११७

(२१)

तक्ता क्र. ३०१ पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक - ३०१ (वालू)

जिल्हा तालुका	पडीत जमिन			निव्वळ कसलेले क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवड केलेले क्षेत्र	लागवडीजालील एकूण क्षेत्र	लागवडीलायक क्षेत्र (७-१-१३-१४)
	वालू पड	इतर पड	एकूण (११-१२)				
१	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
एकूण जिल्हा	२४४	६५८	९०२	५७१३	४२०	६१३३	६२६३
उस्मानाबाद	-	१०६	१०६	११५२	५८	१२१७	१२७२
कलंब	१६३	७२	२३६	८६८	२८	८९५	११४१
उमरगा	३४	३४	६८	१२४६	११८	१३६४	१३८५
तुळजापूर	१७	३०१	३१८	९१६	१५५	१०७१	१३७०
परंडा	२८	३१	५९	९४२	५२	१००१	१०१२
भूम	१	११४	११६	५७५	९	५८४	७७६

(३३)

टीप:- १) आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या निम्त्यापेक्षा कमी आहेत. २) आकडे (००) असल्यामुळे एकूण ही बाब असणा-या स्तंभांतील बेरजा कांही ठिकाणी जुळण्याची शक्यता नाही. ३) तक्त्यातील आकडेवारी पूर्ण सुधारीत आहे. ४) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या मागेहतीचा यात समावेश नाही.

आधार:- कृषी संचालनालय, पुणे.

क्रमांक - ३०२

तालुकावार पिकाविराळ्या पिकावलील क्षेत्र वर्ष: १९८४-८५.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

जिल्हा:- उस्मानाबाद

जिल्हा तालुका	तांदुळ	गहू	खरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	एकूण ज्वारी	बाजरी	मका	राळा	इतर तृणधान्ये	एकूण तृणधान्ये	हरभरा
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
एकूण जिल्हा	१२२१४	३५४५६	११४९०९	१८८१६९	३०३१४८	५५६९	३४२५	११८३	३२५४	३६४२४९	३५८६१
उस्मानाबाद	२६८०	८६९०	२९४७०	३५७६१	६५२३१	३४०	११००	४१५	५९०	७९०४६	८५९०
कळंब	१२८३	९५७४	३५२९७	१२७७१	४८७६८	८०८	-	-	५०	६०४८३	६०६५
उमरगा	२१८८	४४१०	२८११५	३०११०	५८२२५	२२१०	६८०	६४८	१५७०	६९९३१	५३१०
तुळजापूर	४४७७	५८८२	८७९७	२८७५२	३७५४९	१५३०	८७०	-	-	५०३०८	४५०१
परंडा	५८१	३०१८	६००	५९६५०	६०६५०	२९८	७७०	१२०	१०४४	६६०८१	३४५५
भूम	१००५	३८८२	१२०००	२११२५	३३१२५	३८३	५	-	-	-	७०००
										३८४००	

(२३)

तक्ता क्र. ३०२ पुढे वाळू.....

तक्ता क्रमांक - ३-२ (वालू)

जिल्हा तालुका	तूर	उडीद	मूग	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण अन्नधान्ये	उस	मसाल्याचे पदार्थ	एकूण पळे	एकूण भाजीपाला	संकीर्ण खाद्य पदार्थ	एकूण खाद्य पदार्थ
१	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४
एकूण जिल्हा	४८१४६	उ.ना.	८८०४	२९०३८	१२३८४९	४८८०९८	१२१६२	५२०४	(२८२९)	९८६	५०९२७९	
उस्मानाबाद	९८१७	उ.ना.	२२४०	३०९२	२३७३९	१०२७८५	२०३२	१२४२	(२२०)	१८५	१०६४६४	
कळंब	७२६३	उ.ना.	१५०	४२५	१६८४३	७७३२६	७७५	-	-	-	७८१०१	
उमरगा	११६२०	उ.ना.	४२४५	१४१६५	३५३४०	१०५२७१	१५७७	१५०७	(७४२)	४५७	१०९५५४	
तुळजापूर	१०१७०	उ.ना.	८१२	७३३६	२२८१९	७३१२७	६९७८	१०७६	(१५११)	३२२	८३०१४	
परंडा	७२७६	उ.ना.	९५५	३५७६	१५२६२	८१३४३	६०५	११२४	(३४१)	३	८३४१६	
भूम	२०००	उ.ना.	४०२	४४४	९८४६	४८२४६	१९५	२५५	(१५)	१९	४८७३०	

(४२)

तक्ता क्र. ३-२ पुढे वालू.....

तक्ता क्रमांक - ३.२ (वालू)

जिल्हा तालुका	कापूस	इतर तंतु पिके	सकून तंतु पिके	भुईमूग	तीळ	करडई	जवस	इतर गळीतांची धान्ये	सकून गळीतांची धान्ये	तंबाखू	इतर आषधी व मादक पदार्थ	सकून आषधी व मादक पदार्थ
१	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६
सकून जिल्हा	४५	४६६६	४७११	२२६१४	उ.ना.	३१४४८	६१९८	३५८९६	९६१५६	६७	२	६९
उस्मानाबाद	४५	५१९	५६४	३१३४	उ.ना.	६२९५	८८२	४३५२	१४६६३	४४	२	४६
कळंब	-	-	-	१४५८	उ.ना.	७३४३	५०	२४९२	११३४३	-	-	-
उमरगा	-	१४६०	१४६०	३६४०	उ.ना.	२३१०	२३२३	१६८१०	२५०३३	३	-	३
तुळजापूर	-	१६०७	१६०७	१२२६२	उ.ना.	१७०	२०८	७१६४	१२८७४	-	-	-
परंडा	-	१०८०	१०८०	१५७०	उ.ना.	१९११०	८३०	३१००	१५६१०	२०	-	३०
भूम	-	-	-	७७०	उ.ना.	५२२०	१९०५	१९७८	९६५३	-	-	-

(२५)

तक्ता क्र. ३.२ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ३०२ (वालू)

तालुका	वा-याची पिके	दिरवळी पिके	संकीर्ण अजाय पिके	एकूण अजाय पिके	लागवडीजालील एकूण क्षेत्र	एकापेक्षा अधिक वेळा लागवडीजालील क्षेत्र	लागवडीजालील निव्वळ क्षेत्र
	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३
एकूण जिल्हा	२९९२	उ.ना.	९०	१०४०१८	६१३२९७	४१९८२	५७१३१५
उस्मानाबाद	१२	उ.ना.	-	१५२८५	१२१७४९	१८२३	११५९२६
कळंब	१००	उ.ना.	-	११४४३	८९५४४	२७२१	८६७५३
उभरगा	२८१	उ.ना.	-	२६८२६	१३६३८०	११७७२	१२४६०८
तुळजापूर	२६००	उ.ना.	९०	२४१०१	१०७११५	१५५४०	९१५७५
परंडा	-	उ.ना.	-	१६७१०	१००२६	५२००	९४९२६
भूम	-	उ.ना.	-	९६५३	५८३८३	८५६	५७५२७

टीप:- १) तक्त्यातील आकडेवारी पूर्ण सुधारीत आहे. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ गावांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार :- कृषी संचालनालय, पुणे.

(२६)

(२७)
तक्ता क्रमांक - ३३

मुख्य पिकावे दर हेक्टरी उत्पन्न व एकूण उत्पादन वर्षे १९८९-९० (अंतिम अंदाज)

जिल्हा :- उस्मानाबाद

अ.क्र.	पिके	दर हेक्टरी उत्पन्न	उत्पादन (शंभर टनामध्ये)
१)	तांदूळ	९१७	१११
२)	गहू	१०४३	२६९
३)	ज्वारी	७८०	२२७०
४)	बाजरी	५८८	६०
५)	बार्ली	६००	३
६)	मका	६७०	७१
७)	नावणी	-	-
८)	इतर धान्य	७६७	२३
९)	एकूण धान्ये	७९४	२८१४
१०)	हरभरा	५३०	१९७
११)	तूर	६०६	४९७
१२)	उडीद	४०२	४५
१३)	मूग	२८८	४४
१४)	मसूर	५००	४
१५)	इतर कडधान्ये	२२५	३४
१६)	एकूण कडधान्ये	५०८	८२१
१७)	जवस	२३९	४४
१८)	तीळ	१०४	१०
१९)	सुईमूग पेंग	७८५	१३२
२०)	मोहरी व	१०००	१
२१)	सरंडी	४००	२
२२)	नारळ	-	-
२३)	उस	६३९६२	११५७७
२४)	कापूस	-	-
२५)	ताग	-	-
२६)	भेस्टा (अंबाडी)	२९३	८८
२७)	तंबाखू	१०००	२
२८)	एकूण औषधी व आम्ली पदार्थ	-	-
२९)	आले	१०००	६
३०)	मिरची	४००	१२
३१)	हळद	१३२२	२३४
३२)	बटाटा	२०३३	६१

टिप :- साखरेचे उत्पादन ड्रेस्टड केनच्या स्वस्मात आहे.

आधार :- कृषि संवाचनालय, पुणे.

तक्ता क्रमांक - ३०४

विविध साधनांनी ओलितावाली असलेले तालुकावार क्षेत्र वर्ष : १९८४-८५ (क्षेत्र हेक्टर)

जिल्हा :- उस्मानाबाद

जिल्हा तालुका	ओलितावालील निष्क क्षेत्र		ओलितावालील निष्क क्षेत्र ओलितावालील एकूण क्षेत्र	
	पृष्ठभागीय	विहिरी		
१ एकूण जिल्हा	२ १७१७२	३ ५६४४२	४ ७३६१४	५ ९४२१८
उस्मानाबाद	४७४०	१६३००	२१०४०	२३२७२
कळंब	-	१६००४	१६००४	१८७९५
उमरगा	-	४६७२	४६७२	९८०२
तुळजापूर	४४२०	१५७४५	२०१६५	२५७०५
परंडा	७५७२	१६९९	९२७१	१३४६४
भूम	४४०	२०२२	२४६२	३१८०

टीप :- १) तक्त्यातील आकडेवारी पूर्ण सुधारीत नाही.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ क्षेत्रांचा यात समावेश आहे.

आधार :- कृषी संवालय, पुणे.

(२)

तक्ता क्रमांक - ३०५

निरानराळया पिकाजालील तालुकावार बागायत क्षेत्र वर्ष : १९८४-८५

जिल्हा :- उस्मानाबाद

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

जिल्हा	तांदूळ	गहू	जरीप ज्वारी	रब्बी ज्वारी	सकूण ज्वारी	बाजरी	मका	राळा	इतर तृणधान्ये	सकूण तृणधान्ये
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
सकूण जिल्हा	३२७३	१४८३६	९८५६	२६९७१	३६८२७	उ.ना.	४०७	उ.ना.	१३७	५५४८०
उस्मानाबाद	१०९०	३२३०	३४९५	१०७०५	१४३००	उ.ना.	-	उ.ना.	-	१८५२०
कळंब	१२८३	२५७४	३५९९	२७७१	६३७०	उ.ना.	-	उ.ना.	-	१०२२७
उमरगा	७६०	२८४०	७६०	९६०	१७२०	उ.ना.	७०	उ.ना.	६२	५४५२
तुळजापूर	-	३२८८	१८००	३१३०	४९३०	उ.ना.	-	उ.ना.	-	८२१८
परंठा	१२६	१७९६	८८	८१८२	८२७०	उ.ना.	३३२	उ.ना.	७५	१०५९९
भूम	१४	११०८	११४	१२२३	१३३७	उ.ना.	५	उ.ना.	-	२४६४

(११)

तक्ता क्रमांक ३०५ पुढे वाळू.....

तक्ता क्रमांक - ३.५ (वालू)

जिल्हा तालुका	हरभरा	तूर	मूग	इतर कडधान्ये	एकूण कडधान्ये	एकूण अन्नधान्ये (११-१६)	उस	मिरवी	हळद	एकूण मसा- ल्याचे पदार्थ	एकूण फळे	बटाटा
१	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
एकूण जिल्हा	८९८९	९११	१२०	८	१००२८	६५५०८	१२१६२	उ.ना.	उ.ना.	४१२०	३५९	-
उस्मानाबाद	४०९	-	-	-	४०९	१८९२९	३०३२	उ.ना.	उ.ना.	११८६	११५	-
कळंब	६६०५	८६८	-	-	७४७३	१७७००	७७५	उ.ना.	उ.ना.	-	-	-
उमरगा	८२०	-	-	-	८२०	६२७७	१५७७	उ.ना.	उ.ना.	१५०७	८१	-
तुळजापूर	५२७	-	११२	-	६३९	८८५७	६२७८	उ.ना.	उ.ना.	८३२	१५०	-
परंडा	५५५	-	-	-	५५५	१११५४	६०५	उ.ना.	उ.ना.	५१७	३	-
भूम	७३	४३	८	८	१३२	२५९६	१९५	उ.ना.	उ.ना.	७८	१०	-

तक्ता क्र. ३.५ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ३.५ (वालू)

जिल्हा तालुका	स्कूण भाजीपाला	संकीर्ण जाघ पिके	स्कूण जाघ पिके	कापूस	इतर तंतू पिके	स्कूण तंतू पिके	भूईमूग	तीळ	जवस	करडई	इतर गळीतांवी धान्ये
१	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०	३१	३२	३३	३४
स्कूण जिल्हा	८६९	-	८३०१८	१०	-	१०	७७०९	-	१०	३६५	१३३७
उस्मानाबाद	२२०	-	२२४८२	१०	-	१०	७३४	-	-	-	३२
कळंब	-	-	१८४७५	-	-	-	-	-	१०	५०	२६०
उमरगा	२१०	-	२६४७	-	-	-	-	-	-	-	-
तुळजापूर	२९१	-	१७१०८	-	-	-	५९१२	-	-	६५	१०२०
परंडा	१४२	-	१२४२१	-	-	-	८५८	-	-	१८५	-
भूम	६	-	२८८५	-	-	-	२०५	-	-	६५	२५

(३१)

तक्ता क्रमांक ३.५ पुढे वालू.....

तकता क्रमांक - ३०५ (वालू)

जिल्हा तालुका	स्कूण गळीतांपी धान्ये	तंबाबु	इतर औषधी व मादक पदार्थ	स्कूण औषधी व मादक पदार्थ	वा-यावी पिके	दिरवळी पिके	संकीर्ण अखाद्य पिके	स्कूण अखाद्य पिके	ओलिताजाली स्कूण क्षेत्र
१	३५	३६	३७	३८	३९	४०	४१	४२	४३
स्कूण जिल्हा	९४२१	३	२	५	१७६४	-	-	११२००	९४२१८
उस्मानाबाद	७६६	-	२	२	१२	-	-	७९०	२३२७२
कळकळंब	३२०	-	-	-	-	-	-	३२०	१८७९५
उमरगा	-	३	-	३	१५२	-	-	१५५	९८०२
तुळजापूर	६२९७	-	-	-	१६००	-	-	८५९७	२५७०५
परंडा	१०४३	-	-	-	-	-	-	१०४३	१३४६४
भूम	२९५	-	-	-	-	-	-	२९५	३१८०

(३३)

टीप:- १) आकडेवारी पूर्ण सुधारित आहे. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या जेडयांया यात समावेश नाही.

आधार:- कृषी संवालय, पुणे.

तक्ता क्रमांक - ३०६ (अ)

तालुकावार सिंचन विहिरी व इतर विहिरी वर्ष: १९८४-८५.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	सिंचन विहिरीची संख्या	वापरात असलेल्या विहिरीवर अस- विलेले		वापरात नसलेल्या सिंचन विहिरीची संख्या	सिंचन विहिरी खेरीज इतर विहिरीची संख्या
			विद्युत पंप (१९८४-८५ अखेर)	हिल्लेल पंप		
१	२	३	४	५	६	७
१	उस्मानाबाद	५०२०	७८३९	९२५	१२७	४३५
२	कळंब	५९७३	६१६७	४२५	-	८५७
३	उमरगा	५४०१	उ.ना.	३१०२	२३५	८०८
४	तुळजापूर	५२३०	उ.ना.	९२८	१२३	५३०
५	परंडा	४६००	२८७०	५६५	७६०	३४५
६)	भूम	६१७६	२७३१	४४२	१२८७	२६४
	एकूण जिल्हा	३२४०३	१९६०५	६३८७	२५२५	३२३२

(३३)

आधार:- १) कृषि संवालय पुणे २) कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, विभागीय कार्यालय-१, उस्मानाबाद
३) जिल्हा निरीक्षक भूमि अभिलेख, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ३०६ (ब)

तालुकावार कुपनीलका, हातपंप आणि विद्युत पंपांची माहिती. वर्ष: १९८९-९०.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	यशास्वी कुप- नीलकांची संख्या.	बसवलेल्या हात पंपांची संख्या	बसवलेल्या विद्युत पंपांची संख्या	बंद पडलेल्या हात पंपांची संख्या	बंद पडलेल्या विद्युत पंपांची संख्या.
१	२	३	४	५	६	७
१	उस्मानाबाद	२०	५४०	१३६	२३	२४
२	कलंब	२३	६३३	११६	४७	२४
३	उमरगा	२७	५८३	१२४	११	२३
४	तुळजापूर	२२	४९१	१११	७४	११
५	परंडा	१०	३९४	६५	२१	११
६	भूम	१०	३०१	६१	३५	१६
सुम. जिल्हा		११२	२९४२	६१३	२११	११६

(४६)

आधार:- १) उप अभियंता यांत्रिकी भुजल सर्वेक्षण ग्रामीण विकास यंत्रणा, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

२) उ वरिष्ठ भूवैज्ञानिक भुजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणा, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ३७

विठिरी खेरीज लघु पाटलबंधारे यांची कामे वर्ष : १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र.	जिल्हा		उपयोगात नसलेली कामे			एकूण	उपयोगात असलेली कामे		
	तालुका	जिल्हा परिषद	राज्य	खाजगी व सहकार	जिल्हा परिषद		राज्य	खाजगी व सहकार	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
	एकूण जिल्हा	१	-	२७	२८	३५	४७	१	८३
१	उस्मानाबाद	-	-	३	३	६	५	-	११
२	फळंब	१	-	८	९	३	४	-	७
३	उमरगा	-	-	१	१	५	११	-	१६
४	तुळजापूर	-	-	७	७	१४	१३	१	२८
५	परंडा	-	-	६	६	२	७	-	९
६	भूम	-	-	२	२	५	७	-	१२

(३५)

तक्ता क्र. ३७ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक ३०७ (चालू)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	ओलिताखालील निष्कळ क्षेत्र			एकूण एकूण	वापरातील कामाचे लाभक्षेत्र (हेक्टर)			
		जिल्हा परिषद	राज्य	जाजगी व सहकार		जिल्हापरिषद	राज्य	जाजगी व सहकार	एकूण
१	३ एकूण जिल्हा	११ २६१२	१२ १३०७९	१३ १९	१४ १५७१०	१५ ३३०	१६ १३०७९	१७ १३७०	१८ १४७७९
१	उस्मानाबाद	४३६	२५८०	-	३०१६	१०५	२५८०	२७	२७१२
२	कळंब	२२७	१०८४	-	१३११	६४	१०८४	८६०	२००८
३	उमरगा	३९७	२२४७	-	२६४४	४६	२२४७	१७	२३१०
४	तुळजापूर	९९८	३२९९	१९ ९९	४३१६	५७	३२९९	११०	३४६६
५	परंडा	१९७	१६४८	-	१८४५	२२	१६४८	२१४	१८८४
६	भूम	३५७	२२२१	-	२५७८	३६	२२२१	१४२	२३९९

(५६)

टीप:- जिल्हा परिषदेच्या माहितीमध्ये पाझर तलावाच्या समावेश नाही.

आधार:- १) कार्यकारी अभियंता लघु सिंचन, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

२) कार्यकारी अभियंता, उस्मानाबाद लघु पाटबंधारे विभाग, उस्मानाबाद.

३) उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ३०८

जिल्ह्यातील मोठे व मध्यम पाटबंधारे प्रकल्प ३० जून १९९० रोजीची स्थिती.

जिल्हा :- उस्मानाबाद

अ.क्र.	बाब	मोठे प्रकल्प				मध्यम प्रकल्प	
१	२	३	४	५	६	७	८
१	प्रकल्पाचे नांव	निम्न तेरणा	मांजरा प्रकल्प	तुरोरी प्रकल्प	रई प्रकल्प	रायगव्हाण	बेनेतुरा
२	प्रकल्पाचे स्थान	प्रकल्प माकणी ता. उमरगा	धनेगांव जिा. बीड	आष्टा ता. उमरगा	रईभर ता. उस्मानाबाद	प्रकल्प रायगव्हाण	प्रकल्प मुसम ता. कळंब ता. उमरगा
३	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	जून १९८९	१९७९-८०	१९८५	काम चालू आहे.	काम चालू आहे.	काम चालू आहे.
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	१९९४	-	-	१९९१	१९९२	१९९१
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लक्ष सप्तयात) (सुधारीत)	६७९५	-	२५३५७	४५१०००	५४८३४	३२८५०
४	धरण						
	अ) मंजूर झालेली उंची (मिटरमध्ये)	२६	३६	१७५०	११७५	१३२३	१३४८
	ब) पूर्ण झालेली उंची (मिटरमध्ये)	२६	३६	१७५०	११७५	१३२३	काम चालू आहे.
५	कालवा						
	अ) एकूण लांबी (कि.मी.) सुधारीत	१९२.५	१६८.००	२१.००	२९.००	१९.७०	४४.००
	ब) पूर्ण (केलेली) लांबी (कि.मी.)	२८.००	१६८.००	२१.००	२२.००	१९.७०	काम चालू आहे.
६	कमाल क्षमता (दश लक्ष घन मिटर)	१३४.००	२५०.७०	७.६६	८.९४	१२.७०	१२.८०

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ३०८ (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८
७	३१-३-२० रोजीवा प्रत्यक्ष साठी (दशलक्ष घन मिटर)	-	-	-	१०७७	२०५६	-
		२१०२६१	६३८०२५	-	-	-	-
८	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	उस्मानाबाद ३६४२	एकूण १८२२३		१२१०	२५१२	३२३२
		लातूर १६६१४	बीड -	१०७४	-	-	-
			उस्मानाबाद -		१२१०	२१	३२३२
			लातूर --		१२१०	२४९८	-
९	लाभक्षेत्रा खालील लागवडीलायक क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	उस्मानाबाद ३३४२	एकूण २३६२०		१८९३	२२६७	२९०८
		लातूर १५२१४	बीड -		-	-	-
			उस्मानाबाद -	२२७	१८९३	२२६७	२९०८
			लातूर -	-	-	२२४९	-
१०	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिता खाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	उस्मानाबाद २८०७	एकूण ११०००			१७००	२६२८
		लातूर १२७८०	बीड -		१४२०	-	-
			उस्मानाबाद		१४२०	१५	२६२८
			लातूर -	८८४	-	१६८५	-
११	सध्या (८९-२० करिता) ओलिताखाली असलेले क्षेत्र (हेक्टर)		बीड ८५७७	-	-	-	-
	अ) बारमाही		उस्मानाबाद -	-	-	-	-
			लातूर १८००	-	-	-	-
	ब) हंगामी		बीड ६७७७	२७६	८१५	-	-
			उस्मानाबाद			१५	-
		लातूर ६२७	लातूर			८९०	-

(२४)

तक्ता क्रमांक - ३०८ (वालू)

१	२	३	४	५	६	
		१०	११	१२	१३	
१	प्रकल्पाचे नांव	तेरणा प्रकल्प	खंडाळा प्रकल्प	करनूर प्रकल्प	हरनी प्रकल्प	वांदणी प्रकल्प
२	प्रकल्पाचे स्थान	गांव - तेर ता. उस्मानाबाद	गांव: रामतीर्थ ता. तुळजापूर	गांव:- नळदूर्ग ता. तुळजापूर	गांव: काटगांव ता. तुळजापूर	गांव: पिंपळवाडी ता. परंडा.
३	काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९७०	१९७३	१९७०	१९६०	१९५६
	ब) का अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	-	-	-	-	-
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाख रुपये)	८०.३०	७३.६९	१००.८३	६६.४७	७१.६०
४	धरण					
	अ) मंजूर झालेली उंची (मिटरमध्ये)	१५.००	२०.२४	२३.००	१७.००	१७.००
	ब) पूर्ण झालेली उंची (मिटरमध्ये)	१५.००	२०.२४	२३.००	१७.००	१७.००
	क) कालवा					
	अ) एकूण लांबी (कि.मी.)	३८.००	५.६०	२३.००	४१.००	२६.००
	ब) पूर्ण केलेली लांबी (कि.मी.)	३८.००	५.६०	२३.००	४१.००	२६.००
६	कमाल क्षमता (दशलक्ष घन मिटर)	२२.०२	६.२६	३५.२६	१२.१८	२०.७०
७	३१-३-८९ रोजीचा प्रत्यक्ष (दशलक्ष घन मिटर)	१६.००	-	-	-	-
		६.७०	३.६१	१४.७९	-	८.२३

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ३०८ (वालू)

१	२	९	१०	११	१२	१३
८)	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टर)	३३५०	१४४६	७२४८	३६५७	३२३८
९)	लाभक्षेत्राखालील लागवडी लायक क्षेत्र (हेक्टर)	२४२८	१३८४	५४६३	३३७३	२८९१
१०)	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताखालील येणारे क्षेत्र (हेक्टर)	२१७७	१३८०	३५४६	१६६०	२०२०
११)	१९८९-९० ओलिताखालील येणारे क्षेत्र (हेक्टर)		५३०	१४६४	६४०	१४५०
	अ) बारमाही	-	७२	- ७२	-	-
	ब) हंगामी	६६०	५३०	१४८४	५५५	१४२८

(OR)

तक्ता क्र० ३०८ पुढे वालू...

तक्ता क्रमांक - ३०८ (वाढू)

१	२	१४	१५	१६	१७	१८
१) प्रकल्पाचे नांव	खासापूर प्रकल्प	वाटेपळ प्रकल्प	राभगंगा प्रकल्प	बाणगा प्रकल्प	जकेकूर प्रकल्प	
२) प्रकल्पाचे स्थान	गांव:- खासापूर ता. परंडा	गांव:- ताकमोड ता. भूम	गांव:- जलुप ता. भूम	गांव:- भूम जवळ ता. भूम	गांव:- जकेकूर ता. उमरगा	
अ) काम पूर्ण होण्याचे वर्ष	१९५५	१९७२	१९७७	१९७५	१९७७	
ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	-	-	-	-	-	
क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च (लाख रुपयात)	५६.१५	२७.४०	७३.२०	५१.०६	१७५.९५	
४) धरणा						
अ) मंजूर झालेली उंची (मिटरमध्ये)	१७.००	१७.६०	२०.०१	१९.२०	१४.८०	
ब) पूर्ण झालेली उंची (मिटरमध्ये)	१७.००	१७.६०	२०.०१	१९.२०	१४	
५) कालवा						
अ) एकूण लांबी (कि.मी.)	३२.००	१६.६०	२.४६	३.५०	२२.२०	
ब) पूर्ण केलेली लांबी (कि.मी.)	३२.००	१६.६०	२.४६	३.५०	२२.२०	
६) कमाल क्षमता (दशलक्ष घन मिटर)	१९८१	१०.८७	६.१४	५.९४	१०.१८	
७) ३१-३-८६ रोजीचा प्रत्यक्ष ताठी (दशलक्ष घन मिटर)	१०.१४	६.४१	२.५७	२.०६	३.३६	

तक्ता क्र. ३०८ पुढे वाढू.....

(४१)

तक्ता क्रमांक - ३०८ (वालु)

१	२	१४	१५	१६	१७	१८
८) एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टरमध्ये)		३६२६	१८११	१०१६	८७१	२११०
९) लाभक्षेत्रातील लागवडीसाठी लायक क्षेत्र (हेक्टर)		३५७३	१७१०	९०७	८६४	१९८३
१०) प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलितांजाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर)		३२४६	११४५	८१३	६४८	१५७४
११) सध्या ८९-९० ओलितांजाली येणारे क्षेत्र (हेक्टर्स)		१८५२	५८५	३६०	४५९	५५२
अ) बारमाही		-	-	-	-	-
ब) हंगामी		१७५३	६२८	३९५	४७५	४५४

(४२)

तक्ता क्रमांक ३०८ पुढे वालु.....

तक्ता क्रमांक - ३०८ (वालू)

अ.क्र.	वाच	मध्यम प्रकल्प			
		१९	२०	२१	२२
१)	प्रकल्पाचे नांव	काजळा	उर्ध्व मांजरा	पळस	साकत म. प्रकल्प
२)	प्रकल्पाचे स्थान	काजळा उस्मानाबाद	डोकेवाडी ता. भूम	निलेगांव बृहत बाभळगांव ता. तुळजापूर	(साकत तु.) ता. परंडा
३)	अ) काम पूर्ण झाल्याचे वर्ष	काम चालू आहे	काम चालू आहे	काम चालू आहे	काम चालू आहे.
	ब) अपूर्ण असल्यास पूर्ण होण्याचे संभाव्य वर्ष	१९९२	निश्चित नाही	१९९१	१९९३
	क) प्रकल्पाचा अंदाजे खर्च	१७७.००	६४५.४४	१७७.३९	३३५.८३
४)	धरण				
	अ) मंजूर झालेली उंची (मिटरमध्ये)	१२.६०	१५.२२	१५.००	१९.८०
	ब) पूर्ण झालेली उंची (मिटरमध्ये)	नुकतेच काम सुरु झाले आहे.	नुकतेच काम सुरु झाले आहे.	नुकतेच काम सुरु झाले आहे.	नुकतेच काम सुरु झाले आहे.
५)	कालवा				
	अ) एकूण लांबी (कि.मी.)	१६.९०	७०.००	१३.००	२८.००
	ब) पूर्ण झालेली लांबी	काम सुरु नाही	-	-	-

तक्ता क्र. ३०८ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ३०८ (चालू)

१	२	१९	२०	२१	२२	
६)	कमाल क्षमता (दशलक्ष घनमिटर)	७०२५	१६८२	५०६८	१४४८	
७)	३१-३-९० रोजीचा प्रत्यक्ष साठा (दशलक्ष घन मिटर)	-	-	-	-	
८)	एकूण लाभक्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	एकूण	२२९७	४८४६	१४४५	३४७८
		बीड	-	१४३२	-	-
		उस्मानाबाद	२२९७	३४१४	१४४५	३४७८
		लातूर	-	-	-	-
९)	लाभक्षेत्रातील लागवडीलायक क्षेत्र (हेक्टर)	एकूण	२०६७	४६५२	१३००	३१३१
		बीड	-	१३७५	-	-
		उस्मानाबाद	२०६७	३२७७	१३००	३१३१
		लातूर	-	-	-	-
१०)	प्रकल्प पूर्ण झाल्यावर ओलिताजाली येणारे क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)	एकूण	१५००	३३५०	१०४०	२३४८
		बीड	-	९९०	-	-
		उस्मानाबाद	१५००	२३६०	१०४०	२३४८
		लातूर	-	-	-	-
११)	सध्या १९८९-९० करिताजाली असलेले क्षेत्र (हेक्टरमध्ये)					
	अ) बारमाही	बीड	-	-	-	-
		उस्मानाबाद	-	-	-	-
		लातूर	-	-	-	-
	ब) हंगामी	बीड	-	-	-	-
		उस्मानाबाद	-	-	-	-
		लातूर	-	-	-	-

(६६)

आधार:- १) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग. २) कार्यकारी अभियंता, उस्मानाबाद मध्यम प्रकल्प विभाग, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक- ३०९

१९८५-८६ च्या कृषिअंशानुसार वडित धारण जमिनीची संख्या व त्याचे क्षेत्रफळ, ओलिताखाली असलेल्या वडित धारण जमिनी आणि ओलिताखाली निष्कळ क्षेत्र व वडितीच्या प्रकारानुसार आणि क्षेत्रफळ श्रेणीनुसार वडित धारण जमिनीची संख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(क्षेत्रफळ हेक्टरमध्ये)

अ.क्र.	क्षेत्रफळ श्रेणी	वैयक्तिक धारण		संयुक्त धारण		एकूण धारण		पूर्ण ओलिताखाली		पूर्ण जिरायत	
		संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ	संख्या	क्षेत्रफळ
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	०.५ हेक्टर पेक्षा कमी	६८७०	२०९६	२०१८	३४८	८८८८	२४४४	४९२	९७	४९७४	२१२२
२	०.५ ते १.० हेक्टर	१६०७०	१२३७२	८८७	६६६	१६९५७	१३०३९	२५७	१८१	१५३३१	११४२१
३	१.० ते २.० "	३९०६४	६५४८५	१६१७	२८१०	४०६८१	६८२९५	२०८	२८४	३७३७७	१३२३
४	२.० ते ३.० "	३०२०७	७८८१९	१०५७	२७२१	३१२६४	८१५४०	९५	२२७	२८०९३	७१३६७
५	३.० ते ४.० "	१९८९१	६९७०२	८४६	२९८१	२०७३७	७२६८३	१८	५७	१८३२६	६१७३१
६	४.० ते ५.० "	१५२४६	६८१०९	६६७	३००७	१५९१३	७१११६	१६	४६	१३५०८	५८१४३
७	५.० ते ६.० "	१०६२६	५८१७४	५१२	२८३३	१११३८	६१००७	४	२१	९३७०	६१८३५
८	६.० ते ७.५ "	११३६२	७६३६७	५५३	३७६४	११९१५	८०१३०	०	०	९७६३	६१८३५
९	७.५ ते १०.० "	९९३१	८४८४६	८४६	७१९७	१०७७७	९२०४३	६	०	८६२०	६९२१९
१०	१०.० ते २०.० "	८३४३	१०७९८३	१२७७	१६५३२	९६२०	१२४५१५	०	०	७५७५	९०९९०
११	२०.० ते ३०.०० "	७०६	१६४९४	१५०	३६४१	८५६	२०१३६	०	०	६७९	१४११८
१२	३०.०० ते ४०.० "	१११	३८१२	५०	१७४५	१६१	५५५७	०	०	१३२	४००५
१३	४०.० ते ५०.० "	३६	११२६	१९	८४०	४५	१९६७	०	०	३२	२२७० १२९८
१४	५०.० ते त्यापेक्षा जास्त	४७	३८९१	६	४६९	५३	४३६०	०	०	३२	२२७०
एकूण सर्व श्रेणी		१६८५००	६५२३७६	१०५०५	४९५५३	१७९००५	६९८८३०	१०९०	९१३	१५६८१५	५५९१५१

(५४)

तक्ता क्र. ३०९ पुढे चालू.

तक्ता क्रमांक ३-२ (वाल्)

अ.क्र.	क्षेत्रफल श्रेणी	अंशतः ओलिताखालील				अंशतः मातकीचे				अंशतः भाडेपट्टीने			
		संख्या	एकूण क्षेत्रफल	ओलिताखालील क्षेत्रफल	खालील क्षेत्रफल	संख्या	क्षेत्रफल	संख्या	क्षेत्रफल	संख्या	क्षेत्रफल	संख्या	क्षेत्रफल
१	०.५ हेक्टर पेक्षा कमी	४२२	१३६	६६	८८४०	२४३१	२७	६	०	२१	५		
२	०.५ ते १.०"	१३७०	१००७	३५२	१६८७०	१२९६३	४८	४४	०	०	४०	२१	
३	१.० ते २.०"	३०९५	५०९७	१४२१	४०५५९	६८०९३	५१	९६	१२	३१	५२	५९	
४	२.० ते ३.०"	३०७६	७७३०	१६९३	३११५०	८१२२४	४५	१२९	९	२९	६०	९७	
५	३.० ते ४.०"	२३९३	८१७०	१४१५	२०६५२	७२३८२	०	०	६	२०	७९	२०१	
६	४.० ते ५.०"	२३८९	१०५३१	१८२६	१५८३६	७०७६४	६	२५	१७	७३	५५	१८१	
७	५.० ते ६.०"	१७६४	९३०१	१५३३	११०८७	६०७३६	११	६०	०	०	३९	१२९	
८	६.० ते ७.५"	२११२	१४०३७	१९०८	११८४०	७९६०४	२०	१३७	४	३१	५१	२८३	
९	७.५ ते १०.०"	२१५७	१७७०३	२००२	१०६७०	९११०२	०	०	०	०	१०७	६६४	
१०	१०.० ते २०.०"	२०४५	२५८२४	२५९२	९४५३	१२२४०३	२	१०८	४	६१	१६३	१२२८	
११	२०.० ते ३०.०"	१७७	३९८९	४२५	८३४	१९४०५	०	०	०	०	३२	५१८	
१२	३०.० ते ४०.०"	२९	९१६	६३	१५३	५२९७	०	०	०	०	८	१९४	
१३	४०.० ते ५०.०"	९	३८१	२२	४३	१८८३	०	०	०	०	२	८३	
१४	५०.० पेक्षा जास्त	१३	११४५	८५	४५	३६२९	०	०	०	०	०	०	
एकूण सर्व श्रेणी		२१०९१	१०५९६७	१५३९३	१७८०२२	६९१९१५	२१७	६०५	५२	२४५	६९२	३६५४	

(३४)

टीप:- सर्व माहिती वैयक्तिक आत्यात समाविष्ट केली आहे.

आधार:- कृषि गणना कृषी संवाचनालय, पुणे.

तक्ता क्रमांक - ३.१०

१९८७ च्या जनगणनेप्रमाणे तालुका निहाय कृषि विषयक आवजारे.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	नांगरांची संख्या लाकडी	संख्या लोखंडी	गाडयांची संख्या	उसाचे वरक शक्तीवर वालगारे वालगारे	वैलांच्या मदतीने वाल-	ओलितासाठी तेलाचे पंप	ओलिता- साठी विजेचे पंप	शक्तीवर वालगारे	तेल घाणी इतर
१	सकूण जिल्हा	२२८१	२७६५४	३०२४१	६२७	११४	५५३१	३२९९५	३०	११
१	उस्मानाबाद	६४४	४०७५	७०००	१५७	३५	५४१	३९००	-	-
२	कळंब	१४५१	४१०२	६८६०	३८	३	११८८	३६२६	६	-
३	उमरगा	२३२६	६५८९	४९०४	२३३	२५	११६५	५१५६	३	-
४	तुळजापूर	२४८१	५८४१	४६४४	७१	३५	१६०१	३७१५	५	२
५	परंडा	३२०	२२०३	३८८६	११२	२	५१३	४५३९	११	१३
६	भूम	१०५९	४९२४	२९४७	१६	१२	५२३	२०५९	५	-

(७४)

टीप :- आ x) १) आकडे अस्थायी आहेत.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या ८ छेद्यांच्या माहितीचा या माहिती-समावेश आहे. आधार:- १९८७ पशु गणना.

तक्ता क्रमांक - ३०११

जिल्ह्यातील दुष्काळ, टंवाई सदृश्य परिस्थितीची माहिती.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष- १९८९-९०

अ.क्र.	वाव	जिल्हा एकूण	उस्मानाबाद	कळंब	उमरगा	तुळजापूर	परंडा	भूम
१	२	३	४	५	६	७	८	९
अ)	दुष्काळ व तीव्र (अतिवृष्टीमुळे)	७१२	१२५	१२१	१३३	१२१	११७	९५
१)	तालुक्यातील एकूण गांवांची संख्या	७१२	१२५	१२१	१३३	१२१	११७	९५
२)	ग्रस्त गांवांची संख्या	-	-	६३	-	-	-	-
३)	ग्रस्त लोकांसंख्या	-	-	३०००	-	-	-	-
४)	जमिन महसूलामध्ये पूर्ण निलंबन दिलेल्या गांवांची संख्या	-	-	३०००	-	-	-	-
५)	अंदाजित हानी (समयामध्ये)	-	-	३०००	-	-	-	-
६)	अ) पीक न घेणे	-	-	३०००	-	-	-	-
ब)	पशुधन मालभत्ता इत्यादींची हानी	-	-	३०००	-	-	-	-
७)	मुदतीची हाती घेतलेली कामे	-	-	३०००	-	-	-	-
८)	कामावर घेतलेल्यांची संख्या	-	-	३०००	-	-	-	-
९)	केलेला र्व समयामध्ये	-	-	३०००	-	-	-	-
१०)	शेत जमिन अधीन उमावली दिलेल्या तगाईची रक्कम (समयामध्ये)	-	-	३०००	-	-	-	-
११)	ब) अवैध सदृश्य परिस्थिती अनुक्रमांक वरिल ३ ते १० वावी	-	-	३०००	-	-	-	-
क)	पूर अनुक्रमांक मधील १ ते १० वावी	-	-	३०००	-	-	-	-

(२४)

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ व्हड्यांच्या माहितीचा आराखडा सध्या उपलब्ध नाही.
आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय, (महसूल विभाग) उस्मानाबाद.

टंवाईच्या पूर्वेतिहासानुसार कठीण व इतर टंवाईग्रस्त भाग ठरविण्या
बाबत माहिती.

जिल्हा :- उस्मानाबाद

वर्ष: १९८९-९०.

अ.क्र.	जिल्हा/तालुका	मंडळ	मंडळातील गांवांची संख्या	ग्रस्त गांवांची संख्या
१	उस्मानाबाद	१) उस्मानाबाद २) तेर ३) दोकी ४) वैठळी ५) पाडोळी	३० २५ २३ २५ ३२	५
	एकूण		१२५	
२)	कळंब	१) कळंब २) मोहा ३) शिरादोण	४८ ४१ ३२	३
	एकूण		१२१	
३)	उमरगा	१) उमरगा २) मुसम ३) बोहारा	५४ ३६ ४३	५
	एकूण		१३३	
४)	तुळजापूर	१) तुळजापूर २) मंगरळ ३) सावरगांव ४) नळदूर्ग ५) जळकोट	२९ २५ २१ २७ १९	६
	एकूण		१२१	
५)	परंदा	१) परंदा २) अनाळा ३) जुवळा	३८ ४१ ३८	
	एकूण		११७	
६)	भूम	१) भूम २) वाशी ३) वालवड ४) पारगांव ५) इट	२२ १६ १९ १७ २१	
	एकूण		९५	

टीप:- १) सन १९८९-९० या वर्षात टंवाईग्रस्त तालुका नाही. म्हणून माहिती निरंक आहे. २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ जेडयांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- जिल्हाधिकारी कार्यालय (महसूल विभाग) उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ४०१

तालुकावार पशुधन (१९८७ च्या जनगणने प्रमाणे)

जिल्हा :- उस्मानाबाद

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	विदेशी / संकरीत गावी व बैल				
		केवळ पैदाशी करिता ठेवलेले वळू	पैदाशी व कामाकरिता उपयोगात आणलेले बैल	केवळ कामाकरिता उपयोगात आणलेले बैल	पैदाशीसाठी अथवा कामासाठी उपयोगात न आणलेले बैल	सकूण ठेवलेले बैल (३ ते ६
१	२	३	४	५	६	७
	सकूण जिल्हा	१३५	२७०	१००४	१५५	१५६४
१	उस्मानाबाद	३८	९७	४२०	११०	६६५
२	कळंब	३०	९३	११६	४	२४३
३	उमरगा	६	३३	१८०	१६	२३५
४	तुळजापूर	११	१६	१२०	१४	२३१
५	परंडा	८	२	१३	-	२३
६	भूम	४२	२२	८५	११	१६७

तक्ता क्र. ४०१ पुढे चालू.....

(०५)

तक्ता क्रमांक - ४०१ (वालू)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	दुभत्या	एकदाही न व्यालेल्या व आठलेल्या	इतर	एकूण गायी	विदेशी संकरीत अडीच वर्षापर्यंतची वासरे	एकूण विदेशी संकरीत गायी व बैल
१	२	८	९	१०	११	१२	१३
	एकूण जिल्हा	१११२४	४५७३	१७५	१५२४२	१२२६३	२१७६२
१	उस्मानाबाद	१२११	४४५	१५	१६७१	१३२२	३७२८
२	फळंब	३०६६	१५२२	४	४६६२	३१५१	८०५६
३	उमरगा	६६३	३०७	१४	२८४	८४२	२०६८
४	तुळजापूर	५१७	३३९	४३	८९९	८५१	१९८१
५	परंडा	१४५२	३२६	५८	१९१३	१८७२	३८१५
६	भूम	४२७८	१४९४	४१	५८१३	४१४१	१०१२१

(६५)

तक्ता क्रमांक ४०१ पुढे वालू.....

तक्ता क्रमांक - ४०१ (वालू)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	तीन वर्षांवरील बैल					तीन वर्षांवरील गाथी			
		केवळ पैदागी करितस वापरलेले वळू व बैल	पैदागी करिता वापरलेले वळू व बैल	केवळ इतर कामाक- रिता उपयो- गात आणलेले बैल	इतर बैल	सकूण ३ वर्षा- वरील बैल	दुभट्या व एकदाही न च्यालेल्या	आठलेल्या गाथी	इतर गाथी	सकूण गाथी
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
	सकूण जिल्हा	२३८	६१८३	१२२२६१	२०३३	१३०७१५	५२०८०	४७०२०	५७७	२६६८७
१	उस्मानाबाद	१५	११५४	२३४११	४६३	२५०४३	१०८५८	८१२१	११०	१२०८९
२	कळंब	३८	१६८७	२४६८७	९२	२६५०४	७६१०	६७४२	८	१४३६०
३	उमरगा	६३	७०७	२७८९६	४०२	२९०६८	११५३२	११३५२	३२४	२३२०८
४	तुळजापूर	४९	२१३०	२२३२८	७२८	२५३०५	१९२७५	१११७२	१३४	२१५८१
५	परंडा	७०	४१४	२२२०८	१८०	२२८७२	५९७०	५९४४	-	११९१४
६	भूम	३	९१	१६६१	१६८	१९२३	५८३५	३६९२	१	९५३५

तक्ता क्रमांक ४०१ पुढे वालू.....

तकता क्रमांक - ४०१ (वालू)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	देशी / विदेशी गायी, बैल तीन वर्षे व त्या आलील देशी वासरे	एकूण देशी गायी व बैल	संकरित व देशी एकूण गायी व बैल	केवळ पैदाशी साठी	पैदाशीसाठी व कामासाठी ठी रेडे	एकत कामासाठी इतर ठी रेडे	एकूण रेडे	
१	२	२३	२४	२५	२६	२७	२८	२९	३०
	एकूण जिल्हा	८२७७३	३१३१७५	३४२९४४	३८७	५४३	१३६०	३८६	२६७६
१	उमानावाड	१६४२६	६०६२८	६४३५६	६२	७७	१२१	१०३	३६३
२	कळंब	९२८७	५०१५१	५८२०७	६५	११८	२५३	४२	४७८
३	उमरगा	१६७१५	६८२९१	७१०५२	४५	५३	१५९	६८	३२५
४	तुळजापूर	१६७२६	६३६१२	६५५२३	११३	१५२	१९२	१३८	६०२
५	परंडा	१३६५१	४८४३७	५२५५२	४८	८०	२३२	१६	३८३
६	भूम	९८९८	२१३५६	२१४७७	५४	५६	३९६	१९	५२५

तकता क्रमांक - ४०१ पुढे वालू.....

तक्ता क्रमांक - ४०१ (वालू)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	तीन वर्षांवरील म्हशी दुभत्या	आटलेल्या व न व्यालेल्या	म्हशी व रेडे ३ वर्षे व त्या जालील	एकूण म्हशी व रेडे	एकूण गौजातीय	मेंढ्या	बक-या		
१	२	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	३८	३९
	एकूण जिल्हा	३६७८६	२७९८५	३११	६५०२०	४१४०४	१०९१७०	४५२११४	४५०४८	२१९७२४
१	उस्मानाबाद	८८९३	५३७५	४१	१४३०२	९२४४	२३९१६	८८२७२	६२०४	४३८६०
२	कळंग	५२१७	४६७६	४५	१०६३८	५७९५	१६९११	७५११८	७९२९	३५३२३
३	उमरगा	८३७०	६५८७	१३०	१५०८७	८८०४	२४२१६	९५२७५	११७४२	३५५२३
४	तुळजापूर	८०२१	७१८३	९३	१५२९७	९९२९	२५८२८	९१४२१	९९३४	५४९४१
५	परंदा.	२२५७	२२१५	-	४४८०	४५०४	९३६७	६१६१९	३५७९	२६४४४
६	भूम	३३२८	१९४९	२	५२७६	३१२८	८९३२	४०४०९	५६६०	२३६३३

(रु.)

तक्ता क्र. ४०१ पुढे वालू.....

तक्ता क्रमांक - ४०१ (खाल)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	घोडे व शिंगरे	इतर पशुधन	एकूण एकूण पशुधन	एकूण कोळ्या	एकूण कुक्कुटादी पक्षी
१	३	४०	४१	४२	४३	४४
	एकूण जिल्हा	७६०	४५६०	७६३२५१	२२९६४६	२३०२१८
१	उस्मानाबाद	४०६	२४८६	१४८२२८	४७५०४	४७७७३
२	कळंब	५७	२३४२	१२७७६२	४६५८४	४६६३६
३	उमरगा	१६७	२६३३	१५२३४०	२४७३८	२४२४६
४	तुळजापूर	५०	२२५८	१६६३०४	४१२८३	४१२८३
५	परंदा	६०	३८४३	२५५४५	४१७६५	४१७२५
६	भूम	२०	३३४३	७३०६५	२७७८२	२७७८५

टीप: - १) आकडे अस्थायी स्वस्मात आहेत.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार :- १९८७ पशु गणना.

(५५)

तकता क्रमांक - ४०२

पशु वैद्यकीय संस्थांची तालुकावार संख्या वर्ष: १९८९-९०.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	जिल्हा	पशु वैद्यकीय संस्थांचा प्रकार.											
		वैद्यकीय पशु वैद्यकीय	पशु वैद्यकीय दवाखाने राज्य स्तरावर	पशु वैद्यकीय प्रथमोपचार केंद्र स्थानिक स्तरावर	पशु रोग अन्वेषण प्रयोग शाळा राज्य स्तरावर	पिरती पशुरोग नियंत्रण पथके स्थानिक स्तरावर	पिरते पशु वैद्यकीय दवाखाने	दक्षता पथके	कृत्रिम रेतन प्रशिक्षण केंद्र	विभागीय कृत्रिम रेतन केंद्र	जिल्हा कृत्रिम रेतन केंद्र (स्थानिक)		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
एकूण जिल्हा		१	-	२२	४४	३	-	-	१	-	-	-	१
१ उस्मानाबाद		१	-	४	७	१	-	-	१	-	-	-	१
२ कलंव		-	-	३	८	१	-	-	-	-	-	-	-
३ उमरगा		-	-	४	८	१	-	-	-	-	-	-	-
४ तुळजापूर		-	-	३	९	-	-	-	-	-	-	-	-
५ परंडा		-	-	३	६	-	-	-	-	-	-	-	-
६ भूम		-	-	५	६	-	-	-	-	-	-	-	-

(३५)

तकता क्रमांक ४०२ पुढे बालू.....

तक्ता क्रमांक - ४.२ (वालु)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	आधारभूत ग्राम केंद्रे	कृत्रिम रेतन केंद्रे	पशु पैदास क्षेत्र	सधन कुक्कुट विकास गृह	मेष पैदास क्षेत्र	शेळी पैदास क्षेत्र		
१	२	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२
एकूण जिल्हा	१	६५	७	-	-	१	(१)	-	-
१	उस्मानाबाद	-	११	-	-	१	-	-	-
२	कळंब	-	११	-	-	-	-	-	-
३	उमरगा	-	१२	-	-	-	-	-	-
४	तुळजापूर	१	११	७	-	-	(१)	-	-
५	परंडा	-	९	-	-	-	-	-	-
६	भूम	-	११	-	-	-	-	-	-

टीप:- १) जिल्ह्यात मेष व शेळी पैदास क्षेत्र सर्वात्रितव असल्यामुळे स्तंभ क्रमांक २१ ला कंस केलेला आहे.

आधार:-१) जिल्हा उपसंचालक, पशुसंवर्धन उस्मानाबाद.

२) जिल्हा पशु संवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

(५८)

तफता क्रमांक - ४०३ (अ)

रोगा च्या प्रकारानुसार पशुंच्या मृत्युंची संख्या • वर्ष: १९८९-९०
जिल्हा :- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	संसर्जन्य व बांडगुळजन्य रोग	लागण (संख्या)	मृत्यु (संख्या)
१	२	३	४
	एकूण पशुधनांची मृत्यु संख्या •	८३७	७१
अ)	गायी व म्हशी		
	१) घटसर्प	२५	२२
	२) लाल्या	६६३	-
	३) फन्या	४८	३२
	४) पत्रसी	०४	०४
	५) स-या	-	-
	६) इतर	४३	१०
	एकूण	७८३	६८
ब)	भेंढ्या व बक-या		
	१) फन्या	-	-
	२) न्युमोनिया	-	-
	३) पायलाग व लाल्या	-	-
	४) इतर (ब्लू रंग)	५४	३
	एकूण	५४	३
क)	कोंबड्या		
	१) राणीबेल (मानमोडी)	-	-
	२) देवी	-	-
	३) बोळकांडी	-	-
	४) इतर	-	-
	एकूण	-	-

आधार :- जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद

गाडे/-

तक्ता क्रमांक - ४०३ (ब)

विविध पशुवैद्यकीय संस्थांचे कार्य वर्ष १९८९-९०

जिल्हा :- उस्मानाबाद

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	उपचार केलेल्या जनावरांची संख्या	उच्चि केलेल्या गुरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणा केलेल्या गुरांची संख्या	कृत्रिम गर्भधारणांतर्गत जन्मास आलेल्या वासरांची संख्या	एकूण वासरांची संख्या (महेशी वगळून)	सर्व एकूण वासरांची संख्या
१	२	३	४	५	६(अ)	६(ब)	७
	एकूण जिल्हा	३१९,४३८	२१,९०८	११८१६	४५४५	४१४७	६६४,२१०
१	उस्मानाबाद	५८,६,१६	४१८४	३३९५	६४४	५७१	१८८,१५३
२	कळंब	५५,८८२	३४७८	३९१५	१०५७	९९८	८७,५०४
३	उमरगा	५३,१७८	२६८९	३१८२	७९८	७६०	७९,८७७
४	तुळजापूर	५८,३५६	४१५६	२७९९	५७९	४६७	१,२९,५१५
५	परंदा	४४,७८९	३३७४	१९०३	३४६	२८८	९५,४३७
६	भूम	४८,६१७	४०२७	४६२२	११२१	१०६३	८३,७२४

आधार :- उपविभागीय वन अधिकारी, उस्मानाबाद

तक्ता क्रमांक - ४०४

मान्यताप्राप्त पशुवधगृहे आणि प्रत्येक पशुवधगृहात कत्तल केलेल्या पशुंची संख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष : १९८९-९०.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	पशुवध गृहां- ची संख्या.	एकूण कत्तल केलेली जनावरे						
			म्हशी	म्हशी- रेडे	मेंढ्या	शेळ्या	डुकरे	इतर	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
एकूण	जिल्हा	९	१७११	१६५६	३४५४	७९८४	-	-	१४८०५
१	उस्मानाबाद	२	१३६५	१४७३	१३७९	३५८४	-	-	७८०१
२	कळंब	१	६०	४	-	-	-	-	६४
३	उमरगा	२	९	-	-	३७८०	-	-	३७८९
४	तुळजापूर	१	२४	८६	२०७५	६२०	-	-	२८०५
५	परंडा	१	-	-	-	-	-	-	-
६	भूम	२	२५३	९३	-	-	-	-	३४६

(०३)

टीप:- १) परंडा तालुक्यात एकाही जनावराची अधिकृतरीत्या कत्तल झालेली नाही.

२) पशुवध गृहांची संख्या सुधारित आहे.

आधार:- १) जिल्हा पशु संवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

२) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका.

गाडे/-

तक्ता क्रमांक - ४०५

जिल्ह्यातील वनक्षेत्र १९८९-९० या वर्षाकीरता (क्षेत्र चौ. कि.मी. मध्ये).

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

विभाग	राखीव	सुरक्षित	अवर्गीकृत	एकूण
२	३	४	५	६
एकूण	२९.५२	-	२४.५७	५४.०९
महसूल	-	-	-	-
वन	२९.५२	-	२४.५७	५४.०९

आधार:- मुख्य व सांख्यिकी, महाराष्ट्र शासन नागपूर.

(६२)

तक्ता क्रमांक - ४०६

मुख्य व गौण वन उत्पादने.

जिल्हा: - उस्मानाबाद.

वर्ष : १९८९-९०.

अ.क्र.

वन उत्पादन

परिमाण

वर्ष : १९८९-९०

उत्पादन हजार मूल्य
घन मिटर (हजार स्रयात)

१	२	३	४	५
१	झमारतीचे लाकूड	हजार घन मिटर	-	-
२	जळाऊ लाकूड	"	-	-
३	वंदन	"	-	-
गौण वन उत्पादने				
अ)	वांबू	-	-	-
ब)	गवत इत्यादी	टन	७०	२३
क)	चिडी पाने	गोणी	१५८	७७
ड)	डिंक	किलो	५००	३
इ)	इतर			
१)	आपटा पाने	-	-	-
२)	मोहाची फळे	-	-	-
३)	जाणी व खनिजे	-	-	-
४)	हिरडा	-	-	-
५)	आंवा	-	-	-
६)	इतर (रोसा गवत)	किलो	२५	२
फ)	एकूण गौण वन उत्पादने	x	x	१०५
	एकूण किंमत	x	x	१०५

आधार: - तपविभागीय वन अधिकारी, तस्मानाबाद.

गा हे/-

तक्ता क्रमांक - ४७

भूजल मत्स्य व्यवसाय

जिल्हा: - उस्मानाबाद

वर्ष : १९८९-९०

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	नदीची लांबी (कि. मी.)	मत्स्य व्यवसाया- साठी अनुकूल क्षेत्र तळी, सरोवर व जलाशय यांचे एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	मत्स्य व्यवसाया- खाली असलेले एकूण क्षेत्र (हेक्टर)	भूजल मत्स्य उत्पादन (मेट्रीक टन)	पकडलेल्या माश्यांची उत्पादकाचा मिला- लेली किंमत (समये लागात)	मत्स्य व्यवसाय क्षेत्रासाठी वापर- लेले मत्स्य बीज (लागात)
१	२	३	४	५	६	७	८
एकूण जिल्हा		३५९०८	४५००	४०५०	५००	५०००	२५०३८
१	उस्मानाबाद	११५०२	७७१	६२६	१३०	१३०००	९००६
२	कळंब	४४०८	२०७	१५७	२२	२०००	३०१०
३	उमरगा	-	६३१	५५६	८०	९०००	२०००
४	तुळजापूर	९४०८	११९३	११०३	७०	८०००	५०१०
५	परंडा	१०५०००	१३२५	१२१५	९८	१००००	३०१०
६	भूम	-	३७३	३२३	१००	८०००	२०९३

(६३)

टंकण आधार: - जिल्हा मत्स्य व्यवसाय विकास अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ५०१

कारखान्यातील कामगारांची दैनिक सरासरी संख्या - वर्ष - १९८९.

जिल्हा: - उस्मानाबाद.

अ.क्र.	उद्योग, उपगट व त्याचा संकेतांक	नोंदणी झालेले कारखाने	बंद झालेले कारखाने	प्रयत्न पाठोव-गारे कारखाने	स्तंभ ५ मधील कारखान्यातील कामगार संख्या	एकूण मुनुष्य दिवसांची संख्या	प्रयत्न पाठोवगारे कारखाने	संख्या	स्तंभ १ मधील कारखान्यातील कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१)	२०१ दुग्धजन्य पदार्था पदार्थांचे उत्पादन	१	-	१	१२९	१२७	२	४७०८५	-
२)	२०४ धान्य गिरणी उत्पादने	१	-	-	-	-	-	१	२०
३)	२०६ साखर निर्मिती व शुध्दीकरण	३	-	१	४१३	४१२	१	१३७५५६	४००
४)	२०७ जस व ताडीचा रस या पासून देशी साखर बोरा, खांडसरी व गूळ यांचे उत्पादन	४	२	-	-	-	-	१	१००
५)	२११, इतर खाद्य तेले आणि चरबी यांचे उत्पादन (उदा. राई, भुईभुग, तीळ इत्यादी)	-	-	-	-	-	-	-	-

तक्ता क्र. ५०१ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ५०१ (घालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
६)	२१९, इतरत्र समानविष्ट न केलेल्या खाद्य पदार्थांचे उत्पादन.	१	-	१	१०५	२५	८०	२४११०	-	-
७)	२३०, कापूस स्वच्छ करणे, पिंजणे गाठवा बांधणे.	२	-	१	१००	४०	६०	८१००	१	५०
८)	२३१, कापूस पिंजून साफ करणे सूत कातणे, पिंजणे, कापड वनिचण्यासाठी गिरणीमध्ये त्यांचेर इतर प्रक्रिया करणे.	१	-	१	७८७	६०९	१७८	२४६२७७	-	-
९)	२३९, भांडवली वस्तूंची दुरुस्ती करणे.	१	-	-	-	-	-	-	१	१००
१०)	२७१, प्लाववूड व्यतिरिक्त इतर लाकूड, कापून रंदा फिरवून तयार करणे.	११	-	३	१२	१२	-	३११०	८	३५
११)	२८०, लागदा, कागद, वर्तमान पत्राचा कागद, कागदी पळी वनिचणे.	१	-	१	२१	१६	५	६२५८	-	-
१२)	२८०, वैद्यकीय, शस्त्रक्रिया आणि दैनिक सामुग्रीचे उत्पादन.	१	-	-	-	-	-	-	१	५०
१३)	४००, विद्युत उर्जेचे प्रेषण व उत्पन्न	१	-	१	१९	१९	-	५८४२	-	-
१४)	५७३, मोटार वाहन व मोटार सायकलची दुरुस्ती.	६	-	३	१७२	१७२	-	६२६९८	३	१८०
	एकूण	३७	६	१३	१७५८	१४३२	३२६	५४१११६	१८	९३५

आधार:- मुख्य निरीक्षक कारखाने, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई.

तक्ता क्रमांक - ५०२

वालू कारखान्यांची कामगारांच्या संख्येनुसार उद्योग निहाय वर्गीकरण वर्ष: १९८९.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	प्रमुख उद्योग समुह व त्याचे संकेतांक.	१० कामगारापेक्षा कमी		१० ते १९ कामगार		२० ते ४९ कामगार		५० ते ९९ कामगार		१०० ते ४९९ कामगार	
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब
१	२०, जाय पदार्थाचे उत्पादन	-	-	-	-	१	२०	-	-	५	१०४२
२	२१, जाय पदार्थाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१०५
३	२३, सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	१	५०	२	२००
४	२७, लाकूड व लाकडाच्या वस्तु फर्निचर व छेळणी.	११	४७	-	-	-	-	-	-	-	-
५	२८, कागद व कागदाच्या वस्तु बनविणे, छाई, प्रकाशन व तत्सम धंदे.	-	-	-	-	१	२१	-	-	-	-
३८	इतर उत्पादक उद्योग	-	-	-	-	-	-	१	५०	-	-
७	४०, वीज	-	-	१	१९	-	-	-	-	-	-
८	९७, दुरस्ती सेवा.	-	-	-	-	-	-	६	३५२	-	-
	एकूण	११	४७	१	१९	२	४१	८	४५२	८	१३४७

तक्ता क्र. ५०२ पुढे वालू.....

(३३)

तक्ता क्रमांक - ५०२ (चालू)

अ.क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्यांचे संकेतांक	५०० ते ९९९ कामगार				१००० ते ४९९९				एकूण
		कामगार		अधिक		कामगार		अधिक		
		अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	
१	२०, खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	६	-	१०६२
२	२१, खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	१	७८७	-	-	-	-	१९	-	१०५
३	२३, सुती कापडाचे उत्पादन	१	७८७	-	-	-	-	४	-	१०३७
४	२७, लाकूड व लाकडाच्या वस्तु फर्निचर व जेळणी यांचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	११	-	४७
५	२८, कागद व कागदाच्या वस्तु बनविणे छपाई, प्रकाशन, व तत्सम धंदे	-	-	-	-	-	-	१	-	२१
६	३८, इतर उत्पादन उद्योग	-	-	-	-	-	-	१	-	५०
७	४०, वीज	-	-	-	-	-	-	१	-	१२
८	१७, दुरस्ती सेवा	-	-	-	-	-	-	६	-	३५२
	एकूण	१	७८७	-	-	-	-	३१	-	२६९३

टीप:- अ) कारखान्यांची संख्या.

ब) कामगारांची संख्या.

आधार:- मुख्य निरीक्षक कारखाने महाराष्ट्र राज्य मुंबई.

तक्ता क्रमांक - ५३

कामाच्या दिवसांच्या संख्येनुसार कारखान्यांचे वर्गीकरण वर्ष: १९८९.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	प्रमुख उद्योग समूह व त्याचे संकेतांक	दिवसांची संख्या अनुलेखित	६० दिवस किंवा त्या हून कमी		६० ते १२० दिवस		१२१ ते १८० दिवस		१८१ ते २४० दिवस		२४१ ते ३०० दिवस		३०० हून अधिक		एकूण
			अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	अ	ब	
१	२०, खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	-	-	२	५४२	२	५४२	
२	२१, खाद्य पदार्थांचे उत्पादन	-	-	-	-	-	१	१०५	-	-	-	-	१	१०५	
३	२३, सुती कापडाचे उत्पादन	-	-	१	१००	-	-	-	-	-	१	७८७	२	८८७	
४	२७, लाकूड व लाकडाच्या वस्तु-कार्बो वर, छेळणी यांचे उत्पादन	-	-	-	-	-	-	-	३	१२	-	-	३	१२	
५	२८, कागद, व कागदाच्या वस्तु-वर्नावणे छमाई प्रकाशन व तत्सम धंदे	-	-	-	-	-	-	१	२१	-	-	-	१	२१	
६	३८, इतर उत्पादक उद्योग	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
७	४०, विज पुरवठा	-	-	-	-	-	-	-	-	१	१९	१	१९		
८	९७, दुरस्ती सेवा	-	-	-	-	-	-	-	-	३	१७२	३	१७२		
	एकूण	-	-	१	१००	-	-	१	१०५	४	३३	७	१५२०	१३	१७५८

टीप:- १) अ = कारखान्यांची संख्या. २) ब = कामगारांची संख्या.

आधार :- मुख्य निरीक्षक, कारखाने महाराष्ट्र राज्य मुंबई.

तक्ता क्रमांक ५०४

उद्योगांच्या महत्वाच्या बाबींची आकडेवारी वर्ष : १९८८-८९

जिल्हा : उस्मानाबाद

(वार्षिक उद्योग पाहणी) स्मये
हजारात)

अ.क्र.	उद्योगाचा संकेतांक	उद्योगाचे वर्णन	स्थिर भांडवल	केळते भांडवल	सर्व कामगार संख्या	सर्व कर्मचारी संख्या	सर्व कामगारी वेतन
१	२	३	४	५	६	७	८
१	२० आणि २१	जाय पदार्थांचे उत्पादन	१४२३४५	(-) २३१०७	८६१	१४३०	२००१
२	२३	सुती कापडाचे उत्पादन	५१४७३	२२२३६	७७८	८१४	४८१०
३	२९	घरगुती वाप- रातील सामा- नांची दुस्ती	७७६	२८८३	१०२	१३६	२६८४
	इतर	इतर	७६०	२०९८३	१९८	६६०	७३१
		एकूण	१९५३५४	(-) ४७००५	१२४६	३०४०	१७२२६

तक्ता क्रमांक ५०४ पुढे चालू.....

तकता क्रमांक - ५०४ ((कालू)

१	२	३	४	१०	११	१२
१	२० आणि २१	जाच पदार्थाचे उत्पादन	२०१४१	३०१११७	२५०३०५	३९८२१
२	२३	सुती कापडाचे उत्पादन	५६९१	१०७९०८	१०५३९६	(-) ४६९१
३	३९	घरगुती वापरातील सामानाची दुसुस्ती	३७८७	१०४८५	६६३५	३७८७
		इतर	२७१५	२१९३४	२३४९५	(-) १६५५
		एकूण	३२३३५	४४१४३४	३८५८३१	३७२६२

टीप:- उद्योग गट निहाय माहिती मोठ्या कारखान्यासाठी दिली असून लहान कारखान्यांची (नमुना) निवडीवर माहिती इतर समोर देण्यात आली आहे.

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई.

तक्ता क्रमांक - ५०५

रोजगार विनिर्माय केंद्रातील आकडेवारी.

जिल्हा :- उस्मानाबाद

वर्ष: २१-१२-८९ रोजी.

अ.क्र.	बाब	वर्ष - १९८९
१	२	३
१	जाहीर केलेल्या रिकाम्या जागांची संख्या	७०३
२	सेवायोजन कार्यालयाचा उपयोग करणारे मालक	१०४
३	सेवा पटावरील अर्जदारांची संख्या (क्रमगामी)	३७९१७
४	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या (एकूण)	४८२
	अ) खाजगी क्षेत्र	४
	ब) सार्वजनिक क्षेत्र	४७८
५	नोकरी मिळालेल्या उमेदवारांची संख्या.	
	अ) अनुसूचित जाती / जमाती.	७३
	ब) इतर	४०९
	क) एकूण	४८२
६	राष्ट्रीय वर्गीकरणानुसार व्यवसाय	
	१) व्यवसायिक, तांत्रिक व संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	१२५७
	ब) नोकरी दिलेले	३७
	२) प्रशासकीय, शास्त्रीय, व व्यवस्था- पकीय कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	१२
	ब) नोकरी दिलेले	=
	३) लेखनिक व तत्संबंधीचे कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	१७९०
	ब) नोकरी दिलेले	२३५
	४) विक्री कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	२८
	ब) नोकरी दिलेले	=
	५) शेतकरी, मत्स्य व्यवसाय, शिकारी व संबंधित कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	४८
	ब) नोकरी दिलेले	५५
	६) धाणकामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	=
	ब) नोकरी दिलेले	=
	७) वाहतूक व दळणवळण व्यवसायातील कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	६०
	ब) नोकरी दिलेले	२७
	८) उत्पादन प्रक्रिया कामगार इतर ठिकाणी वर्गीकरण न झालेले कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	६०१
	ब) नोकरी दिलेले	८३
	९) सेवा, जळ व तत्सम कामगार	
	अ) नोंदणी केलेले	१७०७
	ब) नोकरी दिलेले	६५
	१०) इतर ठिकाणी वर्गीकरण न झालेले काम- गार	
	अ) नोंदणी केलेले	३२४१४
	ब) नोकरी दिलेले	=
	११) एकूण (१ ते १०)	
	अ) नोंदणी केलेले	३७९१७
	ब) नोकरी दिलेले	४८३

आधार :- जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ५०६

व्यवसाय मार्गदर्शन कार्यक्रम.

जिल्हा:- उस्मानाबाद		वर्ष: १९८९-९०.	
अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष
			१९८९-९०
१	२	३	४

अ) सेवायोजन केंद्रातील व्यवसाय / मार्गदर्शन केंद्र.

१) वैयक्तिक मार्गदर्शन / व्यक्तींना अगर गटामध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	४८८
२) सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटाशी वर्गा	२६
३) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर / प्रशिक्षणासाठी उमेदवारासाठी पाठविलेल्यांची संख्या	-

व) त्रिभुवनविद्यालयीन सेवायोजन माहिती मार्गदर्शन केंद्रातील व्यवसाय मार्गदर्शन (औरंगाबाद विभाग)

१) वैयक्तिक मार्गदर्शन / व्यक्तींना अगर गटामध्ये सल्ला दिलेल्यांची संख्या	संख्या	१८२
२) सेवायोजन केंद्रामध्ये घेण्यात आलेली गटाशी वर्गा	"	७
३) मार्गदर्शन केलेल्या अर्जदारांना नोकरीवर / प्रशिक्षणासाठी / उमेदवारीसाठी पाठविलेल्यांची संख्या	"	निरंक

टीप:- अनुक्रमांक "व" करिता जिल्हावार माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे संपूर्ण औरंगाबाद विभागाची माहिती दिलेली आहे.

आधार:- १) उपप्रादेशिक सेवायोजन अधिकारी, त्रिभुवनविद्यालयीन सेवायोजन माहिती व मार्गदर्शन केंद्र, औरंगाबाद.

२) जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

गाडे/-

तक्ता क्रमांक - ५-७

कर्मचारी गणना-१९८८

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

जिल्ह्यातील कर्मचा-यांची संख्या.

बाल	शासकीय	जिल्हा परिषद	नगरपरिषद
१	२	३	४
वर्ग - १	९५	१५	-
वर्ग - २	२५५	१३८	३
वर्ग - ३	४९५६	६७८६	४१३
वर्ग - ४	१८१८	९९४	३९९
एकूण १ ते ४	७१२४	७९३२	८१५
एकूण १ ते ९ व ०	९८३०	९११३	९८७

टीप:- इतर:- यामध्ये कार्यव्ययी आस्थापनेवरील आकस्मिक वर्धातून रोजगार दिले जाणारे रोजंदारीवरील अंश-कालीन, मानसेवी, वरील वर्गात समाविष्ट न झालेले कर्मचारी यांचा समावेश होतो.

आधार:- अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, मुंबई.

(७३)

तक्ता क्रमांक - ५०८

निरनिराळ्या उद्योगातील रोजगार, ३१ मार्च १९९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

३१ मार्च १९९० ला संपणा-या वर्षाक -
रिती

अ.क्र.	उद्योगाचे नांव	राष्ट्रीय उद्योग संगणक	माहिती देणा-या आस्थापनांची संख्या	शासकीय	कर्मचारी वर्गाची संख्या निमशासकीय	जाजगी	रकूण
१	२	३	४	५	६	७	८
१	कृषी	०	१५	७१७	-	२०८	९२५
२	जाणकाम	१	-	-	-	-	-
३	वस्तु निर्माण	२ व ३	१	-	-	२६०९	२६०९
४	वीज निर्मिती गॅस व सांडपाणी सेवा	४	१	-	६५०	-	६५०
५	बांधकाम	५	५	४८९	-	-	४८९
६	घाऊक व किरकोळ व्यापार व हॉटेल व्यवसाय	६	१	-	-	१४	१४
७	परिवहन, गोदामे आणि व्हागवळण	७	२	१३९०	१८५८	-	३२४८
८	धित्त पुरवठा, विमा व्यापार मालमत्ता आणि व्यापार विषयक सेवा	८	४२	-	५७५	१०३१	१६०६
९	सामुहिक, सामाजिक आणि व्यक्तीगत सेवा	९	१५१	६१७०	१२७९	२२८३	१६७३२
			२२५	८७६६	११३६२	६१४५	२६२७२

(३६)

आधार:- जिल्हा सेवायोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ५०९

जिल्ह्यातील विद्युतीकरण झालेल्या शहरांची व गांवांची संख्या • लोकसंख्या १९८९-९०

(लोकसंख्या हजाराने)

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र. महाराष्ट्र राज्य विद्युत
मंडळ, उस्मानाबाद

वर्ष

जिल्ह्यातील संख्या

विद्युतीकरण झालेली
गांवे

विद्युतीकरण झालेली
शहरे

स्कूप विद्युतीकरण
झालेली गांवे व
शहरे

१	२	३	गांवे	शहरे	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	संख्या	लोकसंख्या	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	
१)	महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, उस्मानाबाद	३१-३-६१	रोजी	१३८८	१३	१	६	४	८९	५	९५
		३१-३-७१		१३८८	१३	उ.ना.	उ.ना.	१३	१५६	उ.ना.	उ.ना.
		३१-३-८१		१३८७	१३	१२४२	१५६७	१३	२३७	१२५५	१८०३
		३१-३-८६		७१२	८	६९८	८९३	८	१३०	७०६	१०२३
		३१-३-८७		७१२	८	६९८	८९३	८	१३०	७०६	१०२३
		३१-३-८८	रोजी	७१२	८	७१२	८९७	८	१३०	७१४	१०२७
		३१-३-८९		७१२	८	९००	९००	८	१३०	७२०	१०३०
		३१-३-९०		७१२	८	७१२	९००	८	१३०	७२०	१०३०

(५५)

डाजगी कंपनी

सर्व वर्षासाठी माहिती निरंक आहे. कारण डाजगी कंपनीद्वारे विजेचा चुरवठा केला जात नाही.

तक्ता क्र. ५०९ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ५०९ (वालु)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
जिल्ह्याची सकुण	३१-३-६१	रोजी.	१३८८	१३	१	३	४	८९	५	९५
	३१-३-७१	"	१३८८	१३	उ.ना.	उ.ना.	१३	१५६	उ.ना.	उ.ना.
	३१-३-८१	"	१३८७	१३	१३४२	१५६७	१३	२३७	१२५५	१८०४
	३१-३-८६	"	७१२	८	६९८	८९३	८	१३०	७०६	१०२३
	३१-३-८७	"	७१२	८	६९८	८९३	८	१३०	७०६	१०२३
	३१-३-८८	"	७१२	८	७०६	८९७	८	१३०	७१४	१०२७
	३१-३-८९	"	७१२	८	७१२	९००	८	१३०	७२०	१०३०

(३६)

टीप:- १) ३०-३-६१, ३०-३-७१, ३०-३-८१ वी माहिती जुन्या उस्मानावाद जिल्ह्याची (लातूर व उस्मानावाद जिल्हा मिळून) आहे.

२) ३१-३-८६ ते ३१-३-९० वी माहिती नविन उस्मानावाद जिल्ह्याची असून लोक्संख्या १९८१ च्या जनगणनेप्रमाणे आहे.

आधार:- कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत मंडळ, उस्मानावाद.

तक्ता क्रमांक - ५०१०

जिल्ह्यातील विजेचा वापर • वर्ष: १९८९-९० •

जिल्हा: उस्मानाबाद

(हजार किलो वॅट तासामध्ये)

अ.क्र.	निर्मितीचा प्रकार	विजेच्या वापराचा प्रकार							
		घरगुती	व्यापारी कामासाठी व लघुशक्तीसाठी वीज	औद्योगिक	सार्वजनिक दिवावत्ती	कृषी	इतर	सकूण	कनेक्शनची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१)	धरमल	१८६१५	५०७०•३५	१७७६०•०	३८७७•८	२३९०६७•०	७३०८०	२९१७७०	११८७८१
२)	हायड्रो	-	-	-	-	-	-	-	-
३)	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
	सकूण	१८६१५	५०७०•३५	१७७६०•०	३८७७•८	२३९०६७•०	७३०८० ^{३४२७} ७६१३७	२९१७७०	११८७८१

आधार:- कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य निवृत्त मंडळ, उस्मानाबाद •

(७८)

तक्ता क्रमांक - ५०११

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार बिगर कृषि आस्थापना, आस्थापना व कार्यरह उद्योगासह.

जिल्हा :- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
एक)	सर्व प्रकारच्या आस्थापना (एकत्र)	३७,३७०	१२,८३९	५०,२०९
१.१)	आस्थापनांची संख्या	८,३९०	५०६६	१३,४५६
१.२)	आस्थापनाच्या मालकीच्या प्रकारानुसार संख्या.			
	अ) सहकारी	६३५	२२३	८५८
	ब) सार्वजनिक	४,४४४	८७२	५,३१६
	क) जाणगी	३,३११	३,९७१	७,२८२
१.३)	मालकांचा विशेष सामाजिक गट (एकूण संख्येची टक्केवारी)			
	अ) अनुसूचित जाती	१३.१४	५.८३	११.२७
	ब) अनुसूचित जमाती	२.८१	१.९६	२.५९
१.४)	जागे विरहीत कार्यान्वीत असलेल्या संस्थांची एकूण संख्याशी टक्केवारी	२३.७८	११.९४	२०.७५
१.५)	शक्तीवर चालणा-या संस्थांची एकूण संस्थांशी टक्केवारी.	१३.०३	१८.९२	१४.५४
दोन)	सर्व साधारण काम करणा-या कामगारांची संख्या.			
अ)	एकूण कामगार	६५,६५२	४३,३४८	१,०९,०००
ब)	वेतनावर काम करणारे कामगार	२५,३८१	२९,०६१	५४,४५२
क)	वेतनावरील कामगारांची एकूण कामगारांशी टक्केवारी.	२८.५१	६७.०४	४९.९५
ड)	कामगारांची प्रति स्थापना सरासरी संख्या.	४१	७	५

टीप :- फेरबदलानुसार नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार :- आर्थिक गणना - १९८०.

(७९)

तक्ता क्रमांक - ५०१२

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार प्रमुख उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या व सर्वसाधारणपणे नेहमी काम करणा-या कामगारांची संख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण		नामरी		एकूण	
		आस्था	कामगार	आस्था	कामगार	आस्था	कामगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१	खाणकाम	४२९	६६४	११४	२०६	५४३	८७०
२	उत्पादन व दुस्तती सेवा	१४,५७१	२६,३७०	३,०३०	८,८६८	१७,६०१	३५२३८
३	बीज गैस व पाणी	३०	६९	६	३६	३६	१०५
४	बांधकाम	७०८	१,१७५	१४०	३१९	८४८	१४९४
५	घाऊक व कोळ व्यापार	१५,०५१	५,८३६	१०,९००	१७,८६९	२५९५१	
६	निवासगृहे व उपहारगृहे	१,५२८	२,४३६	९५१	३,३१२	२,४७९	५,७७८
७	वाहतूक	८१	१९८	७८	४३२	१५९	६३०
८	साठवण व वजार	७३	१७८	१८३	२४७	२५६	४२५
९	दळणवळण	३२४	६२०	३९	४४	३६३	१०२४
१०	अर्थ पुरवठा विभा, मालमत्ता व उद्योग धंदे विषयक सेवा.	६३३	१,४१०	४५२	२,०३९	१०८५	३४४९
११	सामुहिक सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा	६,८७७	१७,२७८	१,९२२	१६,३१९	८,७९९	३३,५९७
१२	इतर	८३	१७३	८८	२६६	१७१	४३९
१३	सर्व प्रमुख उद्योग गट	३७,३७०	६५,६५२	१२,८३९	४३,३४८	५०,२०९	१,०९९००

टीप:- फेरबदलानुसार नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे पुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना - १९८०.

गाडे/-

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार महत्वाच्या उद्योग गटानुसार बिगर कृषि आस्थापनांची संख्या.

जिल्हा: - उस्मानाबाद

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१	बांध पदार्थांचे उत्पादन	०५	२,३२४	५९८	२,९२२
२	इतर वस्त्र निर्माण उद्योग	२७	३,८७१	७०९	४,५८०
३	लाकूड व लाकडाचे उत्पादन	२९	३,७४९	४३४	४,१८३
४	चामडे व चामड्याच्या वस्तु तयार करणे.	३२	८७४	१२२	९९६
५	अधातुजन्य खनिज पदार्थांचे उत्पादन इतरत्र वर्गीकृत न केलेले.	४०	१,१३२	१४३	१,२७५
६	दुरुस्ती सेवा	४८	१,२११	४६६	१,६७७
७	किरकोळ व्यापार	५९	११,८९५	५,३५६	१७,२५१
८	उपहारगृहे व कॅफे	६०	१,४५६	८४७	१,३०२
९	सार्वजनिक प्रशासन	८८	१,०६१	४७५	१,५३६
१०	शैक्षणिक सेवा	९०	१,७८८	२३३	२,०२१
११	धार्मिक व कल्याणकारी सेवा.	९४	११७५	२६३	१४३८
१२	खाजगी प्रकारच्या सेवा	९८	२,०७१	५३४	२,६०५
	एकूण	x	३२,६०७	१०,१८०	४२,७८६

टीप: - फेरबदलानुसार त्रिविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार: - आर्थिक गणना - १९८०.

(८१)

तक्ता क्रमांक - ५०१४

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार महत्वाच्या उद्योग गटानुसार विंगर कृषि आस्थापना-
तील कामगारांची संख्या.

जिल्हा :- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	उद्योग गट	उद्योग गट संकेतांक	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५	६
१	बाघ पदार्थांचे उत्पादन	०५	७,५६८	१,६४७	९,२१५
२	इतर वस्त्र निर्माण उद्योग	२७	५,२६७	१,३४४	६,६११
३	लाकूड व लाकडाचे उत्पादन	२९	५,७८१	१,०६७	६,८४८
४	वामडे व वामड्याच्या वस्तु तयार करणे.	३२	१,२७५	२१२	१,४८७
५	अधातुजन्य खनिज पदार्थांचे उत्पादन इतरत्र वर्गीकृत न केलेले.	४०	१,२१३	२२३	२,४३६
६	धातु उद्योग आणि त्यांचे भाग यंत्रसामुग्री व सामुग्री वगळता.	४३	१,२८७	४५०	१,७३७
७	दुरस्ती सेवा	४८	१,४६६	९४१	२,४०७
८	घाऊक व्यापार	५८	३८६	१,५६०	१,९४६
९	फिरकोळ व्यापार	५९	१४,६६५	९,२४०	२३,९०५
१०	उपहार गृहे व कॅफे	६०	२,३६०	२,९०७	५,२६७
११	सार्वजनिक प्रशासन	८८	२,७०२	९,४४६	१२,१४८
१२	शैक्षणिक सेवा,	९०	८,८८५	३,६२३	१२,५०८
१३	वैद्यकीय व आरोग्य सेवा	९२	७८४	१,१४७	१,९३१
१४	धार्मिक व कल्याणकारी सेवा	९४	१,२२९	३७०	१,५९९
१५	खाजगी प्रकारच्या सेवा.	x	२,६९२	८३९	३,५३१
	एकूण	x	५८,५६०	३५,११६	९३,६७६

टीप :- पेरबदलानुसार नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे
जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती देण्यात आली आहे.

आधार :- आर्थिक गणना - १९८०

गाडे/-

(८२)

तक्ता क्रमांक - ५०१५

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार जिल्हा कृषि सहकारी आस्थापना (सर्व उद्योग-
गट एकत्र)

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	बाब	ग्रामीण	नागरी	एकूण
१	२	३	४	५
१	सहकारी औद्योगिक संस्थांची संख्या.	६३५	२२३	८५८
२	विजेवर वालणा-या संस्थांची एकूण संख्येशी टक्केवारी.	२.२०	४.०४	२.६८
३	सहकारी औद्योगिक आस्थापना. सर्वसाधारणपणे काम करणारे कामगार.			
	अ) एकूण संख्या	२,१२९	२,९६५	५,१६४
	ब) प्रति आस्थापना कामगारांची संख्या	३	१३	६

टीप:- १) सहकारी उद्योग, या सहकारी संस्थां आहेत. कारण सहकार प्रकारावली स्वयंकार्यरत उद्योग नाहीत.

२) पेशबदलानुसार नवीन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार :- आर्थिक गणना - १९८०.

गाडे/-

(८३)

तक्ता क्रमांक - ५०१६

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार प्रमुख उद्योग गटानुसार सहकारी औद्योगिक संस्था व रोजगार यांची संख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	उद्योग गट	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
		आस्था- पना	रोज- गार	आस्था- पना	रोज- गार	आस्था- पना	रोजगार
१	२	३	४	५	६	७	८
१	खाणकाम व दगड काम	१०	-	-	-	२	१०
२	उत्पादन व दुरुस्ती सेवा	१५	७३०	१०	१,२२५	२५	१,९५५
३	बीज, गंज, पाणी पुरवठा	३	२	-	-	२	२
४	बांधकामा संबंधी उद्योग	१	११	२	२	३	१३
५	घाऊक व फिरकोळ व्यापार	१६६	५३	१२१	१६५	२८७	
६	उपहारगृहे व हॉटेल	२	२	५	१२	७	१४
७	वाहतूक	-	-	-	-	-	-
८	साठवणूक व वजार	१८	७२	१४	२२	३२	९४
९	दळणवळण	७	१५	-	-	७	१५
१०	वित्त व्यवसाय इत्यादी सेवा	३२३	८३६	६९	९२९	३९२	१७६५
११	सामुहिक, सामाजिक व खाजगी सेवा	१५३	३५५	६९	६२७	२२२	९८२
१२	इतर	-	-	१	२७	१	२७
	एकूण	६३५	२१९९	२२३	२९६५	८५८	५,१६४

टीप:-१) सहकारी उद्योग या सहकारी संस्था आहेत, कारण सहकार प्रकारावली स्वयंमकार्यरत उद्योग नाहीत. २) फेरबदलानुसार नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना - १९८०.

(८४)

तक्ता क्रमांक - ५०१७

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार उत्पादन व दुरुस्ती सेवा या गटातील संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटातील संख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

रोजगाराचा आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण		नागरी		एकूण	
	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	८२०	१,१७२	४१०	६०८	१,२३०	१,७८०
३	१२५	३७५	१४६	४३८	२७१	८१३
४	८२	३२८	११०	४४०	१९२	७६८
५-५	४२	२४५	७६	३८०	१२५	६२५
६-२	८३	६१२	१२२	२०४	२१२	१,५१६
१०-१२	१४१	१,२६२	५७	७१२	१९८	२,६८८
२०-४२	६८	१,७७३	१०	२६५	७८	२०३८
५० या पेक्षा जास्त	२	१,१६२	६	१,७२०	१५	२,२५२
सर्व आकारमान गट	१,३७७	७,६५०	९४४	५,५४४	२,३२१	१३,१९४

टीप:- पेरबदलानुसार नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना - १९८०.

गाडे/-

(८५)

तकता क्रमांक - ५०१८

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार घाऊक व किरकोळ व्यापारी संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

रोजगारांचा आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	नागरी आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	एकूण काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	
१	२	३	४	५	६	७
१-२	८५४	१,३६७	९९३	१,४९७	१,८४७	२,८६४
३	१८५	५५५	३७४	१,१२२	५५९	१,६७७
४	६४	२५६	१६८	६७२	२३२	९२८
५-५	३३	१३५	१२२	६१०	१५५	७७५
६-९	३३	२३९	१७१	१,१२८	२०४	१,४३७
१०-१६	९	९९	४९	५८४	५८	६८३
२०-४९	१	२१	३	७४	४	९५
५० या पेक्षा जास्त	-	-	-	-	-	-
सर्व आकारमान गट	१,१७९	२,७०२	१,८८०	५,७५७	३,०५९	८,४५९

टीप:- फेरबदलानुसार नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे व जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना - १९८०.

गाडे/-

(८६)

तक्ता क्रमांक- ५०१९

१९८० च्या आर्थिक गणनेनुसार सामुहिक, सामाजिक व व्यक्तिगत सेवा संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

रोजगाराचा आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	नागरी आस्थापनांची एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	३,१५६	४,०९७	५२६	७११	३,६८२	४८०८
३	२८६	८५८	९८	२९४	३८४	
४	१४०	६००	६४	२५६	२१४	८५६
५	१२७	६३५	५८	२९०	१८५	९२५
६-९	४३९	३,१९३	१३७	९८५	५७६	४,१७८
१०-१९	१८७	२,४५१	१६१	२,१९९	३४८	४,६५०
२०-४९	८०	२,०६७	१३६	४,१७०	२१६	६,२३७
५० या पेक्षा जास्त	४	२६२	६९	६,४५५	७३	६,७१७
सर्व आकारमान गट	४,४२९	१४,१६३	१,२४९	१५,३६०	५,६७८	२९,५२३

टीप:- फेरबदलानुसार नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीव माहिती देण्यांत आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना - १९८०.

गाडे/-

(८७)

तक्ता क्रमांक - ५२०

१९८० च्या जनगणनेनुसार सर्व उद्योग गट मिळून एकत्र संस्थांची एकूण संख्या व नेहमी काम करणा-या कामगारांची आकारमान गटानुसार संख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

रोजगाराचा आकारमान गट (संख्या)	ग्रामीण आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	नागरी आस्थापनांची संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या	एकूण संख्या	नेहमी काम करणा-या व्यक्तींची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
१-२	५८२२	८,०८४	२,३०३	३,३६२	८,१२५	११,४४६
३	७७०	२,३१०	७६४	२,२९२	१,५३४	४,६०२
४	३८१	१,५२४	४३४	१,७३६	८१५	३,२६०
५	२७१	१,३५५	३४२	१,७१०	६१३	३,०६५
६-९	६३०	४,५७२	६०६	४,२९५	१,२३६	८,८६७
१०-१९	३५२	४,७०३	३५८	४,६८९	७१०	९,३९२
२०-४९	१५०	३,८८१	१७८	५,३०३	३२८	९,१८४
५० यापेक्षा जास्त	१४	१,५२१	८१	९,०२०	६५	१०,५४१
सर्व आकारमान गट	८,३९०	२७,९५०	५,०६६	३२,४०७	१३,४५६	६०,३५७

टीप:- फेरबदलानुसार नविन उस्मानाबाद जिल्ह्याची माहिती उपलब्ध नसल्यामुळे जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्याचीच माहिती देण्यात आली आहे.

आधार:- आर्थिक गणना - १९८०.

गाडे/-

(८८)

तक्ता क्रमांक - ६०१

विविध प्रकारच्या सहकारी संस्था.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

वर्ष: ३०/६/१०.

अ.क्र.	संस्थांचा प्रकार	संस्थांची संख्या.
१	सहकारी पत संस्था.	३
१.१)	जिल्हा मध्यवर्ती सहकारी बँका.	१
१.२)	प्राथमिक कृषि सहकारी संस्था.	४५०
१.३)	शेतकरी सेवा संस्था.	-
१.४)	लॅम्पस सहकारी संस्था.	-
१.५)	धान्य बँका.	१
१.६)	इतर (संस्थांचा प्रकार घावा)	
	अ) महाराष्ट्र राज्य भूविकास बँका जिल्हा शाखा, उस्मानाबाद.	१
	एकूण सहकारी पत संस्था.	४५३
२)	विंगर शेती पत संस्था.	
२.१)	प्राथमिक सहकारी बँका.	
	अ) नागरी बँका	१
	ब) कर्मवारी पत संस्था.	८८
२.२)	इतर विंगर शेती पत संस्था.	
	अ) कर्मवारी पत संस्था.	-
	ब) नागरी पत संस्था आणि इतर (भिस्ती, धिम, आणि एत. संस्था वगैरे.	२६
	क) इतर नावे घावी.	
१	१) -----	
	२) -----	
	३) -----	
	एकूण विंगर शेती पत संस्था.	११५

तक्ता क्र. ६०१ पुढे वाळू.....

१	२	३
३)	पणन संस्था.	
३.१)	जिल्हा पणन संस्था.	
	अ) सर्वसाधारण उद्येश.	-
	ब) विशेष द्येश.	-
३.२)	प्राथमिक पणन संस्था.	
	अ) सर्वसामान्य (तालुका खरेदी विक्री संघ)	६
	ब) विशेष	३
३.३)	इतर (नांवे घावी)	
	अ) - - - - -	
	ब) - - - - -	
	एकूण पणन संस्था.	९
४)	उत्पादन संस्था.	
४.१)	साखर कारखाने.	३
४.२)	इतर कृषि प्रक्रिया संस्था (भात, तेल जिनिंग मील लैरेर)	३
४.३)	विणकर सहकारी संस्था (हातमाग व यंत्रमाग)	५
४.४)	सूत गिरण्या	१
४.५)	इतर औद्योगिक संस्था.	७७
४.६)	दुध संघ	४५३
४.७)	दुध संघ	२
४.८)	मत्स्य व्यवसाय संस्था.	३३
४.९)	शेती संस्था.	२
४.१०)	लिफ्ट एरिगेशन संस्था (सिंचन संस्था)	२७
४.११)	वाल कामगार संस्था.	-
४.१२)	इतर नांवे (कुक्कुट पालन, - २४-३२, पशुसंवर्धन-१, पशु उत्पादन गट-५, औद्योगिक इस्टेट)	४८
	एकूण उत्पादन संस्था.	६५४

(१०)

तक्ता क्रमांक - ६०१ (वालू)

१	२	३
५)	सामाजिक संस्था •	
	५०१) ग्राहक संस्था •	३०
	५०२) गृह निर्माण संस्था •	२६६
	५०३) कामगार कंत्राटदार संस्था •	११७
	५०४) परिवहन संस्था •	६
	५०५) इतर (मोहला, रिक्षा, कपडे धुणे, सहकारी मंडळ, मजूर संघ संकीर्ण संस्था) •	२६
	एकूण सामाजिक संस्था •	४४५
	एकूण सर्व प्रकारच्या संस्था (१ ते ५)	१६७६

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद •

गाडे/-

(११)

तक्ता क्रमांक - ६०२

सर्व प्रकारच्या संस्थांची माहिती वर्ष: ३०-४-९० रोजी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद (समये आणि सभासद हजारात)

अ.क्र.	बाब	संख्या
१	२	३
१)	एकूण सहकारी संस्थांची संख्या	१६७६
२)	एकूण सभासदांची संख्या	१३४८
३)	भरणा झालेले भाग भांडवल	८४८९३
४)	अ) वरिलपैकी सहकारी भाग भांडवल	४६८२०
५)	ब) स्वतःचा विधि	८१२१८
५)	ठेवी	१६००३९
६)	छोटे भांडवल	७०९८१३
७)	निष्कळ दिलेले कर्ज	५५२३१४
८)	खरेदीची किंमत	२६५७२०
९)	विक्रीची किंमती	२२५१८७
१०)	नफा मिळालेला	
	अ) संस्था	२८२
	ब) रक्कम	५०४३
११)	तोट्यातील	
	अ) संस्था	५९९
	ब) रक्कम	१२२०७

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ६०३

सर्व प्रकारच्या सहकारी संस्थांची लेखा परिक्षा वर्गाप्रमाणे वर्गवारी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष:- ३०/६/१९९० रोजी.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	लेखा परिक्षा वर्ग				वर्गीकरण न केलेल्या	लेखा परिक्षा न केलेल्या	सकूण सहकारी संस्था.
		अ	ब	क	ड			
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	सकूण जिल्हा	२९	८९	३५०	१०	७०	१०२८	१६७६
१	उस्मानाबाद	७	३४	८१	-	२४	२३०	३७६
२	कळंब	७	७	४३	१	१४	१३६	३०८
३	उमरगा	२	११	६१	-	८	२३३	३१५
४	तुळजापूर	६	८	६६	८	९	१५९	२५६
५	परंडा	३	१३	५४	-	२	११८	१९०
६	भूम	४	१६	४५	१	१३	१५२	२३१

टीप:- १) स्तंभ ८ मध्ये लेखा परिक्षेसाठी अपात्र असलेल्या संस्थेचा सुधदा समावेश आहे.

आधार:- जिल्हा, विशेष लेखा परिक्षक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ६०४

राज्य आणि जिल्हा पातळीवरील सहकारी बँकांचे कार्य. वर्ष: ३०/६/९० रोजी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

(सभ्ये हजारात)

अ.क्र.	बँकांचा प्रकार	बँकांच्य़ा शाखा	संस्था सभासद	वैयक्तिक सभासद	भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	केळते भांडवल
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	महाराष्ट्र राज्य सह. बँक मुंबई.	-	-	-	-	-	-	-
२	जिल्हा मध्यवर्ती सह. बँक, उस्मानाबाद	७०	९७२	१	४७४६५	२५८७१	३५६६४६	७४७०३८
३	जिल्हा औद्योगिक सह. बँक,	-	-	-	-	-	-	-
४	राज्य भूविकास बँकांची जिल्हा खाणां.	१०	६३	४४४२५	१७२७५	-	-	-

(६३)

तक्ता क्रमांक - ६०४ पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक - ६०४ (वालू)

अ.क्र.	अल्प मुदतीची कर्जे			शेतीच्या			येणे कर्जे			थकलेले कर्जे		
	रोजमत	देयकातील	कर्ज	हंगामी	मध्यम	दीर्घ	अल्प	मध्यम	दीर्घ	अल्प	मध्यम	दीर्घ
	कॅश	क्रिडेट	सूट	कामासाठी	मुदतीची	मुदतीची	मुदतीचे	मुदतीचे	मुदतीचे	मुदतीचे	मुदतीचे	मुदतीचे
१	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१
२	२६५४५१	-	-	२७०७०५	२७९५६	-	२८७१९४	१०१७३१	-	१८२५५४	५५०६४	-
३	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४	-	-	-	-	-	१७१५११	-	-	१७१५११	-	-	३५२९७

(४३)

आधार:- १) जिल्हा मध्यवर्ती सह. बँक लि. मुख्यालय, उस्मानाबाद.

२) राज्य भूविकास बँकेची जिल्हा शाखा, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ६०५

प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांचे कार्य वर्ष ३०-६-९० रोजी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(समये हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	संस्थांची संख्या.	जातेदारांची संख्या.	सकूण	लहान जाते- दार सभासद	सभासद मोठे जातेदार सभासद	इतर जाते- दार सभासद	भाग भांडवल	स्तंभ पैकी तरासरी भाग भांडवल	राखीव व इतर निधि	घेतलेली कॅ.
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
सकूण जिल्हा		४५०	१६६५३७	२०१७०२	७२२६०	९२१०६	३७३८६	५७२०९	१८९६	३८४९	३८८०१७
१	उस्मानाबाद	८७	३५५८८	४१२३३	१८६००	१८५७९	३८५४	१३८००	६४४	११०५	७९४५५
२	कळंब	८१	३२३३४	४४०७५	२३०८३	१०११३	१०८७९	१२५१४	२२५	३७३	१०७८५३
३	उमरगा	९६	२८३१९	३५७९९	७३९२	२१२८६	७१२१	१२२६०	२९४	१४३१	८०५७९
४	तुळजापूर	७१	२९९१८	३४४८९	११२०५	१९५५८	३७७६	१०००५	१२९	३५०	६२१७८
५	परंडा	६७	१४८६०	२४०७८	७१३४	११८४५	५०९९	४८३८	२५४	४००	३३५३७
६	भूम	४८	१५५१८	२२०२८	४६४६	१०५२५	६६५७	३७९२	३५०	१९०	२४४१५

(५२)

तक्ता क्रमांक ६०५ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ६०५ (वालु)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	कले भांडवल	एकूण दिलेले कर्ज (अल्प, मध्यम, व दीर्घ मुदतीचे)	योगे कर्ज (अल्प, मध्यम, व दीर्घ मुदतीचे)	एकूण कर्जाची थकबाकी (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीचे)	तीन वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकबाकी	तीन वर्षांपेक्षा अधिक वर्षे थकबाकी	कर्जादार	कर्जाची रक्कम	बाकी असलेले सभासद	रक्कम	थकबाकी-दार	रक्कम	थकबाकी-दारांची संख्या	रक्कम	थकबाकी-दारांची संख्या	रक्कम
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
एकूण जिल्हा		४४७२३०	५९३५८	१८६९०६	१०६१७३	३७३३५४	५३६१८	२२०३०१	४३२०७	२०१५२८	१०४११	१८७७४					
१	उस्मानाबाद	१०५३४३	७४३९	३५३६७	१७७२१	८५१०३	१२४२२	४१७३७	१२१३४	४८७५०	२८८	९८७					
२	कळंब	१२०२०६	९१३४	४०११४	२५०२१	१०७३८६	१३४६५	६७२७१	११४८५	६२१३८	१९८०	५१३३					
३	उमरगा	९१२७१	१६४५०	४९७०८	१८३९२	७११९०	९१५७	३४०९३	६९३१	३०५७१	२२२६	३५२२					
४	तुळजापूर	७०९१९	९४५७	३९८७५	१३९२९	५७९८२	४५४२	५३३५६	३८५४	५०७९७	६८८	२५६०					
५	परंडा	३४८०४	७४५३	१२४१७	१७२२२	३०३७५	४२२०	९५७५	२४३१	५७८५	१७८९	३७९०					
६	भूम	३५३८७	९४२५	९४२५	१३८१८	२१३१८	९८१२	६२६९	६३७२	३४८७	३४४०	२७८२					

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ६६

शेतकरी सेवा संस्थेचे कार्य वर्ष: २०-६-२० रोजी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(समये हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	संस्थांची संख्या	एकूण जातेदारांची संख्या	एकूण	सभासद	भाग	स्तंभ ९	राखीव	कर्जाची		
					लढान उत्तेदार सभासद	मोठे जातेदार सभासद	इतर सभासद	भांडवल	पैकी सर- कारी भाग भांडवल	आणि इतर निधी	धक्काची
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
एकूण जिल्हा					निरंक						
१	उस्मानाबाद				निरंक						
२	कलंब				निरंक						
३	उमरगा				निरंक						
४	तुळजापूर				निरंक						
५	परंडा				निरंक						
६	भूम				निरंक						

(६२)

तक्ता क्र. ६६ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ६६ (या लु)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	खेते भांडवल	सकूण दिलेली कर्जे (अल्प मध्यम व दीर्घ मुदतीची)	येणे कर्ज (अल्प व दीर्घ मुदतीची)	येणे बाकी रक्कम	सकूण कर्जाची थकवाकी (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)	येणे रक्कम	३ वर्षांपेक्षा कमी वर्षे कर्जाची थकवाकी रक्कम	३ वर्षांपेक्षा बरे अधिक वर्षे कर्जाची थकवाकी रक्कम			
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
		समाप्तीची संख्या	कर्जाची रक्कम	असलेल्या सभासदांची संख्या	येणे रक्कम	थकवाकी- दारांची संख्या	रक्कम	दारांची संख्या	थकवाकी दारांची संख्या	रक्कम	थकवाकी दारांची संख्या	रक्कम
१	सकूण जिल्हा					निरंक						
१	उस्मानाबाद					निरंक						
२	कलंब					निरंक						
३	उमरगा					निरंक						
४	तुळजापूर					निरंक						
५	परंडा					निरंक						
६	भूम					निरंक						

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ६०७

लेम्पस संस्थेचे कार्य: वर्ष: ३०-६-२० रोजी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(रुमये हजारत)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	संस्थांची संख्या	सकून जातेदारांची संख्या	सकून	सभासद लहान जातेदार सभासद	सभासद मोठे जातेदार सभासद	सभासद इतर सभासद	भाग भांडवल	स्तंभ. ९ पैकी सर- कारी भाग भांडवल	राजिव आणि इतर निधी	घेतलेली कॅ
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	सकून जिल्हा					निरंक					
१	उस्मानाबाद					निरंक					
२	कलंव					निरंक					
३	उमरगा					निरंक					
४	तुळजापूर					निरंक					
५	परंडा					निरंक					
६	भूम					निरंक					

तक्ता क्र. ६०७ पुढे वाळू.....

(२)

तक्त क्रमांक - ६०७ (वालू)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	केळते भांडवल	एकूण दिलेली कर्जे (अल्प, दीर्घ व मुदतीची.)	येणे कर्जे (अल्प, मध्यम- दीर्घ व दीर्घ मुदतीची)	बाकी असलेले रकम	एकूण कर्जाची थक्काची (अल्प, मध्यम व दीर्घ मुदतीची)	थक्काची- दार	रकम	थक्काची दा- रांची संख्या	रकम	थक्काची दारांची संख्या	रकम
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
१	एकूण जिल्हा					समाप्त	निरंक					
१	उस्मानाबाद						निरंक					
२	कळंग						निरंक					
३	उमरगा						निरंक					
४	तुळजापूर						निरंक					
५	परंडा						निरंक					
६	भूम						निरंक					

(१००)

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ६०८

प्राथमिक कृषि सहकारी संस्थांनी दिलेली पीक कर्जे वर्ष २०-६-२० रोजी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(समये हजारात)

अ.क्र.	जिल्हा	सकून	गहू	भात	अन्नधान्ये			अव्हाय पिके				
					ज्वार	वर्गीय धान्य	डाळी	हळू	इतर	कापूस	गळीतांची धान्ये	उस
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
सकून जिल्हा		१५६८२६	५३५	-	४६६८५	५३४५	१८०६	-	१४५३२	८३४६२	-	४४६१
१	उस्मानाबाद	२८०२४	-	-	७०६७	२०८१	-	-	४३५६	११०२०	-	३४३०
२	कळंब	३२०२५	-	-	१०३४५	-	-	-	४६५	२१२१५	-	-
३	उमरगा	४३६४२	-	-	२२२११	१७९९	-	-	२७४	१९२८२	-	८३
४	तुळजापूर	३४६२९	-	-	६२१६	६८६	१७०६	-	६५२५	१९५६६	-	-
५	परंडा	१०४९४	-	-	६३९	५८६	-	-	९८०	८२८९	-	-
६	भूम	७१३५	५३५	-	२०४	१२३	१००	-	१९३२	४०२०	-	२४८

(६०८)

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तकता क्रमांक - ६०९

शेतकरी सेवा संस्थांनी दिलेली प्रीक र्जे. वर्ष: २०-६-२०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(समये हजारत)

अ.क्र.	जिल्हा	अन्नधान्ये							अवघ पिके			
		तातुका	सूण	गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये (ज्वारी, बाजरी- मका इत्यादी)	डाली	इतर	कोयूस धान्ये	गळीतांची	उस	ताग आणि मेस्टा
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	सूण जिल्हा											
१	उस्मानाबाद											
२	कळव											
३	उमरगा											
४	तुळजापूर											
५	परंडा											
६	भूम											

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

गा हे/-

(१०२)

तक्ता क्रमांक - ६१-१०

आदिवासी शेतकरी संस्थांनी दिलेली क्षेत्रे. वर्ष: २०-६-२० रोजी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(समथे हजारत) (१९०३)

अ.क्र.	जिल्हा	अन्नधान्ये				अख्य पिके.						
		एकूण	गहू	भात	ज्वार वर्गीय धान्ये (ज्वारी, बाजरी, मका-इत्यादी)	डाली	इतर	कापूस	गळीतावी धान्ये	जस	ताग आणि मेस्टा	इतर
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
एकूण जिल्हा						निरंक						
१	उस्मानाबाद					निरंक						
२	कलंब					निरंक						
३	उमरगा					निरंक						
४	तुळजापूर					निरंक						
५	परंडा					निरंक						
६	भूम					निरंक						

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद

ग डे/-

(१०३)

तकता क्रमांक - ६०११

बिगर कृषि पत संस्थेचे कार्य : ३०/६/२० अखेर (समये हजारोंत)

जिल्हा :- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासद संख्या	भाग भांडवल	राखीव व इतर निधी	ठेवी	वेळते भांडवल	कर्ज			धक्कित	
								अग्रिम	वसूल झालेले	येणे		
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
अ)	प्राथमिक सहकारी बँका											
	१) नागरी बँका	१	२४७२०	२०४२	१२०६८	१५३३०३	१२५८२२	१८०१६८	१०८४२१	७१७४७	१५८८८	
	२) कर्मचारी पतपेढी आणि इतर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
ब)	इतर बिगर शेती											
	१) नागरी बँका	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
	२) कर्मचारी पतपेढी	८१	२०८७०	४८२७५	८४१८	४७५०	१५१६०७	१३३२५२	८१८३६	१२६३६८	३११७	
	३) इतर	२६	८१६३	१६१७	३२	४०२०	६८५८	६२५८	२५५६	१७२३५	५२१	

(४०३)

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ६०१२

जिल्हा आणि पणन संस्थेचे कार्य. वर्ष: ३०-६-२० रोजी

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(समये हजारात)

अ.क्र. जिल्हा संस्थांची संख्या सभासदांची संख्या केले भांडवल खरेदीची किंमत उपभोग्य वस्तु
तालुका कृषि उत्पादन शेतीच्या गरजेच्या वस्तु

१ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८

अ) पणन संस्था जिल्हा स्तरावरील पणन संस्था उस्मानाबाद जिल्ह्यात नोंदलेले नाही.

ब) प्राथमिक पणन संस्था

सकूण जिल्हा	१	२११०	४८८०	१३२	१६०६६	१६६१८
१) उस्मानाबाद	३	१३१२	१०५०	-	३१५७	५२४
२) कळंब	२	७७८	२१११	-	५०१६	४७०८
३) उमरगड	१	२०४	५०३	१३२	-	-
४) तुळजापूर	१	२८८	१००	-	३२३८	८५२५
५) परंदा	१	२३८	१४	-	६७४	-
६) भूम	१	२१०	२२२	-	३१८१	२८६१

(१०५)

तक्ता क्र.६०१२ पुढे गालू.....

तक्ता क्रमांक - ६०१२ (वालू)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	विक्री किंमत		एकूण	कृषि उत्पन्नाची विक्री आडते व मालक म्हणून				
		स्वतःच्या मालकीची	आडत्या म्हणून		भात व तांदूळ	गहू	इतर अन्नधान्ये	कापूस	गळीतांची धान्ये
१	२	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
अ)	जिल्हा स्तरावरील पणन संस्था	-	-	-	-	-	-	-	-
ब)	प्राथमिक पणन संस्था			१७७७३			१७७७३		
	एकूण जिल्हा	१७७७३	-	१७७७३	-	-	१७७७३	-	-
१)	उस्मानाबाद	५४९	-	५४९	-	-	५४९	-	-
२)	कळंब	५३२९	-	५३२९	-	-	५३२९	-	-
३)	उमरगा	-	-	-	-	-	-	-	-
४)	तुळजापूर	८९०७	-	८९०७	-	-	८९०७	-	-
५)	परंडा	-	-	-	-	-	-	-	-
६)	भूम	२९८८	-	२९८८	-	-	२९८८	-	-

(१०६)

तक्ता क्र. ६०१२ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक ६-१२ (चालू)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	डाळी	इतर	एकूण	उत्स उत्स	शेतीला आवश्यक वस्तुंची विक्री (आडते व मालक म्हणून) उत्स उत्स	बिपाणे बिपाणे	कृषि आवजारे कृषि आवजारे	इतर	एकूण	उपभोग्य वस्तुंची एकूण विक्री
१	२	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	
अ)	जिल्हा स्तरावरील पगन संस्था	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ब)	प्राथमिक पगन संस्था	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण जिल्हा	-	-	१७७७३	८७२१	३०२४	४८८५	१५८८६	३२८९६	६४२५८	
१)	उस्मानाबाद	-	-	५४९	६६८	२१८	३१७४	२५०	४३१०	५५०	
२)	कळंब	-	-	५३२९	३२६९	८५८	१२३८	४२४०	९६०५	४८००	
३)	उमरगा	-	-	-	८९५	३३	-	८४०८	९३३६	-	
४)	तुळजापूर	-	-	८९०४	२८०३	१३८	४७३	-	३४१४	८९०८	
५)	परंडा	-	-	-	६९१	-	-	२९८८	३६७९	-	
६)	भूम	-	-	२९८८	४६५	१७८७	-	-	२५५२	-	

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

(१०७)

तक्ता क्रमांक - ६०१३

उत्पादक संस्था आणि सामाजिक सेवा संस्थांचे कार्य वर्ष: ३०/६/९० (समये हजाराने)

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र.	संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या	सभासद संख्या	भाग भांडवल समये	राखीव आणि इतर निधी समये	जमते भांडवल समये
१	२	३	४	५	६	७
१०१	उत्पादक संस्था					
१०१	साखर कारखाने	३	२२९६५	३९७२१	१११२१०	३५४६४९
१०२	इतर शेतती प्रक्रिया संस्था	३	१७८	२७	-	१०८
१०३	विणकर संस्था	५	५७४	७३५	१००	१३८३
१०४	सूत गिरण्या	१	२५४	२३७६७	५	२९८१२
१०५	इतर औद्योगिक संस्था	७७	७२८३	१४९२	३१४	५३५८
१०६	दुग्ध व्यवसाय संस्था	४५३	४६८९०	८३०	४३७	६११५
१०७	दुग्ध व्यवसाय संघटना	२	४३८	२०९१	१६९३	१५२२७
१०८	मत्स्य व्यवसाय संस्था	३३	१५५१	६७	२	११९
१०९	शेतती संस्था	२	६६	१०	२	१७०
१०१०	उपसा जलसिंचन संख्या	२७	५१३	१२५	२	३०१६
१०११	वन कामगार संख्या	-	-	-	-	-

(२०६)

तक्ता क्र. ६०१३ पुढे वरलू.....

तकता क्रमांक - ६०१३ (पालू)

१	२	३	४	५	६	७
१०१२	इतर (नमूद करा)					
	अ) कुक्कुट पालन पशु संवर्धन	४८	२७२८	१९४	१२६ १९४	३९४
	ब) पशु उत्पादक आणि	-	-	-	-	-
	क)					
	एकूण	६५४	८३४४०	६९०५२	११४५२१	४१६३५१
सामाजिक सेवा संस्था						
२०१	ग्राहक भांडारे	३०	१०६२६	८२३	१८१	२०३७
२०२	गृह निर्माण संख्या	२६६	९१३१	६७३०	३७	३८१२९
२०३	कामगार कंत्राट संख्या	११७	२५०१	३०५	२०	३२७६
२०४	पोरवहन संख्या	६	१८४	३६	१	४६५
२०५	इतर (नमूद करावे)	२६	२६६४	३९०	३४	११४९
अ)	महिला जिल्हा सहकारी मंडळ संवर्गीकरण व पेडरेशन	-	-	-	-	-
ब)						
क)						
	एकूण	४४५	२५१०६	३२८४	२७३	४५०५६

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

(११०)

तक्ता क्रमांक - ६०१४

उत्पादक संख्या आणि सामाजिक संख्यांचे महत्वाचे कार्य ३०/६/९० रोजी

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

संस्था प्रकार	बाब	परिमाण	साध्य
१	२	३	४
१) साखर कारखाने			
	अ) गाळलेल्या उसाचे वजन	हजार टन	८१२
	ब) गाळलेल्या उसाची किंमत	लाख रुपये	१९९८.१७
	क) उत्पादित साखरेचे वजन	हजार टन	८०
	ड) उत्पादित साखरेची किंमत	लाख रुपये	३९२५.१८
२)) विणकर सहकारी संस्था			
	अ) वातु माग	संख्या	बंद
	ब) सूत खरेदी	लाख रुपये	बंद
	क) उत्पादन	लाख रुपये	बंद
	ड) विक्री	लाख रुपये	बंद
३)) सूत गिरण्या			
	अ) चात्यांची संख्या	संख्या "००"	२५०
	ब) उत्पादित सूत	हजार टन	उत्पादन सुरु नाही.
४)) इतर औद्योगिक संस्था			
	अ) कच्चा माल खरेदी	लाख रुपये	०.६७
	ब) उत्पादन	लाख रुपये	१.०२
	क) विक्री	लाख रुपये	०.८८
५)) दुग्ध व्यवसाय संस्था			
	अ) खरेदीची किंमत	लाख रुपये	०.९८
	ब) विक्रीची किंमत	लाख रुपये	१.०७
६)) दुग्ध व्यवसाय संघटना			
	अ) खरेदीची किंमत	लाख रुपये	१.१६
	ब) विक्रीची किंमत	लाख रुपये	१.१६

तक्ता क्र. ६०१४ पुढे चालू...

(१११)
तक्ता क्रमांक ६०१४ (वालू)

१	२	३	४
७९) मत्स्य व्यवसाय संस्था			
अ) पकडलेल्या माशांची किंमत	लाख रुपये		००८९
ब) विक्रीची किंमत	लाख रुपये		००८७
८०) मत्स्य व्यवसाय केंद्रीय संघटना			
अ) पकडलेल्या माशांची किंमत	लाख रुपये		निरंक
ब) विक्रीची किंमत	लाख रुपये		निरंक
९) शेती संख्या			
अ) कसलेले क्षेत्र	१०० हेक्टर		२
ब) उत्पादन	लाख रुपये		००८२
१०) उपसा जलीसंचन संख्या			
भिजलेले क्षेत्र	१०० हेक्टर		(अ)
११) वन कामगार संख्या			
अ) दिलेली कुरणे किंमत	लाख रुपये		निरंक
ब) वनोत्पादनाची किंमत	लाख रुपये		" "
१२) घाऊक ग्राहक भांडारे			
अ) खरेदीची किंमत	लाख रुपये		१५
ब) विक्रीची किंमत	लाख रुपये		१७
१३) प्राथमिक ग्राहक भांडारे			
अ) खरेदीची किंमत	लाख रुपये		६५
ब) विक्रीची किंमत	लाख रुपये		७१
१४) गृह निर्माण संस्था			
अ) बांधलेल्या गाळ्यांची संख्या	संख्या		१७००
१५) कामगार कंत्राट संख्या			
अ) वर्षात हाती घेतलेली कामे	संख्या		५७
ब) हाती घेतलेल्या कामाची अंदाजीत किंमत	लाख रुपये		२१८
	(अ) १०० पेक्षा कमी		

आधार:- जिल्हा उपनिबंधक, सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तकता क्रमांक - ६०१५

नियंत्रित बाजार पेठांची तालुका निहाय माहिती ३०/६/२० ला संपणा-या वर्षाकरिता.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(परिमाण टनामध्ये मुल्ये हजार रु.)

अ.क्र.	बाजार पेठेचे नांव	तालुका	बाजार पेठेचा प्रकार	उपबाजार पेठांची संख्या	वार्षिक आवक					
					पांढरी		ज्वारी		पिवळी	
१	२	३	४	५	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य
१	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	सोमती	२	३४९	१०५२	४२३	१२७१	१२५	२१५
२	कळंब	कळंब	र	२	५६७	१५६५	४४३	१३५१	४६१	८१४
३)	मुसम	उमरगा	बा	२	८६	२५१	१३३	४४७	१३	२३
४)	तुळजापूर	तुळजापूर	जा	-	१६	५२	९७	३३७	-	-
५)	परंडा	परंडा	न	-	१५१६	३४५०	१६४१	३७७६	-	-
	सकूण	-	उ	६	२५३४	६३७०	२७३७	७१८२	५९९	१०५२

(११२)

तकता क्र. ६०१५ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ६०१५ (वालू)

					हायव्रीड		बाजरी		मका		तूर	
१	२	३	४	५	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य	परिमाण	मूल्य
१	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	-	२	४८८	१५६३	-	-	२२	४१	६०८	३८०२
२	कळंब	कळंब	-	२	२१००	३४२३	९३	१५०	३५	६३	९६७	६२५३
३)	मुस्म	उमरगा	-	२	८६	१४५	१७	२८	-	-	३२१३	२१३१
४	तुळजापूर	तुळजापूर	-	-	८३	१४७	-	-	१२८	२३४	३५९	२४३१
५	परंडा	परंडा	-	-	२८	५३	४९	७९	११९	२१२	२३१	१३२९
		सकूण	-	६	३१८५	५३३१	१५९	२५७	३०४	५५०	५३७८	१५९४६
					चना		उडीद		मूग,		गूळ	
१	२	३	४	५	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७
१	उस्मानाबाद	उस्मानाबाद	-	२	१००	६२३	३००	१३९३	६१	३६५	३४	९२
२	कळंब	कळंब	-	२	५८८	३७९८	१४२	१२०८	१२०	७५०	१०६७	३२०७
३)	मुस्म	उमरगा	-	२	४२४	२८३६	१४७२	९४५८	१४१	९०५	११	४४
४)	तुळजापूर	तुळजापूर	-	-	३६	२३८	१५१	१००२	१३	७८	२२	८५
५)	परंडा	परंडा	-	-	५४	३५१	-	-	६	३८	३५१	१०२१
		सकूण	-	६	१२०२	७८४५	१९६५	२१९६०	३४१	२१३६	१४८५	४४४९

(११३)

तक्ता क्रमांक - ६०१५ (घालू)

					धेगा		करडी		जवस		तीळ		इतर		
					परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	परिमाण	मुल्य	
१	२	३	४	५	६८	२९	३०	३१	३२	३३	३४	३५	३६	३७	
१	उस्मानावाद	उस्मानावाद	-	२	६१७	४३५२	४९	३०७	९	६७	८	७४	१७५६	५४९८	
२	कळंब	कळंब	-	२	४८६	२९२२	१०२	६३६	३७	२६६	२७	३०५	१०३८	५७४३	
३)	मुरस	उमरगा	-	२	२३	१५४	-	-	-	-	५	४३	१२८	१३४ ८	
४	तुळजापूर	तुळजापूर	-	-	४९२	३६८८	-	-	-	-	-	-	४०९	३९२१	
५)	परंडा	परंडा	-	-	१३८	६६९	६२	३८७	-	-	-	-	६५३	२१७८	
एकूण					६	१७५६	११७८५	२१३	१३३०	४६	३३३	४०	४२२	३९८४	१८६८८

(६४६)

आधार:- उस्मानावाद जिल्ह्यातील सर्व नियंत्रित कृषि उत्पन्न बाजार समित्या.

(११५)

तक्ता क्रमांक - ६०१६

नोंदणी केलेले सावकार व त्यांनी दिलेले कर्ज वर्ष: ३०/६/९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(समये हजारत)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	सावकारांची संख्या	व्यापा-यांना दिलेले कर्ज	व्यापा-यांच्या व्यतिरिक्त दिलेले कर्ज	एकूण
१	२	३	४	५	६
	एकूण जिल्हा	२८	१५२८३	९०४	१६१८७
१)	उस्मानाबाद	३	-	२१८	२१८
२)	कळंब	२	२६६६	६३	२७२९
३)	उमरगा	१३	१००२४	२४	१००४८
४)	तुळजापूर	६	-	४२१	४२१
५)	परंठा	१	-	६०	६०
६)	भूम	३	२५९३	११८	२७११

आधार :- जिल्हा उपनिबंधक सहकारी संस्था, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ७०१

सार्वजनिक संस्था मार्फत उपलब्ध असलेल्या वैद्यकीय सुविधांची तालुकानिहाय गिहती वर्ष : १९८९.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र.	जिल्हा		संख्या				
	तालुका	रुग्णालये	दवाखाने	प्रसुतीगृहे	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	डॉक्टर्स व वैद्य	परिवारिका
१	२	३	४	५	६	७	८
	सकून जिल्हा	८	११	१	४१	१२५	४८३
१	उस्मानाबाद	२	३	-	१०	५६	२०९
२	कळंब	१	३	-	७	१२	७२
३	उमरगा	२	१	-	८	१६	६५
४	तुळजापूर	१	२	१	७	१५	५६
५	परंडा	१	१	-	५	११	४५
६	भूम	१	१	-	४	८	३६

(३१६)

तक्ता क्रमांक - ७०१ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ७०१ (घालू)

(आकडे शेकड्यात)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	सकून	घाटांची संख्या		उपचार केलेले अंतर रक्षण			उपचार केलेले बाह्य रक्षण		
			त्यापैकी स्त्रियासाठी	मुलासाठी	पुरुष	स्त्रिया	मुले	पुरुष	स्त्रिया	मुले
१	२	२	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
	सकून जिल्हा	७४१	३६४	७२	१६८	१५१	४०	२३५४	२२५३	१६२७
१	उस्मानाबाद	४०५	१२०	४३	१२२	११७	३१	११२२	१०७०	५२२
२	कळंब	६६	३६	१५	६	२	४	१८२	३०१	२८२
३	उमरगा	१८	४४	१५	१४	४	२	३६२	२२१	३०२
४	तुळजापूर	७६	४६	-	२	११	१	२५८	३०२	२५०
५	परंडा	५४	२८	६	४	४	१	१८४	१४५	११६
६	भूम	४२	२०	-	६	६	१	१६२	१४४	७८

(११३)

आधार:-

- १) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.
- २) जिल्हा शल्य चिकीत्सक, शासकीय रक्षणालय, उस्मानाबाद.
- ३) अधिष्ठाता शासकीय आयुर्वेद रक्षणालय, उस्मानाबाद.
- ४) मुख्याधिकारी, नगरपरिषद, उस्मानाबाद.
- ५) वैद्यकीय अधीक्षक, ग्रामीण रक्षणालय, उमरगा, भूम, तुळजापूर, परंडा, कळंब, वाशी.

तक्ता क्रमांक - ७०२

नोंदणी केलेल्या जन्म - मृत्यूची संख्या - वर्ष : १९८८.

जिल्हा :- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	जिल्हा/ तालुका	सकून ग्रामीण नागरी	नोंदलेल्या जन्मांची संख्या			नोंदलेल्या मृत्यूंची संख्या			बाल मृत्यूंची संख्या		
			पुरुष	स्त्रिया	सकून	पुरुष	स्त्रिया	सकून	पुरुष	स्त्रिया	सकून
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	सकून जिल्हा	सकून	११८८८	१००२३	२१९११	२९१०	२५४५	५४५५	२६२	२३५	४९७
		ग्रामीण	९३४०	७८२४	१७१६४	२४७६	२७३	४७४९	२४९	२१६	४६४
		नागरी	२५४८	२१९९	४७४७	४३४	२७२	७०६	१४	१९	३३
१	उस्मानाबाद	सकून	३१७०	२७४३	५९१३	६८३	६११	१२९४	७३	७४	१४७
		ग्रामीण	२१६९	१८६४	४०३३	४९६	४७६	९७२	६०	५५	११५
		नागरी	१००१	८७९	१८८०	१८७	१३५	३२२	१३	१९	३२
२	कलंब	सकून	१७८९	१३८६	३१७५	४०८	३१६	७२४	४१	२८	६९
		ग्रामीण	१४७१	११३८	२६०९	३९०	३०८	६९८	४१	२८	६९
		नागरी	३१८	२४८	५६६	१८	८	२६	-	-	-
३	उमरगा	सकून	२६३२	२२२९	४८६१	७६५	६४७	१४१२	५२	४३	९५
		ग्रामीण	२२०३	१८०२	४००५	६७६	५८९	१२६५	५१	४३	९४
		नागरी	४२९	४२७	८५६	८९	५८	१४७	१	-	१
४	तुळजापूर	सकून	२२५८	१९१३	४१७१	५४९	४९३	१०४२	४७	३५	८२
		ग्रामीण	१६९५	१४४१	३१३६	४६५	४६०	९३५	४७	३५	८२
		नागरी	५६३	४७२	१०३५	८४	३३	११७	-	-	-
५	परंठा	सकून	१०७६	९०८	१९९४	२५९	२३९	४९८	२३	२४	४७
		ग्रामीण	९५४	८३३	१७८७	२३७	२१८	४५५	२१	२४	४७
		नागरी	१२२	७५	१९७	२२	२१	४३	-	-	-
६	भूम	सकून	९६३	८४४	१८०७	२४६	२३९	४८५	२६	३१	५७
		ग्रामीण	८४८	७४६	१५९४	२१२	२२२	४३४	२६	३१	५७
		नागरी	११५	९८	२१३	३४	१७	५१	-	-	-

(७४६)

आधार :- संचालक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र राज्य, पुणे - १.

(११९)

तक्ता क्रमांक - ७०३

विविध कारणानुसार मृत्यूंची संख्या वर्ष : १९८८

जिल्हा:- उस्मानाबाद

हिवताप पटकी देवी क्षय निमोनिया अर्माश अतिसार व गेस्ट्रो

१ २ ३ ४ ५ ६
१०१
१ २ २० ४६

-हृदय विकार विषमज्वर कर्क रोग स्वशन क्रियेसंबंधी रोग

७ ८ ९ १०

७२ १२ १०५ १५८

टन्न आत्महत्या अपघात इतर कारणे स्कूण मृत्यू

११ १२ १३ १४

३७ १९५ ४७१८ ५४५५

आधार:- संवाक, आरोग्य सेवा, महाराष्ट्र राज्य पुणे - १

तक्ता क्रमांक - ७०४

माता बाल संगोपन कार्यक्रमांतर्गत लस टोवणी - वर्ष: १९८९-९०

जिल्हा: - उस्मानाबाद

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	ग्रामीण नागरी एकूण	त्रिगुणी लस (तिसरा डोस) डी. वी. टी.	पोलिओ	बी. सी. जी.	गोवर	द्विगुणी (डी. टी.)	विषमज्वर	धनुर्वात लस १० वर्ष	१६ वर्ष	गरोदर गरोदर स्त्रिया
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१	उस्मानाबाद	ग्रामीण	५३५२	५४०१	५२०३	५०७६	५९८५	-	४२७४	४१८६	५८८१
		नागरी	१३५२	१३३५	१६११	११५४	८७२	-	११५८	१११३	२१९२
		एकूण	६७०४	६७३६	६८१४	६२३०	६८६७	-	५४३२	५२९९	८०७३
२	कलंव	ग्रामीण	३८४७	३८१४	३६४७	३७३२	४०३४	-	४२५१	२७०३	३७५७
		नागरी	६७१	१०५६	१११६	९४३	४८५	-	५३५	४११	६५१
		एकूण	४५१८	४८७०	४७६३	४६८२	४५१९	-	४७८६	३११४	४४०८
३	उभरगा	ग्रामीण	४५३५	४४६८	४६१७	४११२	३५४४	-	३३२९	२७१३	४५३८
		नागरी	११८८	१३४५	१४४६	१०३३	११३५	-	१३३८	५२६	१५३७
		एकूण	५७२३	५८१३	६०६३	५१५२	४६७९	-	४६६७	३२३९	६०७५
४	तुळजापूर	ग्रामीण	३७६५	४१०२	३९६५	४०१३	३५९०	-	२९४७	२७३८	४२८१
		नागरी	११९२	११७०	१७५८	१११५	८६५	-	९४२	६७२	१२४२
		एकूण	४९५७	५२७२	५७२३	५१२८	४४५५	-	३८८९	३४१७	५५२३
५	परंठा	ग्रामीण	२६६१	२६८७	३१६५	२७६२	२२०४	-	२१३१	२०१४	२६५३
		नागरी	७२६	६५४	६६७	६३२	५६२	-	६७८	५५७	७१६
		एकूण	३३८७	३३४१	३८३२	३३९४	२७६६	-	२८०९	२५७१	३३६९
६	भूम	ग्रामीण	२४७९	२७८०	१९९२	२६२२	२३८४	-	२३१८	२२३८	२५९६
		नागरी	२२३	२२३	९९६	१६७	२४७	-	३५२	२७३	२८४
		एकूण	२९०२	३००३	२९९८	२८६९	२६३१	-	२६५०	२५११	२८८०
एकूण जिल्हा	ग्रामीण	२२८३९	२३२५९	२२५८९	२२४११	२१७४१	-	१९२५०	१६५२३	२३७०६	
	नागरी	५३६६	५७८३	७५९४	५०४४	४१८०	-	५०१०	३५५२	६६२२	
	एकूण	२८२०५	२९०४२	३०१८३	२७४५५	२५९२१	-	२४२६०	२०१५१	३०३२८	

आधार: - १) जिल्हा अल्प विकासांक, उस्मानाबाद २) जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद

(१२०)

तक्ता क्रमांक - ७०५

कुटुंब नियोजन केंद्राची संख्या व अन्य माहिती वर्ष: १९८१-९०

जिल्हा: - उस्मानाबाद		कुटुंब नियोजन केंद्राची संख्या व अन्य माहिती वर्ष: १९८१-९०		निर्वाचीकरण केलेल्यांची संख्या			लूप पध्दती	जननक्षम जोड्यांची
अ.क्र.	जिल्हा	३१ मार्च १९९० रोजी असलेल्या केंद्राची संख्या	पुरुष नसवंदी	स्त्रियांची नसवंदी	एकूण	(आय. वु. सी.डी.)	संख्या (१ जून १९८१ च्या पाहणी प्रमाणे)	
१	२	३	४	५	६	७	८	
एकूण जिल्हा	एकूण							
	ग्रामीण							
	नागरी							
१	उस्मानाबाद	११	१०	२३१९	२३२९	२३७९	४२४६०	
	ग्रामीण	१०	६	१७७२	१७७८	१७९४	३४६३२	
	नागरी	१	४	५४७	५५१	६८५	७८२८	
२	कळंब	८	३	१३८४	१३८७	१५६२	३१०१५	
	ग्रामीण	७	३	१०६२	१०७२	१३१२	२८४१७	
	नागरी	१	-	३२५	३१५	२५०	२५९८	
३	उमरगा	९	६	१८८५	१८९१	१८८२	४०७४३	
	ग्रामीण	७	२	१०७३	१०७५	१३७४	३४६८१	
	नागरी	२	४	८१२	८१६	५०९	६०६३	
४	तुळजापूर	९	४८	१६१६	१६६४	१८३२	३३३६९	
	ग्रामीण	७	२८	१०१६	१०४४	१२४४	२७६९१	
	नागरी	२	२०	६००	६२०	५८८	५६७८	
५	परंडा	६	३	१०२४	१०२७	१०४७	२३६२०	
	ग्रामीण	५	१	६२६	६२७	८३९	२१५३६	
	नागरी	१	२	३९८	४००	२०८	१९०८४	
६	भूम	५	३	९९९	१००२	८५४	१९७६८	
	ग्रामीण	४	१	७२१	७२२	७६२	१७३०१	
	नागरी	१	२	२७८	२८०	९२	२४६७	

(१२१)

आधार:- जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

(१२२)

लकता क्रमांक -८०१

१९८१ च्या जनगणनेनुसार जिल्ह्यातील तालुका निहाय साक्षरता.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	एकूण ग्रामीण नागरी	साक्षरांची संख्या (हजारात)			साक्षरांची टक्केवारी		
			पुरुष	स्त्रिया	एकूण	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९
	एकूण जिल्हा	एकूण	२५९	११२	३७१	४९.१८	२२.३२	३६.०३
		ग्रामीण	२१६	८८	३०४	४७.०६	१०.५१	३३.८०
		नागरी	४३	२४	६७	६३.५८	३८.५४	५१.४९
१	उस्मानाबाद	एकूण	६४	२९	९३	५२.९६	२७.७२	३९.९९
		ग्रामीण	५०	२१	७०	४९.५४	२३.४४	३६.१२
		नागरी	१४	९	२३	६९.६५	४७.९०	५९.२६
२	कळंब	एकूण	४६	३१	६७	५२.००	२४.२२	३८.३६
		ग्रामीण	४२	१८	६०	५०.९८	२३.१४	३७.२८
		नागरी	५	२	७	६३.७२	३७.१२	५०.९२
३	उमरगा	एकूण	५७	२३	८०	४८.५८	२०.७३	३४.८७
		ग्रामीण	४८	१९	६७	४६.९५	१९.१४	३३.२३
		नागरी	९	५	१४	५९.५५	३१.६६	४५.९८
४	तुळजापूर	एकूण	४१	१८	५९	४७.०४	२०.८८	३४.२३
		ग्रामीण	३३	१३	४६	४३.८८	१७.६०	३१.००
		नागरी	८	५	१४	६४.२०	३८.९६	५१.९२
५	परंडा	एकूण	२५	१०	३५	४१.५४	१७.५५	२९.७६
		ग्रामीण	२२	८	३०	४०.०९	१६.०३	२८.२६
		नागरी	३	२	५	५५.२१	३२.५२	४४.२८
६	भूम	एकूण	२६	११	३७	४९.१६	२१.९८	३५.८३
		ग्रामीण	२२	१०	३२	४८.०९	२१.०६	३४.४९
		नागरी	४	२	६	५८.७७	३०.३९	४५.११

टीप:- १) आकडे हजारात असल्यामुळे बेरजा जुळणार नाहीत.

२) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

आधार:- १९८१ जनगणना प्रकाशन.

गाडे/-

तकता क्रमांक - ८०२

शैक्षणिक संस्थेच्या शिक्षकांची व विद्यार्थ्यांची संख्या सन - १९८८-८९.

जिल्हा :- उस्मानाबाद

अ.क्र.	शैक्षणिक संस्थेचा प्रकार	संस्थांची संख्या		शिक्षक		विद्यार्थ्यांची संख्या
			एकूण	प्रोशिक्षित		
१	२	३	४	५	६	
अ)	पूर्व प्राथमिक शाळा	२	९ (९)	६ (६)	३३५	
ब)	प्राथमिक शाळा					
	१) एक शिक्षकी शाळा	१२६	१२६ (४)	१२० (३)	५१६०	(१२३)
	२) कॉन्व्हेंट प्राथमिक शाळा	३४३	११४० (१९५)	१०७९ (१८२)	४६७०३	
	३) उच्च प्राथमिक शाळा	३६४	२६८६ (३५०)	२५७१ (३२१)	९२७५४	
क)	माध्यमिक शाळा	१५७	२२९५ (३१४)	२१५० (२८३)	६६९२८	
ड)	उच्च माध्यमिक शाळा	१४	५०६ (७०)	५०२ (६८)	१६११२	
इ)	सामान्य शिक्षणाची महाविद्यालये (कला, वाणिज्य, विज्ञान शाखेत)	८	३३६ (२०)	-	९९८८	
	एकूण	१०१४	७०९८ (९६३)	६४२८ (८६३)	२४६९८०	

टीप :- स्तंभ क्रमांक ४ व ५ कंसातील आकडे शिक्षकांची संख्या दर्शवतात.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, पुणे.

तकता क्रमांक - ८०३

पूर्व प्राथमिक, माध्यमिक, महाविद्यालयातील विद्यार्थ्यांची स्तर निहाय संख्या आणि मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांची कर्मवारी.

जिल्हा: - उस्मानाबाद

वर्ष: २०-२-८८ अखेर.

अ.क्र. शैक्षणिक स्तर

संस्थेतील विद्यार्थ्यांची संख्या.

अ.क्र.	शैक्षणिक स्तर	पूर्व प्राथमिक		प्राथमिक		माध्यमिक		सामान्य शिक्षणाची महाविद्यालये		एकूण	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
१)	पूर्व प्राथमिक	३३५	१३२	१५८३	६९१	१६७	७७	-	-	२०८५	९००
२)	इयत्ता १ ते ४	-	-	११८८७०	५५४३३	१७०७७	७८८५	-	-	१३५९४४	६३३१८
३)	इयत्ता ५ ते ७	-	-	३११६४	१२७२४	२८९२६	१०३३५	-	-	६००९०	२३०५९
४)	इयत्ता ८ ते १०	-	-	-	-	३५७३४	१०४०६	-	-	३५७३४	१०४०६
५)	इयत्ता ११ ते १२	-	-	-	-	३१३२	७३५	५७०७	९१०	८८४६	१६४५
६)	उच्च माध्यमिक नंतर	-	-	-	-	-	-	४२८१	७६२	४२८१	७६२
	एकूण	३३५	१३२	१५१६१७	६८८७८	८५०४०	२९४३८	९२८८	१६७२	२४६९८०	१०००९०

(४२६)

तकता क्र. ८०३ पुढे वाळू.....

तक्ता क्रमांक - ८०३ (वालू)

अ.क्र.	शैक्षणिक स्तर	अनुसूचित जाती		अनुसूचित जमाती		इतर मागास वर्गीय		एकूण मागास वर्गीय	
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली
१	२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०
१)	पूर्व प्राथमिक	२२६	११२	८८	३३	३९१	१७०	७०५	३१५
२)	इयत्ता १ ते ४	२२९५५	१०४२२	६००३	२२९६	२८३८४	१३०९४	५७३४२	२५८१२
३)	इयत्ता ५ ते ७	९१४८	३००८	१२८०	२९१	१२३८८	४५६४	२२८१६	७८६३
४)	इयत्ता ८ ते १६	५५२०	१३२२	५९८	१०१	६५५१	१८०७	१२६६९	३२३०
५)	इयत्ता ११ ते १२	१४६८	१८२	८८	४	१४४६	२३७	३००२	४२३
६)	उच्च माध्यमिक नंतर	५८८	६७	११	१	५३३	५५	११३२	१२३
	एकूण	३९९०५	१५११३	८०६८	२७२६	४९६९३	११९२७	९७६६६	३७७६६

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

(१२५)

तक्ता क्रमांक - ८०४

इतर प्रकारच्या शैक्षणिक संस्था १९८८-८९ (३०-९-८८ अउर)

जिल्हा: उस्मानाबाद

अ.क्र.	संस्थांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या						
		मागास वर्गीय जाती		मागास वर्गीय जमाती		इतर मागास वर्गीय जाती		
		एकूण	मुली	एकूण	मुली	एकूण	मुली	
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालय	१	३४	३	-	-	३३	२
२	विधी पदवी महाविद्यालये	१	९	१	१	-	१४	-
३	वैद्यकीय महाविद्यालय	-	-	-	-	-	-	-
४	आयुर्वेदिक महाविद्यालय	१	७	६	-	-	१२	५
५	अभियांत्रिकी महाविद्यालये	२	-	-	-	-	७७	-
	इतर							
	अ) तंत्र निकेतन	२	१५	६	६	-	४९	-
	ब) आय. टी. आय.	२	१८	-	३	-	३०	२
	क) डी. एड.	४	६०	७	२०	९	४४	९
	ड) जी. सी. डी.	-	-	-	-	-	-	-

(१२६)

तक्ता क्रमांक ८०४ पुढे चालू.....

तक्त क्रमांक - ८०४ (घाबु)

अ.क्र.	संस्थे प्रकार	संस्थांची संख्या	विद्यार्थ्यांची संख्या								
			सकून मागास वर्गीय		बिगर मागास वर्गीय		सकून		सकून शिक्षक		
			जाती	मुली	जाती	मुली	सकून	मुली	शिक्षक	गिर्विद्या	
१	२	३	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७	
१	शिक्षण विषयक पदवी महाविद्यालय	१	६७	१२	२९१	४५	३५८	५७	९	२	
२	विधी पदवी महाविद्यालये	१	२४	१	६३	१३	८७	१४	९	-	
३	वैद्यकीय महाविद्यालये	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
४	आयुर्वेदिक महाविद्यालय	१	१९	११	१८	८	३७	१९	८	-	
५	अभियांत्रिकी महाविद्यालय										
६	इतर										
	अ) तंत्र निष्पत्तन										
	ब) आय.टी. आय.										
	क) डी. सड.	४	१२४	२५	३३७	६९	४६१	९४	३९	४	
	ड) जी. सी. डी.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

(१२६)

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

तक्ता क्रमांक ८०५

जिल्ह्यातील आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्यांना मिळणारी मोफत शिक्षणाची सवलत.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

सन - १९८८-८९ वर्षांकरिता.

अ.क्र.	माध्यमिक	कनिष्ठ महाविद्यालये (११ वी १२वी)	उच्च शिक्षण	अभियांत्रिकी	वैद्यकीय	इतर महाविद्यालये	इतर संस्था	एकूण	प्रत्यक्ष खर्च (लाखात)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१)	५४२४०	७४९५	४८३०	२२०	-	५६०	१४३०	६८७७५	२२५

टीप:- अस्थायी आकडेवारी.

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र शासन, पुणे.

(१२८)

तक्ता क्रमांक - ८०६

प्राथमिक शिक्षणावरील खर्च १९८९-९०

जिल्हा:- उभानाबाद

(समये हजारात)

यंत्रणा	योजनेतर				योजनांर्गत			
	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती	बांधकाम	सकूण	आवर्ती	बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त आवर्ती	बांधकाम	सकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१. जिल्हा परिषद	१२९३३१			१२९३३१	५२०००		८६५	५२८६५
२. नगर परिषद		५१६७		५१६७		२६९		२६९
३. बांधकामा अनुदाना व्यतिरिक्त इतर खर्च								
सकूण	१२९३३१	५१६७		१३४४९८	५२०००	२६९	८६५	५३१३५

तक्ता क्रमांक ८०६ पुढे वालू

(१२९)

तक्ता क्रमांक ८-६ (वाळू)

पंत्रणा	आवर्ती	एकूण बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त अनावर्ती खर्च	बांधकाम	एकूण
१	१०	११	१२	१३
१. जिल्हा परिषद	-	-	-	-
२. नगर परिषद / कटक मंडळ / महानगरपालिका	-	-	-	-
३. बांधकाम अनुदाना व्यतिरिक्त	-	-	-	-
एकूण	-	-	-	-

आधार :- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

(१३१)

तक्ता क्रमांक - ८०७

जिल्ह्यातील व्यवसाय मार्गदर्शन (कनिष्ठ महाविद्यालय व तांत्रिक शाळा)
आठवी ते बारावी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष : १९८९-९०

अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष: १९८९-९०
१	२	३	४
१	शाळा	संख्या	१२
२	पटावरील विद्यार्थी		
	अ) मुलगे	संख्या	९९५
	ब) मुली	संख्या	५७
	एकूण (अ + ब)	संख्या	१०५२
३	एकूण खर्च	रुपयात	२२,८६०००

टीप:- शाळांची संख्या यामध्ये शासकीय, शासन सहाय्यीत व खाजगी ता
तांत्रिक शाळांचा तसेच अनुदानित कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या समावेश
आहे.

आधार:- जिल्हा व्यवसाय व प्रशिक्षण अधिकारी, उस्मानाबाद.

(१३२)

तकता क्रमांक - ८०८

प्रौढ शिक्षण केंद्रे वर्ष : १९८९-९०

जिल्हा :- उस्मानाबाद

अ.क्र.	जिल्हा / तालुका	प्रौढ शिक्षण केंद्रांची संख्या	प्रौढांची उपस्थिती
१	उस्मानाबाद	निरंक	निरंक
२	कळंव	निरंक	निरंक
३	उमरगा	निरंक	निरंक
४	तुळजापूर	निरंक	निरंक
५	परंडा	४००	१४०५३
६	भूम	३३०	९९००
	एकूण	७३०	२३,९,५३

आधार:- जिल्हा प्रौढ शिक्षणाधिकारी, उस्मानाबाद.

गा हे/-

(१३३)

तक्ता क्रमांक - ८०९

शिक्षणाकरिता प्रशिक्षण संस्था.

जिल्हा :- उस्मानाबाद

३०/९/८८ अखेर.

अ.क्र.	बाब	परिमाण	वर्ष ३०/९/८८ अखेर माहिती.
१	२	३	४
१)	शिक्षणाकरिता प्रशिक्षण संस्थांची संख्या	संख्या	
	अ) पदवीस्तर	संख्या	३
	ब) पदवी पूर्वस्तर	"	४
	क) शाळास्तर	"	-
२)	पटावरील संख्या		
	अ) पदवीस्तर	संख्या	५१६
	ब) पदवी पूर्व स्तर	"	४६१
	क) शाळास्तर	"	-
३)	एकूण खर्च		
	अ) पदवीस्तर	रुपये	१११८०५६
	ब) पदवी पूर्वस्तर	"	१३,३९०००
	क) शाळास्तर	"	-

आधार:- शिक्षण संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य पूणे - १

(१३४)

तक्ता क्रमांक - ९०१

जिल्ह्यातील रेल्वे मार्गांची लांबी ३१ मार्च १९८६ या वर्षी अखेर.

जिल्हा :- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	रेल्वे मार्ग	लांबी किलो मिटरमध्ये ३१ - ३ - १९८६
१	२	३
१	ब्रॉडगेज	
	१) स्केरी	-
	२) दुहेरी	-
	३) तिहेरी व अधिक	-
२	मिटरगेज	-
३	नॅरोगेज	३०
	एकूण रेल्वे मार्ग	३०

आधार :- इंडियन रेल्वे टाईम टेबल.

गाडे/-

तक्ता क्रमांक - १०२

प्रकार व पृष्ठभागानुसार रस्त्यांची लांबी. ३१ मार्च १९९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(लांबी कि.मी. मध्ये)

अ.क्र.	वर्गीकरण	बिगर नगरपालिका रस्ते सार्वजनिक बांधकाम व घर बांधणी.	जिल्हा प्रारिष्ट	सकून	नगरपालिका हद्दीतील रस्ते.
१	२	३	४	५	६
अ)	प्रकारानुसार				
	१) राष्ट्रीय महामार्ग	७८.९२	-	७८.९२	
	२) प्रमुख राज्यमार्ग	१५५.८२	-	१५५.८२	
	३) इतर राज्य मार्ग	६६७.७०	-	६६७.७०	
	४) प्रमुख जिल्हा रस्ते	११०.७२	८१९.९६	९३०.६८	
	५) इतर जिल्हा रस्ते	-	८०५.५१	८०५.५१	
	६) खेड्यातील रस्ते (योजनांतर्गत)	-	१४३६.३७	१४३६.३७	
	७) इतर (योजनेत्तर)	-	-	-	(x) २५४.५
	सकून	१०१३.१६	३०६१.७४	४०७५.००	२५४.५

(१३५)

तक्ता क्र. १०२ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - १०२ (वाढू)

१	२	३	४	५	६
ब) पृष्ठभागानुसार					
१) सिमेंट क्रांकीट		-	-	-	१०.६
२) डांबरी		७१२.९३	१५६.२८	८६९.३१	५९.३
३) खडीवे/पक्का रस्ता		३००.३३	२५३६.४६	२८३६.७९	६७.६
४) इतर माल वापरून केलेले		-	३६८.९०	३६८.९०	९०.१
५) इतर		-	-	-	२६.१
एकूण		१०१३.२६	३०६१.६४	४०७५.००	२५४.५

टीप:- (x) यामध्ये फरशी केलेले रस्ते समाविष्ट आहेत.

आधार:- १) जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका.

२) कार्यकारी अभियंता सार्वजनिक बांधकाम विभाग, उस्मानाबाद.

३) कार्यकारी अभियंता, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

(१३७)

तक्ता क्रमांक - ९०३

वापरात असलेल्या मोटार वाहनांची संख्या.

जिल्हा:- उस्मानाबाद वर्ष: ३१ मार्च १९९०

अ.क्र.	वाव	संख्या
१	मोटार सायकली, स्कुटर्स, मोपेड इत्यादी.	३८२३
२	मोटारी/जिप्स/स्टेशन/वॅगन	४७३
३	टॅक्सी, कॅब्स	२
४	स्वयंचालित रिक्शा.	
	१) खाजगी	१०
	२) सार्वजनिक (टॅक्सी)	११६
५)	स्ट्रेण्ड कॅरेजेस	
	१) डिझेलवर चालणा-या	२८२
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	-
	३) डिझेलवर चालणा-या कॉन्ट्रॅक्ट कॅरेजेस	-
६)	माल मोटारी	
	अ) खाजगी वाहने	
	१) डिझेलवर चालणा-या	२९
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	-
	ब) सार्वजनिक वाहने	
	१) डिझेलवर चालणा-या	७८५
	२) पेट्रोलवर चालणा-या	-
७)	रक्षणवाहिका	२
८)	शाळेच्या वसेस	२
९)	खाजगी सेवा देणारी वाहने (अनुदान)	-
१०)	जोड वाहने (ट्रेलर)	४५७
११)	ट्रॅक्टर्स	६५७
१२)	इतर	-
	एकूण	६६३७

आधार:- सहाय्यक प्रादेशिक परिवहन अधिकारी, औरंगाबाद.

गा हे/-

तक्ता क्रमांक -- १०४

महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन मंडळाची (प्रवासी) वाहतूक आकडेवारी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष : १९८९-९०

अ.क्र.	उपक्रमांची नावे	वर्षा अखेरीस मार्गाची संख्या.	मार्गाची रूकण लांबी (कि.मी.)	मार्गाची सरासरी लांबी (कि.मी.)	वर्षातील अस्तीत्वात असलेल्या गाड्यांची संख्या.	रस्त्यावर धावणा-या गाड्यांची दैनिक सरासरी संख्या.	प्रवाशांची दैनिक सरासरी संख्या (लाखात)	वाहतूकी मुले वर्षात मिळालेले उत्पन्न (रु. लाखात)	दर प्रवाशांसाठी सरासरी उत्पन्न (पैशांमध्ये)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१)	महाराष्ट्र राज्य मार्ग परिवहन महामंडळ उस्मानाबाद	३१३	२७०८७	८६.५४	२७५	२४३	०.९६	१४५३.०१	४१४.२२

आधार:- विभागीय नियंत्रक, महाराष्ट्र राज्य, परिवहन महामंडळ विभाग, उस्मानाबाद.

ग डे/-

तक्ता क्रमांक - १०५

उस्मानाबाद जिल्ह्यातील महत्वाच्या रस्त्यावरील वाहतुक गणना मे. १९८९ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	गणना स्थानकाचे ठिकाण	पुढील स्थानकाचे ठिकाण	रस्त्याची लांबी कि.मी.	पुढील भागाचा प्रकार	रस्त्याची लांबी मिटर	जलदगती वाहने	मंद गती वाहने						
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
	जवळपासचे शहर/जडे	भागाचा प्रकार			मोटारी बस व ट्रॅन्स	माल मोटारी	मोटार स्कूण	जनावराकडून ओढले जाणारे	सायकली	इतर (रिक्शा)	स्कूण		
	सोलापूर - औरंगाबाद - धुळे - बडोदा रस्ता मुख्य राज्य महामार्ग क्रमांक. १												
१)	२९३/४००	पारगांव	डांबरी	३.७०	४२९	१८०	४७५	२५६	१३४०	१६४	१७०	०	३३४
	रत्नागिरी-सोलापूर-नागपूर रस्ता मुख्य राज्य महामार्ग क्रमांक. ३												
१)	५१८/४००	पाटोदा	डांबरी	३.७०	३८८	५३	९५१	३८९	१७८१	६५०	७११	-	१३६१
	पुसद - दौंड - राशिन - करमाळा - बाश्नी - उस्मानाबाद - बोरपळ रस्ता-राज्य महामार्ग क्रमांक. ६७												
१)	१३/६००	परंडा	डांबरी	३.७०	५५९	१११	५५३	८७०	२०९३	६४६	१३८२	५२	२०८०
	म्हसवड - माळीशरस - टेंभूर्णी - कुडुवाडी - लातूर रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक. ७७												
१)	२४५/२००	येडशी	डांबरी	३.७०	४०३	१८८	५०९	२७६	१२९६	१७०	३७४	७	५५१
२)	२६४/४००	ढोकी	डांबरी	३.७०	४४१	१८५	६६३	४२०	१७०९	८२	३९०	९	४८१
	अहमदनगर - जामखेड - भूम - पारडी रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक. १४२												
१)	२६/२००	अंतरवली	डांबरी	३.७०	१८८	४३	२१३	१०८	५५२	१९७	१६४	-	३६१
	माढा - वैराग - उस्मानाबाद रस्ता महामार्ग क्रमांक. १५०												
१)	०/०	उस्मानाबाद	डांबरी	३.७०	९४	२६	८८	१७४	३८२	१००	७६४	-	८६४
	(वैराग जाणारा)												

(१३१)

तक्ता क्रमांक - २०५ (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
		बार्शी - तुळजापूर - नळदुर्ग रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक. १५३											
१)	६/२००	ढेकरी	डांबरी	३०७०	११४	५३	१३१	७२	३७७	८५	२३८	-	३२३
२)	०/२००	तुळजापूर तुळजापूर - इटळ - अजकलकोट	डांबरी	३०७०	२९०	१५७	२३९	५२३	१२०९	२४६	७२१	०	१०३७
१)	०/०	...	डांबरी	३०७०	३७५	२८	६४७	४०५	१४५५	५३२	५७२	-	११०४
		महार टाकळी - पाटोदा - भूम - वारधवाडी रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक. १५५											
१)	१९/५०	इट	डांबरी	३०७०	६३	३३	६५	७१	२३२	१३१	१४४	-	२७५
२)	०/८००	भूम	डांबरी	३०७०	३८६	५२	३६२	३८३	११८३	३२१	३४५	-	६६६
		माजलगांव - केज - कळंब - कुसळंब रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक. १५८											
१)	२६७/५००	कळंब	डांबरी	३०७०	३६२	२३३	२४६	३७५	१२०६	१३९	१४४०	०	१५७९
		कळंब - ढोकी - तुळजापूर रस्ता म राज्य महामार्ग क्रमांक. १५९											
१)	१४३/०	कळंब	डांबरी	३०७०	४८५	७८	६२३	४९८	१६८४	६६८	३७१	-	१०३९
२)	०/०	तेर	डांबरी	३०७०	३१	९	९८	९४	२३२	२२८	२५८	-	४८६
		कळंब - लातूर रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक. १६०											
१)	४३/२००	शिमोढी	डांबरी	३०७०	५२०	२९	५४७	४७९	१५७५	६४९	३०३	३६	९८८
		सांगोला - पंढरपूर - कुईवाडी - परंडा रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक. १६१											
१)	०/०	परंडा	डांबरी	३०७०	१०१	२९	७५	१०६	३११	१०८	३७५	११	५३४
२)	११/२००	सोनारी	डांबरी	३०७०	१०३	३५	७९	९५	३१२	२२२	२६८	-	४९०
		मोमीनाबाद - मुसह - उजणी - लोहरा - जळकोट - लातूर अजकलकोट रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक. १६२											
१)	१०/०	जागजी	जडी	३०७०	७४	१७	१३६	१६४	३२१	२६०	३६६	-	६२६

(३३६)

तक्ता क्र. २०५ पुढे वालू...

तक्ता क्रमांक - ९०५ (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४
२)	०/२००	लोहारा	डांबरी	३०७०	३२५	३६	३६२	४२२	११४५	३८७	८८०	-	१२६७
३)	१८/५००	अलुर	खडी	३०७०	५६	२७	८०	८०	२४३	७४	१९०	-	२६४
लोहारा - माळणी - कासारशिर्डी - तांबाळा ते जिल्हा हद्द राज्य महामार्ग क्रमांक. १६३													
१)	१५/६००	नारंगवाडी	डांबरी	३०७०	११०	१९	५७	१०८	२९४	१०५	१२३	१२०	३४८
औसा - लामजना - आलुर रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक. १६४													
१)	४७/२००	उमरगा	डांबरी	३०७०	४४०	१०३	८९५	२३८	१६७६	२२८	३३३	२३६	७९७
घरणी - जितुर - निलंगा - तुरोरी रस्ता राज्य महामार्ग क्रमांक १६७													
१)	३/०	मुळण	डांबरी	३०७०	२०७	६२	१२७	१७७	६४३	१५३	४९७	-	६५०
जिल्हा रस्ते (४००० टनापेक्षा जास्त वाहतूक (प्रत्येक दिवसासाठी) असलेले)													
मुसळ - नायगांव - शिराटोण रस्ता क्रमांक. १६													
१)	१८/८००	शिराटोण	खडी	३०७०	१३०	४०	२१५	७५	४६०	१६६	१७०	८६०	११२६
डाळींब - मुसळ - धुरी - कावठा - रस्ता क्रमांक. ३६													
१)	९/००	मुसळ	डांबरी	३०७०	५२३	३६	४३७	५४८	१५४४	५०६	१४०५	-	१९११
२ राष्ट्रीय महामार्ग													
१)	२६९/८००	खानापूर	डांबरी	७०५०	२७५	१२१	११०३	१८२	१६८१	९	११९	-	१२८
आधार: - संशोधन अधिकारी, (सांख्यिकी) बांधकाम विभाग, मुंबई.													

(६४६)

तक्ता क्रमांक -१०६

जिल्ह्यातील पोस्ट, तारघरे व दूरध्वनी सेवा व दूरदर्शन संघ यांची आकडेवारी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

सन: १९८९-९०

पोस्टांची संख्या	तार घरांची संख्या	पत्र पेट्यांची संख्या	पोस्ट मनांची संख्या	दूरध्वनीची संख्या	पोस्टांची सुविधा असलेल्या गावांची संख्या	शासनाचे वाटप केलेल्या दूरदर्शन संचांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७
२७५	९७	७५४	२७	१५५१	२६१	१०८

टीप:- १) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

२) स्तंभ ६ मध्ये नगरपालिकांवाही (शहरे) समावेश आहे.

३) दूरध्वनीची संख्या यामध्ये विस्तारीत व पी. सी. ओ. यांचा समावेश आहे.

आधार:- १) अधक्षक, टपाल जाते, उस्मानाबाद.

२) अभियंता, टेलीफोन कार्यालय, उस्मानाबाद.

३) तंत्र सहाय्यक, उपविभागीय कार्यालय, ग्रामीण ध्वनीक्षेपण, लातूर.

गाडे/-

(६४६)

तक्ता क्रमांक - १००१

स्थानिक संस्थांचे उत्पन्न व खर्च वर्ष: १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(सुमये हजारात)

संख्या	ग्रामपंचायत		जिल्हा परिषद		नगर पालिका			
	समाविष्ट असलेल्या खेड्यांची संख्या	एकूण उत्पन्न	एकूण खर्च	एकूण उत्पन्न	एकूण खर्च	संख्या	एकूण उत्पन्न	एकूण खर्च
१	२	३	४	५	६	७	८	९
५४१	७१२	६०	६०	५२९६१५	४५६८७४	८	४५५	४५५

(६४१)

टीप:- १) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

२) जिल्हा परिषदेचे उत्पन्न व खर्च या बाबतची माहिती सुधारीत आहे.

आधार: १) मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

२) कार्यरत असलेल्या ग्रामपंचायतीचा वार्षिक प्रशासन अहवाल - १९८९-९०.

३) उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व नगरपरिषदा.

गाडे/-

तक्ता क्रमांक - १००२

जिल्ह्यातील ग्रामपंचायतीचे उत्पन्न व खर्च वर्ष : १९८९-९०

जिल्हा:- उत्तमानाबाद

(समये हजारात)

अ.क्र.	पंचायत समिती	ग्रामपंचायत व गट ग्रामपंचायतीची संख्या	सहाय्यक अनुदाने				उत्पन्न		एकूण	
			शासकीय	इतर	अंशदान	दणगी	कर	शुल्क	इतर	एकूण उत्पन्न (४ ते १०)
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
एकूण जिल्हा		५४१	१८४३	-	२४	२३१	२७३१	४५५	८०२	६०८६
१	उत्तमानाबाद	१०२	४१६	-	-	३१	५७५	२२	१६०	१२०४
२	कळंब	९५	२७४	-	८	१७	४५१	७५	१४७	२७२
४	उमरगा	१०६	५९५	-	७	१२१	७९१	६९	३३१	१९१४
५	तुळजापूर	१०१	२२७	-	-	३४	४००	२०५	८५	९५१
५	परंडा	८३	१७२	-	२	३	२४५	२८	५६	५०६
६	भूम	५४	१५९	-	७	२५	२६९	५६	२३	५३९

(४४६)

तक्ता क्र. १००२ पुढे चालू...

तक्ता क्रमांक - १०.२ (बालू)

अ.क्र.	पंचायत समिती	आरोग्य सेवा	सार्वजनिक बांधकाम	सार्वजनिक नैतिक वृद्धी	प्रशासन	समाज कल्याण	पशुधन संवर्धन	जमिन मटपुलांची वसुली व देवभाल	इतर	एकूण खर्च
१	उस्मानाबाद	२५०	३९८	७२	३४७	५५	७	-	१३	११४२
२	कळंब	२८८	२८४	३४	२७१	६	३	-	-	८८६
३	उमरगा	३७६	५६७	३८७	५५०	५७	२९	-	१०	१९७६
४	तुळजापूर	१९४	३६२	५६	३४६	१३	३८	-	१४	९३३
५	परंडा	१४२	३४५	११	१५२	२१	-	-	१४	५९२
६	भूम	१०९	१९७	१३	१५०	-	१	-	१०	४८०

टीप:- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.

अ) आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या निम्त्यापेक्षा कमी आहेत.

आधार:- उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी, (ग्रामपंचायत) जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

गा हे/-

(१४६)

तकता क्रमांक - १०-३

जिल्हा परिषदेचे बाववार उत्पन्न व खर्च वर्ष: १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

(समये हजारोंत)

अ.क्र.	लेखा शिर्ष	प्रत्यक्ष १९८८-८९	सुधारीत १९८९-९०	संभावित १९९०-९१
१	२	३	४	५

अ) जमा

१) स्वनिर्मित उत्पन्न.

अ) स्थानिक उपकर मुद्रांक शुल्कासह	८१०	८३४६	३८८९
ब) शिक्षण	३१	३८	५
क) कृषि	२०	१९	१५
ड) इमारत व दळण वळण	११४	५४५	३५३
इ) इतर	६९९	-	-
एकूण स्वनिर्मित उत्पन्न	२७०८	८९४८	४२६२

२) शासकीय अनुदाने

अ) सहेतुक अनुदान	१६१८,८०	१९,८३०६	१८,०९०४
ब) अस्थापना अनुदान	२८३१६	३३९५२	३०९४८०
क) योजनांतर्गत योजनेसाठी अनुदान	२१६१३	५०४२४	१,३९३९
ड) इतर	१४,८७	६३०६	३९०५
एकूण शासकीय अनुदाने	२१,३२९६	२८,९०,५८	२३,९,६८८

३) कर्ज

अ) कर्ज व अग्रिम	(-) ३१,३७	२५,६३	५४,५०
ब) ठेवी व अग्रिम	९३,५४	११८,४८	६०००
क) वित्त प्रेषण	१५४६००	१९७६००	२००,०००
ड) इतर	-	-	-
एकूण खर्च	१६०८१७	२१,२०११	२११४५०

४) आरंक्षीची शिल्लक

सकंदर एकूण जमा (१ ते ४)	२१३१५	१९६७८	१५२४
ब) खर्च अ) सामान्य प्रशासन	३९८१३६	५२९६९५	४५६९२४
	१३३,२२	१६४०१	१३२,८७

तकता क्र. १०-३ पुढे घालू...

(१४७)

तकता कर्मक - १०.३ (चालू)

१	२	३	४	५
ब) शिक्षण	१३,०८२४	१६३८,८४	१४,९२,२१	
क) कृषि	३९०८	४६०६	४७९३	
ख) वैयक्तिक	२१७६५	३०३	४६१	
इ) पशु संवर्धन	५४०८	६२३८	५८,०७	
फ) इमारती व दळणवळण	२,८९६४	३,१८,८५	२,२८,११	
ग) समाज कल्याण	२००१	३०,८१	३९,९३	
ह) सिंचन	६८,८४	३,१५२२	१,२८५३	
म) इतर	४२३	४२३	३५४२	
एकूण खर्च (अ ते म)	२१३४९९	३५८३५३	२१६७६८	
२) कर्म				
अ) कर्म व अग्रिम	१९७७	२२१	२५००	
ब) ठेवी व अग्रिम	८८४५	८६६३	४०५०	
क) वित्त प्रेषण	१५४६००	१९७८००	२०,००००	
ख) इतर	--	--	--	
एकूण	१६५४२२	२०६७५४	२०,६५५०	
एकूण एकंदरीत खर्च	३७८९२१	४६५१०७	४२३३१८	
अखेरची शिल्लक	१०२१५	६४५८८	३३६०६	
एकंदर एकूण (खर्च - अखेरची शिल्लक)	३६८१३६	५२९६१५	४५६९२४	

आधार:- मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

ग डे/-

तक्ता क्रमांक - १०४

नगरपालिकेचे उत्पन्न व खर्च वर्ष : १९८९-९०.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(समये हजारात)

अ.क्र.नगरपालिकेचे नांव.	उत्पन्न					नगरपालिकेच्या मालमत्तेपासून मिळालेला महसूल		इतर	एकूण (३+४+८+९+१०)	
	अनुदाने व वर्गणी शासकीय	इतर	जकात	घरे व जमिन वापरावरील कर.	नगरपालिकेचे कर व दर	इतर कर	एकूण कर (५+६+७)			
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
एकूण जिल्हा	१९२९०	-	१३४२३	१८४७	३८७२	१९४४२	१६२८	५४६५	४५५२५	
१) उस्मानाबाद	७५२३	-	५५८०	१०७८	२७७४	९४३२	९८९	१४०४	१९३४८	
२) कळंब	२१४७	-	१५३९	९०	२६०	१८८९	२४६	१३०७	५५८२	(२४३)
३) मुस्म	१९५२	-	३१९	६४	१७८	५६१	८०	४१	२६४१	
४) उमरगा	१६६४	-	१७८१	१२०	५७	१९५८	३३	५०४	४१५९	
५) तुळजापूर	३६३७	-	२३३६	२९५	२८९	२९२०	५०	११८१	७७८८	
६) नळदुर्ग	६१२	-	७७२	६६	२६	८६४	१२०	११९	१७१५	
७) परंठा	७५७	-	४५४	८२	१६	५५२	३९	८६८	२२१६	
८) भूम	९९१	-	६४२	५२	२७२	९६६	७१	४१	२०६६	

तक्ता क्र. १०४ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - १०-४ (वालु)

अ.क्र.	नगरपालिकेचे नांव	सामान्य प्रशासन	कर वसुलीचा खर्च	सार्वजनिक सुरक्षा	सार्वजनिक आरोग्य व सोयी	सार्वजनिक बांधकाम	शिक्षण	इतर	एकूण (१२ ते १८)
१	३	१२	१३	१४	१५	१६	१७	१८	१९
	एकूण जिल्हा	६७४१	४०७२	१८५१	१२२७३	६४५३	६३००	९३२१	४७०११
१)	उस्मानाबाद	४८५०	९६०	५९८	६४३०	३४५६	४१०२	२५६८	२२९६४
२)	कळंब	४९५	७३४	२२५	१३४०	२७५	८८	१८३६	४९९३
३)	मुस्म	१०९	२४२	६८	३८३	१३४९	-	१९०	२२४१
४)	उमरगा	२३८	४७८	-	८०१	५९५	२३	१९२९	४०६४
५)	तुळजापूर	३५८	६१४	७६४	१३९३	४१७	१८३५	२०३२	७४१३
६)	नळदूर्ग	२०७	२९६	९१	४३७	२११	३५	१३४	१४११
७)	परंडा	२३१	२९१	५९	६५९	१४३	१०७	५५४	२०४४
८)	भूम	२५३	४५७	४६	८३०	१०७	११०	७८	१८८१

(१४९)

टीप:- माहितीमध्ये सुरवातीची शिल्लक व अखेरची शिल्लक यांचा समावेश नाही.

आधार:- जिल्ह्यातील सर्व नगरपालिका.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - १०.५

नगर परिषद क्षेत्रातील इमारतीची वापरानुसार संख्या व त्यापैकी निवासेत्तर उपयोग असणा-या इमारती अगर त्यांच्या भागामध्ये बाल-गा-या उद्योग / व्यवसायाची माहिती १९८३-८४ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	तपशील	उस्मानाबाद	कळंब	तुळजापूर	नळदुर्ग	उमरगा	मुसम	परंडा	भूम	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
अ)	इमारतीच्या वापरानुसार संख्या.									
१)	निवासी	३,६४७	१,६२८	१,७३१	१,०७६	१८११	१,५२२	१३१०	१,०५१	१३७७६
२)	निवासेत्तर	७५७	८८७	७४०	३५६	२४६	३२९	४२६	७९८	४५३९
३)	मिश्र	३९७	२१३	६७	२३	३६७	१२१	१२८	३४१	१६५७
	एकूण	४,८०१	२,७२८	२,५३८	१,४५५	२,४२४	१,९७२	१,८६४	२१९०	१९९७२
ब)	निवासेत्तर इमारतीमध्ये बालगारे महत्वाचे उद्योग / व्यवसाय.									
१)	पिठाची गिरणी	३६	१६	१९	७	२८	१८	१०	१८	१५२
२)	बेकरी	१०	-	८	-	-	-	४	३	२५
३)	बर्फाचा कारखाना	१	-	२	-	५	१	१	२	८
४)	शिवण काम	७०	३८	३२	१२	१३६	१७	१८	५४	३७७
५)	घोंगड्या तयार करणे	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६)	बुरड काम	७	४	४	२	९	-	२	४	२९
७)	प्रिंटींग प्रेस, बुक बायडींग झेरॉक्स सेंटर, टायपींग करणे	१६	४	५	१	६	२	२	४	४०

(३५०)

तक्ता क्र. १०.५ पुढे बालू.....

तक्ता क्र० १०५ (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
८	साबुन व धुलाई पावडर कारखाना	१	२	-	-	-	-	-	-	३
९	टाईल्स, सिमेंट किंवा दगडी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१०	लेथकाम	-	-	-	-	-	-	-	-	-
११	सोनार काम	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१२	गेंस विक्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-
१३	डेअरी	१	३	४	३	२	२	२	२	१९
१४	पानपट्टी दुकान	५१	३९	५४	१७	२७	५	११	३९	२४३
१५	धान्य व किराणा दुकान	१४५	९३	४६	३४	११०	५९	६०	५३	६००
१६	दाखे दुकान	६	३	६	२	१०	१	२	६	३६
१७	फळे व भाजीपाला दुकान	११	५	२	-	६	-	१	८	३३
१८	कापड दुकान	२७	४०	२३	८	२४	२६	१८	२१	१८७
१९	जेनरल स्टोअर्स (कटलरी दुकान)	३७	२५	२७	४	१४	५	८	११	१३१
२०	औष्णी दुकान	५	४	२	२	१४	५	३	३	३८
२१	पेट्रोल पंप	१	-	१	१	१	-	-	-	४
२२	पुले व हार व इतर सामान विक्री	-	-	२७	-	-	-	४	-	३१
२३	मोटारी व मोटार सायकल विक्री	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(bhd)

तक्ता क्र० १०५ पुढे वालू.....

तक्ता क्र० - १०५ (वालु)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
२४	हॉटेल व लॉज	२५	६८	४२	१६	४२	२७	३६	४२	३७५
२५	वसतीगृह	२	-	-	-	-	-	१	-	३
२६	गोदाम	१८	९	७	२	५	२२	२०	७	९०
२७	सायकल व गैस बत्त्या	२९	१२	१०	४	१०	६	१७	१०	९८
२८	वैधानिक सेवा	२१	९	-	-	१४	-	१०	२२	७६
२९	गुरांवा दवाखाना	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३०	दवाखाना	३५	१६	१२	४	१६	१३	१०	१८	१२४
३१	सिनेमा नाट्यगृहे वगैरे	४	२	२	-	२	२	४	५	२१
३२	वाचनालय, व्यायाम भाला इतर खेळांची केंद्रे (बॅड पार्टी वगैरे)	११	७	१०	३	१	१	४	१३	५०
३३	फोटो स्टुडिओ	३	३	४	१	-	४	१	१	१७
३४	सलून	२१	२८	१८	६	११	६	८	३०	१२८
३५	लॉन्ड्री	१५	६	११	४	९	४	४	१०	६३
३६	इलेक्ट्री शिपन	-	४	-	-	-	३	३	३	१३
	एकूण	६७९	४४०	३७७	१३१	५०५	२२९	२६४	३८९	३०१४

(१५३)

आधार:- जिल्हा सांज्यकी अधिकारी, उस्मानाबाद (नगरपालिका "क" पत्रके) (१९८३-८४ ची)

(१५३)

तक्ता क्रमांक - ११०१

विविध विकास शिर्षाखाली झालेला योजनांतर्गत खर्च वर्ष १९८९-९०

जिल्हा: - उस्मानाबाद

(समये हजारत)

अ.क्र.	विकास शिर्ष	राज्यस्तरावर केंद्र सहाय्यल एकूण खर्च योजना	३	४	५
१)	कृषि सलग्न सेवा	अ)	७६९४	३०८१	१०७७५
		ब)	७४५	-	७४५
		एकूण	८४३९	३०८१	११५२०
२)	ग्राम विकास	अ)	३१८७७	४६८९	३६५६६
		ब)	-	-	-
		क) एकूण	३१८७७	४६८९	३६५६६
३)	रोजगार हमी योजना	अ)	१५०००	-	१५०००
		ब)	-	-	-
		एकूण	१५०००	-	१५०००
४)	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	अ)	११५४८	-	११५४८
		ब)	९१९४६	-	९१९४६
		एकूण	१०३४९४	-	१०३४९४
५)	विद्युत विकास	अ)	५५७९	-	५५७९
		ब)	८८८३	-	८८८३
		एकूण	१४४६२	-	१४४६२
६)	वाहतूक व दळणवळण	अ)	५४१३	-	५४१३
		ब)	७३०१	-	७३०१
		एकूण	१२७१४	-	१२७१४
७)	शास्त्र, तंत्रविद्या आणि पर्यावरण	अ)	-	-	-
		ब)	-	-	-
		एकूण	-	-	-
८)	पर्यटन सामान्य आर्थिक सेवा	अ)	-	-	-
		ब)	-	-	-
		एकूण	-	-	-
९)	उद्योग व खाणकाम	अ)	२०३७	-	२०३७
		ब)	-	-	-
		एकूण	२०३७	-	२०३७

तक्ता क्र. ११०१ पुढे चालू...

(१५४)

तकता क्रमांक - ११०१ (वालू)

१	२	३	४	५
१०) सामाजिक व सामुहिक सेवा (सामान्य, तांत्रिक शिक्षण, क्रीडा, कला आणि संस्कृती)	अ)	२१५३१	-	२१५३१
	ब)	१०२२१	-	१०२२१
	एकूण	३१७५२	-	३१७५२
११) आरोग्य सेवा	अ)	५३१०	४४२०	९७३०
	ब)	७०३३	-	७०३३
	एकूण	१२३४३	४४२०	१६७६३
१२) पाणी पुरवठा, गृह निर्माण आणि नगर विकास	अ)	१९८१९	-	१९८१९
	ब)	६४०६६	-	६४०६६
	एकूण	२६२८५	-	२६२८५
१३) माहिती व प्रसिध्दी	अ)	-	-	-
	ब)	-	-	-
	एकूण	-	-	-
१४) मागास वर्गीयांचे कल्याण	अ)	३५६१	-	३५६१
	ब)	-	-	-
	एकूण	३५६१	-	३५६१
१५) कामगार व कामगार कल्याण	अ)	४२२	-	४२२
	ब)	७२२२	-	७२२२
	एकूण	७६४४	-	७६४४
१६) समाज कल्याण व पोषण	अ)	३१७५	-	३१७५
	ब)	-	-	-
	एकूण	३१७५	-	३१७५
१७) आदिवासी विकास	अ)	३७६	-	३७६
	ब)	-	-	-
	एकूण	३७६	-	३७६
एकूण बेरीज १ ते १७	अ)	१३३४१९	१२११०	१४५६०९
	ब)	१३७४२४	-	१३७४२४
	एकूण	२७०८४३	१२११०	२८३०३३

टीप:- अ) जिल्हा योजनांतर्गत खर्च व राज्य स्तरीय योजनांतर्गत खर्च.

ब) अनुषंग दूर करण्यासाठी मिळालेल्या तरतुदीनुसार तुन झालेला खर्च.

आधार:- जिल्हा नियोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ११०२

योजनाखालील महत्वाची भौतिक साधने

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष : १९८९-९०

अ.क्र.	विकासाचे उपशिर्ष	वर्षे=	बाँव वाव	परिमाण	भौतिक साधने
१	२	३		४	५
१	कृषि कार्यक्रम.	१)	सीमांतीक व अल्पभूधारक शेतक-यांसाठी अनुदानाचा भरीव कार्यक्रम-तृणधान्ये व इतर बाबींच्या पाकिटांचे वाटप.	संख्या	४१२१
		२)	रोप संरक्षण मोहिम-ओडमाशी, मिजमाशी, तूर व हरभ-यावरील आळ्या व करडीवरील मावा यांचे नियंत्रण करण्यासाठी उपाययोजना केलेले क्षेत्र. (केंद्रसहाय्यत)	हेक्टर	५५५४
		३)	अल्पभूधारक कोरडवाहू जमिनीसाठी निविष्टा संघ पुरविणे-खतांच्या पाकिटांचे वाटप.	संख्या	५८५६
		४)	मागासवर्गीय आणि नववृद्ध, उच्च उत्पादक शेतक-यांना अर्धसहाय्य-लाभार्थी.	संख्या	११०
		५)	मागासवर्गीय व नववृद्धांना दारिद्र्य रेषेच्या वर आणण्यासाठी विशेष सहाय्य योजना-लाभधारक	संख्या	४२०
		६)	कडधान्ये उत्पादन कार्यक्रम:-		
		अ)	किडीचा बंदोबस्त (हेक्टर)	हेक्टर	४५५०
		७)	तेलविया उत्पादन कार्यक्रम:-		
		अ)	तुषार संघ संख्या	संख्या	१७५
		ब)	शेतकी औजारे	"	५०००
		८)	तुषार व ठिबक सिंचन योजना (केंद्र सहाय्यत) - तुषार संघ	संख्या	४१
२	फलोत्पादन	१)	आंबा व बोर, झाडांचे चांगल्या जातीत स्मांतर करणे - झाडे.	संख्या	१६८९९
		२)	पुन्हा पळझाडांचे पुनरुज्जीवन -क्षेत्र	हेक्टर	४४३६

तक्ता क्र. ११०२ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - ११-२

योजनाखालील महत्वाची भौतिक साध्ये

वर्ष: १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र. विकासार्थे
उपशिष्ट

बाब

परिमाण
भौतिक
साध्ये

१ ३

३

४

५

३) भाजीपाला विकासासाठी उत्तेजन - मिनिकीट वाटप.

संख्या

२५०

४) रोप वाटीकांचा विकास - कलमे / रोपे.

संख्या

५०००४

३) पशु संवर्धन

१) विद्यमान पशुवैद्यकीय संस्थांना औषधे पुरविले - संस्था

संख्या

६६

२) पशुवैद्यकीय दवाखाना व पशु प्रथमोपचार केंद्र बांधणे.

संख्या

१

३) पशु प्रथमोपचार केंद्रांची स्थापना करणे.

संख्या

४

४) तोंडाचे व पायाचे रोगावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी अर्थ सहाय्य - जनावरे

संख्या

८४८०

५) आधारभूत ग्राम केंद्रांची स्थापना करणे.

संख्या

२

६) लाभधारकांना एक दिवसाच्या पिलांचे वाटप करणे - लाभार्थी.

संख्या

६४

७) गावे दत्तक घेणे (गोकुळ ग्रामे)

संख्या

४

४) दुग्ध

व्यवसाय

१) व्यवसाय सुरु करण्यासाठी अर्थ सहाय्य - लाभार्थी - संख्या

संख्या

५१

२) पारड्यासाठी अर्थ सहाय्य - पारडी.

संख्या

१०५

३) भाकड व गाळण म्हशीच्या जाण्यासाठी अर्थ सहाय्य - लाभार्थी

संख्या

१९

४) भाकड व गाळण म्हशीच्या वहातुकीसाठी अर्थ सहाय्य - लाभार्थी

संख्या

१९

५) गवताची लागवड करणे - लाभार्थी

संख्या

५०

६) अनुसूचित जातीच्या कुटुंबांना प्रशिक्षण - लाभार्थी.

संख्या

६५

तक्ता क्र. ११-२ पुढे वाळू.....

(१५६)

तक्ता क्रमांक - ११.२ (पुढे चालू)

१	३	३	४	५
५)	मत्स्य व्यवसाय	१) मत्स्यबीज उत्पादन - मत्स्यबीजे २) अवसृष्ट पाण्यातील मत्स्यसंवर्धन अ) मत्स्यो उत्पादन ब) बीज संवय	संख्या मेट्रीक टन संख्या लांबार	१९०११ ५०० २६००८
		३) मच्छिमार युवकांना प्रशिक्षण देणे - उमेदवार ४) जाळण्यासाठी नॉयलॉन सूत खरेदी करण्यासाठी अर्ध सहाय्य देणे - नॉयलॉन सूत ५) मच्छिमारांना त्रिमा भरण्यासाठी अनुदान - सभासद.	संख्या किलो संख्या	८ ३०० १२५०००१११
६	वने	१) आदिवासी, अनुसूचित जाती, नवबुध्द कामगारांना सायकली पुरविणे-लाभार्थी २) अनुसूचित जाती व नवबुध्द वन कामगारांना अवजारे पुरविणे - लाभार्थी ३) निकृष्ट वनांचे पुनर्वन्तीकरण - वनक्षेत्र.	संख्या संख्या हेक्टर	तरतूद अप्राप्त तरतूद अप्राप्त ३१९
७)	सहकार	१) लहान शेतक-यांना व्याजाकरिता अर्धसहाय्य - सभासद. २) मागासवर्गीय व नवबुध्द यांना व्याजाकरिता सहाय्य - सभासद ३) प्राथमिक/मध्यवर्ती सहकारी, ग्राहक भांडाराचे भाग विकत घेण्यासाठी मागास वर्गीय/नवबुध्दांना सात वर्ष मुदतीचे बिनव्याजी कर्ज देणे - सभासद. ४) आदिवासी, अनुसूचित जाती, नवबुध्द यांना सहकारी साखर कारखान्यांचे खरेदी करण्याकरिता अर्ध सहाय्य - सभासद. ५) अनुसूचित जनजाती व नवबुध्द यांना गरजा भागविण्यासाठी कर्ज देणे - सभासद	संख्या संख्या संख्या संख्या संख्या	७५ ७५ १०० १०० १००
८	ग्रामीण विकासासाठी विशेष कार्यक्रम	१) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यभाग (केंद्र सह नियत) - जुने व नवे लाभार्थी २) राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम (केंद्र सहाय्यक) - मनुष्यदिन	संख्या संख्या	४५०८ -

(६५४)

तक्ता क्रमांक - ११.२ (वालू)

१	२	३	४	५
		३) ग्रामीण भूमिहीन रोजगार हमी कार्यक्रम.	संख्या लाखात	३.६४
		४) रोजगार हमी योजना - मनुष्य दिवस.	संख्या लाखात	६.८०
९	जमीन सुधारणा	अतिरिक्त जमिनी दिलेल्या अभिहस्तांकितांना अर्ध सहाय्य-लाभधारक	संख्या	२१६
१०	सामुहिक विकास	ग्रामीण सफाई कार्यक्रम - मलपात्रे.	संख्या	४
११	पाटबंधारे व घर नियंत्रण	१) लघु पाटबंधारे (स्थानिक क्षेत्र-लिमरिंग झालेली सिंचन क्षमता (क्षेत्र)	हेक्टर	१०२१
		२) दारिद्र्य निर्मूलन कार्यक्रमाखाली लहान शेताक-यांच्या शेतात विहिरी खणण्याचा कार्यक्रम - विहिरी.	हेक्टर	१०२१
		३) अयशस्वी विहिरींना अनुदान - विहिरी	संख्या	१८
१२	आय्याक्ट विकास	भूविकासाच्या कामांचे क्षेत्र.	हेक्टर	४२३
१३	विद्युत विकास	१) सामान्य विकास - विद्युत पंप.	संख्या	२००
		२) हरिजन पस्त्यांचे विद्युतीकरण.	संख्या	१२
१४	ग्रामीण व लघु-उद्योग	१) हस्त व्यवसायाचा विकास - प्रशिक्षणार्थी	संख्या	१७
		२) सुशिक्षित बेकारांना भांडवलाने अर्धसहाय्य - लाभार्थी	संख्या	७९
		३) सुशिक्षित बेकारांसाठी प्रशिक्षण - लाभार्थी	संख्या	७५
		४) उच्चशिक्षण उद्योजकता प्रशिक्षण कार्यक्रम - प्रशिक्षणार्थी	संख्या	२००
		५) औद्योगिक सहकारी संस्थांना सहाय्य/ भाग भांडवल-संस्था.	संख्या	१२
		६) जिल्हा उद्योग केंद्र - छोट्या धंद्यांकरिता रजि. योजना- लाभार्थी	संख्या	१६

तक्ता क्र. ११.२ पुढे वालू.....

तक्ता क्रमांक - ११०२ (वालू)

१	२	३	४	५
१५	रस्ते विकास	१) किसान गरजा-कार्यक्रमावलीत जिल्हा रस्ते (स्थानिक क्षेत्र)	कि. मी.	२५०
		२) विशेष दटक योजनेखालील हरिजन वस्त्यांना जोडणारे जोड रस्ते-हरिजन वस्त्या संख्या		२०
१६	सामान्य शिक्षण	१) मुलींची पटसंख्या वाढविण्यासाठी प्राथमिक शिक्षकांनाउत्तेजनार्थ पारितोषिक - शिक्षक संख्या		९
		२) प्राथमिक शाळातून पुस्तक पेट्या उघडणे- लाभ घेणारे विद्यार्थी.	संख्या	२१४७२
		३) शैक्षणिकदृष्ट्या मागासलेल्या भागातील अनुसूचित जाती व जमातीच्या विद्या- ध्यांना सवलती देणे.	विद्यार्थी संख्या	४५४०
		४) आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या विद्यार्थ्यांना शैक्षणिक सवलती देणे - विद्यार्थी	संख्या	२४७७२
		५) अनुदान मिळणा-या उच्च माध्यमिक व कनिष्ठ महाविद्यालयातील आर्थिकदृष्ट्या मागासलेल्या	संख्या	८०००
		६) शाळा नसलेल्या खेड्यांत नविन शाळा उघडणे व तेथे शिक्षकांच्या नेमणूका करण्या- साठी अनुदान देणे - शाळा	संख्या	८८
१७	क्रीडा व युवक कल्याण	१) क्रीडांगणाचा विकास करणे - क्रीडांगण	संख्या	१०
		२) व्यायाम शाळांचा विकास करणे - व्यायाम शाळा	संख्या	८
१८	तांत्रिक शिक्षण	माध्यमिक शाळांत परीक्षा पूर्व तांत्रिक शिक्षणाच्या सुविधा वाढ करणे - संस्था.	संख्या	३
१९	आरोग्य सेवा	१) प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रे व ग्रामीण रुग्णालये, बांधकामाचा अनुषंगाने दूर करणे-संस्था	संख्या	-
		२) प्राथमिक आरोग्य केंद्राची केंद्र स्थापना,	संख्या	११
		३) प्राथमिक आरोग्य उपकेंद्रे - आकस्मिक अनुदानात वाढ करणे - संस्था.	संख्या	७१

(२५१)

तक्ता क्रमांक - ११.२ (वालू)

१	२	३	४	५
२०)	पाणी पुरवठा व स्वच्छता	१) नळाने पाणी पुरवठा (खास उपाय) - गावे	संख्या	११
		२) जि. स्त. डी. स. च्या विहिरी व्णण्याचा कार्यक्रम- विहिरी.	संख्या	१२६
२१	गृहनिर्माण	१) खेड्यांतील गावठाणांचा विस्तार व घर बांधणीसाठी जागांची तरतूद- गावे.	संख्या	२६
		२) ग्रामीण क्षेत्रातील भूमिहीन मजुरांना घरबांधणीसाठी जागा देणे व झोपड्या-बांधणे आणि सीमांतीक शेतकरी व भूमिहीन कामगारासाठी निवा-यांची तरतूद करणे - घरकुले.	संख्या	६३५
२२	नगरपालिका	१) नगर परिषदांना आर्थिक सहाय्य- नगरपालिका.	संख्या	८
		२) लहान व मध्यम शहराकरिता एकात्मिक नगरपालिकास कार्यक्रम -नगरपालिका	संख्या	१
२३	मागास वर्गीयांचे कल्याण	१) मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना शिक्षण शुल्क व परिष्का शुल्क देणे - लाभार्थी	संख्या	२५४२
		२) माध्यमिक शाळेत शिक्षण-या मागास वर्गीय विद्यार्थ्यांना विद्यावेतन देणे-लाभार्थी	संख्या	३२५
		३) निमुक्त जाती व भटक्या जमातीसाठी भारत सरकारच्या शिष्यवृत्त्या - लाभार्थी	संख्या	३७६
		४) मागास वर्गीयांच्या वसतीगृहांना अनुदान देणे - वसतीगृहे.	संख्या	१
		५) मागासवर्गीयांसाठी मंगलोरी कौले, पत्रे व गवती छप्परे बदलण्यासाठी व्यक्तीगत अर्थसहाय्य देणे- व्यक्ती	संख्या	६८
२४	कामगार व कामगार कल्याण	१) वालू औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थामधील उपकरणांच्या जुळी भरून काढणे - संस्था	संख्या	१
		२) संजयगांधी स्वावलंबन योजना- लाभार्थी	संख्या	४४४
२५	समाज कल्याण	१) स्त्रियांसाठी पुरस्कृत योजना व निरोधित स्त्रियांकरिता व्यवसायिक शिक्षण देणे	संख्या	८५
		२) ७ वी ८ वी वी पर्यंतच्या शारिरिकदृष्ट्या अपंग विद्यार्थ्यांना राज्य निवृत्ती वेतन देणे	संख्या	३२९
२६	पोषणाचा कार्यक्रम	१) शालेय आहार कार्यक्रम - लाभार्थी	संख्या	२५८६४
		२) एकात्मिक बाल विकास योजना- लाभार्थींची सरासरी	संख्या	१३५६७

आधार:- जिल्हा नियोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

(१६०)

तक्ता क्रमांक - ११०३

जिल्हा:- उस्मानाबाद

रोजगार हमी योजना

वर्ष :- १९८९-९०

अ.क्र.	कामाचा प्रकार	नियोजित कामाची संख्या	मंजूर केलेल्या कामाची संख्या	सुरु केलेल्या कामाची संख्या	पूर्ण केलेल्या कामाची संख्या	मध्येव बंद पडलेल्या कामाची संख्या	कामासाठी केलेली तरतूद	कामावर झालेला -वर्षातील एकूण खर्च रु "०००"	वर्षातील रोजगार निर्मिती एकूण मनुष्य दिवस
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	सिंचन	४२९	८	९५	१५	७८	-	२००३८	५३६५०८
२	सार्वजनिक कामे	३२६	२०	७३	-	६५	-	२७३४४	१२३२१७०
३	कृषि	४६२	-	१५४	-	१९९	-	११६७७	७८५६०६
४	वनीकरण	६०	१०	५६	-	७	-	४३५१	२४७४७७
५	इतर	-	-	-	-	-	-	-	-
एकूण जिल्हा		१२७७	३८	३७८	१५	३४९	-	६३४१०	२८०१७६१

(१६१)

टीप:- सार्वजनिक बांधकामामध्ये रस्त्याच्या कामाचा समावेश आहे.

आधार:- उपजिल्हाधिकारी (रो. ह. ओ.) जिल्हाधिकारी, कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ११-४

रोजगार हमी योजना - वर्ष : १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र.	माहिना	(समये लाखात)		मनुष्य दिन संख्या	रोजगार हमी योजनेखाली कामांची संख्या
		प्रत्यक्षात	संचित		
१	२	३	४	५	६
१	एप्रिल	१०.०४	१०.०४	५७२५६	२०८
२	मे	३७.२५	४७.६६	१८१८१०	२७६
३	जून	६८.६७	११६.६६	२२५०४६	३४१
४	जुलै	२६.२५	१४३.६१	१४५९४१	२०५
५	ऑगस्ट	६०.१३	२०३.७४	२२६५२३	३७८
६	सप्टेंबर	५३.४१	२५७.१५	२६३२१३	३३८
७	ऑक्टोबर	५२.६६	३०९.८१	३१९६७५	२१०
८	नोव्हेंबर	३७.३९	३४७.२०	१३४१९१	२४८
९	डिसेंबर	५९.१८	४०६.३८	२३६२२३	२८६
१०	जानेवारी	४४.७३	४५१.११	१८९०१५	२९०
११	फेब्रुवारी	६९.५९	५२०.७०	२५७२४९	२८८
१२	मार्च	११३.४०	६३४.१०	४२४९१९	२९५
१३	एप्रिल	६३४.१०	x	२८०१७६१	२९५

(१६२)

आधार:- उपजिल्हाधिकारी, (रो. ह. यो.) जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - ११०५

विद्ययाच्या पाण्याच्या सोयी व टंवाई संबंधी केलेल्या उपाययोजना.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष : १९८९-९०

अ.क्र.	० तालुका	सकूण गांवांची संख्या (१९८१ च्या जनगणनेनुसार)	गावातील वाड्यांची व वस्त्यांची संख्या	बाराही मीहने पुरेसे पाणी गांवांची संख्या	त्याखालील वाड्या व वस्त्यांची संख्या.
१	उस्मानाबाद	१३५	३१	१२३	३१
२	कळंब	१२१	१३	१०८	१३
३	उमरगा	१३३	१७	१३२	१७
४	तुळजापूर	१२१	५०	११५	४९
५	परंडा	११७	१४	११६	१४
६	भूम	९५	९	९४	९
	सकूण	७२२	१३४	६८८	१२५

(६६१)

तक्ता क्रमांक - ११०५ पुढे घालू.....

तक्ता क्रमांक- ११०५ (वालु)

अ.क्र.	तालुका	टँकरने पुरवठा होणा-या		बेलगाडीने पुरवठा होणा-या			इतर साधनाने पुरवठा होणा-या		शेरा		
		टँकरची संख्या	गावातील वाड्यांची वस्त्यांची संख्या	टँकरची संख्या	गावांची संख्या	गावातील वाड्या/ वस्त्यांची संख्या	बेल- गाड्यांची संख्या	गांवांची संख्या	गावातील वाड्या/ वस्त्यांची संख्या	साधने	
१	२	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६
१	उस्मानाबाद	३	-	६	-	-	-	-	-	-	-
२	कलंब	-	-	-	-	-	-	-	१३	विद्युत पंपाद्वारे पाणी पुरवठा	
३	उमरगा	१	-	१	१	१	२	-	-	-	-
४	तुळजापूर	५	-	५	-	-	-	-	-	-	-
५	परंडा	-	-	-	-	-	-	-	-	विहीरीद्वारे पाणी पुरवठा	
६	भूम	१	१	२	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	१०	१	१४	१	१	२	-	१३	-	-

(४३६)

आधार :- उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व गटविकास अधिकारी

गाडे/-

तक्ता क्रमांक - ११०६

संकरित व अधिक उत्पादन देणा-या पिकांच्या जाती व त्याखालील क्षेत्र वर्ष: १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(क्षेत्र - हेक्टर)

अधिक उत्पन्न देणारी पिके		संकरित		सुधारीत	
पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र	पिकाचे नांव	क्षेत्र
१	२	३	४	५	६
निरंक	निरंक	१) ज्वारी	७४०००	१) भात	९९००
		२) बाजरी	१०९००	२) मका	३३२
		३) मका	११०२	३) ज्वारी (रब्बी)	१३४५३४
				४) गहू	१५६५०
एकूण	x	x	८६००२	x	१६०४१६

(१६५)

टीप:- सुधारीत पिकामध्येच अधिक उत्पादन देणा-या पिकांची माहिती समाविष्ट आहे. सुधारीत पिके व अधिक उत्पादन देणारी पिके यांचे पृथक्करण देता येत नाही.

आधार:- जिल्हा कृषि अधिकारी, जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद.

गाडे/-

तकता क्रमांक - ११-७

रासायनिक उताये वाटप. वर्ष: १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(मे. टन)

नियंत्रित संस्थाकडून	खाजगी संस्थाकडून	स्कूण	शेरा
१	२	३	४
१६५०२	२२३९९	३८९०८	

टीप:- तालुकावार माहिती उपलब्ध नाही.

आधार:- जिल्हा कृषि व विकास अधिकारी, उस्मानाबाद.

गाडे/-

(१६६)

तक्ता क्रमांक - ११०८

साखर कारखाने वर्ष: १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र.	तालुका	साखर कारखान्याचे नांव	सरकारी खाजगी	प्रतिदिन गळीत क्षमता (मे. टन)	प्रत्यक्ष झालेले गळप (मे.टन)	साखरेचे उत्पादन (मे. टन)
१	२	३	४	५	६	७
१	उस्मानाबाद	तेरणा सहकारी साखर कारखाना लि. दोंकी तेरणा नगर	सहकारी	४७५०	५०७४.०९	४९८०७
२	कळंब					
३	उमरगा					
४	तुळजापूर	श्री. तुळजाभवानी शेतकरी सहकारी साखर कारखाना लि. नळदुर्ग	सहकारी	१२५०	३०४६४९	३०,३३३
५	परंडा					
६	भूम					
	एकूण जिल्हा			६०००	८१२०६८	८०१४०

आधार:- १) कार्यकारी संचालक, तेरणा शेतकरी सहकारी साखर कारखाना लि. दोंकी ता. उस्मानाबाद.

२) कार्यकारी संचालक, श्री. तुळजाभवानी शेतकरी सहकारी साखर कारखाना लि. नळदुर्ग ता. तुळजापूर.

(६३६)

तक्ता क्रमांक - ११०९

दुग्ध संस्थांची तालुकावार माहिती.

वर्ष: १९८९-९०.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	दुग्ध संस्थांची संख्या.	सभासदांची संख्या.	गोळा केलेले स्क्रूज दुग्ध (००० लिटर)	सरासरी प्रतिदिन शीत गृहांची संख्या (लिटरमध्ये)	शीत गृहांची क्षमता (हजार लिटर)
१	२	३	४	५	६	७
१	उस्मानाबाद	६८	५३८२	२९,६७	८,१३०	१० प्रतिदिनी
२	कळंब	११०	१२,४४३	५८,९२	१६,१६३	-
३	उमरगा	७४	५६६४	१३,०५	३,५७६	१ हेस्को २ प्रतिदिनी
४	तुळजापूर	७३	६१४७	१७,१९	४,७०९	-
५	परंडा	७५	६०१२	२७,७७	७,६०९	१० प्रतिदिनी
६	भूम	१०४	१५,३७५	१,३५,७५	३७,१९२	१ दुग्ध शाळा ५० प्रतिदिनी
	स्क्रूज जिल्हा	५०४	५१०२३	२८२४२	७७,३७९	७२ क्षमता प्रतिदिनी

आधार :- जिल्हा दुग्ध शाळा विकास अधिकारी, उस्मानाबाद.

गाडे/-

तक्ता क्रमांक - ११०१०

अवधि प्रथम कार्यक्रमाची प्रगती वर्ष: १९८९-९० या कार्यक्रमांतर्गत निवडलेल्या तालुक्यांची संख्या. १) केंद्र पुरस्कृत = ३ २) राज्य पुरस्कृत
३) स्कूल = ५.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	विकास शीर्ष	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद (रु. लाखात)	झालेला खर्च (रु. लाखात)	खर्चाची टक्केवारी	भौतिक साध्याचा तपशील				
					बाब	परिमाण	लक्ष्य	साध्य	साध्याची टक्केवारी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	कृषि विकास	१८.६०	१.५३	८.३२	१) ४० हेक्टरचे प्रत्याधिकांचे भूखंड २) नाला बँडींग	संख्या संख्या	२६१ २६१	- १७४	६६.६६ कामे प्रगती पथावर आहेत.
२	लघु पाटबंधारे	३१.००	४.११	१२.५७	१) लघु सिंचन तलाव २) पधदर्शी योजना ३) पाझर तलाव ४) कोल्हापूरी बंधारे	संख्या संख्या संख्या	- - २९८	- - -	कामे प्रगती पथावर आहेत.
३	पशु सेवर्धन	१.३०			१) कृत्रिम रेतन उपकेंद्रांची स्थापना २) हेल्थ कॅम्पर पशु ३) रोग निदान अन्वेषण प्रयोग शाळा ४) कृत्रिम गर्भधारण केलेले पशु ५) वैरण विकास	संख्या संख्या संख्या संख्या भूखंड संख्या	- - - - ८	- - - - -	कामे प्रगती पथावर आहेत.

तक्ता क्र. ११०१० पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक ११.१० (चालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
४	दुग्ध विकास	-	-	-	दुग्ध सहकारी संस्थांना भांडवलासाठी अनुदान	संस्था संख्या	-	-	-
५	वने व कुरण विकास	५.७१	५.२३	११.५१	१) वनीकरण केलेले क्षेत्र २) कुरण विकास केलेले क्षेत्र	हेक्टर	४५२	४५२	१००
६	सामाजिक वनीकरण	६.११	३.४१	५७.११	वनीकरण केलेले क्षेत्र	हेक्टर	२१०	२१०	१००.००
७	मत्स्य व्यवसाय	२.८२	०.७०	२४.८२	१) मत्स्यबीज २) मत्स्य संवर्धनासाठी ३) मत्स्य उत्पादन	संख्या- लाखात संख्या मे. टन	१.३४	-	-
८	प्रशासन	१.५०	०.२१	११.३३	प्रशासनावरील खर्च	-	-	-	-

(१७०)

आधार :- जिल्हा ग्रामीण विकास यंत्रणा, उस्मानाबाद.

(१७१)

तक्ता क्रमांक - ११०११

स्कात्मिक आदिवासी विकास कार्यक्रमाची प्रगती, त्यावरील तरतूद व वर्ष ८९-९० कार्यक्रमाखाली असणा-या १) तालुक्यांची संख्या - निरंक.

२) गांवांची संख्या - निरंक ३) एकूण लोकांसंख्या (१९८१ जनगणनेप्रमाणे) १०, ३०, ९०० ४) अनुसूचित जमातीची लोकांसंख्या (१९८१ जनगणने प्रमाणे) --

जिल्हा :- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	विकास शीर्ष	तरतूद	वर्ष	वर्षाची तरतूद- दीची टक्केवारी.
१	२	३	४	५
१	अ) कृषि व सलग्न सेवा	-	-	-
२	ग्रामीण विकास	३.४९	३.१३	८९.६८
३	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	-	-	-
४	विद्युत विकास	-	-	-
५	उद्योग व धाणकाम	-	-	-
६	वाहतूक व दळणवळण	-	-	-
७	शिक्षण, कला, क्रीडा कला व संस्कृती.	-	-	-
८	आरोग्य सेवा	-	-	-
९	पाणी पुरवठा गृहनिर्माण व नगर विकास	-	-	-
१०	माहिती व प्रसिध्दी	-	-	-
११	मागास वर्ग कल्याण	०.९२	०.६३	६८.४८
१२	कामगार व कामगार कल्याण	-	-	-
१३	समाज कल्याण व पोषण	-	-	-
	एकूण	४.४१	३.७६	८२.३६
	ब) माडा योजनेखालील तरतूद	-	-	-
	क) न्युकलीयस बजेट	-	-	-

आधार :- जिल्हा नियोजन व विकास परिषद, उस्मानाबाद.

गाडे/-

तकता क्रमांक - ११०१२

वीस कलमी कार्यक्रम - वर्ष : १९८९-९०

जिल्हा :- उस्मानाबाद

अ.क्र.	बाब	परिमाण	उद्दिष्ट	साध्य	
१	२	३	४	५	
१	अ) एकात्मिक ग्रामीण विकास कार्यक्रम	१) जुने लाभार्थी - नवीन लाभार्थी २) अनु. जाती/जमाती लाभार्थी	संख्या (कुटुंबे) - - - - -	४३७८ १६४७	४५०८ १७७२
	ब) जवाहर रोजगार योजना		ला. मनुष्यदिन	१६०७८	१८०२१
	क) लघु उद्योग स्थापन करणे.		संख्या	१२०	१२२
	अ) अतिरिक्त जमिनीचे वण्टप		एकूण	१४३	१८३०५
	ब) लाभधारक	१) एकूण २) अनुसूचित जाती/जमाती	संख्या संख्या	- -	५१ २२
	वेट विंगाराचे पुनर्वसन		संख्या	-	-
	अ) पिण्यासाठी स्वच्छ पाणी	अ) वेडी ब) लोकांसंख्या - १) एकूण २) अनुसूचित जाती/जमाती	संख्या संख्या	१२ २८४२६	१२ २८४२६
	ब) प्राथमिक आरोग्य केंद्रे		संख्या	-	-
	क) उपकेंद्रे		संख्या	-	-
	ड) मुलांची रोग प्रतिकार क्षमता वाढवणे.		संख्या	६९०००	६९०००
	अ) कुटुंब नियोजन शस्त्रक्रिया		संख्या	११३८५	९३००
	ब) सममुल्य शस्त्रक्रिया		संख्या	२९०६८	३०८३८

(१७२)

तकता क्र. ११०१२

तक्ता क्रमांक - ११०१२ (वालू)

१	३	३	४	५
क) एकात्मिक बाल विकास सेवा गट	कामगारांची संख्या	१	१	
ड) अंगणवाडी	"	१२५	१२५	
अ) अनुसूचित जातीच्या कुटुंबांना सहाय्य	कुटुंबे संख्या	५०५	८३५	
ब) अनुसूचित जमातीच्या कुटुंबांना सहाय्य	"	२६९	२९०	
१४ अ) घरासाठी जागा - भूखंड	संख्या	५०५	८३५	
ब) घरबांधणीसाठी अर्ध सहाय्य-घरकुल	"	५०५	९४५	
क) इंदिरा आवास योजना- घरकुल	"	२५०	२५०	
ड) आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल घटकासाठी घरे	"	-	-	
इ) कमी उत्पन्न गटासाठी घरे	"	-	-	
१५ गलिच्छ वस्ती सुधारणा	संख्या	-	-	
१६	संख्या लाजात	६८२	१४०२	
१७ रास्त भावाची दुकाने उघडणे	संख्या लाजात	१०	२०	
१९ अ) वेड्यांचे विद्युतीकरण	संख्या	-	-	
ब) पंपसंवाचे विद्युतीकरण	"	३०००	५५१६	
क) सुधारीत घुली	संख्या	३०००	३४२८	
ड) बायोगॅस	"	१०००	१००७	

(१७१)

आधार:- जिल्हा नियोजन अधिकारी, उस्मानाबाद.

(१७४)

तक्ता क्रमांक - ११-१३

विशेष घटक योजना.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष : १९८९-९०

अ.क्र.	सेक्टर	उपलब्ध झालेली आर्थिक तरतूद (रु. लाखात)	झालेला खर्च (रु. लाखात)	खर्चाची टक्केवारी
१	२	३	४	५
१)	कृषि सलग्न सेवा	६.००	५.२९	९९.८३
२)	ग्रामीण विकास (एकात्मिक ग्रामीण विकास प्रकल्प विकास प्रकल्प व राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार कार्यक्रम)	११५.९१	९७.८८	८४.४४
३)	पाटबंधारे व पूर नियंत्रण	१५.४३	१४.१३	९१.५७
४)	विद्युत विकास (x)	१५.४३	१५.४३	१००.००
५)	उद्योग व क्षणकाम	५.५२	५.५२	१००.००
६)	वाहतूक आणि दळणवळण	४.२८	४.२८	१००.००
७)	शास्त्र तंत्र विद्या आणि पर्यावरण	-	-	-
८)	पर्यटन, सामान्य आर्थिक सेवा.	-	-	-
९)	सामाजिक व सामुहिक सेवा.	९.२६	१०.२१	१०३.००
१०)	आरोग्य सेवा	-	-	-
११)	पाणीपुरवठा, गृहनिर्माण आणि नगर विकास (xx)	१३.९७	१८.३९	१३१.६४
१२)	माहिती व प्रसिद्धी	-	-	-
१३)	मागास वर्गीयांचे कल्याण	-	-	-
१४)	कामगार व कामगार कल्याण	-	-	-
१५)	समाज कल्याण व योजना	११.२५	१३.१९	११७.२४
१६)	केंद्रीय विशेष अनुदान	२१.५६	२३.६०	१०९.४६
१७)	इतर (x) (x) (x)	१३.९५	१३.९५	१००.००
एकूण		२३३.९६	२२३.३७	९५.४३

टीप:- १) (x) ग्रामीण पाणी पुरवठा व सिंचन यासह.

२) (x) (x) सिंचन विहिरी, संजयगांधी योजना व गावठाण क्षेत्र विस्तार योजनासह.

३) (x) (x) (x) सामाजिक वनीकरण, सहकार, मत्स्यव्यवसाय, दुग्धव्यवसाय, पशुसंवर्धन, फलोत्पादन इत्यादी योजनासह.

आधार:- समाज कल्याण अधिकारी, वर्ग - १, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक -१२०१

निवडक शेतमालाच्या सरासरी घाऊर किंमती वर्ष: १९८९ (प्रति किंवटल मूल्य सयामध्ये)

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र.	मालाचे प्रकार	जाने	फेब्रु	मार्च	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट	सप्टेंबर	ऑक्टोबर	नोव्हें	डिसें	वार्षिक सरासरी	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	
१	गहू	बन्सी	३४६	३१५	३१०	३१७	३४५	२७२	३२३	३४७	३२७	३२२	३१०	३२२	३२२
		शरबती	=	२९६	३००	३०७	२९५	३२५	३२५	=	=	=	=	=	३०८
२	ज्वारी	पांढरी	३४९	३४९	३२९	३६०	३७५	३५८	३६०	३५३	३४८	३४८	३२५	३२४	३४८
		पिवळी	२३०	२००	२३०	२१७	२६५	२३६	२६०	२७३	२६३	१७७	१७०	१७२	२२४
		हैब्रीड	३६६	२६३	३७३	३३८	३७४	३५३	२८०	३०४	२८४	१६३	१६३	१६३	३४३
३	बाजरी		१८७	१५४	१६७	१७३	१५४	१६०	१७५	१७४	१८८	१५६	१७३	१७४	१७०
४	मुका		१८८	१९३	१९७	२३६	२२८	२२९	२०५	२१५	१७९	१८६	१७६	१८९	२०३
५	तूर		४९९	५३७	५६८	५६३	६६३	६८६	६६५	५४८	५९५	६९१	६२५	६०१	६०३
६	वधा		६१९	३३९	६११	५९३	६०७	६५३	६३३	६७३	७४३	६७९	५९१	५७९	६०६
७	गूळ		३३५	३३०	४०६	४५२	४४१	५०६	४७२	५५७	५५५	५१०	३८४	३५८	४४२
८	उडीद		४३१	४०१	३९०	४५६	४५०	४४७	३८३	५१८	६६६	५८१	५६९	५७४	४८८
९	मूग		४८८	६०२	६६०	५०५	६६४	५७०	५२३	५६९	६११	६५४	५७०	५९३	५८४
१०	शेंगा		५१८	५३५	५४१	५८९	६००	५७१	५२७	५३८	६५५	६४१	६०५	६२२	५७८
११	करडी		५३०	४७०	४९३	५२१	५३८	५१२	५६४	५५५	६०१	५८५	६५४	६११	५५३
१२	जवस		५६३	६५६	६४०	६६७	६५०	६५८	६५५	६६५	७१०	६९२	६७५	५८३	६५१
१३	तीळ		७६२	७४०	७६८	६२२	९०४	८४४	८७१	८९८	९७०	९६५	९५३	११४२	८६७

(१७५)

आधार:- उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व कृषि उत्पन्न बाजार समित्या.

तक्ता क्रमांक - १२२

जिल्हा मुठ्यालयाच्या ठिकाणाच्या महत्वाच्या वस्तूच्या सरासरी किरकोळ किंमती.

जिल्हा: - उस्मानाबाद

मासिक सरासरी किरकोळ किंमती.

वर्ष: १९८९

(मुल्य समयात)

अ.क्र.	वस्तु	प्रत व प्रका राचे थोड-	परिमाणू	जाने	फेब्रु	मार्च	एप्रिल	मे	जून	जुलै	ऑगस्ट	सप्टें	ऑक्टो	नोव्हें	डिसें	सरासरी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१	तांदुळ उत्तम	लोकल	कि.गॅ.	७.००	७.००	७.००	६.८८	६.५०	६.५०	६.२५	६.००	६.२०	७.३७	७.५०	७.२०	६.७८
२	तांदुळ जाडे भरडे	"	"	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.८८	५.००	४.६०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५८
३	तांदुळ मध्यम	"	"	५.५०	५.५०	५.५०	५.३७	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.५०	५.२०	५.४६
४	गहू	तांबडा	"	४.६०	४.५५	४.०४	३.६४	३.७५	३.७१	३.६०	३.८०	३.७५	३.६५	३.६०	३.५६	३.८५
५	गहू	बन्सी	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६	गहू	-	"	४.४०	४.३०	३.७८	३.४२	३.८०	३.७६	३.७०	३.९०	३.९२	३.८०	३.८०	३.७६	३.८६
७	ज्वारी	पिवळी	"	२.७०	२.५०	२.२०	२.५६	३.००	३.००	२.९०	-	२.८०	२.६०	३.३६	२.६३	२.६२
८	ज्वारी	पांढरी	"	४.४०	४.३०	३.६६	३.७५	४.००	४.००	४.०५	४.००	३.८६	३.८०	३.८०	३.६८	३.९४
९	बाजरी	जाडी भरडी	"	३.००	२.७५	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०	२.५०	२.५६
१०	हरभरा	जाडा	"	७.५०	७.५०	७.४०	६.८७	६.५०	६.३७	६.५०	७.१२	७.५०	७.५०	७.५०	७.३०	७.१३
११	हरभरा दाल	मिलमेट	"	१०.१२	११.२५	१०.००	८.२५	८.५०	८.७०	९.००	९.८५	१०.७४	११.००	११.००	११.७०	९.९०

(७६३)

तक्ता क्रमांक १२२ पुढे चालू.....

तकत क्रमांक - १२.२ (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
१२	तूर दाळ	मिलमेड	कि.ग्रे	२.७५	७.००	७.००	६.८८	६.५०	६.५०	६.२५	६.००	६.२०	७.३७	७.५०	७.२०	६.७८
१३	मूग दाळ	"	"	१०.६२	११.००	११.६०	१२.००	१२.००	१२.००	१२.००	११.५०	११.००	११.००	११.००	१०.६०	११.३६
१४	उडीद दाळ	"	"	१०.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.५०	११.५०	११.००	१०.००	१०.८१
१५	मसूर दाळ	"	"	२.००	२.१२	८.२५	८.५०	२.००	२.००	२.००	२.१०	२.४१	२.८७	१०.३७	२.८०	२.२०
१६	सावर	" सी " ग्रेड	"	६.५८	६.६०	६.८०	७.०६	७.७०	८.३५	८.४०	२.७०	१०.४०	२.१५	८.८०	८.१४	८.१४
१७	गुळ	पिवळा	"	४.५०	४.५०	४.६०	५.२५	५.२५	५.६०	५.५०	७.२५	७.६०	६.७५	७.५०	६.१०	५.८६
१८	भुईमुगाचे तेल	मिलमेड	"	२०.००	२०.००	२०.००	२०.५०	२१.२५	२१.६०	२३.००	२३.५०	२८.००	२८.००	२८.००	२४.२०	२३.२१
१९	पाम तेल	रास्त दराचे दुकान	"	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	-	-	-	-	-	-	१६.००
२०	वनस्पती तूप	तुषार	"	-	-	-	-	-	२८.००	२८.००	३०.४०	३१.००	३१.००	३१.४०	३०.४०	२९.९७
२१	दूध म्हशीचे	-	लिटर	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००
२२	बकरीचे मांस	लोकल	कि.ग्रे	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३२.००	३२.००	३२.००	३२.००	३२.००	३२.००	३१.००
२३	ताजे मासे	"	"	२३.००	२४.००	२४.००	२४.००	-	-	-	१३.५०	१५.००	१५.००	१८.००	१८.००	१९.३८
२४	अंडी	"	डझन	१२.००	१२.००	१२.००	२.६०	२.६०	१२.००	१२.००	८.१०	७.८०	८.२५	८.२५	८.५०	१०.००
२५	मसाल्याचे पदार्थ															
२५	मीठ	पांढरे	कि.ग्रे	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८०	०.८५	१.०५	१.२५	१.२५	१.२५	०.९४
२६	हळद (पावडर)	लोकल	"	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१६.००	१५.००	१३.००	१२.००	१२.००	१२.००	१४.८३
२७	सुक्या मिरच्या	"	"	३६.२५	३७.८५	३१.६०	३२.५०	३८.००	३०.४०	३४.००	३४.००	३४.००	३२.००	३०.००	३०.८०	३५.१०

(रुप)

तकत क्र. १२.२ पुढे वालू.....

तक्ता क्रमांक - १२०२ (पालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
भाजीपाले																
२८	जटाटे	धुपरी	कि.ग्रे.	३.००	३.००	२.००	२.००	३.००	४.००	४.००	४.७५	३.६०	३.००	३.००	३.४०	३.२२
२९	कांदे	लोकल	"	३.००	२.२५	२.००	१.८७	१.५०	१.१०	१.०७	१.१२	०.९२	१.४१	३.३७	३.२०	१.९०
३०	फळे															
	फेळी	-	डझल	३.५०	३.००	३.१०	३.४०	४.३५	५.००	४.२५	४.००	३.५०	३.२५	३.००	३.००	३.६१
३१	चहा	बुक बाँड	कि.ग्रे.	३४.००	३४.००	३४.००	३४.००	३६.००	३८.००	३८.००	३८.००	४७.५०	५८.००	६२.००	६२.००	४२.९५
३२	काँफी पावडर	"	"	३६.००	३६.००	३६.००	३६.००	३६.००	३६.००	३६.००	३६.००	३६.००	३८.००	३८.००	३८.००	३६.२५
३३	जळण, वीज व दिवाबत्ती															
३३	रोकेल	भारतीय	लिटर	२.४०	२.४०	२.४०	२.४०	२.४०	२.४०	२.४०	२.४०	२.४०	२.४०	२.४०	२.४०	२.
३४	कोळसा	लोकल	४० किलो	१४०.००	१४०.००	१४०.००	१४०.००	१४०.००	१४०.००	१४०.००	१४०.००	१४०.००	१४०.००	१४०.००	१४०.००	१४०.००
३५	जळाऊ लाकूड	"	"	३२.००	३२.००	३२.००	३२.००	३२.००	३२.००	३२.००	३४.००	४०.००	४०.००	४०.००	३४.००	३४.३३
३६	काडी पेटी	विम्को	१ नग	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५	०.२५
३७	साडी	सोलापूरी	१ नग	६५.००	६५.००	६५.००	६५.००	६५.००	६५.००	६५.००	६५.००	६५.००	६५.००	६५.००	६५.००	६५.००
३८	शर्टींग राज	जहाद्दूर	मीटर	२२.००	३०.००	३०.००	२२.००	१४.००	१४.००	१४.००	२८.००	३२.००	३२.००	३२.००	३२.००	२५.१६
३९	कोर्टींग	सुती	पेन्टये	"	४०.००	४०.००	४०.००	६५.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	९०.००	७५.४१
४०	पितळी भांडी	पुना	कि.ग्रे.	७०.००	७०.००	७५.००	७५.००	७५.००	७५.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	८०.००	७६.७७

(२६)

तक्ता क्र. १२०२ पुटे वालू.....

तक्ता क्रमांक - १२.२ (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५	१६	१७
४१ साबण कपडे धुण्याचा	५०१ बा	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.००	२.३८	२.५०	२.५०	२.६९
४२ अंगाचे साबण	हमाम १ नग	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०	४.५०
४३ पान (जाण्याचे)	तुरोरी	३.००	३.००	५.००	४.००	४.००	४.००	४.००	२.३०	२.००	२.५०	३.००	३.७५	३.६०	३.३४	
	नग १००															
४४ सुपारी	बरडी कि.गॅ.	३१.२५	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३०.००	३१.००	३२.००	३२.००	३०.५२	
४५ तंबाखू	लोकल "	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२४.००	२८.७०	२८.७०	२४.७८	
४६ शिगा रेट	विस्टल १० नग	३.५०	३.५०	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	५.००	४.०२०	४.६८
४७ लिडी	मुन्ती २५ नग	१.००	१.००	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.२५	१.५०	१.५०	१.२३	
४८ केसाचे तेल	मध्यम १ बाटली	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००	११.००

(१७९)

टीप:- या तक्त्यातील सरासरी किंमती परत सकाच दुकानातून संकलित केलेल्या आहेत. म्हणून त्या पूर्णपणे प्रातिनिधिक आहेत. असे गृहीत धरता येत नाही. परंतु विशिष्ट कालखंडातील किरकोळ किंमती मध्ये झालेला बदल दर्शविणारे स्थूल निर्देशांक म्हणून ही माहिती उपयुक्त ठरावी.

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी अधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - १२३

सोलापूर केंद्रातील कामगारांची ग्राहक किंमतीचे निर्देशांक पायाभूत वर्ष : १९८२ = १००

अ.क्र.	महिना	वर्ष	अन्न	पान सुपारी तंबाखू इत्यादी	इंधन व दिवाबत्ती	घरे	कापड, बिछाना व पादत्राणे	संकीर्ण	सर्वसाधारण निर्देशांक
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
१	एप्रिल	१९८९	१७३	२५१	१३९	२०९	१३४	१६४	१७१
२	मे	"	१७७	२५१	१३८	२०९	१३८	१७०	१७४
३	जून	"	१७५	२५२	१५२	२०९	१४०	१७२	१७५
४	जुलै	"	१७६	२६१	१६७	२११	१४४	१७६	१७८
५	ऑगस्ट	"	१८४	२५९	१५८	२११	१४४	१७७	१८२
६	सप्टेंबर	"	१८६	२६१	१५९	२११	१५३	१७८	१८४
७	ऑक्टोबर	"	१८५	२६२	१५९	२११	१५३	१८०	१८४
८	नोव्हेंबर	"	१८३	२६०	१५९	२११	१५४	१८०	१८३
९	डिसेंबर	"	१७७	२६१	१५९	२११	१५४	१९२	१८१
१०	जानेवारी	१९९०	१७४	२६१	१५६	२२३	१५४	१९६	१८०
११	फेब्रुवारी	"	१७४	२६२	१५६	२२३	१५४	१९७	१८३
१२	मार्च	"	१७५	२६५	१५६	२२३	१५६	१९७	१८२
	वार्षिक सरासरी x		१७९	२५९	१५५	२१३	१४८	१८२	१८०

(१८०)

आधार:- कामगार आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई - २३.

(१८१)

तस्ता क्रमांक - १३०१

पोलीस दलाची एकूण संख्या • वर्ष : १९८९-९०

जिल्हा :- उस्मानाबाद •

अ.क्र.	बाब	वर्ष: १९८९-९० करिता
१	२	३
१	पोलीस दलाची संख्या •	
	अ) पोलीस उपमहानिरीक्षक (वर्ग - १)	-
	ब) पोलीस अधिक्षक	१
	क) सहाय्यक पोलीस अधिक्षक	-
	ड) पोलीस उपअधिक्षक	३
	इ) पोलीस निरीक्षक	८
	ई) पोलीस उपनिरीक्षक	३८
	ग) जमादार	४५
	फ) हवालदार	२०४
	म) शिपाई	७४०
	एकूण पोलीस दलाची संख्या	१०३९
२	पोलीस ठाणे	संख्या १४
३	आऊट पोस्ट	संख्या १४
४	सब पोस्ट	संख्या -
५)	लॉक-अप्स	संख्या १४
६	पोलीस ठाणे, आऊट पोस्ट, सबपोस्ट, आदिंची सोय असलेली गांवे व शहरे	संख्या २८
७	पोलीस दलाचा एकूण खर्च (समये लाखात)	३,३३

आधार :- जिल्हा पोलीस अधिक्षक, उस्मानाबाद •

गाडे/-

तक्ता क्रमांक - १३०२

जिल्हा: उस्मानाबाद

गुन्ह्या संबंधी आकडेवारी- १९८९ या वर्षाकरिता.

अ.क्र.	गुन्ह्याचा प्रकार	प्रकरणांची संख्या	वैकशी चालू असलेली प्रकरणे	मागील वर्षी कोर्टात चालू असलेली प्रकरणे	न्यायालयात न्यायालयाने चौकशी करण्यासाठी प्रविष्ट केलेली प्रकरणे	न्यायालयाने निदर्श असलेली प्रकरणे	दोषी ठरलेली प्रकरणे	वर्षाच्या शेवटी न्यायालयातील प्रलंबित प्रकरणे	
१	दखलपात्र गुन्ह्यास मदत करणे	-	-	-	-	-	-	-	१०
२	दखलपात्र गुन्ह्याबाबत फट करणे	-	-	-	-	-	-	-	-
३	सार्वजनिक शांतता, सुरक्षितता	५६	३	३२९	५७	२८	३६	७	२१५
४	व्यक्तीविषयक गंभीर गुन्हे	५६७	४७	१०४३	५१५	६३	२३४	५३	१२१९
५	व्यक्ती आणि मालमत्ता विषयक किंवा पकृत मालमत्ता विषयक गंभीर गुन्हे	२०३	१९	२५८	७३	११	५७	१३	२५०
६	व्यक्ती विषयक किरकोळ गुन्हे	१०४	१	३३३	१००	१०	४९	१५	२५८
७	मालमत्ता विषयक किरकोळ गुन्हे	४३६	३७	६२३	१८०	१७	११६	७७	५९३
८	वन न नोंदलेले इंडियन पिन कोड व्हालील इतर गुन्हे	१३८६	१०७	२४५५	९६६	१३०	४९०	१७१	३६३०
९	वन नमुद न केलेले इतर गुन्हे	२१३	२१३	४८४०	१८९९	३५९	९७२	२३५	५१६५
	अ) विशेष किंवा स्थानिक कायद्या-१७७८	३६८	-	२२९२	१९८६	१३९	४६८	६९८	२९८०
	ब) जी. स्व. ओ. आर. १९४७	२	-	-	-	-	-	-	२
	वा कायद्याव्हालील गुन्हे	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण जिल्हा वरील	४५२३	६८१	७१३६	३२७९	३९८	१४४०	१०३३	८१४७

(१८२)

टीप:- (x) संदर्भिय वर्षात दाखल झालेल्या प्रकरणांची संख्या. आधार:- जिल्हा पोलीस अधीक्षक, उस्मानाबाद.

(१८३)

तकता क्रमांक - १३०३

तुरंगात दाखल झालेले गुन्हेगार.

जिल्हा: - उस्मानाबाद

वर्ष: १९८९-९०

अ.क्र.	बाब	पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१	रेल्वे अधिनियम	-	-	-
२	मुंबई पोलीस अधिनियम	१११	-	१११
३	मुंबई दारखंदी अधिनियम	१०६	५	१११
४	क्रिमिनल प्रोसीजर कोड अधिनियम	-	-	-
५	घरपन्नेडी व चोरी	३६	१	३७
६	खोटे दस्तावेज व पसवणूक	५	-	५
७	डून	३८	२	४०
८	डाके व दरोडे	२	-	२
९	हल्ला व दुखापत करणे.	३९	२	४१
१०	पुस लावून पळविणे व बलात्कार	१२	१	१३
११	लष्करी गुन्हे	१	-	१
१२	इतर संकीर्ण गुन्हे	९०	४	९४
	एकूण	४४०	१५	४५५

आधार:- अधिक्षक, जिल्हा कारागृह, उस्मानाबाद.

गाडे/-

(१८४)

तक्ता क्रमांक - १३०४

तुर्ंगात दाखल झालेल्या गुन्हेगारांची वयोगटानुसार व शैक्षणिक पात्रतेनुसार वर्गीकरण.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष: १९८९-९०

अ.क्र.	बाब	गुन्हेगारांची संख्या		
		पुरुष	स्त्रिया	एकूण
१	२	३	४	५
१	१८ वर्षां आलील			
	१.१ अशिक्षित	६	२	८
	१.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे	-	-	-
	१.३ वायता व लिहीता येणारे	२	-	२
२	१८ ते २१ वर्षे			
	१.१ अशिक्षित	१६	१	१७
१.२	१.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे	-	-	-
	१.३ वायता व लिहीता येणारे	२९	-	२९
३.३	२२ ते ३० वर्षे			
	१.१ अशिक्षित	१०५	६	१११
	१.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे	-	-	-
	१.३ वायता व लिहीता येणारे	११०	-	११०
४	३१ ते ४० वर्षे			
	१.१ अशिक्षित	५६	१	५७
	१.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे	-	-	-
	१.३ वायता व लिहीता येणारे	५७	-	५७
५	४१ ते ६० वर्षे			
	१.१ अशिक्षित	२६	५	३१
	१.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे	-	-	-
	१.३ वायता व लिहीता येणारे	२६	-	२६
६	६१ वर्षांवरील			
	१.१ अशिक्षित	६	-	६
	१.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे	१	-	१
	१.३ वायता व लिहीता येणारे	१	-	१
७	एकूण			
	१.१ अशिक्षित	२१५	१५	२३०
	१.२ अशिक्षित फक्त वायता येणारे	-	-	-
	१.३ वायता व लिहीता येणारे	२३५	-	२३५

आधार:- अधिक्षक, जिल्हा कारागृह, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - १३०५

दिवाणी व फौजदारी न्यायालयात निकालात काढलेली कामे.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष : १९८९.

दिवाणी संस्था				फौजदारी (संख्या)			
मूळ		अपील		मूळ		अपील	
नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण	नियमित	संकीर्ण
१	२	३	४	५	६	७	८
२३८४	११५१	१३४	८०	७१३६	११०५	११४	१७८

टीप:- मूळ फौजदारी नियमित ७१३६ प्रकरणांपैकी २४८६ प्रकरणे जिल्हा दंडाधिकारी व कार्यकारी दंडाधिकारी यांनी निकाली काढलेली आहे.

आधार:- जिल्हा व सत्र न्यायाधीश, उस्मानाबाद.

(१८५)

तक्ता क्रमांक - १४०१

बैंक कार्यालये, वर्गीकृत बैंका यांची संख्या, त्यांच्या ठेवी व कर्ज, वर्ष: ३१-१२-८९ रोजी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	बैंकांची कार्यालये असलेली गावे व शहरे.	त्याजालील येत असलेली (लोकसंख्या (१९८१ जनगणना)	वर्गीकृत बैंकांची संख्या	बैंकांची कार्यालय संख्या.	वर्गीकृत ठेवी वर्गीकृत बैंकांची ठेवी (रु. लाखात)	वर्गीकृत बैंकांच्या आगाऊ रक्कमा (रु. लाखात)	सहकारी बैंकांची संख्या.
१	२	३	४	५	६	७	८	९
एकूण	जिल्हा	५५	३४३५०६	६	६९	४८,४२,४६	३८४४.८६	८६
१	उस्मानाबाद	९	९०९८३	६	१५	-	-	१९
२	कळंब	१०	५१९०२	४	११	-	-	१४
३	उमरगा	१४	८४,०७२	४	१७	-	-	२१
४	तुळजापूर	१०	५७९,१०	४	१२	-	-	१६
५	परंडा	६	२५०८३	३	८	-	-	७
६	भूम	६	३३५५६	३	६	-	-	९

(१८३)

- टीप:- १) बैंकेच्या ठेवी व आगाऊ रक्कमा तालुकावार उपलब्ध नसल्यामुळे एकूण जिल्ह्याची आकडेवारी दिलेली आहे.
- २) सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांच्या माहितीचा यात समावेश आहे.
- ३) वर्गीकृत बैंका यामध्ये राष्ट्रीय कृत बैंकांवाही समावेश आहे.
- ४) स्तंभ क्रमांक ५ जिल्हा एकूण पुढील आकडा जिल्ह्यामध्ये किती वर्गीकृत बैंका आहेत ही माहिती दर्शवतो. त्यामुळे हा आकडा प्रत्येक तालुक्यापुढे दिलेल्या आकड्यांची बेरीज दर्शवतो नाही.

आधार :- आग्रजी बैंक ऑफिसर, उस्मानाबाद.

(११८७)

तक्ता क्रमांक - १४०२

संयुक्त भांडवली संस्था वर्ष : ३१ मार्च १९९०

जिल्हा :- उस्मानाबाद

भाग भांडवल असलेल्या मर्यादीत संस्था		हमीद्वारे मर्यादीत असलेल्या आणि नफ्यासाठी काम न करणा-या संस्था		स्कूण
सार्वजनिक	खाजगी	सार्वजनिक	खाजगी	स्कूण
१	२	३	४	५

१ ७ - - ८

आधार :- कंपनी व्यवहार जाते, कायदा, न्याय, आणि कंपनी व्यवहार मंत्रालय,
भारत सरकार नवी दिल्ली.

(१८८)

तकत क्रमांक - १४०३

उत्तरविलेल्या विमापत्रांची संख्या व विम्याची रक्कम.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

वर्ष: १९८९-९०

अ.क्र.	बाव	परिमाण	वर्ष १९८९-९०
१	२	३	४
१	शाखा	संख्या	२
२	उत्तरविलेली विमा पत्रे	संख्या	६९४३
३	व्यपगत विमा पत्रे	संख्या	१५२८

४ विम्याची रक्कम.

अ) विम्याची रक्कम "०००" सपये २१०५३०

ब) व्यपगत विम्याची रक्कम. "०००" सपये ३८४३०

आधार:- १) शाखा व्यवस्थापक, भारतीय जीवन विमा निगम,
उस्मानाबाद.

२) शाखा व्यवस्थापक, भारतीय जीवन विमा निगम,
कर्लंब.

गाडे/-

तक्ता क्रमांक - १५०१

जिल्ह्यातील चित्रपट गृहाविषयी आकडेवारी - वर्ष - १०८९-९०

जिल्हा : उस्मानाबाद.

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	संख्ये संख्या	कायम स्वस्माची चित्रपटगृहे प्रत्येक ठेकासाठी असलेली आसन क्षमता	संख्या	पिरती चित्रपटगृहे प्रत्येक ठेकासाठी असलेली आसन क्षमता	वसूल केलेला करमजकूर कर (समये)
१	२	३	४	५	६	७
	हक्क सक्क जिल्हा	१०	४,९७६	८	२७०५	१७७५४०४
१	उस्मानाबाद	२	११६२	३	१४३०	९२९०७७
२	कळंब	१	४२५	-	-	१०,६६३
३	उमरगा	३	१५४०	४	११३०	४,८३,०५१
४	तुळजापूर	२	९४९	१	१४५	३,३४,६०८
५	परंडा	-	-	-	-	-
६	भूम	२	९००	-	-	१९,००३

टीप:- १) कायम स्वस्माच्या चित्रपट गृहामध्ये निम कायम स्वस्माचे चित्रपटगृहे समाविष्ट आहेत.

२) स्तंभ ४ मध्ये कायम स्वस्माच्या चित्रपटगृहांची आसन क्षमता दर्शविली आहे व स्तंभ क्र. ६ मध्ये निम कायम स्वस्माच्या चित्रपटगृहांची आसन क्षमता दर्शविली आहे.

(१२१)

(१९०)

तक्ता क्रमांक - १५०२

गोळा केलेल्या अल्पबचतीची रक्कम. वर्ष: १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(समये हजाराला)

अ.क्र.	योजनेचे वर्णन	लक्ष्य	एकूण गोळा केलेली रक्कम	काढून घेतलेली रक्कम	निव्वळ गोळा केलेली रक्कम
१	२	३	४	५	६
१	टपाल कार्यालय बचत बँक पुनरावर्ती ठेवी	-	६१७७८	४९३१९	(+) १२४५९
	संचित मुदतीची ठेव	-	५८२	७७६	(-) १९४
	एकूण संचित व पुनरावर्ती ठेवी (२ + ३)	-	३१२४५	२३९९४	७२५१
	सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी (पोस्ट) स्टेट बँक ऑफ इंडिया	-	१७८	-	(+) १७८
	एकूण सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी (४ + ५)	-	१२९७	१५७	११४०११४०
	राष्ट्रीय बचत पत्रे २ ते ८ मालिका	-	७८४८	३०४८	(+) ४८००
७)	सार्व जनिक सुरक्षा प्रमाणपत्रे	-	-	-	-
८)	इतर सर्व जुनी प्रमाणपत्रे	-	-	-	-
९)	इंदिरा विकास पत्रे	-	-	-	-
१०)	राष्ट्रीय बचत योजना (१९८९)	-	४८७१	-	(+) ४८७१
११)	इतर	-	-	-	-
	एकूण	-	१९९१९	३०४८	१६८७१
	संचित व पुनरावर्ती गुंतवणूक	-	३२९९४	३१२४५	१७४९
	संचित व पुनरावर्ती ठेवी खाती (संख्या)	-	x	x	२०२३९
	सार्वजनिक भविष्य निर्वाह निधी खाती (संख्या)	-	x	x	x
	सार्वजनिक भविष्य निधी गुंतवणूक	१००००	१३१०	-	१३१०
	अभिकर्त्यांकडून झालेली गुंतवणूक	५२५००	२७५००	-	२७५००
	इ.पी.एफ. गुंतवणूक	-	-	-	-
	इतर	-	-	-	-
	एकूण	६२५००	६१८०	३१२४५	५०७९८

आधार:- सहाय्यक संचालक, अल्प बचत, जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - १५०३

तालुका निहाय गोळा केलेला जमीन महसूल वर्ष: १९८९-९०.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(समये हजारत)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	वाळू वर्षाची जमीन महसुलाची एकीकृत मागणी (पूर्वीच्या वर्षाची जमा रक्कम सोडून)	एकीकृत जमीन महसुलाची थकबाकी (अधिकृत, अनाधिकृत)	एकीकृत जमीन महसुलाची एकूण मागणी (३-५)	सूट	निलंबित वसूली
१	२	३	४	५	६	७
	एकूण जिल्हा	३३८१	२७३६	६११७	१९५	-
१	उस्मानाबाद	३८७	४८९	८७६	१९५	-
२	कळंब	३२४	५१	३७५	-	-
३	उमरगा	११८३	१०४७	२२३०	-	-
४	तुळजापूर	१२८७	९०५	२१९२	-	-
५	परंडा	१०८	१६६	२७४	-	-
६	भूम	९२	७८	१७०	-	-

(१९९)

तक्ता क्र. १५०३ पुढे वाळू.....

तकता क्रमांक १५०३ (वालू)

अ.क्र.	तालुका	वसुलीपात्र ५- (६-७)	प्रत्यक्ष वसुली	सकूण जातेदारांची संख्या
१	२	८	९	१०
	सकूण जिल्हा	५९२२	४६०७	२११५९३
१	उस्मानाबाद	६८१	५३५	३९५०५
२	फळंब	३७५	२७३	३९०००
३	उमरगा	२२३०	१७८५	३६११६
४	तुळजापूर	२१९२	१६४०	३८९४०
५	परंडा	२७४	२३६	३३४५२
६	भूम	१७०	१३८	२४५८०

आधार : - उस्मानाबाद जिल्ह्यातील सर्व तहसीलदार.

(११२)

तक्ता क्रमांक - १५०४

छापडाने आणि छापलेली व प्रकाशित केलेली वर्तमानपत्रे आणि नियत कालिके वर्ष : ३१ मार्च १९८९.

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	मुद्रणालयांची संख्या	उ दैनिके				साप्ताहिके					
			मराठी	हिन्दी	इंग्जी	इतर	एकूण	मराठी	हिन्दी	इंग्जी	इतर	एकूण
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३
	एकूण जिल्हा	६७	८	-	-	८	६	५	-	-	-	५
१	उस्मानाबाद	३४	७	-	-	-	७	-	-	-	-	-
२	कळंब	९	१	-	-	-	१	३	-	-	-	३
३	उमरगा	७	-	-	-	-	-	२	-	-	-	२
४	तुळजापूर	९	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
५	परंडा	३	-	-	-	-	३	-	-	-	-	-
६	भूम	५	-	-	-	-	-	१	-	-	-	१x

(१९३)

तक्ता क्र. १५०४ पुढे वाळू.....

तक्ता क्रमांक - १५०४ (घालू)

अ.क्र.	जिल्हा तालुका	पाक्षिके					मरसिके				
		मराठी	हिन्दी	इंग्रजी	इतर	सकूण	हिन्दी मराठी	इंग्रजी हिन्दी	इंग्रजी	इतर	सकूण
१	२	१४	१५	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३
	सकूण जिल्हा	१	-	-	-	१	-	-	-	-	-
१	उस्मानाबाद	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२	कळंब	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
३	उमरगा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
४	तुळजापूर	१	-	-	-	१	-	-	-	-	-
५	परंडा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
६	भूम	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

(४२६)

आधार :- जिल्हाधिकारी, उस्मानाबाद.

तक्ता क्रमांक - १५०५

स्वस्त धान्य दुकानांना पुरविलेले तांदुळ, गहू व साखर. वर्ष: १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(आकडे "००" टनात)

गहू			तांदुळ			साखर			नियमित स्वस्त धान्य वाटप दुकान (संख्या)
जिल्हा/मुख्यालय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	एकूण	जिल्हा/मुख्यालय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	एकूण	जिल्हा/मुख्यालय	जिल्ह्यातील इतर ठिकाणे	एकूण	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
३५	९३	१२८	१३	३१	४४	१०	५१	६१	९३५

(५१६)

आधार:- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

गाडे/-

तक्ता क्रमांक - १५०६

मागणी व वसूल केलेले धान्य वर्ष: १९८९-९०

जिल्हा:- उस्मानाबाद

(आकडे "००" टनात)

मागणी

लेव्ही

मागणी वसुलिवी

(सर्व धान्यांची)

वसूल केलेले

दक्केवारी

(एकूण मागणी)

तांदूळ

गहू

ज्वारी

बाजरी

इतर

एकूण

१

२

३

४

५

६

७

८

नि रं क

टीप:- १) शासनाने १९७५-७६ पासून लेव्ही वसुली बंद केली असल्यामुळे मागणी आणि वसुलीचा प्रश्न उद्भवत नाही.

२) सध्या आधारभूत किंमत योजनेतर्गत धान्य खरेदी होते.

आधार:- जिल्हा पुरवठा अधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय, उस्मानाबाद.

ग डे/-

(१९६)

तक्ता क्रमांक - १५०७

१९८९ मधील लोकसभा निवडणूक व १९९० मधील विधानसभा निवडणूकी संबंधी आकडेवारी.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	लोकसभा - १९८९ मतदार संघाचे नांव.	सकूण मतदारांची संख्या.	मतदान केलेल्या मतदारांची संख्या	सकूण मतदारांच्या संख्येशी झालेल्या मतदारांशी टक्केवारी.		
१	२	३	४	५		
		पुरुष	स्त्रिया	सकूण		
१	उस्मानाबाद	८,६५,५,८३	२,६३,३७५	२,०१४४५	४६,४८२०	५३.७०
	सकूण	८,६५,५,८३	२,६३,३७५	२,०१४४५	४६,४८२०	५३.७०
विधानसभा - १९९०						
मतदार संघाचे नांव.						
१	उस्मानाबाद	१६५,९५७	६०३५५	५०४९०	१,१०,८४५	६६.७९
२	कळंब	१,५०,६५१	४७१७२६	३६७०७	८४१४३३	५६.०४
३	उमरगा	१,६०,९५६	५२,९७८	४६६५३	२९,६३१	६१.८९
४	तुळजापूर	१,३४,४५८	४८,७४२	४३,५९६	९२,३३८	६८.६७
५	परंडा - भूम	१,६२,४११	५८,१४८	४९,४०४	१०७५५२	६६.२२
	सकूण	७,७४,४३३	२,६७,९४९	२,२६,८५०	४,९४,७९९	६३.८९

(१४६)

तक्ता क्रमांक १५०७ पुढे चालू.....

तक्ता क्रमांक - १५.७ (वालू)

अ.क्र. लोकसभा - १९८९.		पक्षवार मते मिळालेल्यांची संख्या.							
अ.क्र.	मतदार संघाचे नांव	राष्ट्रीय काँग्रेस (आय)	राष्ट्रीय काँग्रेस (एस)	जनता दल	शेतकरी कामगार पक्ष	दूरदर्शी	हिंदुमहासभा	बहुजन समाज पार्टी	शिवसेना
१	२	८	९	१०	११	१२	१३	१४	१५
१	उस्मानाबाद	२,५२,८४१	-	-	१०२७४९	१३८९	२३७२	७२५	७,८४१४
	एकूण	२,५२,८४१	-	-	१०२७४९	१३८९	२३७२	७२५	७,८४१४
विधानसभा - १९९०									
मतदार संघाचे नांव									
१	उस्मानाबाद	६६,८८४	-	३४४७०	-	१९६	-	-	७१९०
२	कलंब	-	-	-	३५५८८	११३	-	-	१७०१५
३	उमरगा	३६,२७७	-	२१९०	-	-	-	-	-
४	तुळजापूर	४७,४७४	-	-	३२१०८	११०	-	२०१	६९३८
५	परंडा - भूम	५८९१२	-	-	२७९४१	३७२	-	-	१४३२२
	एकूण	२,०९५४७	-	३६,६६०	९५,६३७	७९१	-	२०१	४५,४६५

तक्ता क्र. १५.७ पुढे वालू.....

तंक्ता क्रमांक - १५७ (घालु)

अ.क्र.	लोक्सभा-१९८९	भा.रि.	स्वतंत्र	स्वतंत्र	स्वतंत्र	स्वतंत्र	स्वतंत्र	स्वतंत्र	स्वतंत्र	स्वतंत्र	स्वतंत्र	स्वतंत्र	स्वतंत्र	स्वतंत्र
मतदार संघाचे नांव	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष	पक्ष
१	२	१६	१७	१८	१९	२०	२१	२२	२३	२४	२५	२६	२७	२८
१	उस्मानाबाद	-	१२२७	६३१	१७८०	९४०	७५८०	६२७	-	-	-	-	-	-
	एकूण	-	१२२७	६३१	१७८०	१७८०	७५८०	६२७	-	-	-	-	-	-
विधानसभा - १९९०														
मतदार संघाचे नांव														
१	उस्मानाबाद	-	२८४	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२	कळंब	९९८	२२१	७०८	४३	४८७	२८९	२४८३९	८५७	१६२९	-	-	-	-
३	उमरगा	-	७३३	२२७	१९४२	१६४	१७३१०	१६२	२९४७	१५९	२६८	२१६	२३१०२	५४८
४	तुळजापूर	१२३५	१४८६	३५४	१०३	३३३	१५९	-	-	-	-	-	-	-
५	परंडा - भूम	६१३	३९२	२३९०	२४१	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	एकूण	२८४६	३११६	३६७९	२३२९	९८४	२७७५८	२५००१	३८०४	३१४८	२६८	२१६	२३१०२	५४८

(१९९)

आधार :- जिल्हा निवडणूक अधिकारी, उस्मानाबाद.

गाडे/-

अधिकारी व प्रवासी यांच्यासाठी असलेल्या बंगल्यांची तालुकावार यादी वर्ष: ३१-३-९० रोजीची.

जिल्हा:- उस्मानाबाद.

अ.क्र.	तालुका	बंगल्याचे नांव व पत्ता.
१)	उस्मानाबाद	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, उस्मानाबाद, अधीक्षक पोलीस यांचे कार्यालयासमोर, उस्मानाबाद. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, टाकी, ता. उस्मानाबाद टाकी बस स्टॅन्ड जवळ. ३) पाटबंधारे विभाग, विश्रामगृह, उस्मानाबाद मंडळ कार्यालया शेजारी सिंघन भवन, आनंद नगर उस्मानाबाद.
२)	कळंब	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, कळंब दिवाणी कोर्ट कार्यालयाजवळ. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह येरमाळा, ता. कळंब बस स्टॅन्ड समोर.
३)	उमरगा	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, उमरगा पंचायत समितीच्या समोर. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, डाळिंब. ता. उमरगा.
४)	तुळजापूर	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, तुळजापूर. स्. टी. स्टॅन्ड जवळ. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, नळदुर्ग ता. तुळजापूर बस स्टॅन्ड जवळ. ३) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, प्रवासी बंगला, तुळजापूर, सोलापूर रोडवर.
५)	परंदा	१) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, स्टेट बँक ऑफ इंडिया शाखेजवळ परंदा.
६)	भूम	१) जिल्हा परिषद, विश्रामगृह, भूम. २) सार्वजनिक बांधकाम विभाग, विश्रामगृह, भूम कला व वाणिज्य महाविद्यालया समोर. ३) पाटबंधारे विभाग, विश्रामगृह, भूम.

(२००)

आधार:- १) कार्यकारी अभियंता (बांधकाम) जिल्हा परिषद, उस्मानाबाद. २) कार्यकारी अभियंता, पाटबंधारे विभाग, उस्मानाबाद.
३) उपविभागीय वन अधिकारी, उस्मानाबाद. ४) कार्यकारी अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, उस्मानाबाद.
५) महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळ, तुळजापूर.

(२०१)

तक्ता क्रमांक - १५०९

जिल्ह्यातील रेल्वे स्थानकांची तालुकावार यादी • ३१-३-८९ या दिवसांची •

जिल्हा :- उस्मानाबाद •

अ.क्र.	तालुका	रेल्वे स्थानकाचे नांव	रेल्वेचा प्रकार	रेल्वेचे क्षेत्र विभाग
१	२	३	४	५
१	उस्मानाबाद	पळसप	नॅरोगेज	दक्षिण मध्ये रेल्वे
२	उस्मानाबाद	तेर	"	"
३	उस्मानाबाद	ढोकी	"	"
४	उस्मानाबाद	कळंब रोड	"	"
५	उस्मानाबाद	येडशी	"	"
६	उस्मानाबाद	रामलिंग	"	"

टीप :- सोलापूर जिल्ह्यातून उस्मानाबाद जिल्ह्यात वर्ग करण्यांत आलेल्या आठ ठिकाणांच्या माहितीचा यात समावेश आहे •

आधार :- भारतीय रेल्वेचे वेळापत्रक •

तक्ता क्रमांक - १५०१०

निवडक निर्देशांकांचे कल

जिल्हा:- उस्मानाबाद

अ.क्र.	बाब	परिमाण				वर्ष						
		१९५०-५१	१९६०-६१	१९७०-७१	१९८०-८१	१९८५-८६	१९८६-८७	१९८७-८८	१९८८-८९	१९८९-९०	१९९०-९१	
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	
अ)	क्षेत्रफळ आणि लोकसंख्या											
		१९५१	१९६१	१९७१	१९८१							
		जुना नवीन उस्मानाबाद जिल्हा उस्मानाबाद										
१)	क्षेत्रफळ चौ.कि.मी.	१४११७	७३६२.५	७३६२.५	७५१२.४	x	x	x	x	x		
२)	एकूण लोकसंख्या हजारोंत	१२,१०	७११	९,१८	१०,३०	x	x	x	x	x		
३)	लोकसंख्येची घनता प्रत्येक चौ.कि.मी.	८४	९७	१२४	१३७	x	x	x	x	x		
४)	शेती च्यवसायात गुंतलेल्या कामगारांची एकूण कामगारांशी टक्केवारी (शेतमजुरासह)	७१.६०	८७.१०	८६.१२	८३.८२	x	x	x	x	x		
ब)	शेती आणि जलसिंचन											
१)	जंगलच्याप्त क्षेत्रफळ हेक्टर हजारोंत	१.०	१.२	१.२	१.०	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.		
२)	लागवडी लायक क्षेत्र " "	१२.९८	७.१६	७.१०	६.९५	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.		
३)	प्रत्येक शेत मजुरामागे लागवडी लायक क्षेत्र हेक्टर	१९५१	१९६१	१९७१	१९८१							
		जुना उस्मानाबाद										
		१.५१	४.५५	२.६२	४.२८							
		(१९५१, १९६१, १९७१, १९८१)										
		तक्ताक्र. १५.१०पुटे वालू.										

(१०१)

तक्ता क्रमांक १५-१० (वालु)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
४) स्कूण पिकाखालील क्षेत्र	हेक्टर हजारात	८३२	५५४	५८२	६३९	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
५) निव्वळ पिकाखालील क्षेत्र	"	८३९	५३४	५४८	५५८	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
अ) अन्नधान्याखालील क्षेत्र	"	६६०	४१६	४३०	५१६	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
ब) उसाखालील क्षेत्र	"	२	४	५	१०	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
क) भुईमुगाखालील क्षेत्र	"	६६	६३	६७	१५	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
ड) कापसाखालील क्षेत्र	"	४३	५	०.२७	अ	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
६) प्रत्येक शेत मजूरामागे पेरलेले (निव्वळ हेक्टर)		१९५१	१९६१	१९७१	१९८१						
(१९५१, १९६१, १९७१, १९८१)	"	०.९५	१.७०	२.००	३.६३	उ.ना.	x	x	x	x	
७) निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्राची सकापेडा	"	४.५१	३.७०	६.१४	१४.६५	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
जास्त वेळा पेरलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी:											
८) स्कूण बागायत क्षेत्र	हेक्ट हजारात	२४	४२	६४	७३	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
९) स्कूण पिकाखालील क्षेत्राची स्कूण बागायत क्षेत्राची टक्केवारी	"	२.८९	७.६५	११.६१	११.४०	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
१०) निव्वळ बागायत क्षेत्र (पृष्ठ भागीय)	"	२४	३६	६०	६७	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
११) कॅनॉलद्वारे बागायत क्षेत्र (पृष्ठ भागीय)	"	अ	३	६	२१	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
१२) विहिरीद्वारे बागायत क्षेत्र	"	३२	३४	५३	४६	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
१३) इतर साधनाद्वारे बागायत क्षेत्र	"	१	उ.ना.	१	-	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	

(२०३)

तक्ता क्र. १५-१० पुढे वालु.....

तक्ता क्रमांक -१५०१० (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
१४) ओलिताखालील क्षेत्र											
अ) अन्नधान्य	हेक्टर हजारात	१५	३३	४९	५३	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
ब) उस	"	२	४	५	१०	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
क) भुईमूग	"	-	०.०१९	०.३९८	३	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
ड) पळे	"	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	०.२५८	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
इ) कापूस	"	उ.ना.	०.२२	०.०३१	०.००७	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	
क) मृदसंधारण कामे											
१) बांध बंदिस्ती क्षेत्र	हेक्टर हजारात	उ.ना.	अ	उ.ना.	उ.ना.	४	३	२	उ.ना.	उ.ना.	
२) सपाटीकरण केलेले क्षेत्र	"	-	-	-	-	४	५	६	उ.ना.	उ.ना.	
३) पडीक जमीनीचे वहीत केलेले क्षेत्र	"	-	-	-	-	अ	अ	अ	उ.ना.	उ.ना.	
ड) शेती अवजारे		१९५६	१९६१	१९६६	१९७२	१९८२	१९८७				
१) नांगर	संख्या	२३	३१	२	४	६	९	x	x	x	
अ) लाकडी	हजारत										
ब) लोखंडी	"	१९	२१	१२	१५	१९	२८	x	x	x	
२) जलसिंचनासाठी ऑईल इंजिन्स	संख्या	१९८	२७३०	४८७१	८८९२	४८५८	x	x	x	x	
३) जलसिंचनासाठी विद्युत मोटार	संख्या	२७	५७	९४३	५४३४	१२०४९	x	x	x	x	

(२०२)

तक्ता क्रमांक - १५०१० (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
घ)	अ) विद्युतवर चालणारे उत्स क्रमर्स	संख्या	८८	७८२	४८०	३६७	५९६	x	x	x	x
	ब) बेलांच्या सहाय्याने उत्स क्रमर्स	"	५९१	९१८	७२२	११९	११०	x	x	x	x
ई)	पशुधन		१९५६	१९६१	१९६६	१९७२	१९८२	१९८७	x	x	x
	१) एकूण पशुधन	संख्या हजारत	१०९६	१२८६	५६३	५८८	६६२	७३६	x	x	x
	२) प्रत्येक बैलजोडीमागे निव्वळ		६०४४	६०४६	७०२४	७०५६	८०१२	७०३०	x	x	x
	पिकाजालील क्षेत्र (तीन वर्षावरील बैल)										
	३) कोंबड्या	"	१२८	२७७५	१०१	१४३	१७७	२२९	x	x	x
फ)	कारखाने सेवायोजन		१९५१	१९६१	१९६६	१९७०	१९७४	१९७७	१९८५	१९८६	१९८७ १९८८ १९८९
	१) वालू कारखाने	संख्या	लातूर ७	उस्मानाबाद २०	जिल्हयाची माहिती २१	२०	३०	३४	३४	३५	३४ ३० ३१
	२) सरासरी दैनिक कामगार	"	४२३	१०५५	८२४	१७६५	१६०४	२५०३	१७३८	१७२०	८२९ १५३० ३६२३
	३) प्रत्येक एक लाख लोकसंख्येमागे नोंदणीकृत कारखान्यातील कामावरील कामगारांची	संख्या	१९५१	१९६१	१९६६	१९७०	१९७४	१९७७	१९८५	१९८६	१९८७ १९८८ १९८९
			३५	७१	५६	९३	८५	९२	१०५	१०८	८१ ६० ९१

(१०५)

तक्ता क्रमांक १५०१० पुढे वालू.....

तक्ता क्रमांक ५ १५०१० (वालू)

	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
ग) विद्युत				जुन्या उस्मानाबाद जिल्हयासाठी				नविन उस्मानाबाद			
१) विद्युत निर्मिती दश लाख तास तास किलो वॅट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
२) वापरलेली विद्युत	"	उ.ना.	०.४	२.८	१३.४	१३.४	७८.०	८६.१	९०.१	२९१.१	
३) विद्युतीकरण झालेली शहरे	"	उ.ना.	४	१३	१३	१३	८	४	८	८	
४) विद्युतीकरण झालेली गावे	"	उ.ना.	-	४२८	१२४२	१३०३	६९८	७०६	७१२	७१२	
घ) सहकार											
१) एकूण सहकारी संस्था	संख्या	उ.ना.	-	-	२५३७	२६५१	१४२८	१४८४	१५२१	१६७६	(२०६)
अ) कृषि पत संस्था	"	उ.ना.	१२२२	९७६	९६५	९६५	४४२	४५३	४५३	४५२	
ब) कृषि बिगर पत संस्था	"	उ.ना.	५१	१९४	६७६	७२८	४५८	४६५	४५०	५६०	
क) बिगर शेती पत संस्था आणि बिगर कृषि बिगर पत संस्था	"	उ.ना.	१७६	२९७	८९६	९५८	५१८	५६६	६१८	६६४	
२) एकूण सभासद संख्या	हजार	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	४३०.	४७९	३३३	२४६	३७७	१३४८	
अ) कृषि पत संस्था	"	उ.ना.	१२४	१९६	उ.ना.	२४३	१९५	२०७	२३९	२०१	
ब) कृषि बिगर पत संस्था	"	उ.ना.	९	४५	उ.ना.	उ.ना.	६९	७१	५३८	७७	
क) बिगर शेती पत संस्था आणि बिगर कृषि पत संस्था	"	उ.ना.	१२	२८	उ.ना.	उ.ना.	६९	७१	८५	८५	

तक्ता क्र. १५०१० पुढे वालू.....

तक्ता क्रमांक - १५.१० (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
३) स्कूण खेळते भांडवल	स्मये हजारात	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	८४१७६०	—	८३१६३६	१२६६६११	१८०१०९४	२६२३६९२	
अ) कृषि पत संस्था	"	उ.ना.	३११२	३३४२८३	उ.ना.	उ.ना.	४८१००२	७९३३०५	१२६४३८२	१३९४९६८	
ब) कृषि बिगर पत संस्था	"	उ.ना.	३००१	७४४३७	उ.ना.	उ.ना.	९११०३	१२२६८७	३५७२६८	२२१३११	
क) बिगर शेती पत संस्था आणि कृषि पत संस्था.	"	उ.ना.	१५२१	२८४६२	उ.ना.	उ.ना.	२५९५३१	३१०६९९	१७९५३७	३७७४२०	
४) कर्ज (निष्कळ)	स्मये हजारात	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	३९१५	८४४०९९	४२०२२७	६४०६७६	३८६४३४	४५७०७९	
अ) कृषि पत संस्था	"	उ.ना.	२५०५२	५५६३७	उ.ना.	उ.ना.	२७७०२३	५१३७०८	३८६४३४	४५७०७९	
ब) कृषि बिगर पत संस्था	"	उ.ना.	२७	१२४९	उ.ना.	उ.ना.	—	—	उ.ना.	उ.ना.	
क) बिगर शेती पत संस्था आणि शेती बिगर पत संस्था	"	उ.ना.	८६	२०११	उ.ना.	उ.ना.	१४३२०४	१२६६६२	उ.ना.	उ.ना.	
रा) शिक्षण											
प्राथमिक											
अ) संस्था	संख्या	५००	१२२४	१६४०	१७३९	८०५	८१४	उ.ना.	८२१	८३३	
ब) विद्यार्थी	संख्या हजारात	३५	१०३	१९५	२९१	१४२	१४५	उ.ना.	१५०	१५२	
क) शिक्षक	"	१	३	७	८	४	४	उ.ना.	४	४	
२) माध्यमिक	संख्या	जुन्या उस्मानाबाद जिल्ह्यासाठी									
अ) संस्था	संख्या	५३	६४	३२८	२७४	१५४	१५०	उ.ना.	१६९	१७१	

(२०७)

तक्ता क्र. १५.१० घुटे वालू.....

तक्ता क्र मांक - १५-१० (वालू)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
ब) विद्यार्थी	संख्या हजारोंत	१५	२०	२०	११४	७४	७८	६०	८२	८५	
क) शिक्षक	"	अ	१	३	४	२	३	उ०ना०	३	३	
३) उच्च		जुन्या उस्मानाबाद जिल्हयासाठी					नविन उस्मानाबाद जिल्हयासाठी				
अ) संस्था	संख्या उ०ना०	४	१२	१८	७	७	उ०ना०	७	८		
ब) विद्यार्थी	संख्या हजारोंत	उ०ना०	अ	७	१३	७	७	उ०ना०	९	१०	
क) शिक्षक	"	उ०ना०	अ	अ	१	अ	अ	उ०ना०	अ	अ	
४) स्कूण लोक्संख्येची टक्केवारी साक्षरतेची		१९५१	१९६१	१९७१	१९८१						
		जुना उस्मानाबाद			जुना उस्मानाबाद						
अ) पुरुष	%	उ०ना०	२७.५२	३९.४४	४९.१८	x	x	x	x	x	
ब) स्त्रिया	%	उ०ना०	६.०२	१४.८३	२३.३२	x	x	x	x	x	
क) स्कूण	%	उ०ना०	१७.०५	२७.४७	३६.०३	x	x	x	x	x	
५) ६-११ वर्षे वयोगटातील शाळेत जाणा-या मुलांची टक्केवारी											
अ) मुले	%	उ०ना०	७०.७	६८.२१	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	
ब) मुली	%	उ०ना०	३८.००	४३.०२	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	
क) स्कूण	%	उ०ना०	५.०५	५५.४४	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	उ०ना०	

(२०२)

तक्ता क्र. १५-१० पुढे वालू.....

तक्ता क्र. १५.१० (वालु)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
६)	११-१४ वर्ष या वयोगटातील शाळेत जाणा-या मुलांची टक्केवारी										
अ)	मुले	%	उ.ना.	६५.३	६४.५५	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
ब)	मुली	%	उ.ना.	२०.८८	२२.७३	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
क)	एकूण	%	उ.ना.	४६.०६	४४.२८	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.	उ.ना.
ग)	वैद्यकीय आणि आरोग्य	संख्या	जुन्या	उस्मानाबाद	जिल्हयासाठी	नविन	उस्मानाबाद	जिल्हयासाठी			
१)	दवाखाने	"	१३	१४	३२	३३	९	१०	१०	११	११
२)	रक्षणालये	"	२	२	३	३	३	३	५	६	८
३)	प्राथमिक आरोग्य केंद्रे	"	उ.ना.	उ.ना.	१५	३५	३६	३६	३६	३६	४१
४)	जाटा	"	८९	२५०	३५४	६१०	४४४	५६३	५९२	३६७	७४१
५)	दर लाख लोकांसंख्येमागे जाटा"	"	७	२१	१८	३२	४३	५५	५८	३६	७१
६)	उपचार केलेले रोगी										
अ)	बाह्य रक्षण	"	४७५	७०२	७६४	१२४६	२४३	३४९	५००	७९१	६२३४
ब)	अंतर्करण	"	१२	३६	७०	५९	१३०	२५९	१२७	१००	३५९
७)	जन्म प्रमाण	दर हजारि	उ.ना.	२०.५१	२७.५०	१२.२२	१६.५३	२०.६२	१८.९५	२१.२७	२१.२७
८)	मृत्यू प्रमाण	"	उ.ना.	८.७५	९.३०	३.६९	४.५७	५.२२	४.९८	५.३३	५.३३

(२०९)

तक्ता क्र. १५.१० पुढे वालु.....

तक्रा क्रमांक १५-१० (द वा लु)

१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
घ) वहातुक आणि दळणवळण											
१) रस्त्यांची लांबी (नगरपालिका क्षेत्र सोडून)	कि.मी.	२३१.००	४७१.००	१७२३.४९	५३४७.००	३४८९.८६	३६६३	३९५४	४०४५	४०४५	४०४५
२) प्रत्येक १०० चौ. कि.मी. ला रस्त्यांची लांबी.	कि.मी. कि.मी.	४.९८	३.३०	१२.०८	३७.८८	४६.४५	४८.७६	५२.६४	५३.८४	५४.२४	५४.२४
३) दर लाख लोकसंख्येमागे रस्त्यांची लांबी	"	जुन्या उस्मानाबाद जिल्हयासाठी	नवीन उस्मानाबाद								
		१९.००	३१.८७	९०.८७	२८१.८७	३३८.९२	३५५.७३	३८४.०३	३९२.७१	३९५.६३	३९५.६३
४) एकूण रेल्वे रस्त्यांची लांबी	"	११८	११८	११८	११८	३०	३०	३०	३०	३०	३०
५) डाक घरे	संख्या	१८२	३६५	४१६	४९९	२६६	२७०	२७०	२७०	२७०	२७५
६) तार घरे	"	३	६	२७	९७	७५	७८	८८	९८	९७	९७
व) स्थानिक स्वराज्य संस्था.											
अ) पंचायत समिती	संख्या उ.ना.	११	११	११	६	६	६	६	६	६	६
ब) ग्रामपंचायत	"	९७२	९७८	१०४०	१०६८	५३०	५३०	५३०	५३०	५३०	५४१
क) नगरपालिका	"	१३	१३	१३	१३	८	८	८	८	८	८
द) कटक मंडळे	"	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ल) संकीर्ण १) जैकांची कार्यालये (३१ डिसेंबर रोजी)		१९५१	१९६०	१९७०	१९८०	१९८६	१९८७		१९८८	१९८९	
		१६	१७	७४	१७६	६२	६७		६८	६९	

(११०)

टीप:- १) अ= आकडे दिलेल्या परिमाणाच्या निम्न्यापेक्षा कमी आहेत. २) लोकसंख्येशी निगडित असलेल्या निर्देशकांमध्ये सेल्लूर जिल्हयातून उस्मानाबाद जिल्हयात वर्ग करण्यात आलेल्या आठ खेड्यांचा समावेश आहे आणि अशा निर्देशकांसाठी १९८१ च्या जनगणनेची लोकसंख्या विधारात घेतलेली आहे.

आधार:- जिल्हा सांख्यिकी कार्यालय, उस्मानाबाद.

गाडे/१४१०१९९१